

Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

ΤΑ ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Δράμα 23 ωράριες ε

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Ποίημα

ΠΑΤΡΑ

= 1862 =

091

SY

4324

**ΤΑ ΠΡΟΞΕΟΡΤΙΑ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.**

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΞ

ΚΑΙ

Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΛΥΡΙΚΟ-ΕΠΙΚΟΝ.

Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ.

**ΕΝ ΠΑΤΡΑΣΙ,
ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΩΙ**

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Π. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ καὶ Σ^α

Παρά τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ.

1862.

ΤΑ ΠΡΟΕΡΤΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΞ.

ΚΑΙ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΛΥΡΙΚΟ-ΕΠΙΚΟΝ.

Π. Ξ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ.

ΔΩΡΕΑ
ΕΜΜ. ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΟΥ
1953

ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ,
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ε. Π. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ καὶ Σ^α.

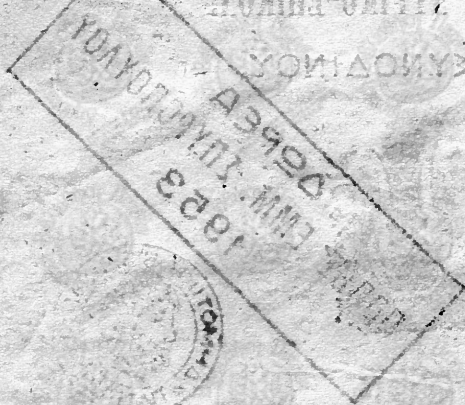
ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΕΡΜΟΥ

1862.

091
54
4324

Άνευ τῆς συγκαταθέσεώς μου δὲν ἔχω γινώσκουσα τὴν μετατυπώσεως.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ὁ ἄνθρωπος τὸ στήθος εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς του.
 Ἄν σ' ἀγαπῶ δὲν λέγω, σὺ μόνη τὸ γνωρίζεις.
 Σὲ λέγω μόνον ὅτι εἰς τὰ ἀθρόα σου μέλη,
 Τὸ γάλα μου κυλάει μὲ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα.
 Λοιπὸν 'ς αὐτὸ σ' ὀρκίζω τὸν νοῦν σου νὰ μοῦ δείξης.

ΒΑΣ. Σὺ, ἥτις τῆς μητρός μου φέρεις τὸν θεῖον τύπον
 Πῶς νὰ εἴπῃς ὅτι σοῦ κρύπτω τοὺς σκοπούς μου;
 Πλὴν πρέπει νὰ σφαλίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν νοῦν του
 Ὅποταν τ' ἀνοιγμὰ του δύναται καὶ ν' ἀνοιξῇ
 Μετὰ πολλὰς πικρίας τὸν τάφον προσφιλοῦς του.
 Μὴ προσφιλὴς μου μῆτερ! μὴ θέλῃς νὰ προσθέσης
 'Σ τὴν κάμινόν σου φλόγας· ὦ! μὴ μὲ ἀναγκάξῃς
 Νὰ ἀποφαρμακεύσω τὸ ἄθλιόν σου γῆρας.

ΤΡΙΑ. Τί λέγεις Βασιλάνθη; μόνη μου τὰς φιάλας
 Τῆς τύχης νὰ ῥοφήσω μὲ ἄρησες ποτέ σου;
 Δὲν εἶσαι σὺ ἐκείνη ἥτις καὶ ἀπαιτοῦσες,
 Ὅποταν πικραμένη μὲ ἔβλεπες, νὰ χύνω
 Τὸν ἥμισύ μου πόνον εἰς τ' ἀνηθρά σου στήθη;
 Λοιπὸν καὶ ν' ἀπαιτήσω δύναμαι καὶ ἐγὼ τώρα.

ΒΑΣ. Τὸ θέλεις, σεβαστή μου;

ΤΡΙΑ. Μ' εὐχὴν καὶ μὲ κατάραν!

ΒΑΣ. Γνωρίζεις, ὁ πατήρ μου, διὰ κακὴν μου τύχην
 Πῶς συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν βαθυπλούτων·
 Λοιπὸν ἵν' ἀσφάλισῃ τὸ χαμερπὲς χρυσίον
 Συνέδεσε φιλίαν μὲ τοὺς ἐθνοδημίους,
 Μέχρι καὶ τοῦ κτηνώδους σφαγῆως τῆς μητρός μου·

ΤΡΙΑ. ὦ! ναί!

ΒΑΣ. Πλὴν δὲν γνωρίζεις τί σήμερον ὑφαίνει;
Χωρὶς νὰ τὸ γινώσκει, φρονεῖ πῶς μόνον σώζει
Τὸ χρῆμά του μὲ ταῦτα, ὁ εἴλωσ τῶν χρημάτων.

ΤΡΙΑ. Λοιπὸν! τί ἄλλο; λέγε! . . .

ΒΑΣ. Τὸν ἔκαμαν προδότην! (1)

ΤΡΙΑ. Προδότην! ἐξηγήσου. . . Ἐπάγωσα ἡ μαύρα. . .

ΒΑΣ. Ἐμαθες ὅτ' ὁ Φοῖνιξ τῆς Παλιγγενεσίας
Ἵς τὰς χώρας τῶν Πριγκίπων τὰς πτέρυγας ἀπλώνει
Καὶ τὸ πρσρύγισμά του τοὺς ἀετοὺς συνάζει
Ὅσοι ἐβαρυθύμουν εἰς τῶν βουνῶν τὰς κόμας·
Ὁ Ἕλλην Λέων ὅστις ἔς τοὺς παγετοὺς τῆς Ἄρκτου
Ἐλώφαζε καθ' ὅλους τοὺς δουλωμένους χρόνους
Θὰ ἔμαθες ὅτ' ἤλθεν ἀστραπηδὸν, σαλπίζων
Εἰς τὰς Ἡγεμονίας μ' ἀνδρείων μυριάδα·
Τὸ ἔμαθον ἀκόμη κ' οἱ ἔθνοσφάκται Ἄγγλοι,
Καὶ βλέπεις, τὰ πελάγη τοῦ Ἕλληνος μολύνουν·
Βλέπεις πῶς παραστέκουν ὡς κήτη πειναλέα
Εἰς τὸν ἱστορικὸν μας λιμένα δέκα πλοῖα.

ΤΡΙΑ, Διὰ κακὸν ἂν ἤλθον πῶς δὲν μᾶς κατακαίουν;
Καὶ πῶς καὶ τοὺς ἐσχάτους ἡμῶν περιποιοῦνται;
Ἢ μὴ φοβῇτ' ὁ γίγας τὸν ἄσημον πυγμαῖον; . . .

ΒΑΣ. Πῶς δὲν μᾶς κατακαίουν; πῶς μᾶς περιποιοῦνται!
Ὡ δὲν γνωρίζεις, μήτερ, δὲν ἔμαθες τὸν Ἄγγλον.

(1) Μετ' ἀπελπησίας.

Γνωρίζει νὰ ἐνδύῃ τὸ ἐγκλημα ἐκεῖνος
Μὲ κόσμιον μανδύαν, σὲ δηλητηριάζει
Κί' ὡς φίλος παραστέκει 'ς τὴν νεκρικὴν σου κλίνην·
Ἀποστροφή δὲν ἔχει εἰς τὰ ἐκγλήματά του
Ἄλλ' ἐν κρυπτῷ τὰ πράττει ἐπιτυχίας χάριν·
Ἄν φιλικῶς οἱ κύνες δὲν σείουν τὰς οὐράς των
Οὐδέποτε θὰ λάβουν τοῦ θύματος τὴν γεῦσιν.
Ἡ τρομερὰ ἐχίδνη ἂν δὲν ἦτον ὠραία
Δὲν ἤθελε χορταίνει ἀπὸ πτηνὰ ἀθῶα·
Ἐπειτα μὴ θεώρει τοῦ γίγαντος τὸ σῶμα
Πλὴν τῆς ψυχῆς τὸ σῶμα· ὁ Ἕλλην ὁ πυγμαῖος
Ἠφάνισ' ὡς γνωρίζεις τοὺς Γίγαντας τοῦ Κόσμου.

ΤΡΙΑ. Σοφὴ μου κόρη τώρα τὸ ἀληθὲς γνωρίζω·

ΒΑΣ. Λοιπὸν ὡς δέκα κύνες τὰ πλοῖά των φυλάσσουν
Νὰ δάξωσι κρυφίως τὸ ἄκακόν μας ἔθνος,
Διότι παρρησία τὸ τρέμουν, πίστευσέ με.

ΤΡΙΑ. Λοιπὸν οἱ πλάνοι οὗτοι τὸν ἔκαμαν προδότην!

ΒΑΣ. Ναι ἅμα ἐδῶ ἤλθον, 'ς τὸν ἄρχοντα τοῦ τόπου
Τὸν ἀρχηγόν των φέρει ὁ φίλος των Ὀτμάνος·
Θεέ μου! ἤμην μόνη. . . ἐκάθευδ' ὁ πατὴρ μου·
Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὕταν. . .

ΤΡΙΑ. Εἰς τὴν θυρίδα μ' εὔρες
Κρυφοτηροῦσαν· εἶχον (νὰ σὲ χαρῶ παιδί μου)
Τοὺς δέκα ὄνυχάς μου ἐτοίμους, ὡς ἡ τίγρης
Ὅταν εἰς τὰ μικρά της βλέπῃ νὰ στέκῃ ξένος.

ΒΑΣ. Ναι, ναί! τὸ ἐνθυμοῦμαι, ἀγαπητὴ μου μητέρα·

Στιγμὰς ἔμεινον μόνῃ καὶ πάλιν μοὶ ἐφάνη
Αἰῶνας ὁλοκλήρους δὲ ἤμην εἰς τὸν Ἄδην·
Σκέφθητι, σεβαστὴ μου, νὰ βλέπῃ τὸν φονέα
Τῆς δυστηχοῦς μητρός της ἡ πληγωμένη κόρη!
Σὲ βεβαιῶ· (θεέ μου!) στιγμὴ ἔλειπε μόνον
Ὅπως λυποθυμίσω ἀπέναντι τῆς φρίκης·
Ἐφυγαν· ὁ πατὴρ μου τὴν αὔριον μοὶ λέγει
Πῶς ὁ Τιμόθεός μου μετὰ τοῦ Πολυβίου
Ζητοῦνται ἐπιμόνως νὰ τοῖς παραδοθῶσι,
Καθὼ συνακουσμένοι μετὰ τοῦ Ἰψηλάντου,
Φόβῳ μήπως θολώσουν τοῦ ἔθνους τὴν γαλήνην·
«Λοιπὸν ἀμέσως, πάτερ, ν' ἀσφαλισθοῦν τῷ λέγω.»
Φαντάσου με ὁπότεν ἤκουσα νὰ μοὶ λέγῃ,
«Ἐκείνους τοὺς ἀγύρτας νὰ σώσῃς θέλεις κόρη;»
Οὐδέποτε· ἐν τῷ μέσῳ ὀνείρων φρικαλέων
Ψυχὴ σπαράσσει τόσῳ· τοὺς ὀφθαλμούς μου θλίβω
Νὰ ἴδω μὴ δὲν εἶνε ὁ ὁμιλῶν πατὴρ μου. . .
Ὅμως. . . ὦ οὐρανέ μου! αὐτὸς ἐκεῖνος ἦτο!
ΤΡΙΑ. Ὡς ζάλη πλήρης φρίκης! ἐτόλμησε τοιοῦτον!
ΒΑΣ. Εἶπον μὴδὲν εἰσέτι· νὰ στήσω τὴν παγίδα
Ἐγὼ, αὐτὴ προστάζει· προστάζει. . . δὲν ἀντέχω. . .
Νὰ λάβῶ σύζυγόν μου τὸν Ἀγγλον Ὀσμιλῶνα!
ΤΡΙΑ. Ἄχ παῦσε σὲ ὀρκίζω 'ς τὴν κόνην τῆς μητρός σου·
Οὐδέποτε· ὑποπετεύθην ὅτι θνητοῦ καρδία
Τοιαύτην κατασχύνῃ ἀντέχει νὰ κρατήσῃ,
Καὶ τόσῃ κτηνωδίᾳ γέρων πατὴρ καὶ Ἕλλην·

Αὐτὸ λοιπὸν θὰ ἦτον ὅτε προχθὲς μὲ εἶπε . . .

Ἀναμασῶν, τραυλίζων κατὰ τοῦ Τιμοθέου.

ΒΑΣ. Καὶ σὺ ἐπαχρδέχθης τοιαύτας βλασφημίας;

Μὲ τὸν Τιμόθεόν μας ἀρκοῦντως ἐσχετίσθης.

ΤΡΙΑ. Καὶ ἄφοβος ἀκόμη θὰ φοβηθῇ ν' ἀντεῖπῃ

᾿Σ τὸ συνωφρυνμένον ἐκεῖνο τοῦ πατρός σου·

Γνωρίζεις τὴν ἐργὴν του καὶ τὸ ἰδίωμά του.

Ἐπειτα, τί νὰ σ' εἶπω; Καὶ μάρτυρας σοὶ φέρει

Τὴν ἀπομάκρυνσίν του ἀπὸ τῆς κοινωνίας,

Καὶ τὸν σχεδὸν ῥακώδη, πτωχὸν ἱματισμόν του,

Ἐνῷ πολλῆς οὐσίας ὑπάρχει κληρονόμος.

᾿Σ τοὺς λόγους τοῦ πατρός σου ἂν θέλω ἀπιστήσῃς.

Εἰς τῆς πιστῆς σου φίλης τοὺς λόγους· θὰ πιστεύσω.

Ἡ κακολόγος φήμη, ὅσα δὲν φθάνει λέγει.

ΒΑΣ. Ἄκουσον, σεβαστή μου, δὲν θέλει ὁ πατήρ μου

Μνηστὴ τοῦ Τιμοθέου καὶ εὐτυχὴς νὰ γίνω;

Δὲν γίνομαι· ἀλλ' ὅμως δικαίωμα δὲν ἔχει

Καρδίαν νὰ προστάξῃ ἀλύσσους νὰ φορέσῃ·

Θέλει νὰ μὲ φονεύσῃ; τὸ δέχομαι ἀσμένως

Ἀλλὰ ποτὲ πατρίδα, μητέρα κ' ἐρωμένον

Δὲν θὰ προδώσω! Ὅχι! σ' ὀρκίζομαι εἰς ταῦτα!

Μονήρη φέρει βίον; κ' ἱματισμὸν ῥακώδη;

Μόνον αὐτὰ ἀρκοῦσιν ἵνα τὸν ἀγαπήσω!

Διὰ τὸ ἐν καὶ τ' ἄλλο τοὺς λόγους του γνωρίζω·

Ἡ δὲ πιστὴ μου φίλη πιστεύει ὅς' ἀκούει;

Ἡ φήμη; ἃς φωνάζῃ· αὐτὸς ἐμὲ λατρεύει!

Καὶ μ' ὅλον τοῦτο μῆνξς τὸν ἥρωά μου φεύγω,
Διότι τοῦ πατρός μου ἐπάγωγς ἡ καρδία.
Πλὴν πίστευσον, ποτὲ μου τοσοῦτον δὲν ἐφλέχθην,
Ποτὲ μου δὲν τὸν εἶδον τόσον γλυκὺν καὶ ὥραιον,
Ὅσον ὅταν τὸν φέρουν οἱ πόθοι ἔμπροσθέν μου.
ὦ! πόσον ἡ ἀξία τῶν λατρευτῶν μας ὄντων
Μακρὰν εὐρισκομένων αὐξάνει καὶ μυθοῦται.
Καθεὶς ἐκ τῶν παλμῶν μας ἐνῶ μᾶς προσεγγίζει
Ἐν βῆμα πρὸς τὸν τάφον, καὶ ὡς ἀγγέλου πνεῦμα
Μελλούσης εὐτυχίας μᾶς ἀπωθῇ ἐκαῖθεν.
Ἐλπίς! γνωστὴ ἀπάτη καὶ ὅμως φίλη πάντων
Ἐὰν σὺ δὲν ὑπῆρχες θὰ ἔπαυον τὰ πάθη·
Ἡ κρίσις τότε μόνη, τῶν ἀβεβαιοτήτων
Ἀνοίγουςα τὸν τάφον, ἡ ἤθελε κρημνίζει
Ἡμᾶς μ' αὐτὰς ἐντάμα, ἡ ἤθελε μᾶς ῥίπτει
Εἰς χλόην εὐτυχίας. Φεῦ! τώρα ζάλη, φρίκη!
ΤΡΙΑ. Ὑπομονή, παιδί μου, παῦσε τὰ δάκρυά σου.
ΒΑΣ. ὦ! ἄφησέ τα, μήτερ, τὸ δάκρυ ἐλαφρύνει
Τῶν καρδιῶν τὰ βάρη, ὡς ἡ ἐξερχομένη
Τῶν ἡφαιστειῶν λαύα, τὰς φοβεράς ἐκρήξει
Ἐξασθεναῖ ὀλίγον. Εὗχου μὴ παύσουν μόνα
Κ' ἡ Αἴτνα μου μανίσῃ. Θεέ! ἡ σὺ δὲν εἶσαι
Μέγας ὡς σὲ νομίζουν, ἡ ὁ θνητὸς νὰ φθίσῃ
Δὲν δύναται τὸν νοῦν Σου. Πρὸς τί τὴν δυστυχίαν
Νὰ στείλῃς εἰς τὸν κόσμον; Τί θέλ' ἡ ἀδελκία
Τοῦ τύπου Σου πλησίον; Νὰ δοκιμάσῃς ἴσως;

Πρὸς τί δοκιμασίαι καὶ ὅχι ἀπ' εὐθείας
Τὸ πλᾶσμά σου ὥραϊον; ἢ μὴ ὥραϊον τοῦτο
Ἔστειλες εἰς τὸν κόσμον, καὶ διεφθάρει ἴσως;
Πῶς δὲν τὸ ἐμποδίζεις; ἢ μὴ ἰσχὺν δὲν ἔχῃς; (1)
Τιμόθεε! πνοή μου! γλυκεῖα ὑπαρξίς μου!
Τί σκέπτεσσι, τί λέγεις εἰς τ' ἀπροσδόκητόν μας;
Πιστεύεις πῶς ποτέ μου τολμῶ νὰ λησμονήσω
Ἐκεῖνον δι' ὃν μόνον 'ς αὐτὸν τὸν κόσμον μένω;
Μήπως. . .

ΤΡΙΑ. Κἄποιος φθάνει.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Εὐθυμία καὶ αἱ ἀνωτέρω.

ΕΥΘ. Ἐγκάρδιός μου φίλη. . . (2)

ΒΑΣ. Ἀγάπη μου. . . καλή μου.

ΤΡΙΑ. Παιδί μου καλῶς ἤλθες.

ΕΥΘ. Ἀλλὰ τί ἔχεις πάλιν; πῶς παγωμένη τρέμεις; (3)

ΤΡΙΑ. Κόρη μου 'ς τὴν φιλίαν ἀφιερῶσου ὅλην,
Ἐκεῖ ὅπου ἀντλῶσιν αἱ πάσχουσαι καρδίαι
Τὸ νέκταρ τῆς υἱείας. Κόρη μου, ἐξηγήσου·
Γνωρίζεις ἡ κυρία ἐὰν σὲ ἀγαπάει. (4)

(1) Μετά τινας στιγμᾶς. (2) Μετὰ πάθους λαμβάνουσα τὴν χεῖρα
τῆς Βασιλάνθης. (3) Πρὸς τὴν Βασιλάνθην. (4) Ἀναχωρεῖ.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

Βασιλάνθη καὶ Εὐθυμία.

ΕΥΘ. Τί ἔχεις, Βασιλάνθη; ἐκμυστηρεύσου φῶς μου.
Δὲν δύνامي νὰ βλέπω τὴν μυστικὴν σου θλίψιν.
Ἐὰν πιστὴ νομίζεις κί' ἐχέμυθος ὅτ' εἶμαι...

ΒΑΣ. Καὶ ἀμφιβάλλεις;

ΕΥΘ. Ποῖον λοιπὸν σὲ διατάσσει
Τὰ χεῖλη νὰ σφαλίσῃς;

ΒΑΣ. Τὸ ὅτι σ' ἀγαπᾶω!

Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει. . .

ΒΑΣ. Νὰ σὲ πικράνω πρέπει; . . .

ΕΥΘ. Στιγμὴ πικρὰ πολλάκις γίνεται Βασιλάνθη,
Αἰῶν εὐδαιμονίας!

ΒΑΣ. Μὲ δύο λέξεις μάθε

Τὰ βάσανά μου ὅλα· οἱ Ἄγγλοι ἐπεμβῆκαν
Ἐπὶ τὸν ἐθνισμόν μας πάλιν, καὶ νὰ συλλάβουν θέλουν
Τοὺς μᾶλλον ἐγνωσμένους ἐπὶ αὐταπαρνήσει!

ΕΥΘ. Φρικτόν!

ΒΑΣ. Ἀκόμη μάθε ὅτι καὶ τοὺς ζητοῦσιν
Ἐκ τοῦ πατρός μου ὅλους.

ΕΥΘ. Μᾶλλον αὐτὸ φρικτῶδες.

Ἀλλὰ εἰπέ μοι, φίλη, ἐδέχθη ὁ πατήρ σου;

ΒΑΣ. Τὴν ἐντροπὴν ἣν φέρω ἐρώτησον καὶ μάθε.

ΕΥΘ. Δυστυχησμένη φίλη, μὲ κάμνεις νὰ λυποῦμαι.
Νὰ μὴ ἀκούσω ἄλλα. . .

ΒΑΣ.

Τὰ μᾶλλον τερατώδη!

Ποθεῖ τὸν φίλτατόν μου Τιμόθεον νὰ δώσῃ
Αἰχμάλωτον εἰς Ἄγγλους. . .

ΕΥΘ.

Τί λέγεις, ἀδελφὴ μου: []

ΒΑΣ.

Νὰ ζήσω λοιπὸν θέλεις;

ΕΥΘ.

Νὰ ζήσῃς; . . Καὶ πῶς ὅχι; . .

ΒΑΣ.

Πατέρχ σὺ προδότην δὲν ἔχεις Εὐθυμία!

Δὲν ἤκουσες νὰ λέγῃ ἀποψυχοῦσα μήτηρ,
«Νὰ λάβῃς σύζηγόν σου τὸ τέκνον τοῦ Χρυσάνθου
Τοῦ φίλου καὶ προστάτου, μαζὶ μὲ τὴν εὐχὴν μου.»
Δὲν εἶδες σὺ μητέρα εἰς αἶμα νὰ σπαράζῃ,
Ὁ Τοῦρκος νὰ τῆς στρύπτῃ τὴν δύστομον λεπίδα
Μὲ πείσμα εἰς τὰ στήθη, καὶ λυσσωδῶς νὰ κραζῇ
«Δὲν θέλεις εἰς τὴν καίτην νὰ πέσῃς τοῦ Πασσᾶ σου;
Κυλίσου εἰς τὸ αἶμα, τῆς ἀπαθείας, δαίμων! . .

Δὲν εἶδες σὺ νὰ πέσῃ ὁ ὀρφανός σου φίλος
᾿Σ τὸ πτώμα τῆς μητρός σου, τὴν χεῖρα τῆς ν' ἀρπάσῃ
Νὰ τὴν καταφιλήσῃ καὶ κλαίων νὰ φωνάξῃ
«᾿Σ τὸ ἔντιμόν σου αἶμα ὀρκίζομαι νὰ γίνω
Ἐχθρὸς λυσσωδῆς Τούρκων· τιαιοφόρους κάρας
Ὡς σὺ, νὰ σπασμωδίσουν εἰς τὸν τάφον σου θὰ ῥίψω.»

Τί λέγεις, Εὐθυμία; ᾿ς τὴν θέσιν μου ἂν ᾔσο,
Ἡδύνασο νὰ μείνῃς εἰς τῆς ζωῆς τὸν Ἄδην;

ΕΥΘ.

Οἱ ἐμπαιθεῖς σου λόγοι, καὶ λίθους πυρπολοῦσι,
Ἄλλ' ὅμως τί νὰ σ' εἶπω; Ὡς πρὸς τὸν φίλτατόν σου
Δὲν κρίνεις ἀρμοδίως τ' ὠραίου πνεύματός σου.

ΒΑΣ. Πῶς! καί. . .

ΕΥΘ. Σίγα φιλτάτη. Ἡξεύρεις, συνειθίζω
Φιάλην πικροφόρον τοῖς φίλοις νὰ προσφέρω·
Τὰ φάρμακα δὲν φέρουν ἔς τὴν γεῦσιν τὴν πικρίαν;
Καὶ ὅμως θεραπεύουν καὶ σώζουν ἐκ τοῦ τάφου.
Ὁ ἀσθενὴς δὲν θέλει τὸ φάρμακον νὰ λάβῃ·
Οἱ φίλοι ἐπιμένουν. Ἄκουσον δύο λόγους,
Ὅπως σωθῇς καλὴ μου τοῦ φοβεροῦ κινδύνου.
Νὰ σπεύσωμεν προθύμως νὰ σώσωμεν τὸν νέον
Ὅστις τόσον ἀδίκως ν' ἀπολεσθῇ ἐγγίζει.
Ἀλλ' ὄχι ἵνα γείνη καὶ σύζηγός σου οὗτος
Καθότι δὲν ἀξίζει τὴν χεῖρά σου νὰ λάβῃ.

ΒΑΣ. Τί λέγεις, Εὐθυμία!

ΕΥΘ. Δύναμαι ν' ἀποδείξω. . .

ΒΑΣ. Κ' οἱ λόγοι τῆς μητρός μου;

ΕΥΘ. Οἱ λόγοι τῆς μητρός σου;
Κ' ἐγνώριζεν ἐκείνη, τί ἄνθρωπος θὰ γείνη;

ΒΑΣ. Τί!!!

ΕΥΘ. Μὴ μὲ διακόπτεις, ὑπόμεινε ὀλίγον.
Ἄν ὁ Τιμόθεός σου ἐγένετο προδότης
Δὲν ἤθελε νομίζεις ὅτ' ἡ σκιά ἐκείνης
ἦτις ὡς σύζηγόν σου σὲ εἶπε νὰ τὸν λάβῃς,
Ὅτι σὲ λέγει τώρα «μακράν! μακράν προδότου;»

ΒΑΣ. Φρίττω!

ΕΥΘ. Μὴ φρίττεις· μάθε ὅτι προδίδ' ἐκεῖνος
Τὴν ἀνθρωπὴν ψυχὴν σου.

ΒΑΣ. Ἐκεῖνος!!
ΕΥΘ. Ναὶ ἐκεῖνος.

ΒΑΣ. Θεέ μου! ὦ θεέ μου!

ΕΥΘ. Μὴν ἀπορεῖς, ἀγνή μου!

ΒΑΣ. Μὴν ἀπορῶ ὁπότεν τὸν θάνατον εὐρίσκω
Εἰς τῆς ζωῆς τοὺς κύλπους; εἰς τοὺς λόγους σου τολμῶσα
Νὰ δώσω, φίλη, πίστιν, ἀμέσως θὰ πιστεύσω
Ὅτι τιμὴ καὶ πίστις εἶναι ὠραῖαι λέξεις·
ὦ! Οὐρανέ! τί χάος ὁ κόσμος τοῦ ἀνθρώπου!

ΕΥΘ. Ἰγίαινε φιλτάτη, καὶ ὅταν ἴδῃς πλέον
Ἐκείνην, ἥτις τόσον θερμῶς σὲ ἀγαπάει
Νὰ τὴν ὑβρίσης πάλιν. (1)

ΒΑΣ. Ἀγαπητὴ μου, ὄχι...
Ἀλλὰ ὦ! τί νὰ σ' εἶπω; Εἰς ἓν τοιοῦτον βλέμμα
Τρομάζω νὰ πιστεύσω πῶς κρύπτεται ἀπάτη·
Πῶς λάμπει! πῶς ἀστράπτει τ' ὠραῖον μέτωπόν του!
Πνοὴ τις οὐρανία νομίζεις ὅτι δείδει
Φιλήματα 'εἰς ἐκεῖνο' εἰς τὸ μειδίμακά του
Δὲν φαίνεται ν' ἀνοίγῃ ἡ ἀρετὴ τὰ χεῖλη;
ὦ! ὄχι, ὄχι, φίλη! τοῦ κόσμου θῦμα εἶναι...
Ἐκείνη ἡ μαγεία τοῦ ἱλαροῦ προσώπου,
Εἶναι λαμπρὰ σημεῖα παρθενικῆς καρδίας,
Καὶ ἂν αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ τύπος τῶν παρθένων
Παρθένος δὲν εἶν' ἄλλο παρὰ ὠραῖος μῦθος.

(1) Κινεῖται νὰ φύγῃ.

Ἄλλ' ὅχι... οἱ γλυκεῖς του, οἱ ὑψυλοί του λόγοι
Πνοῆς ἀγγέλων εἶναι ἀγναὶ ὑπαγορεύσεις.

ΕΥΘ. Καὶ ὅμως δὲν γνωρίζει τί λέγεται ἀγνότης,
Καὶ ὅμως δὲν γνωρίζει τί πρᾶγμα εἶν' ὁ ἔρω,ς,
Καὶ ὅμως... (1) εἶνε τέρας.

ΒΑΣ. ὦ! ἀπαιτῶ νὰ παύσης.

ΕΥΘ. Παύω, πλὴν μάθε ὅτι οἱ κάλυκες τῶν ῥόδων
Ζωύφια πολλάκις θανατηφόρα κλείουν,
Παύω, πλὴν μάθε ὅτι τὸ πράσινον τῆς χλόης
Ὀδυνηροὺς σκεπάζει καὶ ἰοβόλους ὄφεις,
Παύω, πλὴν μάθε ὅτι ἄνθη φαρμακοφόρα
ἔχουν ὠραίαν ὄψιν καὶ μελιτώδη γεῦσιν. . .
Ἐπαυσά φίλη τώρα, καὶ χαῖρε διὰ πάντα.

ΒΑΣ. Μίαν στιγμὴν ἀκόμη! ἰδὲ σὲ ἱκετεύη
Δυστυχημένη φίλη, ἔρημος εἰς τὸν κόσμον.

ΕΥΘ. Τί θέλεις;

ΒΑΣ. Μίαν χάριν,

ΕΥΘ. Ὅποιαν!

ΒΑΣ. Ὅμοσόν μοι

Πῶς θὰ μ' εὐχαριστήσης.

ΕΥΘ. Ἄν δυνηθῶ τὸ κάμνω.

ΒΑΣ. Τὴν σωτηρίαν θέλεις τῆς δυστηχοῦς σου φίλης;

ΕΥΘ. Ἐγὼ γνωρίζω πόσον τὸν Πλάστην ἱκετεύω·

ΒΑΣ. Θέλω νὰ μ' ἀποδείξῃς ὡς ἄπιστον ἐκεῖνον. . .

(1) Μετ' ἀποφάσεως.

- ΕΥΘ. Ἀπόψε θὲ νὰ ἔλθῃ ὅπως ἐπαναλάβῃ
Κατὰ τὸ σύνθηρές του ἔρωτικὰς ἐκφράσεις,
Στείλέ μου τὴν τροφὸν σου ἀμέσως νὰ σὲ κράζω.
ΒΑΣ. Καὶ πῶς ποτέ σου λέξιν δὲν μ' εἶπες περὶ τούτου ;
ΕΥΘ. Τὸ κατ' ἐμὲ, πρὶν πρέπει τὸ πᾶν νὰ ὀριμάζῃ.
Χαῖρε λοιπὸν, φιλτάτῃ προσμένω τὴν τροφὸν σου.
ΒΑΣ. Ἀγαπητῇ μου χαῖρε· τὰ πάθη μου συγχώρει.—

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Βασιλάνθη.

Ποῦ παραδέρ' ὁ νοῦς μου ; ἐξόγκωσιν ὅποιον
Τὸ στῆθος μου λαμβάνει ! πῶς θὰ σχισθῇ νομίζω. . .
Ἵπομονήν, θεέ μου ! . . . ὀλίγας ἐτι ὥρας
Δός μοι νὰ ὑπομείνω φρικῶδες πεπρωμένον.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Α΄ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

(Πατρίς καὶ ἔρως.)

Αἰθουσα Ἀσιατικῶς διακεκοσμημένη. Περὶ λόγων ἀράς.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Εὐθυμία μόνη.

Προβχίνω... θριαμβεύω· ἐλπίζω καὶ τὴν νίκην·
Μ' ἐφάνησαν ἐκείνου αἱ τελευταῖαι φράσεις
Μετέχουσαι ὀλίγον καρδίας συμπαθούςσης.
Καθόλου δὲν ἀξίζω ἐὰν δὲν τὸν λυγίσω·
Τὸ ὅτι ἐμισήθη παρὰ τῆς Βασιλάνθης
Τέλος σχεδὸν ἐπίσθην· ἔπειτα τὸν σκοπὸν μου
Συντρέχουν κατὰ τύχην ὁ ἄρχων καὶ πατήρ της,
Οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Ἄγγλοι. Σ' εὐγνωμόνω, ὦ μοῖρα!
Οὐδὲν μοὶ μένει τώρα ἢ τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον (1)
Ῥεζέριον, μ' ὀλίγας γλυκείας κολακείας
Νὰ ἀναγκάσω ὥστε τὴν Ἀγγλικὴν τοῦ τέχνην
Σ' ἐνέργειαν νὰ θέσῃ. Τί κάμνει τὸ συμφέρον!
Καὶ μάλιστα ὁπόταν μ' ἐλπίδας συμμαχήσῃ!

(4) Μειδιῶσα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

*Εὐθμία, ὁ Λόρδος *Οσμύλων, Σίρ Ρεζέριος.*

ΟΣΜ. Ὑποκλινῆς σὰς φίλος·

ΡΕΖ. Ὁ ταπεινὸς σὰς δοῦλος.

ΕΥΘ. 'Σ τοὺς σεβαστοὺς μου φίλους ἀπὸ ψυχῆς προσκλίνω.

ΟΣΜ. Ἡ εὐχαρίς γλυκύτης 'ς τὸ πρόσωπόν σὰς παίζει. . .

Ἐφθάσαμεν εἰσέτι τὸ μέσον τοῦ σκοποῦ μας ;

ΕΥΘ. Δὲν λέγεται τὸ τέρμα τῶν ἐπιθυμιῶν μας ;

Αἱ συμβουλαὶ σὰς λόρδε, δὲν ἦσαν ἐξ ἐκείνων

Τ' ἀφηρημένου Γάλλου, ἀλλὰ δρεπάναι τόσαι

Θερίζουσαι ὡς στάχεις πᾶν ἐμποδὸν 'ς τὸν δρόμον·

Πρὶν δι' αὐτὸ προβῶμεν, παρχκαλῶ δεχθῆτε

Ψυχῆς εὐγνωμονούσης προσρήσεις ἀνεκφράστους.

Σὺ ὅμως κύριέ μου. . . δὲν δύναμαι νὰ εὕρω

Τὰς ἀρμοδίαις λέξεις πρὸς ἔκφρασιν τοῦ χρέους.

ΟΣΜ. Χρέος τοῦ Ἄγγλου εἶνε ἢ κάλλιον νὰ εἶπω

Ἡ φύσις τοῦ τοιαύτη, τὸ ἀγαθὸν νὰ πράττη.

Σᾶς βεβαιῶ, ὅσάκις θὰ ἐνθυμοῦμαι ὅτι

Ἡτύχησα ποτέ μου ὑμᾶς νὰ ἐκδουλεύσω

Θὰ ὑποθέτω ὅτι ἐστάλην εἰς τὸν κόσμον

Διὰ νὰ εὐτυχήσω· διότι ἂν ἐν ἔθνος

Μὲ δύναμιν ὁποῖαν κατέχ' ἡ Βρεττανία

Συντρέχει τὰ πυγμαῖα, καὶ ἀπὸ ληστὰς τὰ σώζει

(ὡς λόγου χάριν πράττει σήμερον 'ς τὴν Ἑλλάδα)

Δὲν εἶναι ἢ καθῆκον τοῦ φιλανθρωπισμοῦ του,

ΨΗΦΙΟΤΗΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἐνῷ τὸ νὰ συντρέξῃ Ἀγγέλους τις 'ς τὸν κόσμον
Εἶν' ἰδιαίτερόν τι δῶρον ὕπερ εὐκόλως
Πολὺ δὲν συνεθίζει ὁ οὐρανὸς νὰ δίδῃ,
Λοιπὸν ἴσως θὰ ᾔμαι ἐκ τῶν εὐνοουμένων... (1)

ΕΥΘ. Τί λέγετε; ἂν λόρδε, δὲν εἴσθε ἐξ ἐκείνων
Οὐδεὶς 'ς αὐτὸν τὸν κόσμον ἀντάξιός ὑπάρχει.

ΟΣΜ. Σὰς βεβαιῶ κυρία, εἶμαι ἀναγκασμένος
Νὰ φύγω ἂν προβῇτε εἰς τὰς ὑπερβολὰς σας.

ΕΥΘ. Θέλγομαι, φίλε λόρδε, ἀλήθειαν νὰ λέγω.

ΟΣΜ. Πολλάκις ὡς τοιαύτην ὁ εὐγενὴς νομίζει
Καὶ τὸ ὥραϊον ψῆδος. Ἐν τούτοις προχωροῦμεν;

ΕΥΘ. Κατὰ τὴν θέλησίν μας· πλὴν μίαν χάριν, λόρδε,

ΟΣΜ. Ὡ εὐτυχία! χάριν; προστάξατε κυρία... .

ΕΥΘ. Μὴ ὁ Τιμόθεός μου, ὁ μόνος συγγενὴς μου
Ἀπακτηθεὶς ὡς νέος ἀπὸ τοὺς ταρχεῖας
Καὶ ὀπλισθεὶς ὑπὲρ τῶν, ποινὴν μεγάλην λάβῃ... .

ΟΣΜ. Καὶ μ' ὅλον ὅτι τοῦτο ἀνήκει εἰς τὰ χρέη
Τοῦ φίλου Ρεζερίου, σ' ὑπόσχομαι (γινώσκων
Τὴν ἀγαθὴν ψυχὴν του) πῶς συγχωρεῖται ἥδη,
Αὐτὸς ὁ συγγενὴς σας... .

PEZ. Ναί! ναί! συγκατανεύω

Κυρία βεβαιώσου· εἶνε ἐκτὸς κινδύνου.
Πλὴν νουθετήσατέ τον 'ς τὸ ἔλεος νὰ τρέξῃ,
Ἀποσπασθεὶς ἀμέσως ἐκείνων τῶν κακούργων,
Οἵτινες εἰς ἀβύσσους δολίως τὸν ὠθοῦσιν.

(1) Ὑπομειδίων.

Μάλιστα τότε χάριν τῆς εὐγενοῦς μου φίλης
Τὸν συμπαραλαμβάνω καὶ ὡς ὑπάλληλόν μας. (1)

ΕΥΘ. Ἠχμαλωτίσθην ὅλη εἰς τὴν εὐγένειάν σας. . .

ΟΣΜ. Φαίνεται ἀγνοεῖτε, κυρία, τὴν καρδίαν
Τοῦ φίλου Ρέζερίου· εἰν' ἐγνωσμένη πλεόν
Ἐπὶ εὐαισθησίᾳ καὶ καθαρχ' ἐκφράσει·

ΕΥΘ. Τοῦτο γνωρίζω, λόρδε, ἀφ' οὔτου τὸν γνωρίζω·
Αἱ ἐξαιρέσεις ἔχουν γυμνὸν τὸ μεγαλεῖον. —

PEZ. Σᾶς βεβαιῶ λαμβάνω πτέρυγας εἰς τὰ τόσα. . .

ΟΣΜ. Λαμβάνων δὲ τὴν τόλμην, σᾶς διαβεβαιώνω
Πῶς ἀφοσιωμένος ἔς τὰ προτερήματά σας
Ἰδιαζόντως εἶναι, ἐπάξια τροντί.

ΕΥΘ. (2) Παράδοξοι συμπτώσεις! πιστεύσατε, ἀμέσως
Ὅτε νὰ σᾶς γνωρίσω νῦτύχησα, ἡσθάνθην
Ἰδιαιτέραν κλίσιν ἔς τὸ ὑποκειμένον σας.

PEZ. Δὲν θέλω νὰ πιστεύσω τὴν τόσην εὐτυχίαν,
Μόνον νὰ ἱκετεύσω σᾶς ἐπαναλαμβάνω
Δουλὸν σας νὰ φρονῆτε τὸν εὐτυχῆ σας φίλον.

ΕΥΘ. Φίλον μου! ἀκριβὸν μου καὶ σεβαστὸν μου φίλον.

PEZ. Ὁ συγγενὴς σας μένει ἐλεύθερος τελείως·
Καὶ ὅ,τι, ὅ,τι ἄλλο προστάζατ' ἐλευθέρως.

ΕΥΘ. Θέλει σᾶς εἶπ' ὁ λόρδος. . .

ΟΣΜ. Καὶ φίλε, δμιλοῦμεν
Τὴν αὖριον, κυρία. . .

PEZ. Τῶν προσταγῶν σας δούλος!

(1) Ἡμικλείων τὸ ὄμμα πρὸς τὸν Ὀσμινώ. (2) Τῷ Ρέζερίῳ.

ΟΣΜ. Χαίρετε. . . (4)

ΕΥΘ. Φίλε λόρδε. . . (2)

ΟΣΜ. Προστάξατε. (3)

PEZ. (4) Καὶ ἄνθη

Εἰς τὰ γηράματά μου θὰ μυρισθῶ.

ΟΣΜ. (5) Βεβαίως. . .

ΕΥΘ. Λαμπρά, λαμπρά, τῷ ὄντι! καρδιά μου ἀγάλου!
Ἄν ἔλειπον οἱ Ἀγγλοι. . . ζῶ ἁγωνιώδης,
Βάσανος, φρίκη, τάφος! . . . Ἄς φλιαρῇ ὁ ὄχλος.—
Ἐλευθερία; γέμον μὴδὲν ἐκ φλογῶν εἶναι.
Ἐλευθερία; κόρη μηχανικῇ, λυθεῖσα
Δεσμῶν φρενοκομείου.—Λυσάξατε ὦ λύκοι!
Καλὸν καλεῖτ' ἐκεῖνο, ὅπερ καλὸν παράγει.
Τρώγουν, πλουτοῦν, καὶ πίνουν οἱ Ἕλληνες τί ἄλλο;
Ὀχλοκρατίᾳ ἔξω, οὔτε λεπτὸν δὲν δίδω
Διὰ τοὺς Ἰψηλάντας, καὶ τοὺς ἀντάρτας ὅλους·
Πατρίς. . . ἀφρημένη λέξις, ὦ! σβύσου! σβύσου!
Ἔρως! σὺ μόνε ζῆθι μὲ τοὺς γλυκεῖς καρπούς σου!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Δωμάτιον ὕπνου, ὅπερ φωτίζουν αἱ πρῶται τῆς αὐγῆς λάμπεις.
Ὁ Τιμόθεος μὲ ἀτημέλητον ἐνδυμασίαν ἄδει σιγὰ ἐπὶ ἀνακλίντρῳ.

Τιμόθεος.

Τί θὰ ἔλειπε τάχα τοῦ κόσμου (*)

Ἄν δὲν ἤμουν ὁ ἄθλιος ἐγώ;

(1) Κινοῦνται νὰ ἐξέλθωσι, (2) Ἡ Εὐθυμία λαμβάνει κατὰ μέρος τὸν Ὅσμιλωνα. (3) Ὁμιλοῦν κατ' ἰδίαν. (4) Κατ' ἰδίαν. (5) Πρὸς τὴν Εὐθυμίαν.

(*) Ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλομεν κατακριθῇ ἐὰν ἄσμάτιά τινα διεσπαρμένα ἐν τῷ ὄλῳ, ἐνεδύσαμεν μὲ τοῦ λαοῦ μας τὴν γλῶτταν.

Τί καλὸ προξενεῖ δ καὐμός μου;
ὠφελεῖ τὸ βαρὺ βογγυτό;

Ἐς τὰ φαρμάκια, ἔς τῆς πίκραις, ἔς τὰ πάθια,
Γιατὶ, ὦ Πλάστη, γιατίι νὰ ριθῶ;
Ἄν δροσιαῖς ἔχῃ ὁ κόσμος καὶ ἀνθιχ
Πῶς ποτέ μου νὰ μὴ τὰ χαρῶ;

Δέν πιστεύεις; Ἰδοὺ ἡ Σελήνη,
Ῥώτησέ την ἑποῦ εἶναι ἀγνή. . .
Ὅχι! Σὺ μὲ πιστεύεις· Ἐκεῖνη. . .
Οὔτε παίθεται, οὔτε πονεῖ!

Τῆς φανέρωσε τὸ ἄχ μου τ' ἀηδόνι,
Ἡ ἡχώ, τὰ τρυγόνια, τὸ πᾶν. . .
Πᾶνε κι' ἔρχονται οἱ ἔρμοι μου πόνοι.
Πρὶν ἐκεῖνην σιμώσουνε κἄν!

Σὺ ὁ πλάστης της δύνασαι μόνος
Τὴν σληρή της ν' ἀλλάξης ψυχὴν,
Πρὶν μὲ κάμη ὁ ἄσπλαγχνος πόνος
Ν' ἀμαρτήσω πρὸς σέ κ' εἰς αὐτήν! (1)

Τ' ἀμάρτημα ποσάκις τοῦνομα φέρει μόνον!
Πολλάκις καὶ τὸν τύπον τῆς ἀγαθοεργίας. . .
Παραλαλῶ! . . . Καὶ ὅμως ἀν' ἔβλεπον νὰ πάσχη
Ἄλλος τὰ θάσανά μου, ἤθελον φρικιάσει

(1) Ἐγείρεται.

Καὶ σπεύσει νὰ τὸν σώσω. . . Καὶ ὅμως. . . ὦ! μωρία
Πάσχοντος τοῦ ἰδίου τὴν σωτηρίαν φεύγω.
Τῆς ἀρετῆς οἱ νόμοι δὲν λέγουσι τὰ μέσα
Δι' ὧν νὰ ἀπαλλάττῃς δεινῶν τὸν ὁμοίόν σου,
Ἀδιαικρίτως «πράττε τὸ ἀγαθόν» σοὶ λέγουν.
Ἀμέσως θὰ τὸ πράξω, ἀμέσως θέλω σώσει
Ἐμὲ αὐτὸν τῆς φρίκης! . . . (1) Πρὸς τί, κακοῦργος μοῖρα.
Ἐσπέρας θυελλώδους προτοιμαζομένης,
Μοὶ ἔδειξες πρῶτῃν γλυκογελῶσαν τόσον!
Καταλμβάνω. . . Ὅπως φοβερωτέραν ἶδω
Τὴν φωτοβόρον ὥραν.— Ἄγγελε τῆς ζωῆς μου,
Τὸ εἰλπίζον νὰ γείνης ἄσπλαγχνος δῆμός μου ;
Μὴ σύγχαιρε οὐδένα, ὦ ἄνθρωπε ποτέ σου.
Ἡ εὐτυχία εἶνε, περαστικὸς Κομήτης
Ἦλθε ; γρήγορα φεύγει, ὡς καλλονή, ὡς δρόσος.
Μᾶς χαιρετᾷ πολλάκις πρὸς δυστυχίαν μόνον. (2)
Ἀλλ' ὅχι Βασιλάνθη, δὲν ἦλθες εἰς τὸν κόσμον
Διὰ νὰ ἐπαυξήσῃς τοὺς πόνους τῶν ἀνθρώπων. . .
Καὶ ἀκουσίως ὅμως πράττεται ἡ κακία.
Πολλάκις ἐνῶ εἶσαι τῆς ἀρετῆς προστάτης
Τὴν ἀρετὴν φονεύεις. Ἀτέλεια! σμικρότης! . . . (3)
Ὡ εἰμὶ πεπεισμένος μετ' ἀγαπᾷ εἰσέτι. . .

(1) Ἐκρεμᾷ ἐκ τοῦ τοίχου πιστόλιον τὸ θεωρεῖ, ὑψώνει τὸ σκαν-
δάλιθρον καὶ τὸ ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης. (2) Μετὰ τινα σιγὴν.
(3) Μετὰ τινα σιγὴν.

Πῶς γίνεται τῷ ὄντι ἐὰν μὲ ἀγαποῦσε
Νὰ μὴ μὲ ἀγαπάη;— Ὅχι! μὲ ἀγαπάει!
Τόσον εὐκόλως, ὅχι, δὲν λύνονται καρδίαι
Σφιγκτοδεθεῖσαι ἅπαξ μὲ μαγικὰς ἀλύσεις·
Ἐνῷ δεσμὰ ὑπάρχουν εἰς τὰ καθήκοντά μας
Ἄτινα ὅπως λύση δύναμις δὲν ἰσχύει,
Τίς δύναιμι τολμάει 'ς τοῦ ἔρωτος τὰς φλόγας;
Ἡ μὴ δὲν εἶν' ὁ ἔρως πρῶτος τῶν καθηκόντων,
ὥς μόνος αὐθιχερέτως δεσμεύων τὰς ὑπάρξεις,
Τὸν ἄνθρωπον παράγει πρὸς δόξαν τοῦ θεοῦ του; . .
Μ' ἠγάπησε ποτέ της; ἢ μὴ τῆς ἥβης νέκταρ
Ἐμέθυσε τὸν νοῦν μου καὶ μ' ἔρριψε 'ς τῆς πλάνης
Τὸν δολερὸν ἀνθῶνα; . . (1)

ὦ! μὴ ἀπελπισία,
Τὰς φρένας μου θολώνης· ὠσφράνθη ἡ ψυχὴ μου
Τὸ χρυσοῦν ῥόδον ὅπερ καὶ τὰς βανχουσοτέρα
Ψυχὰς ἐξευγενίζει, ἐὰν τὸ ἴδουν μόνον. (2)
Τώρα νομίζω ὅτι κυλίσομαι εἰς τ' ἄνθη
Τῆς νοεῖ· ἀγάπης! Ἰδοὺ γλυκοχαράζει,
Καὶ ὡς τρυγόνων ζεῦγος πετῶμεν εἰς τὰ δάση. . .
Μυρσίνην ἀνθισμένην συλλέγω καὶ τῆς διδώ.
Μὲ ἐν μειδιάματι τῆς πλουσιῶς μ' ἀνταμοίβει
Ἰδοῦ. . . Ἄλλοτε βλέπω ὅτ' ἡ αὐγὴ τῆς δίδει
Τὸν ἀσπασμὸν ἐκείνον ὅστις τὸν νοῦν ὑψώνει

(1) Μετά τινα σιγὴν. (2) Ἐν τινι ἐκστάσει.

Εἰς σκέψεις οὐρανίας. . . ἡ εὐμορφὸς μου φίλη
Τὸ φίλημ' ἀνταμίβει μ' ἐν μαγικὴν της βλέμμα. . .
Δὲν φαίνεται πῶς Νύμφαι ἐξῆλθον εἰς τὰ δάση
Νὰ παίζουν καὶ νὰ πλέξουν μυστήρια ὠραῖα !
Ἰδέτε μὲ τί σέβας οἱ Ζέφυροι φιλοῦσι
Τὴν καστανήν της κόμην. . . Ἰδέτε πῶς αἱ βάτοι
Τοῦ δάσους ἡμερώνουν 'ς τὴν μαγικὴν της θέαν. . .

(Μακρὸθεν ἀκούεται θούριον ᾄσμα.)

Γραικοί! Γραικοί! (*)

Τὸ γένος προσκαλεῖ!

Τὴν σάλπιγγα λαλεῖ. . .

Γραικοί! Γραικοί!

Ἄς τρέξωμεν ἐκεῖ,

Μὲ τόλμη Ἑλληνική!

TIM. Πῶς ἄρα; . . . (1)

(Τὸ ᾄσμα ἀκούεται ἐγγύτερον.)

Γραικοί! Γραικοί!

Τὸ γένος μας θρηνεῖ!

Στενάζουν οἱ βουνοί. . .

Γραικοί! Γραικοί!

Πετᾶζωμεν ἐκεῖ! . . .

Μὲ τόλμη Ἑλληνική!

TIM.

Ναί! . . σπαράζει, ἀλλά. . . σεῖς τίνες εἶσθε;

(*) Εἰς ἧχον τοῦ συναθροιστηρίου τῆς σάλπιγγος. (1) Ἐξεγειρόμενος

(Τὸ ἄσμα ἀκούεται ἔτι ἐγγύτερον.)

Γραικοί! Γραικοί!

Τὸ πῦρ βογγοβολεῖ!

Τὸ δίκαιον 'μιλεῖ!

Γραικοί! Γραικοί!

Πετάξωμ' ὡς ἀετοί! . . .

Μὲ τόλμη Ἑλληνική!

ΙΜ. ὦ! ναί· τίς ὁ ἀκούων κυκλοφοροῦν ἐντός του
Τοῦ Ἑλλήνος τὸ αἶμα, δὲν τρέχει νὰ τὸ χύσῃ
'Σ τὴν πλαστιγγὰ τῶν ὅπλων ὅπου βογγᾷ τὸ Γένος;
Ἄνθρωπος εἶναι ὅστις δύναται καὶ δὲν σώζει,
Ἢ καὶ αὐτὸς δὲν πίπτει 'ς τὸν δοξασμένον τάφον.(1)

(Τὸ ἄσμα ἀκούεται ἐγγύτατα.)

Γραικοί! Γραικοί!

Ἢ πίστις μᾶς καλεῖ,

Ἢ δόξα καὶ τιμὴ!

Πετάξωμεν Γραικοί,

'Σ τὴν ἐνδοξὴ σφαγὴ!

Μὲ τόλμη Ἑλληνική!

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Γιγύθεος, Πολύβιος μετὰ παλληκαρίων ἐνόπλων ἐχόντων
ἀναπεταμένην τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν.

ΠΟΛ. Φίλε μου! φίλε μόνε! (2)

ΓΙΜ. Σὺ ἀκριβότερέ μου!

(1) Πλησιάζει πρὸς τὴν θύραν προσεκτικός. (2) Τὸν ἐναγκαλιζεται..

ΠΟΛ. Πάντοτε σὺ ὁ πρῶτος, πῶς τῶρα τελευταῖος;
 Ἢ μὴ 'ς τὰς ἀκράς σου δὲν ἔφθασεν εἰσέτι
 Ὅ,τι τῆς γῆς τὰ θάθη κινεῖ καὶ συνταράσσει,
 Ἄρκτον, Βορρᾶν, καὶ Νότον, Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν
 Τοῦ γένους μας ἡ σάλπιγξ ἐγείρει καὶ ἀνάπτει!
 Ὁ Ὀλυμπος ὑψώνει τὴν πολιάν του κόμην
 Κ' ὑπερηφάνως «χαῖρε» τῆς Οἰκουμένης λέγει·
 Μὲ τὸν χαιρετισμόν του τὴν Οἴτην καὶ τὴν Ὅσσαν
 Ἀναστατεῖ κι' ἀκόμῃ τὸν Ἰμνητὸν σαλεύει!
 Καὶ μέχρι Ταυγέτου καὶ Παναχαϊκοῦ μας
 Σπίνθας πετᾷ κι' ἀνάπτει, τὸ τουρκοκτόνον πῦρ τι
 Ἀπὸ τῆς Ἄρκτου φθάνει ὁ δαίμων τῆς ἀνδρείας,
 Ὁ Ἰψηλάντης κρούων τοῦ Ῥῆγα τὴν κιθάραν,
 Κατόπιν του πετῶσι φλογοβολοῦντες ὅλοι
 Οἱ ἄγγελοι τοῦ γένους οἵτινες δακρυφόροι
 Καὶ ἀνυπομονοῦντες, οἱ μὲν ἀπὸ γῆς ξένης,
 Οἱ δὲ ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ τ' ἄντρα τῆς πατρίδος·
 Ἐπρόσμενον τὴν ὥραν τὴν ὄνειρευομένην. . .
 Ἴδου ἡ γλυκυτάτη νέαν ζωὴν σημαίνει
 Εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν, καὶ ὡς ἡχώ ἐκείνης
 Ὀλύμπιός τις στρύπτει 'ς τὰ σπλάγχνα τῆς Τουρκίᾳ
 Τὴν πολυφώνον σπάθην, ἐνῶ παντοῦ οἱ Κλέπται
 Διάδοχοι τ' Ἀνδρούτζου, Κολοκοτρῶνι, Δράκοι,
 Ζαχάραι καὶ Νικῆται, καὶ τόσ' ἥρωες ἄλλοι
 Γυμνώσαντες τὰς σπάθας, ὠρκίσθησαν εἰς τ' ἄστρα
 Πετᾶζαντες τὰς θήκας, νὰ τὰς κρεμάσουν τότε

Ὅταν ἐλευθερίαν τὸ Γένος ὅλον ἴδῃ.

Μὲ ἓνα λόγον μ' αἶμα Τούρκων ὁ Ἕλλην γράφει

«Ἡ ἡ Ἑλλάς ὁποῖα εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους,

«Ἡ δοξασμένον μνῆμα νὰ τὴν καλύψῃ ὅλην!»

Καὶ σὺ, ὅστις (καυχῶμαι) ἐξῆλθες εἰς τὸν κόσμον

Διὰ μεγάλα ἔργα καὶ δόξαν τῆς Πατρίδος

Καὶ καύχημα τῶν φίλων, σὺ τώρα τὴν πατρίδα

Ἐνῷ ὑβριζομένην καὶ δερομένην βλέπης,

Κυλίσσαι εἰς πάθη θηλυπρεπῆ, γελοῖα;

Ἐ! ἀκουσέ με, φίλε· ἔχεις πατρίδα! ἔχεις

Συγχρόνως ἔρωμένην· εἰδὲ οὐδὲ πατρίδα

Οὐδ' ἔρωμένην ἔχεις. Ἠρατῖα φίλε, εἶναι

Τοῦ ἔρωτος αἱ φλόγες καὶ μάλιστα ἐκείναι

Τῆς εὐγενοῦς καρδίας ὡς εἶν' ἡ ἰδική σου·

Ἀλλὰ ἡ φλόξ ἐκείνη ἡ φέρουσα τὸ χρῶμα

Τῆς λαύρας τῆς πατρίδος, ἀλλὰ ἡ φλόξ ἐκείνη

Ἦτις σ' ὠθεῖ καὶ τρέχεις ὅπου Πατρίς στενάζει,

Ὅπου φιλία πάσχει καὶ ὅπου μᾶς προστάζουν

Τῆς ἡθικῆς οἱ νόμοι, εἶναι ἀνήκων ἔρω;

Ὡς τὰ ἰδικά μας στήθη, καὶ ὅχι ὁ αὐξάνων

Καὶ πνέων ὡς τὸ κτῆνος 'ς τὴν κοίτην τῆς δουλείας.

IM. Οἱ λόγοι σου μὲ καίουν ὡς βέλη πυροφόρα,

Ἀλλὰ μὴ μ' ἐπιπλήττης πρὶν ἔτι μὲ ἀκούσης.

Σὺ δὲν γνωρίζης, φίλε, εἰς ποταμούς ὁποίους

Νὰ σβύσῃ κινδυνεύει τῆς τύχης μου τὸ ἄστρον.

Πλὴν μόνον σὺ γνωρίζων πόσον ποθῶ καὶ πάσχω

Νὰ λυτρωθῇ τὸ Γένος, δὲν ἔπρεπε, πρὶν μάθης
Νὰ κεραυνώσης τόσον τὸν ἀτυχή σου φίλον.

ΠΟΛ. Τὸ γένος κινδυνεύει, τὴν ἰσχυράν σου χεῖρα
Ἐζήτησε δυκρῶν, καὶ σὺ τοῦ τὴν ἡρνήθης.
Αὐτὸ γνωρίζω μόνον.

TIM. Ἐμὲ τὰ λέγεις ταῦτα;

ΠΟΛ. Ἐσὲ ὅστις δὲν εἶσαι ὅποιος ἦσο πρῶτον·

TIM. Πολύβιε! . . . Τί θέλεις; Ν' ἀφήσω τὴν τιμὴν μοι
Νὰ τὴν ἐμπαίξῃ Ἄγγλος; Νομίζεις ὅτι ἔρω
Τυφλὸς μὲ κατατρώγει; Μὰ τὸ σπαθί ποῦ φέρεις
Αὐτὸ τὸ τουρκοκτόνον, μὰ τὸ στενάζον γένος
Καὶ μὰ τὰ ὄνειρά μας;! σ' ὁμνῶ, ἀκριβέ μου,
Εὐθὺς τὸν ἀποθοῦσα ἢ μετ' αὐτοῦ ὥρμουσα
Να σώσω τὴν πατρίδα· Συντρέχει καὶ ὁ ἔρω
Ὁ εὐγενὴς 'ς τὰς μάχας. . .

ΠΟΛ. Λοιπὸν τί ἄλλο εἶναι;

TIM. Τί ἄλλο; ποία εἶνε ἡ Βασιλάνθ' ἡξεύρεις,
Πόσον αὐτὴ ἀξίζει, τὸ μαρτυρεῖ ὁ κόσμος·
Δὲν ἀγνοεῖς δὲ ποίου πατρὸς θυγάτηρ εἶνε. . .

ΠΟΛ. Ναί, κατὰ δυστυχίαν.

TIM. Μάθε λοιπὸν καὶ φρίζε.

Ἢ μισαρὰ Ἀγγλία ἂφ' ὅτου καθὼς πάντα
Δράξασα εὐκαιρίαν, μὲ τὰ δειλά της κήτη
Τὰ ὑπερήφανά μας ἐμόλυνε πελάγη,
Ἐκτοτε λέγω θλίψις διττὴ μὲ βασανίζει,
Καὶ πρώτη ἡ μεγάλη κατὰ τοῦ γένους ὕβρις,

Δευτέρα δ' ἡ ἀμέσως 'ς ἐμὲ. . .

ΙΟΛ. Ὅποία; λέγε. . .

ΙΜ. Ὁ ἀσεβὴς ἐκεῖνος διευθυντὴς τῆς μοίρας. . .

ΙΟΛ. Τὸν Ὀσμιλσῶνα λέγεις;

ΙΜ. Αὐτὴν τὴν λευκὴν ἄρκτον.

Τολμᾷ νὰ ρίψῃ βλέμμα ἐρωτικόν. . . εἰς ποίαν;

Θεέ μου! ὦ θεέ μου! 'ς τὴν Βασιλάνθη, φίλε!

Ὁ ἀσεβὴς πατὴρ τῆς συνείργησεν εἰς τοῦτο.

Ὁ εὐγενὴς δὲ Ἄγγλος ἐνῶ μανθάνει ὅτι

Καθήκοντα καὶ ὄρκοι μὲ ἄλλον τὴν συνδέουν

Ψυχρῶς πατεῖ τὰ πάντα ὡς τέρας ἀσελγείας. . .

ΙΟΛ. (1) Ἄχ! πότε μίαι μόνον ἑκατοντάδα Ἄγγλων
'Σ τὴν φούκταν μου θά ἴδω ἐκπνεύσαν, κ' ἀμέσως
Μαζῇ των νὰ ἐκπνεύσω! . . .

ΙΜ. Λοιπὸν μὴ μ' ἐπιπλήτῃς·

ΙΟΛ. Καὶ τί νομίζεις ὅτι θὰ πράξῃς ἐὰν μένης;

ΙΜ. Τὸν ἄτιμον νὰ σφάζω, τὰ πλοῖά του νὰ καύσω,
Καὶ νὰ καῶ μαζῇ των μετὰ τῆς Βασιλάνθης,
Ἀφίνων τὴν τιμὴν μου ἀμόλυντον παρθένον.

ΙΟΛ. Πολὺ ὀλίγον βλέπω, ἐγνώρισες τοὺς Ἄγγλους·
Καὶ ποτ' αὐτοὶ ἐξῆλθον εἰς ἀνοικτὸν πεδῖον;
Ἢ πότε τοὺς σκοποὺς των ὁ Ζέφυρος ἠσπάσθη;
Τὰ ὅπλα των οἱ δόλοι· καὶ ὁ ἰσχυριώτης
Τύπος των καὶ σημαία· ποῖον ἀνδρεῖον στῆθος

(1) Ὁργίλος.

Ἵς αὐτὰ εὐρίσκει νίκη·ν; σήμερον καταστρέφουν
Ἄτομα, πόλεις, ἔθνη· αὖριον τρέχουν φίλοι
Καὶ εὐγενεῖς προστάται. Λοιπὸν τί περιμένεις!
Σώξεις ἂν μένης ἴσως σὲ καὶ τὴν Βασιλάνθη·ν;
Πρὶν σαλευθῇ ὁ ποῦς σου, πίπτεις ἔς τὴν πλάνην ὅλα·
Ἐχεις νὰ κάμης, φίλε, μὲ Ἀγγλους· τὸ γινώσκεις;
Ἐπιθυμεῖς νὰ λάβῃς ἐκδίκησιν; ἰδὲ την!
Σὲ κράζ' ἀπὸ τῆς μάχης τὸ ἔνδοξον πεδίον!
Ἐκεῖ καθεῖς ἀνδρεῖος τὸν στέφανον λαμβάνει.
Καὶ ἐκδικεῖ συγχρόνως φίλους, πατρίδ', ἀγάπην. .
Ἢ δ' ἄρνησις σου μέλλει εἰς αἵσχος νὰ βυθίσῃ
Τὴν Ἀχάϊαν ὅλην ἥτις αὐτὴ καὶ μόνη
Θ' ἀρνεῖται τῆς μητρὸς της βοήθειαν ὀλίγη·ν,
Σκέφθητι ἐπομένως ὅτι ἔς ἡμᾶς τοὺς δύο
Ἐνατενίζ' ὁ κόσμος τὴν Ἀχάϊαν ὅλην,
Ἰδὲ ὁ Ἰψηλάντης προκήρυξιν ὀποίαν
Ἵς ἡμᾶς τοὺς δύο στέλλει. (Ἀναγινώσκει.)

«Τιμόθεε! σὲ μόνον

» Μετὰ τοῦ Πολυβίου δύνάμει νὰ νομίσω
» Ἐξ ὅλων σας ἀξίους τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ μας!
» Τῆς Ἀχάϊας παῖδες, τρέξατε πάλιν πρῶτοι
» Ὡς πάντοτε προθύμως· καὶ διὰ τούτου ἔς ὅλον
» Κηρύξατε τὸν κόσμον ὅτι ποτὲ δουλεῖα
» Τὸν Ἕλληνα θὰ φθείρῃ. Σεῖς, Φιλοποίμενές μου,
» Σεῖς Ἄρατοι πετάτε, ὅταν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων
» Ἐνώπιον ὁ Ἕλλη·ν ὀρχίζηται νὰ θραύσῃ

»Τὰς δουλικὰς ἀλύσσεις, καὶ ἀναλάβῃ πάλιν
»Τὰ καταπατημένα μεγάλα δικάιά του!
»Ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς μάχης σᾶς γράφ' ὁ Ἰψηλάντης.»

ΠΟΛ. Λοιπὸν τί λέγεις τώρα;

ΤΙΜ. Ὡς τὸν πόλεμον ἀμέσως
Οὐδεὶς ἡμῶν μὴ μείνῃ προτοῦ τὸ Γένος θραύσῃ
Δεσμὰ, δεινὰ, τυράννους, καὶ ἀναλάβῃ πάλιν
Τὴν παλαιάν του δόξαν.

ΟΙ ΣΤΡ. Ζήτω οἱ ἀρχηγοὶ μας!

ΤΙΜ. Νὰ ζήσωμεν, ὦ φίλοι, ἐὰν ἐπαναλάβῃ
Τὸ ἔθνος τὴν ζωὴν του.

ΠΟΛ. Σοὶ τάσσω! θὰ τὴν λάβῃ!
Ἀρκεῖ ὅτι τὴν σπάθην ἢ χεῖρ σου θὰ φουκτώσῃ·
Τώρα νὰ σὲ φιλήσω πλησίαν ἀδελφέ μου,
Καὶ νὰ σὲ ζώσω ταύτην τοῦ Ζαχαριᾶ τὴν σπάθην. (1)
Ἀλλὰ καὶ μίαν χάριν θὰ σὲ ζητήσω ἔτι·
Καθ' ὅλους τοὺς κινδύνους νὰ μένης ἔς τὴν πλευράν μου.

ΤΙΜ. Σοὶ τάσσω ὅ,τι θέλεις, διότι ὅ,τι θέλεις
Εἶν' ὑψηλὸν καὶ θεῖον.

ΠΟΛ. Ἐμπρός! ἄς μὴν ἀργῶμεν!

ΤΙΜ. (2) Ὡς τῆς μυσίνης τὸ φύλλωμα ἔρω,
Ἀναπαύσου ὀλίγον νὰ ζῆς,
Ἐπειδὴ τῆς καρδίας μου μέρος
Εἶχεν, ἔχει καὶ θᾶχ' ἡ Πατρίς!

(1) Τὸν ζώνει σπάθην ἀφοῦ τὴν ἀσπασθῇ. (2) ἄδει εἰς σκοπὸν «τὴν ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν ἀπαντῶσιν».

Ἐρωτά μου, ὦ! ἄφες, νὰ ζήσης,
Ἐν κλαδί νὰ τρυγίσω τιμῆς. . .
Μὴ ποθῆς νὰ φωνάξ' ὄλ' ἡ φύσις
Πῶς δὲν τρέχ' ὅπου κράζ' ἡ Πατρίς!

Σ' εἶχα, σ' ἔχω, θὰ σ' ἔχω, πνοή μου,
Ὅσον φέρης στεφάνι τιμῆς,
Καὶ ὠθῆς νὰ πετᾷ ἡ ψυχὴ μου
Ὅπου κράζ' ἡ δεσμῶτις Πατρίς!

Καὶ σὲ Φῶς μου γλυκὺ, ἂν ἀφίνω. . .
Δὲν βαστῶ 'ς τὴν σκλαβιὰ νὰ θρηνῆς!
Ἢ τῆς γῆς μας σωτὴρ θέλει γίνω,
Ἢ 'ς ἐν μνημα κ' ἡμεῖς κ' ἡ Πατρίς!

Θεῖος ἔρωσ φιλίαν δὲν ἔχει
Μετ' ἐκείνης τῆς δούλης ψυχῆς,
Ἢ τις μ' ὅπλα μανίας δὲν τρέχει
Ὅπου Φίλῃ θρηνεῖ καὶ Πατρίς!

Ἐμπρὸς, φίλοι! ὀρμήσωμεν τώρα. . .
Μὲ τὸ ξίφος γυμνὸν ὁ καθεὶς
Ἄς ἀστράψῃ τοῦ χάρου ἡ ὥρα,
Ζωὴν φθάνει νὰ λάβῃ ἡ Πατρίς!

(1) Τροπαιοῦχος σημαία σ' ὀμνύω,
'Σ τῶν ἐχθρῶν τοὺς σωροὺς νὰ στηθῆς!

(1) Γονυπετεῖ.

Τὴν ζωὴν μου 'ς τὰ τάρταρα κλείω
Ἐλευθέρ' ἂν δὲν λάμπῃ ἡ Πατρίς!

(Οἱ στρατιῶται πρὸς αὐτὸν ἄδουσι ἐνθουσιῶντες.)

Μετὰ σοῦ, ἀρχηγέ, (2)

Κί' ὁ δειλὸς ἀκόμ' ἀνδροῦται,
Μ' ὅλον, ὅτι ποτὲ

Τὸ σπαθί μας δὲν γυμνοῦται,

Χωρὶς νὰ κατακόψῃ

Κί' ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ὄψι,

Ἐν' ἀσεβῇ νὰ σβύσῃ

Τοῦ γένους μας ἐχθρόν.

Μετὰ σοῦ ἀρχηγέ,

Εἴν' ὁ πόλεμος πκιγνίδι·

Μίχ φοῦκτα μὲ σέ

Σοῦ ὑπόσχεται νὰ ἶδῃ

Τὸν φοβερόν ἐχθρόν μας

Δεμένον πρὸ ποδῶν μας,

Σ' ὑπόσχεται καθεὶς μας

Νὰ σφάξ' ἓνα στρατόν.

Μὴν ἀργοῦμ' ἀρχηγέ,

Αἱ στίγμαί μας εἶν' αἰῶνες,

Ἄς ἰδοῦν αἱ πολλαὶ

Τῶν ἐχθρῶν μας λεγεῶνες,

(1) Σκοπὸς «ὁ καιρὸς ἀδελφοί.»

Τί λέγεται ἀνδρεία,
Καὶ τί Γραικοῦ καρδίᾳ.

Κεῖ ἂν σαλευθῇ ὁ Φράγγος
Ἐν τῷ μνημειῷ του κεῖ αὐτόν.

ΠΟΛ. Ἐμπνέομαι! πετάω ἔς τοὺς κόσμους τῶν Μακάρων!
Τί πνεῦμα μοῦ χαρίζει εὐδαιμονίαν τόσῃ! . . .
ὦ! μόνος τῆς Ἑλλάδος ὁ κραταῖος προστάτης!
Ἐκεῖνος ὅστις θέλει ὥς ἥλιος τὰ σκότη
Τῆς τυραννίας λύσει. Ἐκεῖνος ὅστις μέλλει
Τὸν κόσμον ν' ἀναδείξῃ μὲ τ' ἄλλα τῶν Ἑλλήνων!
Καὶ ὅστις εἰς τὴν ἀκμήν του ἐπαναφέρων ὅλον
Τὸ παλαιὸν μας κλέος, ὅλον τὸν κόσμον θέλει
Ἀνθῶνα καταστήσει ἔκρος ἀνεσπέρου,
Καὶ τὴν ζωὴν τ' ἀνθρώπου πρῶτον μειδιδῶσιν!
ὦ! μόν' ἡ στιγμή αὕτη ἀντισταθμίζει ὅλα
Τὰ παρελθόντα πάθη. (1) Εὐγέσας, παλλικάρια.
Μάθετε ὅμως ὅτι, τὸ σύμπαν ἀτενίζει
Τὸ κίνημά μας τοῦτο, καὶ περιμένει πάλιν
Νὰ μᾶς χειροκροτήσῃ ὡς τοὺς Προπάτοράς μας,
Δεῖξατε ὅτ' ὁ Ἕλληνας, ὁ ἔμψυχος πλανήτης
Τῆς γῆς θὰ ᾔναι πάντα, καὶ ὅτι πάντα μόνος
Ἀρκεῖ νὰ ἐκριζώνῃ τὰς βάρους καὶ ἀκάνθας,
Αἵτινες ἀγκυλώνουν τῆς ἀρετῆς τὸν πόδα.
Μὲ τὰ κινήματά σας κινήσατε τὸ θάμβος

(1) Πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Τῆς ὑψηλίου πάσης, καὶ ἀνοίξατε τὸν τάφον
Διπλωματῶν, πασσάδων, κακούργων βασιλέων.
Ἀκούσατ' ἀδελφόν σας ἄνευ ἡ κολακείας
Ἡ πικιδιώδους οἴστρου λέγοντα πρὸς σᾶς ὅτι
Ἄν δύναται ἔς τὸν κόσμον ἡ δόξα νὰ ἐλπίσῃ,
Τὰ αἵτια σεῖς εἰσθε, σεῖς οἵτινες τοῦ βίου
Αὐτῶν τροφήν δωρεῖτε. . .

ΣΤΡ. (1) Λοιπὸν τί καρτεροῦμεν;

Ἰπάγωμεν τοὺς λόγους ἀναπληροῦν τὰ ἔργα.

ΠΟΛ. Μάθετε ὅτ' οὐδεὶς μας εἰς τὴν ζωὴν θά μείνῃ
Ἐὰν στεφαναμένην δὲν ἴδῃ τὴν πατρίδα,
ἔθνος κραταιωμένον δωροῦν ἐλευθερίαν. —
Τῶν στέρνων μας γεμάτων ἀπὸ πυρπνούς πόθους
Πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὀρεκτικῶς πετῶμεν,
Πείθοντες τὸν καθένα, ὅτι τὸν κόσμον ὕλον
Ἄν ἐξ-ἡμῶν θελήσῃ τὸ γένος μας, τὸν ἔχει
Ἐλεύθερον πολίτην μ' ἐν κίνημά μας μόνον.
ΤΙΜ. Ὡς τὰς μυριάδας τῶν Τούρκων νὰ ξιφθῶμεν!
Ἄν ᾗναι καὶ γιγάντων μ' ἐν μας ὀργίλον βλέμμα
Εὐθὺς θὰ πυγμαιώσουν, καὶ μὲ τὸν πρῶτον κτύπον
Θὰ κυλισθοῦν ὡς χοῖροι ἔς τὸ εὐτελές των αἵμα. (2)

(1) Ἀνυπομονοῦντες. (2) Ἐξέρχονται δραματικῶς καὶ ἡ σκηνὴ πίπτει.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Β' ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

(Οἱ Ἄγγλοι εἰς τὰς παραμονὰς τοῦ Ἑλλ. ἀγῶνος.

Αἰῶντα τοῦ Ὀτμάνου, εἶναί ἡμέρα.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Ὀτμάνος, Ὀσμυλων, Τοῦρκοι καὶ Ἄγγλοι διάφοροι.

ΟΣΜ. **Ε**γώ; ἀναμφιβόλως κινήματα τῆς Ἄρκτου
Νομίζω ὅλα ταῦτα. Ἡ βάρβαρος! ποτέ της
Δὲν παύει τὰ πυγμαῖα ν' ἀναστατώνῃ ἔθνη,
Πρὸς τὸν σκοπὸν της πάντα· αὐτὰ, τυχοδιῶνται
Ἐκ τῆς σμικρότητός των, ἐγείρονται, φωνάζουν
Καὶ τὴν ἰσορροπίαν γαληνιῶντος κόσμου
Ταράττουσιν, ὡς ὕπνον οἱ κώνωπες, ἀνθρώπου·
Στολὴν ἐνδεδυμένη θρησκείας εὐλογούσης,
Ἀρπάζει τὴν ἀγάπην τῶν ὄχλων ἄνευ κόπου·
Οἱ σιέλαι σου τρέχουν, ἀπκτηλή, ὁρῶτα
Τοῦ Βύζαντος τὰς χώρας, τὰς χώρας τῶν Καيسάρων,
Ἄς ὁ καθεῖξων, μέλλει τὸν Κόσμον νὰ καθεῖξη! . . .
Ἄλλ' ὄχι! ὁ Σουλτάνος θὰ τὰς κατέχει πάντα,
Καὶ ἂν αὐτὸς δὲν ἦτον, ἦτον ὁ Ἄγγλος τότε·
Φίλε Ὀτμάν, ὡς Ἄγγλος, σ' ὀμνύω εἰς τὴν τιμὴν μου,

Ὅσον 'ς τὸν κόσμον τοῦτον ὑπάρχ' ἡ Βρεττανία,
Ἡ ὕψηλή σας Πύλη ὕψος θέλει κατέχει
Τόσον ὥστε ὁ κόσμος θὰ κύπτη τρομασμένος
'Σ τοῦ Πορθητοῦ τὰ τέκνα, καὶ ἡ Ἑλλάς, ἐν μόνον
Ὄνομα θέλει μένει, γονυπετῆς τηροῦσα
Πῶς νὰ φανῇ ἐμπρός σας προθυμότερα δούλη.
Ὁ Βρεττανὸς ὑπάρχει; Ὁ Ἕλλην δὲν ὑπάρχει,
Ὁ Βρεττανὸς αὐξάνει; Ὁ Τοῦρκος κραταιοῦται.

ΟΤΜ. Ὅτ' ἡ φιλία, λόρδε, δὲν εἶναι λέξις μόνον,
Πτιλόεσσα ἰδέα, δύναται νὰ τὸ ἴδῃ
Καὶ τὸ κηρύξῃ 'ς ὅλον ὁ Ἄγγλος, τὸν πλανήτην,
Ἄμα ἐνατενίσει τὸ πρόσωπον τοῦ Τούρκου.
Δὲν λέγω τούναντίον πολλὰ σὰς χρεωστοῦμεν,
Καθ' ὅτι ἂν Ἀγγλία 'ς τὸν κόσμον δὲν ὑπῆρχεν,
Ὁμολογῶ πανδημῶς, Τουρκία δὲν θὰ ἔζῃ
'Σ τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης. Πρὸ χρόνων τὴν κατεῖχον
Αἱ παγωμέναι ἄρκτοι σιδηροσκήπτρου Τσάρου.
Οἱ λύκοι τῆς Ἑλλάδος, αἶμα διψῶντες Τούρκων,
Ἦθελον μέχρι τοῦδε τὸ ἔχει ροφημένον,
Καὶ τὸ μεγάλον στέμμα τῶν κραταιῶν Σουλτάνων
Τὴν κόμην θὰ ἐκόσμει τῶν ἀσεβῶν ραγιάδων,
Ἄν ἤθελε τ' ἀφήσει τῶν Γαλλῶν ὁ Γίγας!
Τὰ ἐνθυμοῦμαι, λόρδε· δὲν λησμονεῖ ὁ Τοῦρκος
Τὰς χάριτας ποτέ του, καὶ μάλιστα ἐκείνας
Αἵτινες ὑπερβαίνουν τῆς χάριτος τὰ κάλλη.
Τὸ πλοῦσίόν σας ἔθνος εἶν' ἄξιον πρὸς ταῦτα,

Αὐτὸ καὶ τώρα πάλιν τὸ εὐγενές σας ἔθνος
Ἐλπίζω νὰ μᾶς σώσῃ

ΟΣΜ. Φοβεῖσαι τοὺς ἀντάρτας;

ΟΤΜ. Ἄπειρα ψιθυρίζουν, καὶ ὡς μὲ γράφουν φίλοι
Ἀπὸ τὰς Ἐπαρχίας, ἐφάνησαν ὀλίγοι
Ῥαγιαδες ἀτακτοῦντες, καὶ χθές ἐδῶ ἀκόμη
Εἷς ἄσημος τεχνίτης ἐτόλμησε τὴν χεῖρα
Καθ' ἑνὸς Μουσουλμάνου ἐμπρός μου νὰ ὑψώσῃ.

ΟΣΜ. Τοιαῦτα σὲ ταράττουν;

ΟΤΜ. Σὺ, λόρδε, δὲν γνωρίζεις
Οἱ Ἕλληνες, τί εἶνε. . .

ΟΣΜ. Σὲ λείπουν ἴσως ξίφη
Νὰ παίζῃς μὲ τραχήλους ῥαγιαδῶν ἀτακτούντων;
Τί νὰ σὲ εἶπω, Βέη! Εἰς Ἄγγλον αἱ ἀγχόναι,
Αἱ δηλητηριάσεις, διασκεδάσεις εἶνε.
Στρέψε 'ς τὰς ἀπεράντους τῶν Ἀγγλῶν κατακτητήσεις. . .
Βλέπεις; οὐδεὶς τολμάει τὸν τράχηλον νὰ σείσῃ·

ΟΤΜ. Μελίτιος δὲν εἶνε, οὐδὲ Ἰνδὸς ὁ Ἕλλην.
Εἴμεθα μόνοι, λόρδε, κανεὶς δὲν μᾶς ἀκούει·
Ὁ Ἕλλην εἶν' ἐκεῖνος ποῦ ἄπασαν τὴν Κτίσιν
Ἰπέταξεν εὐκόλως χωρὶς κανένα δόλον.
ἔχουν μαγείαν, φίλε, ὡς δαίμονες ἀγάπης·
Καὶ ἀθανάτους φλόγας εἰς τὰ θνητὰ των στέρνα.
Σήμερον σφάζεις, καίεις, καὶ ἀνασκολοπιῖεις,
Καὶ αὖριον ἐπάνω 'ς τὰ πτώματά των ἄλλοι
Ὡς λυσσασμένοι λύκοι ἐκδίκησιν ἀρπάζουν·

Πιστεύεις; Ἄν δὲν ἦσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου,
Οὐδείς ἐν τῇ Ἑλλάδι Ὀθωμανὸς θὰ ἔξει.

ΟΣΜ. Τώρα καταλαμβάνω πόσον ἀξίζ' ὁ Ἄγγλος.
Χωρὶς νὰ σφάζης, σφάζε, χωρὶς νὰ πνίγης πνίγε.
Ποτέ σου μὴ δεικνύης ὀργὴν 'ς τὰ θύματά σου,
ἔχουν κ' ἐκεῖνα αἷμα, ἔχουν θυμὸν κ' ἐκεῖνα.
Πλήγονε, καὶ ὡς φίλος θάπενε τὰς πληγὰς των,
Κ' ἐνῶ αὐτὰς θωπεύεις, στάζε φαρμάκ' ἐντὸς των,
Ἐν ἀσφαλείᾳ οὕτω κερδίζεις τὸν σκοπὸν σου,
Καὶ εὐγενὴς 'ς τὸν κόσμον δεικνύεσαι ὅτ' εἶσαι·
Ἄλλως τε τοὺς σκοποὺς σου δὲν φθάνει ὅτι χάνεις
Ἀλλὰ καὶ τὸν ἐχθρόν σου νὰ γείνη ἀναγκάζεις
Μεγάλος καὶ ἀνδρεῖος.

ΟΤΜ. Ὡραῖα συμβουλεύει

Καθεὶς· ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ τῶν πράξεων ἡ ὥρα,
Λύοντ' αἱ συμβουλαὶ του ὡς πρωῒναι ἀτμίδες.

ΟΣΜ. Ἐπραξα, καὶ σὲ λέγω.

ΟΤΜ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὄχι.

ΟΣΜ. Ὀτράνε... καὶ πολλάκις!

ΟΤΜ. Δαίμονες λοιπὸν εἰσθε;

ΟΣΜ. Ἄνθρωποι μ' εὐφυῖν, γνωρίσαντες ἀρκούντως
Τὸν τρόπον νὰ τρυγῶμεν ἀνέτως τὸ συμφέρον,
Μακρὰν τῆς βλάβης πάντα.

ΟΤΜ. Παράδοξον τῷ ὄντι!

Ἀκόμη δὲν πιστεύω ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα. . .

ΟΣΜ. Θέλει συνεργασθῶμεν, καὶ τότε βλέπεις ὅτι. . .

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ρεζέριος καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΟΣΜ. Ρεζέριε, τί φέρεις;

ΡΕΖ. Ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν.

ΟΤΜ. Τῷ ὄντι!

ΟΣΜ. Λέγε, λέγε. . .

ΡΕΖ. Ἡμιολίχ ἦλθε

Ἀπὸ τῆς τρίτης μοίρας τοῦ στόλου μας καὶ λέγει,
ὅτι τοὺς ἡγεμόνας ἡγόρασαν οἱ πρέσβεις,
Καὶ ὅτι, συνεπεία, ἐχθροὶ τοῦ Ὑψηλάντου
Κηρύττονται ὁ Σάββας καὶ ὁ Βλαδιμηρέσκος,
Καὶ ὅτι τοὺς σκοποὺς των δηλώσαντες ἔς τοὺς πρέσβεις
Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας, κατώρθωσαν νὰ μείνη
Ὁ ὕπουλος Μονόχειρ εἰς Δραγατσάνι μόνος.
Ἐπιστολὴν δὲ φέρω παρὰ τοῦ Μετερνίχου,

(Δίδει ἐπιστολὴν τῷ Ὅσμιλ. ὅστις ἀναγινώσκει πρῶτον κατ'ἰδίαν, εἶτα)

ΟΣΜ. Φίλε Ὅτμαν ἀγάλλου! θέλει συνεργασθῶμεν.

«Ἀγαπητέ μου, Λόρδε. Ὁ ταραξίας κόνιωψ (1)

»Ἐξύπνησε καὶ πάλιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν μένει

»Μὲ μόνην τὴν φωνήν του. Τῆς Ἄρκτου λέγεις, εἶνε;

»Ἐς τὸν αὐτοκράτορά της ἐπιστολὴν μου στέλλω.

»Παύει; Παύομεν φίλε! εἰδὲ καὶ μὲ τὴν λόγχην

»Τῶν κραταιῶν μας θρόνων τὴν κάμνομεν καὶ παύει!

(1) Ἀναγινώσκει μεγαλοφώνως.

» Δέν ἴσχυσε καὶ αὕτη; Τῆς εὐφύας τότε
» Τὰ ὅπλα καὶ νικῶμεν. Ἐν ὅσῳ ᾿ς τὴν Ἑλλάδα
» Ἀπὸ τῆς γῆς μας τ' ἄκρα ἡ συνδρομὴ νὰ φθάσῃ,
» Πίπτουν ἀπηυδῆμένοι. Ἄς μάθ' ὁ κόσμος τέλος,
» Ὅτι οὐδέν ᾿ς τὸν κόσμον εὐδαιμονεῖ κί' αὐξάνει
» Ὅταν φωνάζουν «Ὄχι!» Ἀγγλία καὶ Αὐστρία,
» Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ Ἄρκτος τὴν φλόγα δέν συμπαῇ,
» Κί' ὁ Αὐτοκράτωρ, χάριν μεγάλων συμφερόντων,
» Μὲ τοῦ Καποδιστρίου τὴν ἔξωσιν συντρέξῃ
» Τὰ σχέδιά μας, τότε. . . μ' ἐν νεῦμα πάλιν πίπτει
» Εἰς τὰ δεσμὰ ὁ Ἕλλην. Τ' ἄτακτον τοῦτο Γένος
» Ἐχει ὀλίγον πνεῦμα, δέν ἀγνοεῖς, Μιλόρδε. . .
» Λοιπόν... Αὐτὸ φαντά σου ᾿ς τοῦ Βύζαντος τὰ κράτη
» Σφιγκτοκρατοῦν τὰς κλεῖδας τριῶν μεγάλων Κόσμων·
» Ποτὲ μὴ γείνη τοῦτο! Αἱ τέχναι μας εἰς πράξιν.
» Πολλάκις καταντῶσι καὶ τὰ μικρὰ μέγала.
» Μὴ φείδουσαι χρημάτων· χαλίνουσε πρὸ πάντων
» Τῆς Χερσονήσου πάντας τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ ῥίπτει
» Ἐν βλέμμα σου (συγγνώμην) ἐπὶ τῆς Ἑπτανήσου,
» Πλέκω τὰ δίκτυά μου. Βλαδίμηρος καὶ Σάββας
» Μαυροκορδάτος κί' ἄλλοι, τὸ δόλωμα δαγκάνουν.
» Ὁ Ὑψηλάντης θέλει (σ' ὑπόσχουμαι) σπαράξει
» Ὡς δεύτερος Φεβρᾶϊος ἢ ὡς Ἀνδρουτσος τρίτος·
» Σ τὰς χώρας τῆς Αὐστρίας οἱ ταραξίαι ὅλοι
» Εὐρίσκουσι τὸν τάφον. Τὸν φίλτατόν μας βέη
» Ἀσπάζομαι! Ἄς ἔχῃ ἡνεωγμένον βλέμμα. . .

»Φίλημα δέξαι, φίλε, ἀπὸ τὸν Μετερνίχον.»
Πῶς σᾶς ἐφάνη, Βέη;

ΟΤΜ. Δύνασαι νὰ νοήσης.

ΟΣΜ. Λοιπὸν ἔμαθες τώρα πῶς βοηθοῦν οἱ Ἄγγλοι;

ΟΤΜ. Ἀφότου νὰ τοὺς ἶδω ηὐτύχησα, τοὺς οἶδα!

ΟΣΜ. Μάθε, ἂν προχωρήσουν ἐν βῆμα οἱ ἀντάρται,
Τί θέλω ἐγὼ πράττει. Μὲ Ἀγγλικὴν σημαίαν
Τὰ πλοῖά σας θὰ τρέχουν, ὅπως ἐφοδιάζουν
Ἀνεμποδίστως ὅλα τὰ φρούρια τροφίμων,
Ὅπλων, πυρῶν, ἀνθρώπων, ἐνῶ τὰ ἰδικά μας
Μὲ Τουρκικὴν σημαίαν τὰς λέμβους τῶν Ἑλλήνων
Θὰ καταπυρπολῶσιν. Ἐὰν σᾶς ἐννοήσουν,
Κ' ἐνόχλησιν σᾶς φέρουν, τὴν διακοίνωσίν μου!
Νὰ μ' ἐκανοποιήσουν διὰ τὴν ὕβριν πρῶτον
Τῆς Ἀγγλικῆς σημαίας, καὶ ν' ἀποζημιώσουν
Χρηματικῶς τὴν βλάβην τοῦ κτυπηθέντος πλοίου.
Πεινῶντες, ῥακενδύται, πῶς θὰ ὑπερπηδῶσιν
Ἐμπόδια τοσαῦτα; συντρέχει τοὺς σκοπούς μας
Ὁ Μέτλαν ἐκ Κερκύρας. Ἐξ Ἐπτανήσου ὅθεν
Οὐδ' ὁβολὸν θὰ ἔχουν, οὐδὲ στατῆρα σίτου·
Ὡς αἴλουροι τὰς νύκτας θέν' ἀγρυπνῶμεν ὥστε
Ἄμχ τὰ ὅπλα δράττουν καὶ νὰ τ' ἀφίνουν μόνοι.
Μετ' οὗ πολὺ δὲ φθάνει στολίσκος ἐξ Αὐστρίας·
Καὶ τότε ἀπολύουν τοὺς παιδικούς των οἰστρους.

ΟΤΜ. Ἐὰν δ' αὐτὰ αὐξήσουν τὴν τρομερὰν ἐργὴν των
Καὶ λυσσῶδῶς ὀρμήσουν ἔς τὰ ὄρη, ὡς θηρίων

Μάνδραι φρικταί, τίς τότε νά τοὺς νικήσῃ τρέχει; . .

Ἢ νά τοὺς ἐμποδίσῃ νά σφάζουν τὴν Τουρκίαν;

ΟΣΜ. Τότε; Εὐκόλῳ, τότε. Πῶς; μ' ἐρωτᾷς· ὁ Ἕλλην
Τὸν Ἕλληνα θὰ σφάζῃ, καὶ μὲ τὰ αἵματά των
Τὸ πῦρ θὰ σβύσουν μόνοι.

ΟΤΜ. Δὲν σὲ καταλαμβάνω. . .

ΟΣΜ. Χρημάτων ἀμοιροῦμεν; Νοὺς δὲν εὐμοιροῦμεν;

ΟΤΜ. Λοιπόν;

ΟΣΜ. Οἱ ἄρχοντές των ν' ἀγορασθῶσιν πρῶτοι.

Τότε μ' αὐτοὺς ἐνσπείρεις τὸ πῦρ τῆς διχονοίας,

Δραστηριώτερόν της ἔς αὐτὰς τὰς περιστάσεις

Οὐδὲν ὑπάρχει, Βέη, κατόπιν φίλος δεῖξου

Ὅπως τοὺς ἡσυχάσῃς· καὶ τότε ἔν ἀσφαλείᾳ

Σχίζε Ἑλλήνων σπλάγχνα. Τὸ μαγικὸν χρυσίον

Μὴ παύεις νά δεικνύῃς κ' ὑπόσχεσαι νά δώσῃς.

Τέλος αὐτὸ νά σπείρῃς· ὡς φίλος καλλιέργει

Εἰς τὴν ἐκφύτρωσίν του, καὶ θάρρει θὰ γεννήσῃ

Καρπούς τοὺς εὐαρέστους· τότε ἔς τὰ πράγματα των

Λυτεξουσίως ἔμβα. Τί ἄλλο θέλεις, Βέη;

Πείσῃτηι θὰ μᾶς κράζουν σωτῆρας, εὐεργέτας.

ΟΤΜ. Ὡραία συμβουλεύεις· σ' ὀρκίζομαι, μὰ τοῦτο

Τὸ ὄνομα πῶ φέρω τοῦ θαυμαστοῦ Ὀτμάνου,

Ποτὲ, ποτέ μου θάμβος δὲν μ' ἤρπασε τοσοῦτον·

Εἰπέ μοι, ὅλ' οἱ Ἀγγλοὶ τοιουτοτρόπως κρίνουν;

ΡΕΖ. Βέη μου μὴ θαυμάζῃς· ὁ Ἀγγλος ἂν δι' ἄλλο

Δὲν δύναται νά εἴπῃ, ὅτ' εἶναι νοῦς ὁ πρῶτος

Κὰν διὰ τοῦτο μόνον καυχᾶται καὶ κομπάζει.
Καὶ ποῦ; οὐδὲν σοὶ εἶπον τῶν θαυμαστῶν μας ἔργων.
Ποῦ, Βέη μου, νὰ μάθῃς τοὺς τρόπους, δι' ὧν χεῖρα
Ἦπλωσεν ἡ Ἀγγλίᾳ καὶ εἰς τοὺς πέντε κόσμους. . .
Τρεῖς νῆσοι, εἴτε δύο, τὸ ἔθνος μας θὰ ἦτο
Καὶ ὅμως μετρᾷ τώρᾳ τὰ ἑκατὸν πενήντα
Ἐκατομμύριά του. Ἡ μὴ δὲν ἔχ' ἀκόμη
Καὶ χιλιάδας λόρδων ἑκατομμυριούχων;
Πῶς φθονερὰ φωνάζουν αἱ ἱστορίαι ὅλοι; . . .
Τί εἶν' αἱ ἱστορίαι παρ' ἄπνους χάρτης, ὅπου
Βλέπεις πτωχῶν ἀνθρώπων λυσσώδεις φλυαρίας
Ἵπαγορευομένας παρ' ἀγενοῦς πενίας;
Ἐλλάς! . . . Χαμογελῶντες τὴν ῥίπτουσιν οἱ Ἄγγλοι
᾿Σ τὰ τάρταρα εἰς μίαν στιγμὴν ἐὰν θελήσῃς.

ΟΤΜ. ὦ! πῶς νὰ σᾶς ἐκφράσω τὸ ἀπειρόν μου χρέος;
Πῶς! πῶς νὰ σᾶς πληρώσω τὰ ὀφειλήματά μου;
Δὲν φθάνει ἡ ζωὴ μου;

ΟΣΜ. Ἀγαπητὲ τί λέγεις;
Δὲν ἐκπληροῦμεν ἄλλο, παρὰ ὑπαγορεύσεις
Τῶν καθηκόντων μόνον. Ὡς πληρωμὴν αἰτοῦμεν
Ὀτμανικὴν φιλίαν. (1)

ΟΤΜ. Φίλοι μου δὲν ἀξίζει.
Τὴν ἔχετ' ὅμως ὅλην (2) Θὰ εἴμαι ἰδικός σας,
Ἵποτελὴς σας πάντᾳ

(1) Ὑπομειδῶν. (2) Σφίγγει τὰς χεῖράς των.

- ΟΣΜ. Ἀφήσατε δὰ ταῦτα
Καὶ ἄς διευθυνθῶμεν ἔς τοῦ φίλου Εὐδοκίου
Διὰ νὰ συσκεφθῶμεν, Καὶ ὕπως. . .
- ΟΤΜ. Ἄ! Μυλόρδε!
Ἀησμόνησα νὰ σ' εἶπω ὅτι τὴν Βασιλάνθην
Νὰ πείσῃ πλησιάζει, εἰς τοῦτο συντρεχούσης
Καὶ νέας καλουμένης, νομίζω Εὐθυμίας·
- ΡΕΖ. Ὡ τὴν κελὴν κυρίαν. . .
- ΟΤΜ. (1) Λοιπὸν ἐπιθυμεῖτε. . .

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

*Οἱ ἀνωτέρω καὶ ὁ Εὐδόκιος φωνάζων μετ' ἀπελπισίας
ἐξωθεν.*

- ΕΥΔ. Πῶ! πῶ! ἀλλοίμονόν μου. . . Οἱ ὄχλοκράται τῶρα
Τὸν κόσμον κατακαίουν καὶ ἀναιδῶς γυμνώνουν. . .
Δὲν θέλουν μᾶς ἀφίσει σίελον εἰς τὴν γλῶσσαν.
Ὅτμάνβη, ποῦ εἶσαι; (2)
- Ὅλοι ὁμοῦ. (3) Τί ἔχετε; τί τρέχει;
- ΕΥΔ. Οἱ κλέπται, οἱ ἀντάρται. . . Ποῦ εἶν' οἱ στρατιῶται; . .
- ΟΣΜ. Καλὲ, ἐξηγηθεῖτε. . .
- ΕΥΔ. Κίνδυνος μέγας! μέγας! . . .
- ΟΣΜ. Φίλε, δὲν σ' ἐννοοῦμεν· ἐξηγηθεῖτε. . .
- ΕΥΔ. Φίλε. . .

(1) Δεικνύων τὴν θύραν. (2) Εἰσέρχεται σφίγγων εἰς τὴν ἀγκάλην
τοῦ κιθῶτιον καὶ δέσμηγν κλειδίῳ. (3) κυκλόγοντές των.

Ναῦται, καὶ στρατιῶται... Τὰ πυροβόλα στρέψε...

ΟΣΜ. Ποῦ;

ΕΥΔ. Μὴν ἀργήτε, λέγω!... κατὰ τῆς πόλεως μας...

ΟΣΜ. Πῶς;

ΟΤΜ. Διὰ τί;

ΡΕΖ. Τί τρέχει;

ΕΥΔ. Γέμει ληστῶν ἀχρείων!...

ΟΤΜ. Σὲ λέγω ἐξηγήσου, ῥαγιᾶ' λέγε ἀμέσως. (1)

ΟΣΜ. (2) Βέη... .

ΟΤΜ. Τί τρέμεις; κάθου. (3)

ΕΥΔ. Τοὺς θησαυροὺς μου Βέη...

ΟΤΜ. Τί ἔπραθον;

ΕΥΔ. Τοὺς χάνω.†.

ΟΤΜ. Καὶ ποία ἡ αἰτία;

ΕΥΔ. Τὰ ἔρη καταβαίνουν ὑπὸ τὴν ἀλσχροφύρον
Σημαίαν τοῦ Ληστάρχου ἐκείνου Πολυδίου,
Σμήνη ἀνθρωπομόρφων θηρίων γαυριώντων
Φθάσαντα τὸν προδότην Τιμόθεον ζητοῦσι,
Εὐρόντές τον, μὲ κρότους, ἀσμάτων καὶ ὀργάνων
Τὸν ἔλαβον καὶ τρέχουν τὰς ἀγυῖας τῆς χώρας,
Χύνουσι μετ' ἐκείνων τῶν ἀηδῶν κραυγῶν των
Κατὰ τῆς αὐθεντείας φοβερισμοὺς καὶ ὕβρεις,
Ἵρμησαν νὰ φονεύσουν τὸν Χασαμπούλ, κ' ἐσώθη
Ἐξ τοῦ Γιουσεμπύλ τὸν πύργον. Βέη μου κινδυνεύεις

(1) Ἐπιτακτικῶς. (2) Νεύων αὐτῷ. (3) Ἐνθαῤῥυτικῶς

Ἐάν τοὺς γίγαντάς σου ἔς τὰ ὄπλα δὲν φωνάζης,
Καὶ ἂν ὁ εὐγενής μας σύμμαχος τοὺς ἀνδρείους
Ναύτας του δὲν προστάξῃ τὰ στόματα ν' ἀνοίξουν
Τῶν τηλεβόλων ὅλων... ὦ ποῦ νὰ σᾶς τὰ λέγω...
Μόνον αὐτὰ νὰ λάβω ἐπρόφθασα εἰδ' ἄλλως...
Γυμνοῦμαι! Θὰ μοὶ πάρουν, ὥς μ' εἶπ' ἡ Εὐθυμία,
Καὶ τὴν μονάκριβήν μου.

ΟΤΜ. Ἀχρεῖοι! Βλέπεις λόρδε;
Ἀμέσως!.. Μοῦρτε! Γκιούλση! εἰσέλθετε, ἐμβήτε...

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Μοῖρτος, Γκιούλση, καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΟΤΜ. Ὅλοι μας οἱ ἀνδρεῖοι νὰ συναχθοῦν ἔς τὰ ὄπλα·
Ἐνθύμησέ τους, Μοῦρτε, τί εἶν' ὁ Μουσουλμάνος.
Γκιούλση θὰ σ' ἴδω...

ΓΚ. Μ' εἶδες!

ΟΤΜ. Γνωρίζεις τὴν ψυχὴν μου...

Ἐχθροὶ μᾶς ἀπελιοῦσι. Τολμῶσιν οἱ βαγιάδες
Τὸ μέτωπον νὰ δείξουν, τὴν χεῖρα νὰ σηκώσουν
Κατὰ τοῦ Μουσουλμάνου. Ὁρμήσατε, χυθεῖτε,
Καὶ ἂν ἐντὸς τῆς χώρας δὲν εὐρεθῶσιν, ὅλην
Τὴν ἐπαρχίαν θέλω νὰ φέρητ' ἄνω κάτω,
Ἐντὸς ὀλίγου θέλω τοὺς δύο ἀρχηγούς των·
Τιμόθεος ὁ εἷς των, Πολύβιος ὁ ἄλλος.

ΟΣΜ. Ἐγὼ νομίζω Βέη, ὅτι καλὸν θὰ ᾔτο

Γυμνώσαντες τὰ ξίφη νὰ πέσωσι καθ' ὅλης
Τῆς χώρας, ἀπαιτοῦντες νὰ τρέξωσιν ἀμέσως
Οἱ ἴδιοι πολῖται τοὺς κλέπτας νὰ συλλάβουν,
Δὲν ὑπακούουν; Φόνος! ὡς καὶ αὐτῶν ἐνόχων.
Ἰπήκουσαν; Δὲν χάνεις οὐδ' ἓνα σου ἀνδρεῖον,
Κεῖ ἐντὸς ὥρῶν ὀλίγων ἔχεις τοὺς τολμητίας.
Πῶς αἵματα θὰ ρέουσιν; πῶς κεφαλαὶ θὰ πέσουν;
Πῶς οἴκοι θὰ καῶσιν; Ἐ φίλε! Τί νὰ γίνῃ;
Ὅπως σωθῇ τὸ σῶμα, ὁ δάκτυλος ἅς πέσῃ.
Ὅταν ἐγκεφαλίτην ἡ πολιτεία πάσχη,
Πρέπει, καὶ πρέπ' ἀφθόνως νὰ τὴν φλεβοτομήσουν.

ΟΤΜ. Ἀκούετε; Ὁρμᾶτε.

ΤΟΥΡ. Ἀρκεῖ μᾶς εἶδες πάντα.

ΟΤΜ. Ὁ κραταιὸς Μωάμεθ ἅς γίνῃ βοηθός μας

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Οἱ ἀνωτέρω πλὴν τοῦ Μοῖρτου καὶ Γκιούλση.

ΟΤΜ. Καὶ σὺ φίλτατε λόρδε;

ΕΥΔ. (1) Καὶ σὺ, ἀφέντη λόρδε. . .

ΟΣΜ. Ῥεζέριε· ἀμέσως τὰ στόματα ν' ἀνοίξουν

Τῶν πυροβόλων ὅλων· τρεῖς λόχοι νὰ ἐξέλθουν

Διάταξον ἀμέσως. (2)

(1) Τρέμων. (2) Ἀκούονται κρότοι τυμπάνων καὶ ἀλλαγαμῶν.

ΕΥΔ.

Ἐχά...θην! ὦ...

ΟΤΜ.

Μαζῆ μου

(Ὁ Βέης ἐκσπαθήσας βιαίως καὶ ὀργίλως, ἀκολουθούμενος παρὰ τοῦ τρεκλίζοντος Εὐδοκίου, ἐξέρχεται).

ΟΣΜ.

Ρεζέριε, ἀμέσως πεντακοσίους στείλον
Ἰπὸ τὸν Ῥαουέρδην· αὐτὸς ἀξίζει τώρα...
Ὡς βοηθὸς τῶν Τούρκων, 'ς ἐνέργειαν, εἰπέτω,
Νὰ θέσῃ ὅ,τ' ἤξεύρει. Ἐδῶ τοὺς μὲν νὰ σφάζουν.
Καὶ ὡς φονεῖς ἐκείθεν νὰ συλλαμβάνουν ἄλλους.
Γνωρίζ' ὁ Ῥαουέρδης· ἀπὸ τὰς περιστάσεις
Λαμβάνεις ὁδηγίαν· σὲ λέγω μόνον ὅτι,
Εἶνε στιγμή νὰ σφάζῃ τὸν Ἕλληνα ὁ Ἄγγλος.

ΡΕΖ.

Ἡσύχασε.

ΟΣΜ.

Πλὴν ὅλοι ἐνδυμα Μουσουλμάνου... .

ΡΕΖ.

Βέβαια· τὸ γνωρίζω.

ΟΣΜ.

Μετέπειτα, ὡς Ἄγγλοι

Πνίγετε ὅσους δῆθεν φονεῖς ὑποπτευθῆτε.

ΡΕΖ.

Καταλαμβάνω· φθάνει.

ΟΣΜ.

Σὺ δὲ λαβὼν ὀλίγους,

(Δεκάδες τρεῖς ἀρκοῦσι ἀλλὰ μανδυοφόροι.)
Πορεύου εἰς τὸν οἶκον τοῦ Εὐδοκίου· πρέπει
Ἐντὸς στιγμῶν ὀλίγων νὰ ᾔν' ἡ Βασιλάνθη
Ἐντὸς τῆς ναυαρχίδος. Σοὶ ἐπαναλαμβάνω,
Κάλυψον μὲ μανδύας... Γνωρίζεις πόσον μῖσος
Κατὰ τῶν Ἀγγλῶν τρέφει· πνίγεται τελευταῖον.
Ἄκουσον ἔτι μίαν Βρεττανικὴν ἰδέαν·

Εἰς φάσματα πιστεύουν, οἱ Ἕλληνες, γνωρίζεις. . .
ὅστ' ἐκ τῆς προκυμαίᾳς ὁρμῷ καὶ τὴν λυτρόνω
ὡς ἐκ χειρῶν δαιμόνων καὶ φαίνουμ' εὐεργέτης
Διπλοῦς· καλὸν καὶ τοῦτο, ῥεζέριε νομίζω. . .

PEZ. Ἀρκεῖ Κύριε λόρδε. (1)

O.M.

ῥεζέριε! (2) Πετάξου. . . (3)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

(Νῆς. Ἡ σκηνὴ τῆς πρώτης πράξεως· τὸ δῶμα τῆς Βασιλάνθης.)

Βασιλάνθη μόνη.

Ἀθλία Βασιλάνθη προτοῦ ζηλευομένη,
Σήμερον χρησιμεύεις ὡς σκοπιά τῆς φρίκης,
Παίγνιον τῶν Τυράννων καὶ τῆς κακίας θύμα·
Βάρβαροι Μουσουλμάνοι! Ἰησουῖται Ἄγγλοι!
Ἐφάγατε ὡς τράγοι τῆς ἡθῆς μου τὰ ῥόδα,
Ἐξεκενώσατ' ὅλον τὸ δηλητήριόν σας
'Σ τὰ νεαρά μου σπλάγχχνα. Τί ἄλλο; τὴν τιμὴν μου!
ὦ! πόσον ἀπατᾶσθε! δύνασθε τὴν κακίαν
Νὰ ὑπερασπισθῆτε; Δύναμαι τὴν τιμὴν μου
Παρθένον νὰ φυλάξω καὶ νὰ τὴν ἐπιστρέψω
'Σ τὸν δώσαντά μου ταύτην, ἀνέπαφον, ὠραίαν!..(4)

(1) Κινεῖται νὰ ἐξέλθῃ. (2) Ἀκούονται πυροβολισμοί. (3) Διὰ μιᾶς ἀναχωροῦν ἐξ ἀντιθέτων μερῶν. (4) Μετὰ τινὰ σιγὴν.

Θὰ μάθῃς ὅτ' ὁ βίος εἶν' ὕψιστον καθήκον!

Σεῖς ζῆτε ἵνα ζῆτε, ἵνα παιδεύεσθ' ἄλλους.

Καὶ ὅμως εὐτυχεῖτε! Ὁ ἄπειρος θεὸς μας

Τὸ σύμπαν νὰ συνδέσῃ ἀλλέως δὲν ἠμπορεῖ!

Ποῦ τότ' ἡ ἀπειρία; Τὸ ἔκαμ' ἐπὶ τούτου. . .

Ποῦ τότ' ἡ ἀγαθότης; . . . Ἀλλὰ πολὺ ἐξήλθον. :

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ ὅμως, τέρατα τῆς κακίας

Δὲν εἶν' ἀπεικονίσῃς θεοῦ ἀγαθοτάτου.

Τῆς εἰμαρμένης εἶναι; τί πρᾶγμα ὅμως εἶναι

Αὐτὴ ἡ εἰμαρμένη, ἂν ὁ θεὸς δὲν ᾔνε; . . .

Ἀλλὰ Θεὸς ἀγάπης θωπεύει τοὺς κακούργους!

Δέσμευσις, ἀθλιότης, σμικρότης διανοίης! . . . (1)

Δὲν μ' ἀγαπᾷ . . . τὸ εἶδον, καὶ ὅμως . . . νὰ τὸ κρύψω;

Τὸν ἀγαπῶ, καὶ πλέον ἀφ' ὅ,τι τὸν ἠγάπων.

Ἐνδύμυχόν τι κράζον, «Σὲ ἀπατοῦν ἀθλία».

Οὐδὲ στιγμὴν μ' ἀφίνει, καὶ ζωηρῶς μοὶ λέγει

«Μὴ παραβῇς τοὺς ὄρκους· πολλὰ ἔς αὐτὸν τὸν κόσμον

«Ψηλαφητὶ δὲν λέγουν εἰς τί μᾶς χρησιμεύουν,

«Καὶ ὅμως, ὅστις τούτων νὰ μακρυνθῇ θελήσῃ

«Αὐτὸς ἐκεῖνος μόνος τὴν ἀμαρτίαν πράττει.»

Πόσον τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐκείνης ὁμοιάζει

Τῆς δυστυχοῦς μητρὸς μου! . . . Φαντάζομαι ὅτ' ἤδη

Ἀκούω νὰ μοὶ λέγῃ κλαίουσα, πικραμένη

Τὰ ἔσχατα ἐκεῖνα καὶ ὕψιστα λόγια της.

(1) Μετὰ τινὰ σιωπὴν.

ὦ ! ῥίγος ! ναὶ ἰδέ την ! ἰδοὺ μὲ πλησιάζει !
 Μῆτερ μου γλυκυτάτη ! Σεβάσμιός μου μῆτερ !
 Ἰδέ με . . ὦ τὰς χεῖρας ὑψοῦ τὰς σεβασμίας . .
 Τοὺς ὡς λειψάν' ἁγίου ὠχροῦς, μυροβολοῦντας
 Συμπλέκουσα δακτύλους, ποιεῖ τὴν εὐλογίαν . .
 Μὲ κράζει οὐρανόθεν (1) ὦ γλυκυτάτη μῆτερ !
 ὦ δός μοι τὴν εὐχὴν σου καὶ πάρε τὴν ζωὴν μου !

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Τιμόθεος, Βασιλάνθη.

TIM. (2) Πνοή μου... Βασιλάνθη!

BAS. (3) Μ' ὑπάτησαν ! πιστεύω !
 Τὸ θέλεις ; τὸν λατρεύω !

TIM. (4) Ἄγγελε ! Βασιλάνθη !

BAS. (5) Τίς εἶναι ; (6)

TIM. Ποῖος ἄλλος ;

BAS. Τιμόθεε ! (7) σὺ εἶσαι . . .

Ἀλλὰ σχεδὸν σὲ εἶδον αὐτοὶ οἱ ὀφθαλμοί μου . .

TIM. Κι' ἐγὼ ποτὲ δὲν παύω ἔνδακρυς νὰ σὲ βλέπω

Μαζῇ μὲ τῆς ἡμέρας τὸν φωτεινὸν ἀστέρα,

BAS. (8) Ἄφες με ! φύγε πνεῦμα πικρὸν τῆς ἀπιστίας !

(1) Ἐνώνει τὰς παλάμας κύπτουσα κατανυκτικῶς τὴν κεφαλὴν.
 (2) Εἰσέρχεται μετὰ πόθου. (3) Ἐν ἐκστάσει. (4) Κλίνων γόνυ. (5)
 Ἐν τῇ αὐτῇ κατανύξει της. (6) Ὡς ἐξιππαζομένη. (7) Ἀνεγειρομένη.
 (8) Πρὸς τὸν ἑαυτοῦ τὰ βλέμματα.

ΤΙΜ. Θεέ μου! Βασιλάνθη! Τί ἀπιστία λέγεις;

Τί λόγοι. . . ἐξηγήσου' ἐσκότισες μὲ ταῦτα

Τὸ φῶς μου, φῶς μου μόνον. . .

ΒΑΣ. Ἦμην ἐμπρὸς ὁπότεν

Εἰς ἄλλης πόδας ὄρκους ἔρριπτες κ' ὑποσχέσεις.

ΤΙΜ. Ἐγώ! ὦ! σ' ἱκετεύω! . . Εἰπέ μου. . . σ' ἐξορκίζω

Ἐν τὰ δάκρυα ἐκεῖνα π' ἐχύσαμεν ἐντάμα!

ΒΑΣ. Ἄφες με νὰ στενάζω ἔς τὰ τόσα βάσανά μου.

ΤΙΜ. Ὅχι· σὲ ἐξορκίζω ἔς τὸ φάσμα τῆς μητρός μας. . .

ΒΑΣ. Τιμόθες ἐνθυμήσου, δὲν ἔρριψες ποτέ σου
Γονυπετῆς ἔς τοὺς πόδας τῆς Εὐθυμίας ὄρκους; . .

ΤΙΜ. Ἐγώ! τὴν Εὐθυμίαν! ὦ! τὴν γυμνὴν γυναῖκα!—

Ὡς ἀλύξ στρέφεις ὅπου ὁ ἄνεμος φυσήσῃ;

Τιμόθες, καὶ πνεῦμα, ὡς εἶπες, ἀπιστίας,

Ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὅσον δυσώδης ῥύπος

Τῆς δρόσου τοῦ Μαΐου. Νχί! θέτων εἰς τὰ στήθη

Τὴν χεῖρα, δὲν ἀκούω ἐλέγχους νὰ μὲ πλήττουν

Μόνον καρδιοβόρος πληξίς μὲ κατατρῶγει.

ΒΑΣ. (1) ὦ! τί μαγείαν ἔχει ὁ φθόγγος τῆς φωνῆς του! . .

ΤΙΜ. Ἀγάπῃ μου! πρὸ χρόνων ἔς τοὺς πόδας μου καρδίαν

Αὐτὴ ἡ Εὐα ῥίπτει.

ΒΑΣ. Τιμόθες, τί λέγεις;

ΤΙΜ. Ὅ,τι συμβαίνει λέγω· τολμᾷ ἐνώπιόν σου

Νὰ φαντασθῇ τὸ ψεῦδος θνητὸς, Ἀθαρασία; . .

(1) Κατ' ἴδιαν.

ΒΑΣ. (1) Γλῶσσα δὲν εἶναι αὐτὴ θέλοντος, ν' ἀπατήσῃ.

ΤΙΜ. Ἀλλ' ἄκουσον μὲ δὴ λέξεις καλὴ μου φίλη,
Μὲ θέλει; δὲν τὴν θέλω, σ' ὑβρίζει; τὴν οἰκτεῖρω.
Καὶ καθ' ἡμῶν τὴν τρέφει ὁ δολοφόνος φθόνος.

ΒΑΣ. Ἄ! δολερὰ, πανοῦργος, τῶν λίθων σκληροτέρα!
Νοήμονά θηρία! Ἐχιδναὶ ἰοβόλοι!

ἔχουσαι μόνον ἔργον τῶν καρδιῶν τὴν φθίσιν!
Τῆς ἡθικῆς φθορᾶς τῶν ἀποτυχοῦσαι πρῶτον!

Καὶ σύ... καὶ σύ, πανοῦργος, ἀκόμη ἐνεδόθη;
Τὸν δολερὸν μανδύαν, δι' οὗ οἱ Ἄγγλοι πάντα
Ἐπέτυχον τοῦ κόσμου νὰ σπλάγγῃ νὰ μαράνουν.

ΤΙΜ. Ἀγάπη μου, μὴ τόσον τάρασσεσαι; δὲν βλέπεις
Πῶς ἀσθενεῖς, πῶς πάσχεις! ..

ΒΑΣ. Ὡς τῆς νυκτός μου ἄστρι.

Ἄν ἕως χθὲς τὸν χάρον ἔκραζα νὰ μὲ πάρῃ,

Σὺ τώρα μ' ἀναγκάζεις φιλόζωος νὰ γίνω.

Ἀλλά... (2) πῶς ὀπλοφόρος; Τιμόθεε τί τρέχει;

ΤΙΜ. Τὸ χρέος τῆς πατρίδος μὲ κράζει εἰς τὰς μάχας.

ΒΑΣ. Τί λέγεις! δὲν σ' ἀφίνω! (3)

ΤΙΜ. Ἐπίορκος νὰ γίνω;

ΒΑΣ. Ἐπίορκος! Τί λέγεις;

ΤΙΜ. Ὅα τρέξω 'ς τοὺς ἑταίρους

Οἵτινες καὶ φονεύουν τὸν παρὰ τὴν ἡμῶν

Ἐν ἀπορρήτῳ μένῃ τὸ μέγα σχέδιόν μας.

(1) Ἰδίᾳ. (2) Μόλις συνερχομένη. (3) Ἀρπάζουσα τὴν χεῖρά του.

ΒΑΣ. Θεέ μου! νέα πάλιν; . . δὲν ρθάνουσι τὰ τόσα;

ΓΙΜ. Καρδιά μου! (1) Καρδιά μεγάλη δὲν ἀρμόζει
Τοιαῦτα νὰ ἐκφράζῃ· νὰ χαίρεςσαι σὺ πρέπει,
Ὅταν τὸν ἐρχστὴν σου τηράζῃς ὀπλοφόρον
Τρέχοντα ὅπου δόξα, τιμὴ καὶ πίστις πάσχουν·
Πλησίον σου τοιοῦτος δύναμαι νὰ μὴν εἶμαι;
Καὶ ἂν τοιοῦτος ὄχι, ὄχι καὶ λατρευτὴς σου·
Πλησίον τῶν ὠραίων τοῦ οὐρανοῦ πνευμάτων
Ὅστις δὲν συγκινεῖται καὶ δὲν πετᾷ εἰς οὐστρους
Ἔρωτος καὶ πατρίδος, πίστεως, καὶ φιλίας,
Εἶν' ἄξιος νὰ ἔρπη μετὰ τῶν κολασμένων.
Ὡ πνεῦμα σὺ, ἐμπνέον τὰς ἀρετὰς ἐκείνας
Δί' αὐς καυχᾶτ' ὁ Πλάτης 'ς τὰς πράξεις τῶν πλασμάτων,
Παῦσον νὰ λέγῃς ὅ,τι κάθε ὠρσίαν λύει
Ἰδέαν ἔμπροσθέν μας, ὡς θρηνωδοῦντος λόγῳ
Εὐδαιμονίας ὄναρ.

ΒΑΣ. Ἀλλὰ νὰ χωρισθῶμεν

Πρὶν ἢ ἐντάμωσίς μας, τῶν σπλάγγνων μας θωπέυση
Ὅσας πληγὰς ἀλγούσας, ἀφῆκ' ὁ χωρισμὸς μας;
Δὲν γίνεται. Ἄ! ὄχι.

ΤΙΜ. Ἐλθε καὶ σὺ μαζὶ μου!

Τοιουτοτρόπως, φίλη, γίνου' ἀνδρειωμένος
Καὶ μετ' ἐμοῦ οἱ ἄλλοι γενόμενοι, νικῶμεν,
Καὶ τότε ἡ Πατρίς μας σοὶ μένει ὀφειλέτις.

(1) Σφίγγει περιπαθῶς τὰς χεῖράς της.

Όπόταν συμμαχήση μετὰ πατρίδος ἔρωσ
Ἡ νίκ' εἶναι βεβαία, κ' ἡ δόξα στεφανώνει.

ΒΑΣ. Ναὶ ἦρω μου, μαζῇ σου! τὸ δέχομ' ὀλοφύχως.
Ἡ εὐγενής σου τόλμη τὰ στήθη μου γεμίζει,
Καὶ σὲ ὑπόσχομ' ὅτι δὲν θέλω κατωτέρα
Φανῇ τῶν στοχασμῶν σου· ἄς μάθουν οἱ ἐχθροί μας
Ὅτ' ἂν ἡ δουλωμένη καὶ ἄτυχος Πατρίς μας
Δὲν μέλλῃ ν' ἀναδείξῃ Ῥολάνδην καὶ Κοδραΐνην,
Ἐδειξε καὶ δεικνύει, ἂν ὅχι Σεμιράμεις,
Γιγαντοκάρδους Δέσπως. Τὸ ἔκραζον ὡς τώρα
Τὸ Σούλιον, ἡ Μάνη! σήμερον ἄς τὸ δείξῃ
Κ' ἡ γραῖα Ἀχαΐα.

ΤΙΜ. Ἐμπνευσις τῆς ἀνδρείας!

Τὴν λιγερὰν ὀσφύν σου τὸ ξίφος ἄς στολίσῃ,
Καὶ ἀπὸ ταύτης πάλιν, ἄς στολισθῇ τὸ ξίφος. (1)
Τερπνὴ θεότης, ἥτις ἐστάλῃς εἰς τὴν γῆν μας
ἵνα ἐξευγενίζῃς κ' ἐμπνέῃς καὶ τοὺς τάφους,
Ποῖος ἐχθρὸς νὰ σ' ἴδῃ δύνανται ἀθροῦδας
Καὶ νὰ μὴ παρὰλύσῃ ἡ ξιφηφόρος χεὶρ του;
Ὅταν ἡ ἱστορία τὰ σήμερον συμβάντα
Θελήσῃ νὰ σφραγίσῃ, βεβαίως Φιλισταίους
Τοὺς Τούρκους θὰ καλέσῃ, παρὰ τ' αὐτοῦ ἀγγέλου
Τοῦ Φιλισταιοσφάκτου δεινῶς καταστραφέντας.

ΒΑΣ. (2) Ἡ νύξ γλυκογελάει ὡς ἀνθηρὰ πρῶτα,

(1) Τὴν ζωννύει τὸ ξίφος του. (2) Ἐνηγκαλιζομένη τὸν Τιμόθεον

Τὰ ἄστρα στολισμένα μὲ ἀργυροῦς μανθῦας
ὥς πνεύματα ὥραϊα τοῦ Γένους μας Μαρτύρων,
Μὲ σὲ πανηγυρίζουν τὸν ἱερὸν σκοπὸν μας·
Φαίνεται ἡ Σελήνη αἰσχνομένη ὅτι
Λατρεύεται παρ' ὄντων δούλων παθῶν βανχύων.
Ῥεμβάζει κεκρυμμένη ὀπισθεν λεπτοῦ νέφους,
Κ' ἐνῶ δὲν μᾶς δεικνύει τὴν εὐγενῆ μορφὴν της,
Μὲς χαιρετᾷ ἡδέως μετ' ἀργυρᾶς γαλήνης·
Ἐνδύεται ἡ γῆ μας τὰ ἐορτάσιμά της,
Τὸ σύμπαν προδηλώνει χαρμόσυνον ἡμέραν
ὥς ἡ ἀπόφασίς μας, νίκην κ' ἐλευθερίαν!

TIM. Ἄς μὴ περνοῦν αἱ ὥραι, ἄς τρέξωμεν.

ΒΑΣ. Ἀμέσως. (1)

Μῆτερ ἡ ὥρα ἦλθεν! μαζὶ μας ἡ σεπτὴ σου
Ἄς ἔλθῃ εὐλογία· καὶ εἰς καθέν μου βῆμα
Σοὶ τάσσω ἕνα Τοῦρκον νεκρὸν νὰ ἐξαπλώνω.

TIM. (2) Κ' ἐγὼ ἐὰν δὲν ξίψω 'ς τὸν εὐσεβεῖ σου τάφον

Ἡμισφακτον ὡς τράγον τὸν ἄτιμον Ὀτμάνον,
Ἕλληνα νὰ μὴ 'πεθάνω, ἡ γῆ νὰ μὲ ξεράσῃ
ὥς Ἀλβανὸν, ὡς Ἄγγλον... Ἀλλὰ μὲ τὴν εὐχὴν σου

Οἱ Τύραννοί τοῦ κόσμου,

Οἱ δῆμιοί τῆς γῆς

Θὰ σωρευθοῦν ἐμπρὸς μου,

ὥς εἰς πετρώδη βράχον,

Βροντῶσα καταιγίς!

(1) Γονυπετεῖ. (2) Ὁμοίως.

- (1) Ἐμπρός, καλή μου, βγαίνει τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς.
ΒΑΣ. Ἐγύμνωτα τὴν σπάθην, πλὴν δός μου τὸ φιλί σου!
TIM. (2) Ὅσον ἔκτρος τρυγόνια, λάβε φιλί καὶ δός μου.
(3) Ὁ ἄδης μανιώδης ὅς ἔλθῃ τώρα ὥς μου!

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ.

Κινουῦνται νὰ ἐξέλθωσι μετ' ἑαυτὰ ξίφη ὅτ' αἴφνης σταματοῦσι. Ἡ σκηνὴ πληροῦται μελανειμόνων προσωπιδοφόρων, οἵτινες σχηματίζουσιν κύκλον περὶ τοὺς δύο νέους ἄδουσι εἰς τῆχον τῆς Ἱεροῦςεως στικτῆς τελετῆς «ἔργον Πίστewος.»

- MANA. Σταθῆτε! σταθῆτε
Θνητοὶ μὴ σαλευθῆτε!
ΒΑΣ. Ἄ!..
TIM. Τίνες εἴσθε; τίνες..
MANA. Σταθῆτε! σταθῆτε
Θνητοὶ μὴ σαλευθῆτε!
TIM. Εἰπέτε ἄλλω; θέλω..
MANA. Σταθῆτε! σταθῆτε
Θνητοὶ μὴ σαλευθῆτε!
TIM. Διελυθεῖτε τ' ἄδου δαίμονες ἐὰν εἴσθε,
Εἰδὲ φύγετε ἅμα, ἐὰν μέλοι λαβίδος
Δὲν θέλετε τὰ ξίφη νὰ στρέψωμεν ἐντὸς σας.
MANA. Σταθῆτε! σταθῆτε
Θνητοὶ μὴ σαλευθῆτε! (4)

(1) Ἐγειρόμενος λέγει πρὸς τὴν Βασιλάνθη. (2) Ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν. (3) Ἀφ' οὗ συνασπαθῶσιν. (4) Ὁ χορὸς περικυκλοῖ τοὺς νέους

ΒΑΣ. Σαλεύοιμ' ἐγὼ πρώτη. (1)

TIM. (2) Δεῖλαιοι!

ΕΙΣ ΜΑΝΔ. Σφάξατέ τους. . . (3)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ.

Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ἐμβαίνει ὁ Πολύβιος ξιφίτης μετὰ στρατιωτῶν. Σκότος βαθύ.

Πολύβιος σιγοπατῶν.

Οὐδεὶς ἐνταῦθα μένει· ἡ ἐρημία τοῦτο
Τὸ φοικηδόλον ἄντρον φρουρεῖ κ' ἐξουσιάζει.—
Καὶ δὲν μᾶς εἶπεν ὅτι στιγμὴν μόνον θὰ λείψῃ,
Ἴν' ἀποχαιρετήσῃ τὴν φίλην του; καὶ ὅμως
Λείπει σχεδὸν τρεῖς ὥρες, καὶ οὐδ' ἐδῶ δὲν εἶνε·
Ὁ πατριωτισμός του μὴ ἐνεκρώθη πάλιν
Ἵς τῆς φίλης του τοὺς κόλπους, κί' ὅξως ἔς τὴν ψυχὴν του
Ἀπλώσας τὰς παλάμας ἔσπρωξε τὴν πατρίδα;
Αὐτὸς ὅμως τοιοῦτος; . . Ὁ δυστυχής! μὴ ἔτι
Τὴν ὥραν καθ' ἣν ἤλθεν συμβούλιον ἐκρότουν
Εἰς τὰ ὑπόγειά των οἱ Δυνατοί; ὦ! τότε
Ἢ δὲν θὰ ζῇ, ἢ ἔσως ἐκπνέει εἰς βρσάνους! . .
Τί ἄρά γε νὰ πράξω; νὰ φύγω; νὰ καθίσω;

(1) Κυπαῖ καὶ εἷς τῶν κυπηθέντων πεσόντων ἀποκαλύπτει τὸν μανδύαν τῆς Ἀγγλικῆς στολῆς. (2) Ὁρμῶν κατ' ἐκείνων. (3) Κυτοπούμενοι ἐξέρχονται τῆς σκηνῆς πάντες.

Ἐν ἀκρεῖ, ἂν μείνω, σβύνω τὸ σχέδιόν μας. . .
 Ἀλλ' ἂν Ἰησουῖται ἐδῶ τὸν τυραννοῦσι; . .
 Ὡ φίλτατέ μου φίλε, σὺ ἔμπνευσόν με μόνος,
 Μὴ ἡ ταλάντευσίς μου σὲ βλάβῃ ἀκουσίως·
 Δὲν ἐσυλλήφθη; τότε μετὰ τῆς Βασιλάνθης! . .
 Ἀλλὰ ποῦ παρὰδέρουν; εἰς τὰς σκηνάς μου; ὄχι.
 Λοιπόν. . . ἔσως μαζῇ της κατέφυγε εἰς ἄντρον,
 Φοβούμενος μὴ πάθῃ ὡς τρυφερά νεᾶνις,
 Εἰς τὰς κακοπαθείας τῶν βράχων καὶ φαράγγων,
 Ὅπου οἱ λέοντές μας νυχθημερὸν βρυχῶνται! (1)
 Ἀλλοίμονον! καὶ ὁ ἔρωσ συνδέει συμμαχίαν
 Μετ' ἀγενῶν τυράννων; Ὁ ἔρωσ ὅστις τόσον
 Τὸν μαχητὴν ἐμπνέει τὴν δάφνην νὰ θερίσῃ!
 Ὁ ἔρωσ ὅστις ὅταν τὸν νοῦν μας ἀτενίσῃ
 Δαιμόνιον τὸν κάμνει, καὶ ὅστις τὴν καρδίαν
 Ὀλίγον ἂν θωπεύσῃ τὴν κάμνει λεοντίνην
 Καὶ ἀγγελικὴν συγχρόνως! Ὄχι! δὲν ἔφυγ' ὄχι·
 Ἦ κεκρυμμένος μένει μέχρις οὗ εὖρη ὥραν
 Νὰ τρέξῃ ἀρμυδίαν εἰς τὰς σκηνάς μαζῇ της,
 Ἦ. . . ὦ! ἀναμφιβόλως ἔπεσεν εἰς παγίδα·
 Τί πρέπει λοιπόν τώρα; Ποῖον νὰ ἐρωτήσω. . .
 Ἐν μέσῳ τῶν τυράννων, ἐν μέσῳ τῶν κολάκων
 Καὶ τῶν δειλῶν εἰλώτων; ὦ πνεῦμα τῆς πατρίδος! . .
 Ὡ πνεῦμα τῆς φιλίας! ἂν ὑπάρχῃς πνεῦμα

(1) Μετά τινα σιγήν.

Εἰς οὐρανούς, εἰς αὔρας, ἐπάνω 'ς τοὺς αἰθέρας,
Καὶ ἂν δικαιοσύνης ἦσαι θεὸς προστάτης,
Ἀξιώσόν με μόνον προφῆτην στιγμιαῖον. (1)
Ἀθμονία! φρίκη! κανεῖς δὲν μὲ συντρέχει·
Τὸν δυστυχῇ τὸν φεύγει καὶ ὁ θεὸς ἀκόμῃ·
Θεέ! ἐὰν ὑπάρχης, εἶσαι καὶ τῆς πατρίδος·
Οἱ πατριῶται ὅταν στενάζουσι καὶ κλαίουσι
Οὐδεὶς θεὸς διέπει τὸν ἄκοσμόν μας κόσμον.
Φίλε μου! ἀκριβέ μου! Ἄγγελε τῆς ἀγάπης!
Μ' ἀφίνεις; δὲν μ' ἐμπνέεις νὰ τρέξω νὰ σὲ σώσω;
Δὲν θέλεις νὰ μὲ θλίψουν τὰ βάσανά σου ἴσως. . .
Ἀλλὰ ἐγὼ νὰ ζήσω μετὰ τὸν θάνατόν σου,
Καὶ νὰ μὴ συμμαθέξω εἰς τὰ μαρτύριά σου;
Ἀφ' ὅτου 'ς τὸ σχολεῖον τὰς καθαρὰς ψυχὰς μας
Ἡνώσαμεν εἰς μίαν, δὲν εἴπαμεν «συγχρόνως
Κ' οἱ δύο νὰ ταφῶμεν;» καὶ τώρα ποθητέ μου,
Ἐνῶ ἴσως σπαράζεις, λέγω καὶ οὐδὲν πράττω.
Ὅχι· δὲν μένω λέγων. (2) Πυρκαϊᾶν 'ς τὴν πόλιν!
Ἄν ζῇ σώζεται οὕτω. Δὲν ζῇ; τὸν ἐκδικοῦμαι.
Πῶς τὴν πατρίδα καίω; . . Κάλλιον Ἕλλην ἄπαξ,
Παρά ὁ Τοῦρκος πάντα. Ἀμέσως παλλικάρια!
Ἡ νύξ ἃς γίν' ἡμέρα, καὶ ὁ θεὸς ἃς μάθη
Ὅτι τῆς σιωπῆς του θῦμα αἱ Πάτραι πίπτουν
Καὶ ἡ Ἑλλὰς κατόπιν. Τὴν ἀρετὴν μᾶς λέγεις

(1) Σκέπτεται δι' ὀλίγον. (2) Πρὸς τοὺς στρατιώτας.

(1) Κ' οἱ εὐπειθεῖς τρυγῶμεν καρπούς ἀπελπισίας;

(2) Ἀμέσως! Πῦρ καὶ φρίκη!

ΣΤΡ.

(3) Φρίκη! καὶ πῦρ!.. ἀμέσως.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ.

Εὐδόκιος (ἔξωθεν) καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΕΥΔ. Φλωρχίχια μου, κελά μου, ποῦ; ποῦ νὰ σᾶς τρυπώσω;

Ποῦ; .. ὅπου τὸ καθ' ἓνα μὲ αἷμα μου στοιχίζει! (4)

Εἷς Στρ. Σκάσε! (5) 'ς τὸν ἄλλον κόσμον τὰ λέμε, μόνον τώρα..

ΕΥΔ. ὦ! (6) μ' ἔφαγον οἱ λύκοι, οἱ πεινασμένοι λύκοι.

Ο ΣΤΡ. Εἰπὲ τοῦ ἀρχηγοῦ μας ἀπόψε τί συνέβη;

ΕΥΔ. Παιδιά μου τὰ κλειδιά μου. .

Ο ΣΤΡ.

Λάβε τα διὰ πάντα (7)

ΕΥΔ. Τί θέλετε νὰ εἶπω; ..

ΠΟΛ.

Ἀπόψε τί συνέβη!

ΕΥΔ. Τί μὲ συνέβη; Ἄμα ἠκούσθησαν ἀντάρται,

Σύμφωνοι μὲ τὸν Βέην ἐδώκαμεν 'ς τοὺς Ἄγγλους

Ἀναφοράν, ζητοῦντες ὅπως μᾶς προφυλάξουν·

Ἐγὼ δὲ σχέσιν ἔχων μετὰ τοῦ Ὀσμιλῶνως

(1) Ὑψόνων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν. (2) Πρὸς τοὺς στρατιώτας. (3) Κινοῦνται νὰ ἐξέλθωσι. (4) Εἰσέρχεται κρατῶν τὰ κλειδιά του καὶ τὴν δέσμεν τῶν κλειδίων. (5) Ἐκκενώνει κατ' αὐτοῦ τὸ πιστόλιόν του. (6) Σωρεύεται. (7) Δίδει τὰς κλειδας.

Ἐλαβον χάριν ὅπως 'ς τὰ πλοῖα φυλαχθῶμεν,
Ἀλλ' ὅταν νὰ μᾶς πάρουν ἦλθον οἱ ναῦται, εὖρον
Ληστήρχην προσπαθοῦντα τὴν κόρην μου νὰ ῥείσῃ.
Ὅρμῶσι κατ' ἐκείνου, καὶ κατ' αὐτῶν ἐκεῖνος·
Τολμᾷ, τοσοῦτων ὄντων, μάχαιραν νὰ ὑψώσῃ.
Τώρα καθὼς μανθάνω, ἡ κόρη μου ἐχάθη.

ΠΟΛ. Ἢ κόρη σου ἐχάθη, καὶ σὺ νὰ προφυλάξῃς;
Ἐσπενδες τὸ χρυσίον. . . Κακοῦργε γέρον, λέγε!
Ὁ λήσταρχος ποῦ εἶνε;

ΕΥΔ. Εἰς τὰς εἰρκτὰς ἀπήχθη.

ΠΟΛ. Ἀλλοίμονον! ἀπήχθη εἰς τὰς εἰρκτὰς ἐκεῖνος!

ΕΥΔ. Θυμιάζεις;

ΠΟΛ. Ναι, θυμιάζω, πανοῦργε τουρκολάτρε!
Δὲν μὲ γνωρίζεις ἴσως; Λησιμόνησας ἀλώπηξ·
Τὰ δύο θύματά σου; Οἱ Ἄγγλοι τοῦ κινδύνου
Τὴν κόρην σου νὰ σώσουν. . . καὶ μὲ τὸν Ὀσμιλσῶνα
ἔχεις στενὴν φιλίαν. . . Γέρον κατηραμένε!
Τίγρις. . . (1)

(ἔξωθεν) «Ἐλευθερία ἢ θάνατος;»

ΕΥΔ. Πῶς. . . εἶπον; . . (2)

ΠΟΛ. (3) Ἐλευθερίαν κράζουσιν ἢ θάνατον! ὁ Ἕλλην
Συντρίβει τὰ δεσμά του, τὸν τράχηλον ὑψώνει
Καὶ σφάζει τοὺς τυράννους καὶ ἐκδικεῖ γυναῖκας
Καὶ ἀδελφοὺς καὶ τέκνα καὶ φίλους καὶ πατρίδα,

(1) Ἀκούονται ταραχαὶ πολέμου. (2) Σπασμοδῶν. (3) Ἐθουσιῶν.

Καὶ τὸν ζαυρὸν ἐμπήγει εἰς τοὺς σωροὺς τῶν Τούρκων...

Καὶ σφάζει! . . .

(Ἐξωθεν) Ἐλευθερία, ὦ Ἕλληνες! ἡ τάφος.

ΠΟΛ. Ναί! ναί! Ἐλευθερία ἢ θάνατος! (1) Ἀδέλφια,

᾿Σ τὸ σύνθημα ἐκεῖνο μ' ἀπόφασιν πετωμέν. (2)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Ὑψοῦται παραπέτασμα. Φαίνονται ὅρη ἐφ' ὧν κατέρχονται Ἀρματωλοὶ Ἑλληνες ἄδοντες. Κυματίζει κυανῇ Σταυροφόρος σημαία ἐφ' ἧς εἶνε γεγραμμένον «1821. Ἐλευθερία ἢ θάνατος!»

(Ἄδουσιν ἐπὶ τῶν κορυφῶν εἰς ἤχον θούριον.)

Ρίπτομεν νεκροὺς τοὺς λύκους

Μὲ τῆς γλώσσης μας τὸν τόνον·

Εἰς τῆς χώρας τοὺς Πιθήκους

Ἐν μας βλέμμα φθάνει μόνον·

Τρέξατ' Ἕλληνες ἀνδρεῖοι (Ταχύτερον)

Νὰ ἰδοῦν ἐχθροὶ ἀχρεῖτοι,

Πῶς ὁ Ἕλληνα ἐκδικεῖ.

Τοὺς ἐλέφαντας, τὰς ἄρκτους,

Μ' ἐν μας σπάθισμα νεκροῦμεν·

Εἰς τὴν γῆν χαροσπαράκτους

Τοὺς ἐχθροὺς μας θὰ ἰδοῦμεν

(1) Τοῖς στρατιώταις. (2) Ἐξέρχονται δρομαῖοι· ὁ Εὐδόκιος σύρεται μετὰ τῶν ἄλλων.

Πρὶν αἰὶ σπάθαι ὑψωθῶσι· (Ὅμοίως)

Πῶς λοιπὸν ἀκόμῃ ζῶσι

Φῶτων καὶ τιμῆς ἐχθροί!

Τὰς λεαίνας καὶ τὰς τίγρεις

Ἐν μας γρόνθημα σκοτώνει·

Γιὰ νὰ πλύνωμεν τὰς ὕβρεις

Ἐν φοβέρισμά μας σώνει.

Τρέξατ' Ἕλληνες ἀνδρεῖοι (Ὅμοίως)

Ὅπως πλέον καταπίῃ

Τοὺς τυράννους τῆς ἡ γῆ!

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Γ' ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

(Παγίδων ἐπιτυχία.)

Δωμάτιον τοῦ Ὁσμιλῶνος ἐντὸς τῆς Ναυαρχίδος.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

**Οσμιλῶν, ἱργίλως καὶ ἀτάκτως διαβαδίζων.*

Οσάκις εἰς Ἀγγλίαν Σπυριτικίδων ἄλλα
Ἢ καὶ Σουλιωτίδων ἐνθυμηθῶμεν, μύθους
Γελοίους τοὺς φρονοῦμεν, καὶ ὅμως ἱστορίαν
Ποτὲ δὲ ἡδυνήθη νὰ γράψῃ ὅσα πράττουν.
Περθένος νεωτέρᾳ δῶν δεκάδων χρόνων
Σήμερον κατορθώνει ναύαρχον νὰ νικήσῃ,
Καὶ Βρεττανὸν καὶ ποίᾳ; μία δούλη! καὶ πότε;
Ὅταν συντρέχουν ὅλα τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς μας.
Ἐξήντησα τὰ μέσα· τῆς θυμωστέας μας τέχνης
Ἐκάμφθησαν τὰ ξίφη. Ν' ἀπελπισθῶ; Αἰσχύνου
Ἀγέρωγε ἱππότα τοῦ Κολοσσοῦ τῶν κόσμων·
Ἀλλὰ τί μένει πλέον; Οὐδέν· καὶ ὅμως θέλει
Τὴν κοίτην μου λατρεύσει. Ἀλλ' ἂν πρὶν τούτου πέσι
Στραγαλὶ καὶ ἐρημώσεις 'ς τὸν ἄθλιόν της τόπον.

Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αἶμ' ἀχνίζόντων, τότε,
Ἄς ἀναβῇ νὰ κλαύσῃ ἐπιμονὴ γελοία. (1)
Τρέμω!.. ἀλλὰ δὲν ἔχω χιλίους στρατιώτας
Τρέχοντας νὰ τὸν εὔρουν, ἐδῶ νὰ μὲ τὸν σύρουν;
Δοῦλε, 'ς ὀλίγον θέλει τοὺς πόδας μου φιλήσεις;
Σφάξῃσαι; τί μὲ τοῦτο; ποῦ θὰ τὸ μάθῃ αὐτῇ;
Τὸν ἀγαπᾷ; θὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ τὸν ζητήσῃ;
Θὰ ἔλθῃ... τότε... τότε, θνητὸς δὲν εἶμαι τότε...
Ἡ καλλονὴ τῆς πρῶτον μ' ἤλκυσε πρὸς ἐκείνην·
Πλὴν τώρα μιᾷ; δούλης ἐγωῖσμός; ζώωδης
Τοὺς πόθους μεγάλυνει, τὰ στήθη κατατῆκει
Ψυχῆς ὑπερηφάνου... Φυτὸν τῆς Βρεττανίας
Δὲν εἶμαι ἂν δὲν λάβω ὅ,τ' εἶπον ἄπαξ «θέλω!»

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

•Οσμ.λωρ• καὶ •Ρεζέριος.

ΟΣΜ. Ρεζέριε. . .

ΡΕΖ. Προβαίνω κατὰ τὴν θέλησίν σας.

ΟΣΜ. Ἄ! φίλε, διηγήσου. . .

ΡΕΖ. Μὲ δύο λέξεις μάθε

Ὅτι 'ς ὀλίγον πίπτει δέσμιος πρὸ ποδῶν σου

Ἐκεῖνος. . . ὁ Αὐθάδης.

ΟΣΜ. Εὐγέ σου, εἰγε, φίλε. . .

(1) Σιγὴ δι' ὀλίγον.

Τί ἄλλο, Ταγματάρχα;

PEZ. «Λοχαγὲ» λέγε, Λόρδε,

ΟΣΜ. Καὶ ὅμως ἀπὸ τοῦδε θὰ λέγω, ταγματάρχα.

PEZ. (1) Ἐλθβον τρεῖς δεκάδας, ὡς εἶπατε, κι' ἀμέσως
'Σ τοῦ Εὐδοκίου τρέχω, μὲ μελανοὺς μανδύας·
Τὸν θαυμασμόν μας σκέψου, ὅταν τὴν Βασιλάνθη
Ἰδομεν ξιφηφόρον, μ' ἐκείνον τὸν Γκιαιοῦσιν
Πεφορτωμένον ὅπλων, ἐτοίμους νὰ ἐξέλθουν·
Ὡς, τ' ἔπρεπεν ἐπράχθῃ· ἀλλὰ τί νὰ σὲ εἶπω;
Ἄς τὸ ὁμολογήσω· οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι
Ἄνθρωποι ὡς οἱ ἄλλοι. . .

ΟΣΜ. ὦ! ἄφες ταῦτα, φίλε.

PEZ. Κόρη καὶ νεανίας γυμνοῦσι τὰς μαχαίρας
Κι' ἐρμῶτι κατ' ἐπάνω τριάκοντα φοβήτρων·
Ὁ δεκανεὺς μας Ὅστιγξ καὶ ὁ λοχίας Λύτερ
Θύματα πρῶτα πίπτουν, καὶ στρατιῶται πέντε
Ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων. . .

ΟΣΜ. Λυσσῶ! καὶ σεῖς!

PEZ. Ἀμέσως
Μ' ἀπόφασιν κυκλοῦμεν τοὺς δύο μανιώδεις.

ΟΣΜ. Κ' ἤθελαν τόσον; . .

PEZ. Εἶπας ζῶντες νὰ συλληφθῶσιν.
Εἰδὲ εἷς σπαθισμός μας ἔρριπτε τοὺς ἀτείρους·
Ἐγγὺς νὰ συλληφθῶσιν ἦτον, ὅταν βαρεῖται

(1) Κλίνων τὴν κεφαλὴν εὐγνωμόνως.

Ποδοβολαὶ ὑψοῦσι κονιορτοὺς νεφώδεις·
 Πῦρ τότε ἐξερράγη τόσον κροτῶδες, ὥστε
 Ἐνόμιζες τὰ ὄρη τὰ πυρσοφόρα ὅλα
 Διέρρηξαν εἰς μίαν στιγμὴν τοὺς κεραυνούς των·
 Αἱ φλόγες, ὡσπερ ὄφεις λαμποβολοῦντες τρέχουν
 Ὡς τὰ ὕψη, καὶ ξεσχίζουν τὴν καπνοφόρον νύκτα,
 Καὶ μᾶς δεικνύουν σμήνη ἐδῶ πεινόντων λύκων,
 Τῶν μυθολογουμένων ἐκείνων τῆς Ἑλλάδος·
 Ἐκείθεν τοὺς χιλιούς ἀνδρείους μας ὀπλίτας,
 Μετὰ πολλῶν συμμάχων Τούρκων συναδευμένους.
 Αἶφνης φωνὴ βραγχώδης, θηρίου παριμοία
 Ἐν φάραγγι ἐρήμου «τὴν Βασιλάνθη φίλει!»
 Πλήττει τὰς ἀκοάς μας, κ' ἰδοὺ εἰς Γίγας φθάνει
 Ἐφ' ἵππου γαυριῶντος, μέλανος, ἀφροδόλου,
 Τὴν φοβεράν του χεῖρα ἀπλώνει, τὴν ἀρπάζει
 Αἰματωμένην ὅλην, ὡς κυνηγὸς λυσσώδης
 Πέρδικα πληγωμένην...

ΟΣΜ.

Λοιπόν...

ΡΕΖ.

Εἰς δύο μέρη

Τὸ στράτευμά μας τέμνω καὶ στέλλω κατ' ἐκείνου!¹
 Τοὺς Κόθρελ, Κάμπελ, Βίτελ. Ἐγὼ μετὰ τῶν ἄλλων
 Ἀπηλπισμένα πίπτω κατὰ τοῦ Τιμοθέου
 Ἐχοντος ἕως δέκα δεκάδας διαβόλων...

Λόρδε τί νὰ σὲ εἶπω; ἐμπρὸς αὐτῶν θὰ ᾔσαν
 Οἱ γίγαντες, ἂν ἔζων, ἐμπρὸς λεόντων κύνες,

ΟΣΜ. Παῦσε νὰ στέφης πλέον ἀπηλπισμένον θάρρος.

PEZ. Θάρρος! Ναύαρχε, λέγε, φρίκη!! Είδες ποτέ σου
Ἐντὸς ἑκατοστύος νὰ ἐφορμᾷ εἰς μόνος
Λαμβάνων ἀμετρήτους πληγὰς, καὶ νὰ μὴ φεύγῃ
Ἀλλ' ἐπὶ λοφιδίου ἀνθρώπων φονευμένων
Νὰ πίπτ' ἀπηυδαμένος κορπῶν σφιγκτὰ τὸ ξίφος;

ΟΣΜ. Τέλος ἡχμαλωτίσθη; . .

PEZ. Ἀλλὰ τριακοσίων
Ζωᾶς ἀνδριωμένων ἐδώκαμεν τοῦ ἄδου
Ὅπως μᾶς τὸν ἀφήσῃ. (1) Τὸν φέρουσιν! ἀγάλλου!

ΟΣΜ. Τὴν Βασιλάνθην ἔχῃ; . .

PEZ. Ἐκείνη φθάνει μόνη.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

*Οἱ ἀνωτέρω, Τιμόθεος δέσμιος, Μοῦρτος, 'Ραουέρδης,
Στρατιῶται Τοῦρκοι καὶ Ἀγγλοὶ ἐκ τῆς μάχης ἐλυθημέλανοι.*

ΟΣΜ. (2) Κύριε, καλῶς ἦλθες· πῶς τόση καλοσύνη; . .

TIM. Ἦλθα νὰ σὲ διδάξω Ἰησουίτη Ἀγγλε
Νὰ ὁμιλῇς ὡς πρέπει, 'ς τὰ τέκνα τῆς ἀνδρείας·
Θεώρησον! δὲν ἔχεις Αἰγύπτιον ἐμπρός σου,
Εἴτε Ἰνδὸν ἢ Σῖνα ἢ Λόρδον τῆς Ἀγγλίας.

ΟΣΜ. Ἀλλά... .

TIM. Πτωχὸν πολίτην, Ἕλληνα Τουρκοκτόνόν·
ἔχεις τυραννοσφάκτην, περιφρονοῦντα ὅσον
Ἀξίζει τὸ ἀχρεῖον, τὸ ποταπὸν σὰς ἔθνος·

(1) Ἀκούονται βήματα. ὁ 'Ρεζ. σπεύδει πρὸς τὴν θύραν. (2) Εἰρωνικῶς.

Ὅστις κελῶς γνωρίσας τὰ κακουργήματά του
Χάριν τοῦ κόσμου ὅλου τάσσει πῶς δὲν θὰ λείψῃ
Νὰ τὸ πληγώσῃ ὅταν εὗρῃ τὴν εὐκαιρίαν·
Ἐχθροὶ ἐκείνου ὅστις τὴν τόσῃ ἄνοιάν σου,
Ὅσ᾽ αἰς ἐνθυμεῖται, γελᾷ καὶ σᾶς οἰκτεῖρει.

ΟΣΜ. Οὐτῶ, θέλεις γελάσει ὅταν ἡ ἄνοιά μου
Μ' εἰπῇ νὰ σὲ παιδεύσω διὰ τὸ ἔγκλημά σου·
Δὲν ἀμφιβάλλω, φίλε. . .

TIM. Φίλον μὲ λέγεις; Ἄγγλον
Ποτὲ ὁ Ἕλλην φίλον; διπρόσωπε Ἰουδα,
Ἵς τὰ δόλιά σου χεῖλη, φίλος θὰ εἴπῃ δόλος.
Μὴ ἀνχιδῶς μολύνῃς ὅ,τι πόσον ἀξίζει
Ἀδυνατεῖς νὰ ἴδῃς. Θὰ μὲ παιδεύσῃς, εἶπας;
Λιάτι; δὲν μὲ λέγεις; Δικαίωμα ὁποῖον
Ἐπάνω μου σὺ ἔχεις; Κατ' εὐτυχίαν, οὔτε
Γνωρίζω ποῖος εἶσαι. Σὺ εἰς τὰ ξένα ἔθνη
Πῶς τρέχεις καὶ ἐπεμβαίνεις; . .

ΟΣΜ. Χάριν ἐλευθερίας.

TIM. (1) Καὶ χάριν εὐσπλαγχνίας καὶ τοῦ δικαίου ἔθους. . .
Ἀλώπεκες! προδόται! καὶ ἀνθρωπίνων νόμων
Καὶ θείων παραβάται! Ἄκουσον· μολονότι
Ὡς ἐν μηδὲν πετάω καὶ τὴν ζωὴν μου, φθάνει
Στιγμὴ νὰ ἀναπνεύσω ἐλευθερίας αὔραν,
Ἀπὸ ὑμᾶς σταλμένην μισῶ, ἀηδιάζω

(1) Σαρκαστικῶς.

Καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Εἰς τὸ θειόττερόν σας
Κρύπτεται πάντα φρίκη· προκριτωτέρα εἶναι
Βαρβαρική δουλεία παρὰ ἐλευθερία
Πηγάζουσ' ἀπὸ χώρας ἐγκλήματα βλαστούσας·
Κρύπτεται εἰς τὸ «ναί» σας τὸ φανερόν κι' ὠραῖον
Μαύρης καρδίας «ὄχι» κρυπτόν, καὶ ἰοδύλον.
Ὅχι· ποτὲ ὁ Ἕλλην δὲν δέχετ' ἀπὸ ξένους
Νὰ λάβῃ ὅ,τι μόνος διέδωκε τὸ πρῶτον
Ἐπὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην μὲ σίδηρον καὶ πνεῦμα·
Θὰ τὴν ἐπαναλάβῃ ἢ τοῦναντίον τάφου
Χιονισμένον σκότος! Δὲν καταδέχετ', ὄχι,
Νὰ μένῃ χρωμένος εἰς τὰ ἀνδράποδά του·
Ἡσύχασον. Ἐλπίζει οὐ μόνον τὴν Ἑλλάδα,
Ἀλλὰ νὰ καθάρισῃ τὴν γῆν ἀπὸ τυράννους,
Πρῶτ' ἀπὸ σᾶς, τοὺς πρῶτους, τοὺς πεπολιτισμένους!

ΟΣΜ. Μάρτυς ὁ κόσμος!

TIM.

Ζῶα εἴθε ἐν τῷ ὄντι

Φρονῆτε ὅτ' ὁ κόσμος ἀκόμη δὲν σᾶς εἶδε.
Ἄν ὄχι ἄλλος, ποῖος στενάζων εἰς ἀλύσσοις,
Ποῖος ὑστερημένος τῶν θείων του δικαίων,
Ποῖος τὰ κτήματά του ν' ἀρπάζονται τηράζει,
Τοὺς παῖδάς του τίς βλέπει ἀνδραποδιζομένους,
Τοὺς πολιοὺς γονεῖς του τίς βλέπ' ὑβριζομένους,
Ὡς κτήνη πωλουμένους φίλους καὶ ἀδελφούς του,

(1) Μὲ ἐμπαιγμοῦ υπερήφανον μειδίαμα.

Εἰρκτὰς καὶ καπηλεῖα τίς βλέπει τοὺς ναοὺς του,
Καὶ δὲν φωνάζει ποῖος ὁ τύραννός του εἶναι,
Ὅταν τὸν καταρᾶται μὲ σπλάγχνα πονεμένα;
Ὁ πάσχων εἶν' ὁ κόσμος καὶ τύραννος ὁ Ἄγγλος.
Εἴσθ' εὐγενεῖς οἱ Ἄγγλοι, φιλάνθρωποι καλεῖσθε!
Λοιπὸν τὸν ἐθνισμόν μας πῶς πνίγετε βαρβάρως;
Πῶς τρέχετε ζητοῦντες ποῦ τ' ἀσθενὲς κί' ἀθῶον,
Ὅπως μ' ἐν κτύπημά σας τὸ ρίψετε 'ς τὸν ἄδην;
Ἐπτάνησος, Μελίτη, Πάργα, καὶ τόσαι ἄλλαι. . .
Σκουζοῦσι ε' τὴν φωνήν μου. Ἀφίνων τὰς Ἰνδίας,
Τὴν Σινικὴν καὶ ὅσα ἄλλα ἀλυστωμένα
ἔθνη σᾶς φοβερίζουν τρίζοντα τοὺς ὁδόντας,
ἔρχομαι 'ς τοῦ Κολόμβου τὰ εὐμοιροῦντα κράτη
Ἐκ φυσικῆς σοφίας, ἀνδρείας καὶ δικαίου.
Ἐκεὶ εὕρισκai τάφον τ' ἀχρεῖον σόφισμά σας.
Ἀπάνθρωπα θηρία, χάριν φιλάνθρωπίας
Τρέχετε 'ς τοὺς ἀγρίους πρὸς ἐξημέρωσίν των;
Πλὴν πρὶν ὑμῶν ἐξῆλθον μὲ τὴν αὐτὴν σημαίαν
Οἱ θρῆσκοι πρόγονοί σας Ἰησοῦται, (1) ὥστε
Πιστεύεσθε ὀλίγον ὦ ἀτυχῇ των τέκνα.
Ἡμερωθεῖτε πρῶτον σεῖς πλῆθικες, σεῖς πρῶτοι!
Καὶ τότε τρέξατ' ὅπου τὸ ἄγριον ὑπάρχει,
Ἵποταχεῖτε πρῶτον ὑμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα,
Τὴν γενικὴν ἐστίαν τῶν παγωμένων στέρνων,

(1) Καὶ οἱ Ἄγγλοι ὑπῆρξαν τοῦ Βατικανοῦ τέκνα.

ὦ! κρούοι Καρχαρίαί, καὶ τότε, ἂν σᾶς στείλῃ,
Τρέχετε εἰς τὰ μέρη ποῦ τώρα βαρβαροῦτε,
Κεῖ ἄχρεϊχ καταντᾶτε. Εἰπέ μου, σὺ, τίς εἶνε
Βάρβαρος; ὅστις μένει ᾽ τῶν πάππων του τὸ χῶμα
Γαληνιῶν καὶ χαίρων ὑπὸ σκιὰν ὠραίων
Ἐλευθερίας νόμων, ὅστις οὐδὲ γνωρίζει
Νὰ χύσῃ πατριώτου τὸ αἷμα, ἢ ὁμοίου,
Ἢ ὅστις μὲ τὰ ὅπλα Ἰσκαριώτου τρέχει
Νὰ ἱεροσυλήσῃ ὅ,τι ᾽ τὸν κόσμον ἔχει;
Ἐν τέκνον τοῦ Κολόμβου, διὰ τοῦ στόματός μου
Σᾶς ἐρωτᾷ ὁμίλει. . . Δήμιοι χρυσοφόροι
Ἐχετε νὰ εἰπῆτε; . .

ΜΟΥΡ.

Ράγι᾽, μὲ ποῖον κραίνεις;

ΤΙΜ. Μὲ φίλον τῆς Τουρκίας, κεῖ ἐχθρὸν τοῦ κόσμου ὅλον.

ΟΣΜ. Ἄφες ἀπελπισίαν νὰ χύνη τὸν θυμὸν της. . .

Αὐτ' ἡ πτωχολογία ποτέ της δὲν θ' ἀφήσῃ
Τοῦ Ἑλλήνος τὴν γλῶσσαν· καὶ ὅταν ὁ Βορρᾶς του
Τὸν ποταμὸν θολώσῃ χύνεται καὶ τὸν πνίγει·

ΤΙΜ. Οἱ ποταμοὶ φιλοῦσι τοὺς πόδας τῶν ὀρέων,

Ὅσῳ καὶ ἂν θολώσουν. Εὖγε! πτωχολογίαι

Εἶναι τῷ ὄντι ὅσα ἐνθυμηθεῖς σὲ εἶπον·

Τῶν τερατουργιῶν σας σ' ἠρίθμησα ἐκεῖνας·

Ἄς τινας καὶ οἱ λίθοι γινώσκουσι καὶ φρίττουν·

Μὴ, πονηρὴς πνεῦμα, ἀφήνετε νὰ μάθουν

Τὸν καταχθονισμὸν σας; . . Ἀλλ' ὅχι· οὐδὲ θέλει

Ὁ ἄνθρωπος νὰ μάθῃ ὅ,τι θὰ τὸν μολύνῃ.

ΟΣΜ. (4) Ἀλλὰ ἡ Βασιλάνθη, καὶ ὁ ἀρπάσας ταύτην
Τί γίνονται; ποῦ εἶναι; πῶς νὰ τοὺς συγχωρήσω
Δὲν ἔτρεξαν ἀκόμη;

TIM. Τί; νὰ τοὺς συγχωρήσης;
Τὴν μὲν δι' ἀτιμίας!.. τὸν δὲ διὰ ἀγχόνης!..
Καλέ μου φίλε, βλέπεις, ἄνους ὁ Ἕλλην εἶναι,
Καὶ προτιμᾷ 'ς τὰ ὄρη νὰ σφάζῃ Ἀγγλοτούρκους,
Καὶ ὄχι νὰ προστρέχῃ εἰς ἐξιλέωσίν του,
Καὶ μάλιστα ὁπόταν τὸ πᾶν του ἐξαρτᾶται
Ἐξ εὐγενῶν, ὁποῖος, φίλτατε Λόρδε, εἴσθε.

ΟΣΜ. Ἀλλὰ, κύριε, εἴρων, γινώσκεις ἴσως ὅτι
Αἰχμάλωτόν μου σ' ἔχω;

TIM. Ἐκ βρεφικῶν σπαργάνων
Αἰχμάλωτον τηράζω τὴν ἀρετὴν τοῦ δόλου,
Καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου τὸ «θέλω» τροπαιοῦχον.
Τὸ βλέμμα τοῦ νοός μου ἀφ' ὅτου εἰς τὰ ἔθνη
Νὰ ρίψω ἡδυνήθην, τὸ φάσμα τοῦ Ιούδα
Κυρίρχον, καὶ μόνον τῆς Βρεττανίας εἶδον,
Παντοῦ εἶδον ἀχρείας τὰς κυβερνήσεις μόνον
Καὶ τοὺς λαοὺς Ἀγγέλους, ἐνῶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν
Καὶ τὸν λαὸν ἀχρεῖον, οὐτιδανὸν, κτηνώδη,
Πότε τοῦ Βάκχου τέκνον, καὶ πότε τῆς κακίας.

ΟΣΜ. Ἄφες τὰς κυβερνήσεις καὶ τοὺς λαοὺς, καὶ λέγε
Ποῦ εἶν' ἡ Βασιλάνθη;

TIM. Μεμολυσμένε! παῦσε

(4) Ὡς μὴ καταδεχόμενος νὰ προσέξῃ εἰς τοὺς λόγους του.

Νὰ φέρης εἰς τὰ χεῖλη ἁγγέλους μαρτυροῦντας.
Σ' εἶπον! καὶ πάλιν θέλεις; ὁ Ἕλληन συνηθίζει
Ὅτ' ἔχει 'ς τὴν καρδίαν νὰ ἔχη καὶ 'ς τὰ χεῖλη·
Δὲν εἶναι Ἄγγλος, ὅστις ἐνῶ φιλεῖ προδίδει.
Σὲ προσκαλεῖ 'ς τὰ ὄρη, φοροῦσα πανοπλίαν
Τῆς Θέμιδος πυρίνην καὶ 'ς τὴν ἀβρὰν τῆς χειρὸς
Κρατῶσα ἔμπτωμένην τοῦ Γένους τὴν σημαίαν.
Εἶσαι γενναῖος Ἄγγλος; τρέξε νὰ τὴν κτυπήσῃς,
Καὶ ὅταν τὴν νικήσῃς, δύνασ' αὐτοδικαίως
Νὰ τὴν κρατῇς δούλην καὶ ὄχι σύζυγόν σου.
Ἄλλως τε, τοῦ νοός σου ἀπόβαλε ἀμέσως
Ἡ Ἕλληνις νὰ ρίψῃ βλέμμα γλυκὺ πρὸς Ἄγγλον.

ΟΣΜ. Ἄ! δὲν ἀντέχω πλέον· ὑπομονὴ δὲν μένει·
Ἄ! διατί νὰ ᾔναι γενναῖός τις καὶ πρῶτος!
Ὁ εὐγενὴς δὲν εἶναι ἀπέναντι βαρβάρων,
Παρὰ γυμνὴ δουλεία· 'Ρεζέρβε, ἀμέσως
Εἰς φοβεράς ἀλύσσους· ὅσα 'ς τὸν κόσμον τοῦτον
Μαρτύρια ὑπάρχουν, καὶ ὅσα ἡ Ἀγγλίς
Καυχᾶται ὅτι εὔρε, πρὸς τιμωρίαν τούτων,
Δὲν ἐξαρκοῦσιν, ὄχι, διὰ νὰ τιμωρήσουν
Τοὺς Ἕλληνας ἀξίως, ἐφεῦρε ἄλλα νέα.
Νὰ σ' ἴδω ἂν ἦς ἄγγλος· θὰ μ' ἴδῃς ταγματάρχα,
Συνταγματάρχης θέλει ὠνομασθῇς εἰς ὀλίγον·

ΤΙΜ. (1) Ἄγγλε, γενναῖε, χαῖρε, φιλάνθρωπε... ἀνδρεῖε!

(1) Ἐξερχόμενος μετ' ἐμπαικτικοῦ μειδιάματος

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

”Οσμυλσων, μόνος.

Μόν’ ἡ θρασυδειλία γεννᾷ θραυστομίαν·
Γένος πονηρευμένον, εἰκὼν τῆς ἀσχημίας.
Καὶ ἄνωθεν τοῦ τάφου τὸν τράχηλον τινάσσεις
Καὶ φοβερίζεις ἔτι. Εἶν’ ἀρκετὸς ὁ Ἄγγλος
Παράδειγμα νὰ δώσῃ τρόμου καὶ εὐλαθείας
Ὅχι εἰς σὲ τὸν νάνον· ἀλλ’ εἰς τὴν οἰκουμένην.
Ναί! μὰ τοὺς Ἀποστόλους, καὶ μὰ τὸν ἑαυτόν μου,
Ὅσῳ ἡ κραταιότης τοῦ ἔθνους μου ἀστράπτῃ,
Δοῦλον θὰ μένῃς! Ἐστὼ καὶ σ’ ἔβριψεν ὁ πλάστης
Μὲ τὴν ἐλευθερίαν, οὐδὲ θὰ τὴν γνωρίσῃς,
Ἀρκεῖ ὅτι ὁ Ἄγγλος Σὲ θέλει δουλωμένον,
Καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμῃ ματαίως θὰ φωνάζῃ. .

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

”Οσμυλσων, Βασιλάνθη

Εἰσερχομένη ἐρυθρομέλανος ἐκ τῆς μάχης καὶ ὀπλοφόρος.

ΒΑΣ. Τιμόθεε! . . Ποῦ εἶνε; . .

ΟΣΜ. (1) Ἄ! σεῖς. κυρία, εἴσθε;

ΒΑΣ. (2) Ἄ! σῶσόν με, θεέ μου, μητρός μου εὐλογίαι!

(1) Τεταραγμένος. (2) Κατὰ πρῶτον βλέπουσα αὐτὸν ἐπ. σθοδρ-
μεῖ φρίττουσα.

ΟΣΜ. (1) Τί θέλετε, κυρία; ποῖον ζητεῖτε; Ὁμως...
Βλέπω...

ΒΑΣ. Τὸν ἐραστήν μου! τὸν Ἄγγελόν μου θέλω!..

ΟΣΜ. Δὲν εἶμ' ἐγὼ, κυρία; (2)

ΒΑΣ. Τί λέγεις; Μὴ ἐμπαίζης
Ψυχὴν ἀπηλπισμένην!..

ΟΣΜ. Σεῖς, σεῖς ἀπηλπισμένη;

ΒΑΣ. Ἄν ἤκουσας ποτέ σου τὸν κτύπον τῆς ἀγάπης,
Ἄν, καθὼς λέγεις, ἔχης φιλάνθρωπον καρδίαν,
Σῶσόν με (3) σῶσ' ἐκείνην, 'ς τοὺς πόδας τῆς ὁποίας,
Ὡς ἔλεγες ποτέ σου, ἔρριψας ἐν σοῦ σπλάγχχνον.

ΟΣΜ. (4) Προστάξατε, τί τρέχει;

ΒΑΣ. Τὸν ἔρωτα ἠσπάσθη;
Ἰῶστε νὰ βλέπη; ὅτι ὁ ἔρω; Σου ἂν λείψῃ
Μ' αὐτὸν θὰ συνεκλείψῃς; Μετὰ τοῦ ἔρωτός μου
Τὸν κόσμον ἢ τὸν τάφον! σωτήρ! σωτήρ μου γίνου!!

ΟΣΜ. Ἀλλ' ὅ,τι ἂν ζητήσω τὸ ἔχω ὡς σωτήρ σου;

ΒΑΣ. Εὐθύς· ὅ,τι ζητήσεις, ὅ,τι ἐπιθυμήσεις!..

ΟΣΜ. Καὶ ἀγνοεῖς τί θέλω;..

ΒΑΣ. Δίδεται ὅ,τι θέλεις.

ΟΣΜ. Τί ἄλλ' ὥρξαι κόρη, εἰμὴ τὸν ἑαυτὸν σου;

ΒΑΣ. Τί εἶπας;! (5) Λάβ' ὀπίσω τὸν μιαιφόνον λόγον
Τῆς ἀρετῆς παρθένου· λοιπόν... ὦ κρυπτοὶ κύνες,

(1) Γελῶν σατανικῶς. (2) Μειδιῶν. (3) Γονυπετοῦσα. (4) Ἐγεί-
ρων αὐτήν. (5) Ἀναπετασσομένη.

Μὴ δυνηθέντες οὔτε ν' ἀρπάγηται λαθραίως
Τῆς ἀρετῆς τὸν πόδα, τῆς σχίζεται τὰ σπλάγχνα
Ἀναφανδόν, ἐπόταν ἔρημον τὴν εὐρῆτη!
Αὐτὰ εἶναι τὰ φῶτα, δι' ἃ ἡ Βρεττανία
Χαίρεται κ' ἐγκαυχᾶται; Ἡ ἀρετὴ σας αὕτη!
Καὶ ἡ εὐγένειά σας!—Ἄθροο! καὶ δὲν σχίζει
Ὁ οὐρανὸς τὴν γῆν μας, νὰ σᾶς καταβροχθίσῃ...

ΟΣΜ. Ἦλθες νὰ μὲ ὑβρίσης, διότι ἐναντίον
Διαταγῶν τοιούτων τῆς κυβερνήτεώς μου,
Ἐλευθερόν μ' ἐγὼν ἀντάρτην τῆς Τουρκίας,
Καὶ δῶρον τὸν προσφέρω εἰς ἓν σου νεῦμα μόνον;

ΒΑΣ. Φράγγω ἐγὼ δὲν εἶμαι καὶ Βρεττανὸς ἐκεῖνος. . .
Δὲν θέλω νὰ τὸν σώσω διὰ νὰ τὸν φονεύσω.
Νὰ τὸν χαρῶ τὸν θέλω καὶ νὰ κτυπᾷ τοὺς Τούρκους.

ΟΣΜ. Χαρεῖτε καὶ τοὺς δῶα καὶ σώσατ' ἀμφοτέρους.

ΒΑΣ. Καρδίᾳ Ἑλληνίδος δὲν ἀγαπάει δῶα
Καὶ ἥρωες ἀν' ἦναι. Νὰ παρὰ πῶς θέλεις
Τῆς φύσεως τοὺς νόμους; Καὶ θέλεις ὅχι μόνον
Εἰς δῶα νὰ μοιράσω ἀχώριστον καρδίαν
Ἀλλὰ καὶ νὰ λατρεύσω ὡς ἐραστὴν ἐχθρόν μου,
Τοῦ ἐθνισμοῦ μου σφάκτην, 'ς ὅ,τι μ' ὤθεις νὰ πέσω,
Ἰπέφερες νὰ ἴδῃς μνηστὴν ἢ ἀδελφὴν σου;
Ἐὰν καρδίαν εἶχες, ἀν' ἀληθῶς μ' ἠγάπας,
Οὐ μόνον δὲν μὲ ὤθεις εἰς τόσῃν ἀτιμίαν,
Ἀλλὰ ἰδὼν με μόνην νὰ τὸ ἐπιθυμήσω,
Νὰ μὲ μισήσης ἔδει, καὶ συγχαθῆς ἀκόμη.

Τότε τῷ ὄντι εἶχες ἱπποτικὴν καρδίαν,
Ἐν βλέμμα τότε ἴσως ἤρπαζες Ἑλληνίδος
Ἄν ὄχι ἐρωτευμένον, καὶ φιλικὸν καὶ πρᾶγον.
Σὲ ἐξορκίζω τέλος 'ς τὸ ἐρώτερόν σου,
Ἐπύθεις, ἂν σ' ἠγάπων, νὰ θεωρήσω ἄλλον; . .

ΟΣΜ. Τῶν σοφισμάτων πάντα εἶναι μακρὰν ὁ ἔρωσ,
Σὲ ἀγαπῶ, σὲ θέλω· μὲ ἀγχαῖς, μὲ θέλεις;

ΒΑΣ. Ἐκτὸς μιᾶς καρδίας ἦν δὲν ἐξουσιάζω,
Σοὶ δίδω τέλος πάντων ὅ,τι 'ς τὸν κόσμον ἔχω.
Μὲ ἀγχαῖς; Σὲ φθάνει νὰ ἔχῃς αἰωνίως
Εὐγνωμονοῦσαν φίλην.

ΟΣΜ. Δὲν δύναμαι, κυρία...

ΒΑΣ (1) Λοιπὸν ἐγὼ νὰ λύσω τὴν βάσανον ἀμέσως.
Τιμόθες! πατρίς μου! Μῆτερ, τιμὴ καὶ πίστις!
Ἀγωνισθεῖς τόσον δὲν ἡδυνήθην πλέον·
Λοιπὸν εἰς τὸν βωμὸν σὰς δεχθεῖτε με ἀξίαν,
Ἀμόλυντον παρθένον, τῶν ὑποσχέσεών της
Μάρτυρα... (2)

ΟΣΜ. (3) Ἄ! δολία! . .

ΒΑΣ (4) Μ' ἀφίνεις νὰ τὸν ἴδω! !

ΟΣΜ. (5) Σ' ἀφίνω καὶ χρεώσται 'ς τὸν ἔρωτα τὸ δῶρον.

ΒΑΣ. (6) ὦ! τῶρα νὰ φιλήσω τὴν χεῖρά σου, προστάτην

(1) Ἀποραστικῶς. (2) Ἐκβάλλει πιστόλιον. (3) Τρέξας τὸ ἀρπά-
ζει. (4) Ἀρπάσασα τὸ ἔλφος τοῦ Ὀσμιλτῶνος. (5) Μετὰ τινα σχέψιν.
(6) Γνωπετοῦσα.

Τώρα σ' αναγνωρίζω, ἄγγελον, εὐεργέτην...

ΟΣΜ. (1) Ἄγγελε ἀνεγείρου, ώραία ἀνθοδέσμη,
Αἱ ἀμφιταλαντεύσεις δοκιμασίαι ἦσαν.
Ἀμέσως θέλεις ἴδαι τὸν φίλον τῆς ψυχῆς σου,
Καὶ μετ' ὀλίγον ἴσως θὰ τὸν ἐλευθερώσω.

ΒΑΣ. (2) Τῆς δυστυχίας, Σῶτερ! ὦ! νὰ καταφιλήσῃ
Ἄφησε τὴν ψυχὴν μου τοὺς πόδας σου! ὦ ἄφες·
Καὶ νὰ τοὺς πλημυρήσῃ μ' εὐγνώμοσύνης δάκρυ.

ΟΣΜ. (3) ὦ! πόσον μὲ πικραίνουν οἱ λόγοι σου, κυρία!

ΒΑΣ. Εἶν' ἀγενής, ἀχρεῖος ὁ λησμονῶν τὴν χάριν.

ΟΣΜ. Μηδὲν, μηδὲν, κυρία! πληρεῶ ἐν χρέος μόνον. . .

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

Ῥεζέριος καὶ οἱ ἀνωτεροί.

PEZ. Τί θέλετε; καθότι, προετοιμαζομένων
τῶν καυστικῶν μολύβδων καὶ τῶν λοιπῶν βρασάνων...

ΟΣΜ. (4) Ὅχι νὰ παύσουν ὅλα, ἐκβάλατε ἀμέσως;
Ἀπὸ τοῦ Τιμοθέου βρασάνους καὶ ἀλύσεις.

PEZ. Ἀησμονάσας; οἱ Τοῦρκοι ἐπάνω παραστέκουν. . .

ΟΣΜ. Δίκαιον ἔχεις ὄμως. . . Ὁδήγησον εἰς δῶμα
Τὴν φίλην, κ' ἐγὼ βλέπω. . .

(1) Ὑποκρινόμενος συγκίνησιν τὴν ἐγείρει. (2) Γονυπετοῦσα. (3)
Κροῦει τὸν κώδωνα. (4) Νεύων.

ΒΑΣ.

(1) Φίλοι!

ΟΣΜ.

Μηδέν!

ΡΕΖ.

(2) Κυρία! (3)

ΟΣΜ. Ν' αναβληθῶν ἐν τούτοις, Ρεζέριε, πρὸς ὥρα;! (4)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

"Οσμύλων μόνος.

Τί χρησιμεῖον λόγοι ὅπου ὑπάρχουν μέσα,
Καλύπτοντα τὴν βίαν δι' ἧς ὁ πόθος φθάνει;
«Ὅχι!» μοι λέγουν; «Ὅχι!» Εἰς πόσας περιστάσεις,
Τὸ «ναι» θὰ εἶπη «Ὅχι!»

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ.

"Οσμύλων καὶ Ὀτμίνος (γε;ωνυῖα τῇ γωνίᾳ εἰσερχόμενος.)

ΟΤΜ.

Δὲν σὰς τὸ εἶπα Λόρδε.

ΟΣΜ. Τί γίνεται; τί τρέχει; ἀγαπητέ μου Βέη;

ΟΤΜ. Πολιτικὴ σιδήρου ἰσχύει 'ς τὴν Ἑλλάδα. . .

ΟΣΜ. Ὁ σίδηρος κεντάει κι' ἐξαγριώνει μᾶλλον

Κι' ὁ φόνος διπλωμάτης διὰ τοὺς δούλους πρέπει.

ΟΤΜ. Καλὲ τί λέγεις; Λόρδε, νικῶνται οἱ στρατοί μου.

(1) Εὐγνωμονοῦσα. (2) Δεικνύων τὴν ἔξοδον. (3) Ἡ Βασιλάνθη ἐξέρχεται πλήρης εὐγνωμοσύνης· ὁ 'Ρεζέριος σταματᾷται ὑπὸ τοῦ 'Ὀσμύλωνος. (4) Ἐξέρχεται καὶ ὁ 'Ρεζέριος.

Ὁ Γερμανὸς ἀπλώνει σημαίαν στχυροφόρον.
 Οἱ Λόνται, κ' οἱ Ζαῖμαί εἰς τὴν Ἀγίαν Λαύραν,
 Τὴν βρωμερὰν μονὴν των, (1) τοὺς Ἑλληνας ὀρκίζουσιν·
 « Ἐλευθερίαν! » κράζουσιν « ἢ θάνατον! » νὰ λάβουσιν.
 Οἱ Κλέπτει, Κουμανιώται, Σολιῶται, Πετρεζαῖται,
 Κατέσπραξαν τοὺς Τούρκους· τὰ ὄρη μυρμηγκίζουσιν
 Ἀπὸ ληστὰς· καὶ ὄθον, Ἐφέντη μου, ἂν στορέψης,
 Βλέπεις χλωμὸν τὸν Τούρκον, καὶ τὸν Ῥαγιᾶ λυσσῶντα,
 Κκαλοκχιρίου σκύλον τρέχοντα νὰ βοφήσῃ
 Αἷματα Μουσουλμάνων, αἷματα δοξασμένα·
 Κ' ἐδῶ ἀγάδες θάπτει ὁ Καρκατσᾶς, ἐκεῖνος
 Ὁ ἄσχημος τεχνίτης, ὡς λέων μανιώδης,
 Καὶ τρέχει ὅπως θέτῃ μετὰ τοῦ Πολυβίου,
 Τοῦ τρόμου τῶν γιγάντων, πῦρ, φλόγας εἰς τὰς Πάτρας,
 Καὶ εἰς τοῦ Ἰωάννου Παπαδικμαντοπούλου,
 Τοῦ εὐεργετηθέντος δούλου μου ἀπειράκις·
 Χρήματα διανέμουν κ' ἐφόδια πολέμου.
 Ὁ πλάνος Κανακάρης εἰς φύλλα τῆς ἐλέας
 Τὸν ἄυπνον Σουλτάνον εἰς τὴν Σταμποῦλ κοιμίζει.—
 Ὁ ἀληθὴς μας φίλος Εὐδόκιος εὐρέθη.
 Ἐξῶθεν τῆς αὐλῆς του κατακερματισμένος.
 Ἀχάριστοι! πλασθέντες δοῦλοι τῶν Μουσουλμάνων,
 Καὶ παρ' αὐτῶν λαβόντες τιμὰς κ' εὐεργεσίας,
 Ἀντὶ νὰ θεωρῆτε τῶν αὐθεντῶν τὸ βλέμμα

(1) Μετὰ τὰ λύσσης.

Μετὰ θρησκομανίας, πότε νὰ διατάξῃ...
Τὰς εὐεργετοκτόνους ζωννύεσθε μαχαίρας.
Κι' ὀρμᾶτε, καὶ τολμᾶτε νὰ σφάζητε ἐκείνους,
Οἵτινες σᾶς ἐδώρουν ὡς χθὲς τὴν ὑπαρξίν σας,
Καὶ μὲ τὰ ὅπλα ὅσα σᾶς ἔδωκαν ἐκεῖνοι,
Ἐχιδναὶ κεκρυμμένοι! Καὶ χθὲς ἐρωτηθέντες
«Πιστοὶ εἴμεθα δοῦλοι, μὲ εἴπατε, αἰθέντα».

ΟΣΜ. Παρακοὴ ἀίσχιστη! πρωτοφανὴς τῶνόντι.
Ἀλλὰ ἡσύχει, φίλε, τελείως μὴ πτοεῖσαι·
Οἱ Λόνται καὶ Ζαῆμαι δὲν εἰν' Τιμαριῶται;
Ἄρκεϊ. Ὅσῳ λίγον μόνοι 'ς τὸ ἑλεός σου τρέχουν·
Δὲν ζῇ μετὰ τοῦ ὄχλου ὁ ἄρχων, φίλε βέη,
Ἄν χοῖρος ν' ἀρχηγῇσῃ δύναται ἐπὶ λύκων,
Δύναται καὶ ὁ ἄρχων λαοῦ Ἐπαναστάτου·
Ἄν ὄχι ἄλλο, τρέχει 'ς τὴν θηλυπρέπειάν του.
Δὲν εἶπες, ἐπομένως φίλοι σου ὅτι ἦσαν;
Ὅστις προδίδει φίλον, ἐν βῆμα μόνον θέλει
Νὰ γείνη Ἐφιάλτης· Τοὺς ἄρχοντας σοὶ τάσσω
Ἐγὼ νὰ χαλινώσω· σὺ δι' ἐκείνων τότε
Κατὰστρεψον τοὺς κλέπτας· τὸν ἀρχηγόν των ἔχω
Εἰς τὰς εἰρκτὰς τοῦ πλοίου.

ΟΤΜ. Καὶ τὸν φυλάττεις ἔτι;

ΟΣΜ. Θὰ τὸν παιδεύσω πρῶτον.

ΟΤΜ. Ἐγὼ φρονῶ, τὴν πρώτην
ὀρμὴν τοῦ ποταμοῦ των νὰ φράζωμεν μὲ σφαίρας.
Ἐχθροὺς ἀπηλπισμένους εὐροῦς' αἱ μέθοδοί σας,

Ἐπιτυχῶς, εὐκόλως θὰ τοὺς ἐξολοθρεύσουν (1).

Σᾶς ἐκδικιῶ ἀμέσως . . . ἀγαπητὰ χαρέμια! . .

Πανσέβαστα ζαμιά! ἂν ὑπὸ τοὺς σωρούς σας

Δὲν πέσω!.. Δὲν τηράζεις πολύστομους τις ἄδης

Τὴν πόλιν πῶς κυκλῶνει μὲ ποταμούς φλογίνους!

ΟΣΜ. Κ' οἱ ναῦταί μου τί κάμνουν; Τί κάμνουν οἱ στρατοί σου;

ΟΤΜ. (2) Ἐχῶ ψυχὴν καὶ ξίφος καὶ ἂν μ' ἀφήσουν ὅλοι.

Τὸ αἷμα τοῦ Σελίμου 'ς τὰς φλέβας μου δὲν τρέχει,

Ἄν μιναρὲ δὲν κτίσω μὲ κεφαλὰς ἀπίστων! (3)

ΟΣΜ. (4) Ἐρρίκε, 'Ραουέρδη!

ΣΚΗΝΗ ENNATH.

*'Ερρίκος, 'Ραουέρδης καὶ *Οσμύλων.*

ΟΣΜ. Τῶν πυρσβεστῶν τὸ τρίτον

Νὰ σπένσῃ· πρὶν ἢ σβύσῃ τῆς πόλεως τὰς φλόγας

Νὰ διασώσῃ ὅλα τοῦ Βέη τὰ χαρέμια,

Ἐνῷ σεῖς μὲ τοὺς ἄλλους ἀχόρταστα κτυπᾶτε·

Ἕλλην οὐδεὶς μὴ μείνῃ· νὰ σ' ἴδω 'Ραουέρδη. (5)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ.

**Οσμύλων καὶ 'Ρεζέριος ἐνδεδυμέτος ὡς *Ἑλλήν ἱερεὺς.*

ΟΣΜ. Τί ἀγαπᾷς; τίς εἶσαι;

PEZ. Δὲν μὲ γνωρίζεις Λόρδε;

(1) Ἀκούονται μικροὶ πυροβολισμοί· ὁ Βέης στρέφει ἐκεῖ τὸ βλέμμα, καὶ βλέπει φλόγας ἀπὸ τινος οἰκίας καπνίζούσας. (2) Ἐν παρφορᾷ. (3) Ἐξέρχεται δρομαίως. (4) Κωδωνίζων. (5) Ἀπέρχεται ὁ 'Ραουέρδης.

ΟΣΜ. Διάβολε! σὺ εἶσαι; ποσῶς δὲν διαφέρεις
Αἰρετικῶν Ἑλλήνων... Πλὴν διατί.

PEZ. Κ' ἡ ἄλλη
. κατεσπευσμένως φθάνει.

ΟΣΜ. Ἐρχετ' ἡ Εὐθυμία; Μία ζωὴ πολλάκις
Πόσας ζωάς χαρίζει! Ρεζέριε, ἀξίζεις.

PEZ. «Ἀξίζεις, Ἄγγλε» λέγε· ὁ Βρεττανὸς γνωρίζει·
Καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς του νὰ συντρεχθῇ.

ΟΣΜ. Τί τρέχει;

PEZ. Ἡ Εὐθυμία, εἶπον· ἀρκεῖ τὸ ἔνδυμά μου. . .

ΟΣΜ. Σ' ἐνόησα, ὠραία! Δι' ἔλ' αὐτὰ συμφέρει
Εἰς τὴν ζωὴν νὰ μείνῃ ἐπωφελὴς ἐχθρὸς μας.

PEZ. Ἀνέβαλον τὰ πάντα. . .

ΟΣΜ. Τῆς ὑπεσχέθην ὅμως.
Νὰ ζήσῃ διὰ πάντα, δὲν ἠδυνάμην ἄλλως. . .

PEZ. Τί σκέπτεσθε;

ΟΣΜ. Ἀρμόζει 'ς τὴν ὀξυδέρκειάν σου. . .
Σὲ λέγω μόνον ὅτι εὐγνωμονοῦσα πρέπει
Νὰ μείν' ἡ Βασιλάνθη.

PEZ. Καθὼς κ' ἡ Εὐθυμία. . .

ΟΣΜ. Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ζήσῃ. Νοεῖς; Ὅσον συμφέρει
Σήμερον νὰ ὑπάρχῃ· αὐριον ζημειώνει.

PEZ. Δι' ἄσχημα τοσοῦτον πρὸς τί χρονοτριβῶμεν;
Δηλητηρίων ἴσως δὲ πλημμυρεῖ τὸ πλοῖον;
Ἀρκεῖ ὀλίγος οἶνος. . .

ΟΣΜ. Αἱ ἰδίαι της χεῖρες

Καὶ νὰ κρημνίσουν πρέπει τὸ φράγμα τῶν σκοπῶν μας,
Ὅπερ ὕψωσαν μόναι.

PEZ. Ἐλάχιστον καὶ τοῦτο.

ΟΣΜ. Ὡστε, συνταγματάρχα, τί ἄλλο πλέον μένει;

PEZ. (1) Ἰμῶν ἡ Βασιλάνθη, ἐμοῦ ἡ Εὐθυμία.

ΟΣΜ. Θὰ σ' ἴδω.

PEZ. (2) Ἰσυχία! . .

ΟΣΜ. Καλῶς, συνταγματάρχα. (3)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Εὐθυμία, Ῥεζέριος.

ΕΥΘ. Πάτερ, τίς εἶσαι;

PEZ. Ἕλλην καὶ καταδιωγμένος¹

Τέκνον εὐλογημένον, σὺ τί ζητεῖς ἐνταῦθα;

ΕΥΘ. (4) Ἐνα ἐξάδελφόν μου αἰχμαλῶτον κρατοῦσι.

PEZ. Τίς ὁ ἐξάδελφός σου;

ΕΥΘ. Τιμόθεος καλεῖται.

PEZ. Ὡ τέκνον μου, ἀγάλλου² ἐκτὸς κινδύνου εἶναι

Χάριν τοῦ Ῥεζερίου, ἐνὸς καλοῦ ἀνθρώπου,

Ὅστις προστάτης ὄλων τῶν ὀρφανῶν ἐφάνη,

Χηρῶν καὶ ἀδυνάτων, παρθένων καὶ γερόντων.

Ὡ! τὴν εὐχὴν μου νὰ ᾿χῃ! εἶν' ἀγγελος τῇ ὄντι.

(1) Χαμογελῶν εὐγνωμόνως. (2) Θέτων τὸν δάκτυλόν του εἰς τὰ χεῖλη. (3) Ῥεζέριος. (4) Ταλαντευομένη πρὸς σιγὴν.

ΕΥΘ. Δύναμαι νὰ τὸν ἴδω κ' ἐγὼ αὐτόν, ὦ πάτερ;

ΡΕΖ. Ἀδύνατον, ὦ τέκνον· κ' ἐγὼ τὸν περιμένω.

Συμβούλιον κροτοῦσιν οἱ Πρώτιστοι τοῦ στόλου

Διὰ τὰ τοπικά μας· ὄντος ἐκεῖ κ' ἐκαίνου

Πολλὰς ἐλπίδας τρέφω· τέκνον μου, τὸν γνωρίζεις;

ΕΥΘ. Πολὺ καλὰ. . .

ΡΕΖ. Ἐ! εἶναι ὥς σοι τὸν ζωγραφίζω;

ΕΥΘ. Πένης τῇ δικνοίᾳ, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἄγγλοις.

ΡΕΖ. (1) Ἀρχίσαμεν. (2) Τῷ ὄντι· πλὴν ἀγαθός, νομίζω. . .

ΕΥΘ. Νὰ ῥῆξυρες, ὦ πάτερ. . .

ΡΕΖ. Τί κόρη μου; εἰπέ μου. . .

ΕΥΘ. Ἄνευ συμφέροντός του μηδὲν ὁ Ἄγγλος πράττει·

ΡΕΖ. (3) Εἶσαι τοιαύτη; . . (4) Ὅμως ἐκεῖνος διαφέρει,
Τὸν εἶδον. . .

ΕΥΘ. Κάθε ὄμμα βλέπει καὶ διαφόρως,

Καὶ ἀλανθάστως ὅπερ ἔτυχε νὰ εἰσδύσῃ.

Ἄλλα αἱ ὄψεις λέγουν, καὶ ἄλλα αἱ καρδίαι!

ΡΕΖ. (5) Πονηρευμένη! (6) Τέκνον ἀλήθειαν ἐκφράζεις,
Ἀλλ' ἐξηγήσου. . .

ΕΥΘ. Πάτερ! . .

ΡΕΖ. Πνευματικοῦ μὴ κρύπτει.

ΕΥΘ. Τολμᾷ νὰ μ' ἀγαπάῃ, καὶ σπεύδει νὰ φονεύσῃ

Ἐκείνον δι' ὃν τόσα ἐπραξά 'ς τὴν ζωὴν μου·

Ἐξάδελφον δὲν ἦλθον ἐδῶ ζητοῦσα, πάτερ,

(1) Ἰδίᾳ. (2) Δυνατά. (3) Ἰδίᾳ. (4) Δυνατά. (5) Ἰδίᾳ. (6) Δυνατά.

Ἀλλὰ... τον... ὦ! συγγνώμην... τὸν ἐραστὴν μου πάτερ!

PEZ. Τὸν ἐραστὴν σου, λέγεις; Ἀμαρτωλὴ μακράν μου·

EYΘ. Ἐρημον κόρην, πάτερ, μὴ οὕτως ἐκδιώκῃς·

Μάθε ὅτι λατρεύω ἀγνῶς . . .

PEZ. Καιρὸς δὲν εἶναι . . .

Νομίζω ὅτι εἶπας, πᾶσχει νὰ τὸν φονεύσῃ,
Λαυθάνασαι, ἐμπρός μου τὸν ἔσωσε βασάνων.

EYΘ. ὦ ἀγαθὲ μου πάτερ! τὸ καθαρόν σου βλέμμα

Δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὸ βάθος τῆς κακίης.

Ἐνῶ τὸν Ἄγγλον βλέπεις ὑπὲρ ἐνὸς νὰ σπεύδῃ

Σιγὰ, σιγὰ πασχίζει τὸν τάφον του ν' ἀνοίξῃ (1)

PEZ. Ὁ σύλλογος θὰ φθάνῃ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ πλοίου...

EYΘ. ὦ! τί νὰ γίνω; . .

PBZ. ἔχω νὰ σ' ἀσφαλίσω. Σίγα·

Ἵς τὸ ὀῶμα ὅπου εὗρον κί' ἐγὼ τὸ ἄστυλόν μου.

EYΘ. ὦ! ἄγιον νὰ ᾔνε τοῦ τάφου σου τὸ χῶμα! (2)

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ.

Ῥεζέριος μόνος καὶ γελῶν σατανικῶς.

Δὲν ἔχω πλέον πνεῦμα! Τολμῶ νὰ σ' ἀγαπάω!

Σὺ μὲ τὸ μέγα πνεῦμα ἔπεςες εἰς τὸ δίκτυ,

(1) Ἀκούονται βήματα. (2) Ἀσπασθεῖσα τὴν χεῖρα τοῦ Ῥεζερίου εἰσέρχεται εἰς δωμάτιον οὗ λαμβάνει οὗτος τὴν κλεῖδα.

Ποῦ ἐπλεῖξες σὺ μόνη, παρ' Ἀγγέλου ἀνοήτου·
Λοιπὸν μ' ἠπάτας. . . τώρα κάθου καὶ σὺ κλεισμένη·
Εἰς τὸν κλωβὸν ἐμβήκεις; ποτὲ δὲν θὰ ἐξέλθῃς,
Εἰδὲ σὲ κατατρώγει ὁ Γερανὸς ἀμέσως.
Θὰ μ' ἀγχιπῇς τέλος ἀφοῦ τὸν βίον θέλῃ·
Ὅχι; καὶ τί μὲ μέλλει; φθάνει ὅτι σ' ὀρίζω.
Ἵς τὸ τέλος, ἀποθνήσκεις; Εἰς τὴν εὐχὴν μου σύρε! (3)
Καὶ σὺ, κακοῦργε! ὕλαί αἱ κόραι σὲ λατρεύουν.

(1) Γελῶν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Δ' ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

(Οἱ Αἰχμάλωτοι.)

Δωμάτιον ἐντὸς τοῦ πλοίου. Μεσονύκτιον.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Τριαρταφυλλιδὴ καὶ Βασιλάνθη.

ΤΡΙΑ. **Κ**όρη μου χαδευμένη... (4)

ΒΑΣ. Καλὴ, καλὴ μου μῆτερ! (2)

Πῶς ἡδυνήθης...

ΤΡΙΑ. Φῶς μου! νὰ σὲ φιλήσω, φῶς μου. (3)

ΒΑΣ. Τώρα τὴν δεξιάν σου· (4)

Πῶς! διηγήσου μῆτερ!

ΤΡΙΑ. Ὅ,τι πολύτιμόν μας ἐσύναζον, ὡς μ' εἶπεν
Ὁ δυστυχὴς μ' αὐθέντης, ὅτε ἀκούω κρότους,
Εἰς τὴν προαίθουσάν μας· τρέξασα, ὦ! ἡ μαύρη...
Ῥ.γῶ ἐνθυμουμένη!.. Σὲ βλέπω ὥπλισμένην
Στρέφουσιν μὲ μανίαν βαρβαροκτόνον σπάθην,

(1) Τρέχουσα πρὸς τὴν Βασιλάνθη. (2) Πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας
της. (3) Τὴν ἀσπάζεται. (4) Τῆς ἀσπάζεται τὴν χεῖρα.

Ἀνήκουσαν εἰς ἄνδρας, ἔς ἀνδριωμένους ἄνδρας!
Ἐν μέσῳ τήσων ἄγγλων μὲ λύσσαν σπαθιζόντων,
Ἰπερασπιζομένην παρὰ τοῦ Τιμοθέου
Τοῦ Ἀετοῦ τοῦ Γένους! Σ' εἶδον! δὲν εἶδον ἄλλο.
Τὸ ἔδαφος μ' ἐδέχθη ψυχράν, ἀναισθητοῦσαν,
Ὡστε τὸ γηραιόν μου, σεσαθρωμένον σῶμα
Τοὺς πόδας τῶν βαρβάρων πατούντων με, περώντων,
Ἰσθάνθη ὥσάν μυίας ἐφαπτομένας μόλις...
Ὅταν τὰ ὄμματά μου ν' ἀνοίξω ἡδυνήθην,
Θερμαινομέν' εὐρέθην εἰς γείτονος ἐστίαν·
Στιγμαί τινες παρῆλθον ὅπως ἀναγνωρίσω
Τοὺς περιπτουμένους τὰ τρέμοντά μου μέλη.
«Τὴν Βασιλάνθη, εἶπον, τὸν κύριόν μου θέλω»
Νὰ μ' ἐμποδίσουν τέλος μὴ δυνηθέντες ὅλοι,
Στηρίζοντες μὲ φέρουν ἔς τὸν οἶκον μας... Θεέ μου!
Εἰσερχόμε... ἀκούω τὴν κρύαν ἐρημίαν
Τρομακτικῶς ἠχοῦσαν εἰς τὸ καθέν μου βῆμα...
Καὶ μόλις πλησιάζω... ὦ! δὲν ἀντέχω!... τρέμω!..
Ἐνθυμουμένη φρίττω!

ΒΑΣ. (1) Θεέ μου! τί θ' ἀκούσω; ..

ΤΡΙΑ. Νεκρὸν τὸν κύριόν μου εἰς τὸν αὐλῶνα βλέπω,
Κρύον καὶ κιλυμένον εἰς παγωμένον αἶμα.

ΒΑΣ. Ἄ! πάτερ! πάτερ! πᾶ... τερ! (2)

ΤΡΙΑ. Χριστὲ καὶ Παναγία! (3)

(1) Ἰδίᾳ. (2) Λειποθυμεῖ, (3) Τὴν ἀρπάζει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς

Παιδί μου, ἀκριβή μου! ὦχ! τί νὰ γείνω τώρα! ..

Τώρα τίς μὲ συντρέχει ἔρημον, λακταρῶσαν·

Οἱ ὑπουλοὶ ἐχθροὶ μας ὅτινες θὰ γελάσουν

Ἄν δὲν μὲ ἀποπνίξουν ἐκ θαύματος ἀμέσως; . .

Μονάκριβη ἐλπίς μου! (1) Ὁμίλει μου, ἰδέ με.

ΒΑΣ. (2) Ἄφες με ν' ἀποθάνω... πλὴν νὰ τὸν ἶδω, πρῶτον.

ΓΡΙΑ. Θεέ μου σὲ δοξάζω! . . Δειλὴν νὰ σ' ὀνομάσω;

ΒΑΣ. Διὰ μικρὸν τὸ ἔχεις; (3)

ΓΡΙΑ. Πρὸ ὀφθαλμῶν δὲν ἔχει

Τὸν θάνατον ὁ σκλάβος; Πότ' ὕψωσεν ὁ Ἕλλην

Τὸ βλέμμα καὶ δὲν εἶδεν πέλεκυν φονοβόλον;

Ἀλλὰ καὶ πότ' ἐκάμφθη 'ς τὴν θέαν τοῦ ὁ Ἕλλην;

ΒΑΣ. ὦ Ἕλληνίς! τῷ ὄντι εἶν' ἀληθὴ τ' ἃ λέγεις.

Ὅσον γελαῖ ὁ Ἕλλην ἀπέναντι τοῦ φόνου

Κ' ἐμπαίξ' ὑπερηφάνως τὸν πέλεκυν τοῦ Τούρκου,

Τόσον ῥίγει καὶ φρίττει τὸν ἐκ τῆς ἀτιμίας.

Ἦθελον σιωπήσει ἂν μόνον καὶ οἱ λίθοι

Ἦγνόουν τοὺς προδότας· ὥς καὶ αὐτοὶ ἀνάπτουν

Καὶ κατακροκινίζουν, ἅμα τοῦ Εὐδοκίου

Τὸ ὄνομ' ἀντηχήση.

ΓΡΙΑ. Κόρη μου, ἄφησέ τα. . .

ΒΑΣ. Δύναμαι καὶ ἂν θέλω; Ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν μας

Ἢ τρομερὰ ἰδέα πλατύνεται, ἀνδροῦται,

(1) Πρὸς τὴν Βασιλάνθη, τρίβουσα τὰς χεῖρας της. (2) Ἀνοίγουσα τοὺς ὀφθαλμούς. (3) Ἐν ἀτονίᾳ.

Καταπληκτικωτέρα, ὡς ὁ κακοῦργος μὴ ὄπλον
 Ἀπελπισίας, γίγας γίνεται ὅταν τύχη
 Πολλῶν ἐχθρῶν ἐν μέσῳ. Μόνη αὐτὴ ἡ ἰδέα
 Ἀρκεῖ τὴν εὐτυχίαν νὰ τρέψῃ εἰς δυστυχίαν. —
 Ἄ! διατὶ δὲν ἔχω πατέρα Τουρκοκτόνον,
 Νὰ τρέχω ἔς τὴν πλευράν του νὰ σφάζω τοὺς τυράν-
 τί ἔπραξα, ποῦ τόσῃν ἔλαβον καταισχύνῃ; . .
 Ποτὲ καὶ νὰ μὴν ἴδω στρέφοντα εἰς τὸν οἶκον
 Πατέρα ἐκ τῆς μάχης αἵματωμένον ὄλον,
 Κομίζοντά μοι δῶρον τὴν κεφαλήν τοῦ Βέη;
 Ἢ καὶ ἀπὸ τὴν μάχην τέσσαρα παλληκάρια
 Νεκρὸν νὰ μᾶς τὸν φέρουν, καὶ νὰ μᾶς εἶπουν «σφαί-
 » Ἐχθροὺς ἐλευθερίας, εἰς τοὺς σωροὺς ἐτάφη
 » Ἐμπήγων τὴν σημαίαν; » Τότε ἔς τὴν ἐκκλησίαν
 Ἔτρεχον στολισμένη. Αἱ πατριώτιδές μου
 Θὰ μ' ἔδιδον ἀμέσως τὴν πρωτοκαθεδρίαν
 Μὲ σεβασμὸν, φωνοῦσαι «τοῦ ἥρωος ἡ κόρη!»
 Τώρα, ἄχ! δὲν ἀκούεις περὶξ μας πῶς λαλοῦσι
 Τρομακτικὰ τὰ πάντα! «Εἶσαι προδότου κόρη.»
 Ἢ γῆ, ἰδὲ ἀμπώθει τοὺς πόδας μου, φωνοῦσα
 Βραγχνῶς καὶ ἀπαισιῶς! «Τὸ ἔδαφός μου κόρη
 Προδότου, μὴ μολύνῃς.» ὦ! σχίσου ἄπαξ Ἀδὴν,
 Καὶ καταπόντισέ με.

ΤΡΙΑ.

Διὰ τὴν Παναγίαν

Κόρη μου, συλλογίσου, εἴμεθα ἐν τῷ μέσῳ
 Περδάλεων ὑπούλων. Τί θὰ κερδίσῃς, ὅταν. . .

- Σ. Ὅταν μὲ ἀφαιρέσουν ζωὴν ἀτιμασμένην;
- ΙΑ. Ἄτιμος σύ! ! τί λέγεις; Τί ἔπραξες; δὲν εἴσαι
 Ἄγγελος πατριώτης; Τίς ἄλλη ὡς σὺ τρέχει
 Νὰ σφάζῃ τοὺς τυράννους; Τὴν θείαν ἀνθοδόσμητον
 Τὴν ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν τριῶν ἀνθέων
 Πατρίδος καὶ φιλικῆς καὶ ἔρωτος τίς ἄλλη
 Κόρη, ᾧ τὸ στήθος ἔχει; Παιδί μου, μὲ γινώσκεις
 Ἄν ἀγαπῶ καὶ πόσον τὸ καθαρὸν τοῦ λέγειν. .
 Ἄν ἄλλος κόσμος ᾗνε, ἐκεῖ θέλεις καλεῖσθαι
 Καθέδραν Ἀρχαγγέλου.
- Σ. Τὸ αἶσχος τοῦ πατρός μου! . .
- ΙΑ. Τὸ αἶσχος τῶν γονέων τὴν εὐκλειαν τῶν τέκνων
 Αὐξάνει ἂν ὑπάρχῃ. Ἐκαστος θεωρῶν σε
 Θέλει θαυμάζων κράζει «Βλέπετ' αὐτὸ τὸ ῥόδον;
 Ἐφύτρωτεν εἰς ῥύπον!» Ὁ θαυμασμός τοῦ κόσμου,
 Τῶν ἐναρέτων δάφνη!
- Σ. Καὶ τῆς μητρὸς τὸ φάσμα;
- ΙΑ. Ἰπταται εὐλογοῦν σε.
- Σ. Τί ἔθεσα εἰς πρᾶξιν;
- ΙΑ. Αἱ πράξεις εἶνε τύχης· τῆς ἀρετῆς αἱ σκέψεις·
 Μ' ἐδίδαξαν οἱ χρόνοι πολλὰ ἔαυτὸν τὸν κόσμον.
 Τὸ ἀγαθὸν ἐσκέφθης; Ἐν βῆμα θέλεις ἔτι
 Νὰ φθάσῃς εἰς τὴν πρᾶξιν· ἐμπόδια κρατοῦσι
 Τὸν πόδα σου; Τὸ πταῖσμα τῶν ἐμποδίων εἶνε.
- Σ. Παρουσιαζομένη σὺ, γλυκυτάτη μήτερ,
 Τοὺς ὀδυρμούς τοῦ νοῦ μου γαληνιεῖς ὀλίγον,

Ἡ νύξ ὡς κατευνάζει τοὺς κρότους τῆς ἡμέρας·
Ἄλλα πῶς μ' εὖρες;

ΤΡΙΑ. Πότε ἡ νύξ ν' ἀκολουθήῃ
Ἐπαυσε τὴν ἡμέραν; πλὴν τῆς νυκτός, ὦ! πόσον
Εὐτυχεστέρα εἶμαι! ἐκείνη μόνη πάντα,
Πάντα ἐγὼ μαζῇ σου.—Ὅπου ἐχθροὶ τοιοῦτοι,
Ποτὲ δὲν σ' ἐφανατόσθην· ὅμως φωνὴ γλυκεῖα,
Ἄγνωστον, πόθεν ἦλθεν, μ' ἔσυρεν ὡς ἐνταῦθα·
Καὶ τὴν φωνὴν ἐκείνην, νομίζω ὅτ' ἀκούω
'Σ τὰ στήθῃ μου νὰ κρᾶζῃ μὲ τὴν αὐτὴν μαγεῖαν
Ἥτις κυριευμένην μ' ἐκράτει 'ς τὸ πλευρόν σου,
Ὅταν ἐπαιγνιδιοῦσες μικρὰ μὲ τοὺς μαστοὺς μου.
Ἀγαπητῇ μου κόρη, διὰ νὰ ζήσω, ζῆσε!

ΒΑΣ. Ἄν δυνηθῶ τὸ πράττω, πλὴν τίνι τρόπῳ, μῆτερ;

ΤΡΙΑ. Ἐλληνικά!

ΒΑΣ. Σοὶ τάσσω. Μὰ τὸ ἀγνόν σου γάλα!—
Τὸ γάλα τῆς ἀνδρείας, καὶ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν.
Σ' ὀλίγον θέλω ἶδει Ἐκείνον δι' ὃν μένω
Ἀκόμη εἰς τὸν ἄδην· προσμένω τὸν Ῥεζέρην
Ὅστις θὰ μ' ὀδηγήσῃ εἰς τὰς εἰρηκτὰς τοῦ πλοίου·
Μὲ τὴν εὐχὴν σου μῆτερ, πρὶν ἀποχωρισθῶμεν...
Τίς εἶδεν... ἴσως... ἴσως. (1)

ΤΡΙΑ. Ἄξια τῆς ψυχῆς σου

(1) Ἡ Βασιλάνθη γονυπετεῖ, ἡ δὲ γραία, θέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ κεφαλῇς αὐτῆς.

Νὰ σ' ἀποδώσῃ φῶς μου, ὁ Θεὸς Ἀθλοθέτης,
Ὁ βλέπων ἄνωθέν μας· καὶ μετ' Ἐκείνου ἔχε
Εὐχὴν καὶ εὐλογίαν ἐκείνης, ἥτις νύκτας
Ἐμεινεν ἀπύνοῦσα ὅπως τὴν ἀρμονίαν
Τοῦ ὕπνου σου αὐξάνῃ! τώρα νὰ σέ φιλήσω. (1)

ΑΣ. Ἰσως τὸ τελευταῖον...

ΡΙΑ. Ἐὰν 'ς αὐτὸν τὸν κόσμον
Ἰπάρχει τὸ βραβεῖον τῆς ἀρετῆς, ἐλπίζω
Γρήγορα νὰ τὸ λάβῃς, ὦ καύχημά της πρῶτον!
Εἰδὲ τῆς Ἑλληνίδος τὸν θάνατον νὰ λάβῃς.
Ἐγώ; ἔχω σωτῆρα καὶ ἔσχατόν μου φίλον! (2)
Πίπτω, ἐὰν σὺ πέσῃς, κί' ἂν εἰμφορέσω, ρίπτω
Δύω ἐχθροὺς μαζὶ μου.

ΑΣ. Ὡ! φύγε, μήτερ, φθάνει!..

ΡΙΑ. (3) Εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν δρόμον...

ΑΣ. (4) Ἰσως 'Εκεῖ με' ἴδῃς. (5)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Βασιλάνθη, 'Ρεζέριος μετ' τὴν στολήν του.

ΕΖ. Μὲ συγχωρεῖς κυρία, ἂν ἤργησα ὀλίγον,
Θέλω σᾶς ὁδηγήσαι μέχρι θυρῶν, σεῖς, τότε

(1) Ἀσπάζονται ἐνδάκρεις. (2) Ἐκβάλλει ἐγχειρίδιον. (3) Τὴν σπάζεται κλαίονσα. (4) Δεικνύουσα τὸν οὐρανόν. (5) Ἡ Τριαντα-
υλλὼ φεύγει.

Εἰσέρχεσθε ἀφόβως· γνωρίζ' ὁ δεσποφύλαξ
 Καὶ οἱ σκοποὶ γνωρίζουν· διέταξα, Κυρία...
 Μετ' οὐ πολὺ δ' ὡς εἶπεν ὁ ναύαρχός μου, θέλει
 Σᾶς χαρίσθῃ καθ' ὅλα, ἀπὸ τὸ πλοῖον ἔχει
 Τὴν καθαρὰν τροφήν του· ἰδοὺ καὶ τῆς ἡμέρας·
 Ὁ ἐκλεκτός του οἶνος· εἰν' εὐγενὴς Κυρία,
 Εἰν' εὐγενὴς ὁ Ἄγγλος. Ὅτι σᾶς ἐρωτεύθη
 Ὁ Ναύαρχος τί πταίει; Ὅσον κάθε καρδία
 Ἐρωτευμένη πταίει. Διότι ὅμως τόσα
 Συνέπεσε νὰ τρέξουν, ἔσφιγξε τοὺς ὁδόντας
 Μ' ὑπομονὴν σπανίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε
 Ἀντάξιος λατρείας.

ΒΑΣ.

Πηγαίνωμεν.

ΡΕΖ.

Ἀμέσως. (1)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

*Εὐθυμία παράφορος ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέ-
 με πλοκάμους λυτοὺς καὶ σφίγγουσα ἐγχειρίδιον.*

Φύγετε, ἄφετέ με... Δὲν σᾶς γνωρίζω οὔτε...
 Εἴπατε τίνες εἴσθε; .. Μὴν εἴσθε ἐριννύες;
 Διάβολοι μὴν εἴσθε πειράζοντες τὸ πνεῦμα; .. (2)
 Σὺ καταιματωμένη... κρατοῦσα τὴν σημαίαν

(1) Ἀναχωροῦν. (2) Κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα ἀπὸ τὰς χεῖρας τὸν ἄερα.

Τοῦ γένους μου, τίς εἶσαι;.. Σὺ! εἶσαι ἡ Πατρίς μου!
 Λοιπὸν τί φοβερίζεις; Τί κατατραυματίζεις
 Τὰ ἴδιά σου τέκνα; ὦ! νὰ καταφιλήσω
 Τὰ κρασπεδάσου, ἄφες!.. Μ' ἀμπώθει... Τί;.. προδότις!
 Οἴμοι! ἀνατριχιάζω. Ἀκάνθις φρικώδη
 Παντοῦ μὲ ἀγκυλώνουν... Δὲν δύναμαι νὰ σ' ἴδω!..
 Ἀλλὰ παντοῦ παροῦσα... ὦ! ὦ! μὲ πλησιάζει (1)
 Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς κατόπιν... Σὺ ἡ δεικνύουσά μου
 Χεῖλη βέοντα αἶμα... Σὺ ὁ κρατῶν κερδίαν
 Ἐξ ἧς ἀναπηδῶσιν αἵματωμένοι φλόγες
 Καὶ μοῦ κατακυπῶσι τὸ πρόσωπον, τὸν νοῦν μου...
 Τίνες;.. Πῶς! ἡ φιλία!.. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἔρως!
 Καὶ σὺ τολμᾷς εἰσέτι; Διςτραμμένη, φύγε...
 Θεέ μ'... (2) Ἴνα μὴ προφέρω τὸ ὄνομα τοῦ Πλάστου!
 ὦ! ναί! εἴμαι κκοῦργος· τὰ ἐνθυμοῦμαι ὅλα... (3)
 Καθ' ὑπαγόρευσίν σου δὲν ἔπραξα, ὦ ἔρως;
 Λοιπὸν τί δεινοπλήτεις τὸν εὐπειθῆ σου δοῦλον;
 Φρίκη μου! μὲ ἀρπάζουν... ἡ μίξ ἐκ τῆς κόμης...
 Ἡ ἄλλη ἐκ τῆς μέσης... Ἐκ τῶν ποδῶν... ὁ τρίτος...
 Κόμη μου ἀποσπάσου μετὰ τῆς κεφαλῆς μου...
 Τρίζουσι τὰ ὀστά της... Ἐπνίγην... Ἐρημία!..
 Σκότος... θάνατος... ἄδης!.. Θε... (4) ὦ! εἴμ' ἀναξία...
 Ἐλεος!.. Εὐσπλαγχνία!.. Δάβετε τὴν κακοῦργον

(1) Ἀπωθεὶ τὸν ἀέρα. (2) Διακοπτομένη. (3) Μετὰ τινος στιγμᾶς
 ὡπὶς ἀπαισίου. (4) Διακοπτομένη.

Καὶ ζοφερὰν ζωὴν μου, ἣ τὴν φοβοῦνται ἴσως
 Τὰ σκότῃ τοῦ Ταρτάρου;.. Πῶς! Πρέπει νὰ τὴν
 Διὰ νὰ ὑποφέρω!.. Κόρη τῆς μετανοίας
 Ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι; Ὁ ἔλεγχος δὲν πλύνει
 Τ' ἀμάρτημα τῶν σπλάγχχνων; ἐξιλεώσατέ με...
 Οὐδὲ στιγμὴν μὴ ζήσω... Δὲν δέχεσθ' οὔτε τοῦ
 Πῶς! πνεύματ' ἀσπλαγχχνίης, Πατρίς, φίλις, Ἔρω,
 Ὄχι!.. Δικαίως πάσχω... κατασπαράζατέ με...
 Προδότηριαν κακοῦργον, σπαράξατε δικαίως!..
 Πράυνσις κυριεύει τὸ βλοσυρόν σας βλέμμα!..
 Ὁ τρομερὸς θυμὸς σας, ὀλίγον καταπαύει;..
 (1) Τώρα, λάβετε τώρα τὴν ἄχρηστον ζωὴν μου!..
 Τίς μοῦ κρατεῖ τὴν χεῖρα;.. Τίς;.. Ἀρχιδαίμων!

PEZ. Ἄνθρωπος.

EYΘ. Σὺ θὰ ᾔσαι ὅμως εὐτυχισμένος.

PEZ. Εὐδαίμων!

EYΘ. Σὲ ζηλεύω... Ἀλλ' εἶδες;..

PEZ. Τοὺς διαβόλους.

EYΘ. Διάβολοι! τί λέγεις; ὦ ναι! ἰδὲ τοὺς! στέκουν...
 Τρίζουσι τοὺς ὀδόντας, αἶμα σπινθοβολοῦντες...
 Ἰδέ... ἀνοιγοκλείουν ὄμματα φρικοφόρα...
 Βλέπεις;.. Βοή..θη..σόν...με! φθά..νουν... Ἰδέ!..ἀπλῶς
 Τὰς σκελετώδεις... χεῖρας... ὁ κάθε δάκτυλός των

(1) Χαίρουσα. (2) Ὁ ῥεζέρμιος φαίνόμενος πρὸ τίνος παραμοῦ
 ὄρμα καὶ τῆς ἀρπάζει τὴν χεῖρα.

Ὁφείω φέρει... στόμα, ἐξ οὗ μετὰ μανίας...

Ὁ θάνατος... ὁρμάει...

PEZ. (1) Εἶσαι, ἢ προσποιεῖσαι

Τρελλήν, ὅπως σ' ἀφήσω;

EYΘ. Τί μοῦ κρατεῖς τὴν χεῖρα;

Ἄφες με νὰ ἐμπήξω...

PEZ. Δὲν μὲ φονεύεις Εὐᾶ!..

EYΘ. Ἄνθρωπε, δὲν τηράζεις! ὁ οὐρανὸς κινεῖται,
Βογγάει, ξεκλειδοῦται, νὰ πᾶσῃ φοβερίζει,
Ὅπως κατακρημνίσῃ 'ς τὰ τάρταρα τὴν γῆν μας.

Αὐτὴ... πεφοβισμένη τοὺς κλονισμοὺς ἀρχίζει...

PEZ. (2) Διὰ φρενοκομεῖον! (3) Τί ἔχεις; τί φοβεῖσαι;

Ποῖος σὲ κατατρέχει;

EYΘ. Ἐγκλήματα φρικώδη...

Ἴδου τὰ θύματά μου, μὲ κόμας ὀφειφόρους!

(4) Ὡ! τρισκατάρat' ἄφες χεῖρα αἱματωμένην

Νὰ ἐκανοποιήσῃ τὴν ἀρετὴν... Ἰδὲ την...

Ζητεῖ νὰ σθύσῃ μ' αἶμα τὰ αἱμοχαραχθέντα

Στοιχεῖα τῆς κακίας. Θνητὲ, ἄφες με μήπως

Καὶ σὲ μαζ' ἡ μου πνίξουν.

PEZ. (5) Ποῖοι;

EYΘ. Αἱ ἁμαρτίαι,

Τὸ φάσμα τῆς Πατρίδος! τὸ φάσμα τῆς φιλίας!

(1) Καγχάζων. (2) Ἰδίᾳ. (3) Δυνατά. (4) Ἀπωθεῖ τὸν ῥεζέριον.

(5) Γελῶν.

PEZ. Ποῦ εἶνε τα; δὲν βλέπω...

ΕΥΘ. Ἰδέτα! ὦ! ἀκούεις; ..

PEZ. (1) Ἄν κοιμηθῆς ὀλίγον, θὰ σοῦ περάσουν ὅλα...

ΕΥΘ. Νὰ κοιμηθῶ! (2) δὲν βλέπεις σιγὰ πῶς πλησιάζουν! Σαβανοφόρα ὅλα! ὡς θύματα δημίου...

Ἄγγελος εἶσαι, ἄδη, ἐὰν μὲ καταπύξῃ!

Ὡ! μ' ἤρπασαν... κρεμῶνται ὅλα εἰς τὸν λαϊμὸν μου!

Ἄφες με, ἢ σὲ πνίγῳ. (4)

PEZ. (5) Ὡμαῖ! Οὐίλλε! Παῦλε!

Τρέξας... ἐχάθ'... ἐχάθην...

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Οἱ ἀνωτέρω καὶ Ναῦται ξιφήρεις.

PEZ. Ἐλευθερώσατέ με! .. (6)

ΕΥΘ. Μὲ ἤκουσας, ὦ ἄδη! κ' ἔστειλας...

PEZ. (7) Δικβόλους!

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

Ὑψωθέντος τοῦ παραπετάσματος φαίνεται ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ πλοίου ἀμυδρῶς ὑπὸ λυχνίου φωτιζόμενος ὁ Τιμόθεος ἀλυσσοφόρος, ἐπὶ τινος παλαιοῦ καθίσματος, καὶ ἀγκαλιάζων τὴν παρ' αὐτῷ Βασιλάνθην. Πλησίον αὐτῶν τραπέζιον μελανὸν ἐφ' οὗ φαίνονται ποτήρια καὶ ἡ οἰνοδόχος ἐκείνη φιάλη. Εἰς ἄλλην δὲ φυλακὴν ἀπὸ τοῦ ἑξελίχοντος μόνις χωριζομένην τῆς πρώτης, ὁ Πολύβιος ἀλυσσοφόρος κεῖται κατὰ γῆς ἀπλωμένος καὶ ὡς εἰς σκέψεις μεγάλας βεβύβισμένος.

ΒΑΣ. Τὴν φυλακὴν μας ταύτην ὁμοίαν παραδείσου
Εὐγνώμων φύσις δώρων γεμίζει οὐρανίον

(1) Γελῶν. (2) Μετὰ φωνῆς ἀπαισίας. (3) Ὅμα κατὰ τοῦ Ἐρριού. (4) Ζητοῦσα νὰ τὸν πνίξῃ διὰ τῆς ἐλευθέρως χειρός. (5) Ὑψοῖ τὴν σπάθην κραυγάζων. (6) Οἱ Ναῦται τὴν ἀρπάζουν ἐκ τῆς κόμης. (7) Καγχάζων ἐξέρχεται καὶ αὐτός.

Ἡ λάμψις τῶν ἀστέρων χύνει ζωὴν γλυκεῖαν·
 Ἐλπιδὰς φέρει τώρα ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου·
 Ἡ ἱερὰ ἰδέα τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν μας
 εἰς ἀνοιξίς, μὲ δρόσον ῥχντίζει τὰς ψυχὰς μας.
 Τῶν θαυμαστῶν μαρτύρων ἔρωτος καὶ πατρίδος
 Φιλίας καὶ δικαίων τὰ βάσανα, οἱ πόνοι,
 Τὰ σκότῃ, αἱ ἀλύσσεις, λαμπρότερ' ἀπειράκις,
 Γλυκύτερα καὶ μᾶλλον εὐφραντικὰ, ὥραϊα,
 Τῆς λάμψεως ἐκείνης ἥτις καταθαμβῶνει
 Καὶ ἀπατᾷ τὸ πνεῦμα καὶ τῆς ἐλευθερίας
 Τῆς ὕλικῆς ἐκείνης, ἥτις εἰς βάθος εἶναι
 Δουλείας αἰσχροτέρα.

TIM.

Φιλόδοξος δὲν εἶμι.

Δὲν δύναμαι νὰ ῥῆμαι, ὅταν εἰς τὰς ἀλύσσους
 Καὶ εἰς τὴν τυραννίαν τὸ γένος μου γογγύζῃ.
 Τῆς φυλακῆς τὸ σκότος ἡμέρωσεν ὀλίγον
 Ὁ ἐρχομός σου μόνον· τοὺς πόνους μου ἀκούω
 Μαλακωτέρους ἤδη· ἀλλ' ἄπειροι ἰδέαι
 Περικυκλοῦσαι μ' αἴφνης μὲ ῥίπτουσι 'ς τῆς φρίκης
 Τὸ ἀνοιγμένον στόμα. Ὁ πάτριος σκοπός μας
 Ποῦ μένει παγωμένος; ὁ φίλος μας ποῦ εἶναι;
 Ὁ ἄγγελος ἐκεῖνος ἡ σίδηρα δαγκάνει
 Ἡ τ' ἀφροβὰ του στέρνα ἐκόρεσαν τὸν χάρον.
 Κρότος γλυκὺς πολέμου ἔπαυσε νὰ εὐφραίνῃ
 Τὸ οὖς μου πρὸ ὀλίγου... Ἐν ἐξ αὐτῶν βεβαίως
 Θὰ ἔσθυσε τὴν μάχην... Ἐκεῖνος ν' ἀποθέσῃ

Τὰ ὅπλα του εἰς Τοῦρκον, ἢ ἔς τὸν ἀχρεῖον Ἄγγλον,
Πρὶν καὶ τὴν τελευταίαν βανίδα ζωηφόρον
Τοῦ αἵματός του χύσῃ, ὅπου τὸ μέγα μέλλον
Τοῦ ἔθνους μας ὡς Φοῖνιξ ἀναγεννᾶται πάλιν;
Ἀδύνατον!

ΒΑΣ. Τί λέγεις;

ΤΙΜ. Μετὰ τοῦ ἐθνισμοῦ του
Εἰς τὰ δεσμὰ ἐρρίφθη ἂν δὲν ἐθανατώθη.
Πολύβιε! (1)

ΒΑΣ. Τὸν κλαίεις; τὴν τύχην του νὰ εἶχα
Ὡς πόσον ἐπεθύμουν!

ΤΙΜ. Νὰ πέσῃς προτοῦ δῶρα
Γευθῇς ἐλευθερίας, προτοῦ στιγμὴν καὶ ἴδῃς
Πατρίδα ἐλευθέρην; προτοῦ τὸν τύραννόν σου
Φεύγοντα ἀντικρύσῃς γυμνὸν καὶ πληγωμένον;
Πρὶν αἰσθανθῇς ἐντός σου τερπνότητα, ὅποιαν
Δύναται νὰ χαρίσῃ αὖρ' ἀνεξαρτησίας;
Ὁ θάνατος ἐκεῖνος διὰ τοὺς κενοδόξους
Εἶναι γλυκὺς ὀλίγον· διὰ τοὺς πατριώτας
Ἔντιμος, πλὴν προσέτι πικρὸς καὶ πονοφόρος·
Ἄν ὅχι ἄλλο, θέλω ἐκπνέων ν' ἀντικρύσω
Νικῶσαν τὴν πατρίδα· εἶδ'... δεσμὰ καὶ φοίκη!
Ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ χρησιμεύσω πάλιν!
Καὶ θάρρει· δὲν θ' ἀργίσει νὰ ἔλθ' ἐκεῖν' ἡ ὥρα!

(1) Στενάζων μετ' ἀπελπησίας.

Καὶ ἂν δεσμὰ δὲν θραύσω καὶ κατασπάσω τείχη,
 Νὰ πεταχθῶ νὰ σφάξω! Ἀρκεῖ 'ς αὐτὰ τὰ βάθη
 Νὰ καταβῇ ἐκείνη ἡ θεία ἁρμονία,
 ἥτις ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ παραδείσου τρέχει,
 Καὶ καταβαίνει μέχρι τῆς ἀθλιότητός μας,
 Διὰ ν' ἀνακουφίξῃ ὅσας πληγὰς αἱ λύπαι,
 Τὰ πάθη, αἱ στερήσεις 'ς τὰ στήθη μας ἐμπήγουν.
 Καὶ διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ μὲ μυστικὴν ἐλπίδα
 Τὸ «ἄνθρωπ' ἔχε θάρρος! θνητὸς δὲν εἶσαι.» ὅχι,
 Θνητὸς δὲν εἶναι ὅστις πτέρυγ' ἀθανασίας
 'Σ τὰ στέρνα του ἀκούει κτυπῶσαν καὶ κινουσαν
 Παλμούς· ἐκφραζομένους μὲ γλῶσσαν μυστηρίου,
 «Γῆν ἐλευθέραν ὅταν, ἄνθρωπε, δὲν εὐρίσκεις,
 »Κρύψου ὑπὸ τὸν τάφον, διότι ἡ ζωὴ σου
 »Δὲν χρησιμεύ' εἰς ἄλλο πρὸς νὰ σ' ἀτιμᾷξῃ!» (1)
 Θεέ μου! πῶς νὰ ζήσῃ ὅστις νὰ καταπνίξῃ
 Τὸν εὐγενῆ παλμόν του διαταγὴν λαμβάνει;
 Ὅστις ἐνῶ ἀκούει τῆς φύσεως τὰς φλόγας
 ἰθούσας τὴν καρδίαν εἰς θείας ἐκπληρώσεις,
 Βλέπει, σφικτὰ δεμένος, ἀνθρωπομόρφους ὄψεις
 Καταστροφῆς, νὰ ἔρπουν ε' τὰς χώρας τῆς εὐκλείας;
 Χθονίων ἀποστάται, ματαίως προσπαθεῖτε
 Ν' ἀλλάξητε τὴν φύσιν. Δημιουργοὶ κακίας
 Τί ἄλλο κατορθοῦτε μὲ τοὺς βανδαλισμούς σας

(1) Σιωπὴ διὰ μικρὸν, βοῦξ ὀλίγον οἶνον.

Ἢ δολικτηριάσεις, σφαγὰς καὶ ἐρημώσεις;
 Νομίζετε Ἀγγλίαν τὴν δύστηνον Ἑλλάδα;
 Ἐπείνας', ἐπληγώθη, εἰς τὰ δεσμὰ σπαράζει,
 Ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν της καὶ τὴν βαρύτητά της
 Δὲν ἔχασεν, οὐδ' ἔχει τὸν φόβον μὴ τὰς χάσῃ
 Τὸ μέτωπόν της λάμπει 'ς τὰ σκότῃ τῆς δουλείας
 Καὶ ἂν ἡ Τυραννία τὸν τράχηλον τ' ἀνθρώπου
 Εὗρίσκει ἀνθοφόρον, 'ς τοῦ Ἑλλήνος εὗρίσκει
 Ἀκάνθια καὶ φλόγας καὶ τρομερὸν ἐκ τούτου
 Λιθοκάνεσθε τὸν φθόνον σπαράσσοντα τὰ στήθη.
 Ὅση ἐλπίς ὑπάρχει Ἀγγλος καλὸς νὰ γίνη,
 Τόση καὶ ὁ Ἕλλην Εἷλος· δοῦλον τὸν ἔχει μόνον
 Τῶν Φράγκων ἡ ἀπάτη! (1) ἀλλὰ ὁ νοῦς του λάμπει
 Ὅσον ὁ Χρυσοπτέρυξ ἀστὴρ τῆς οἴκουμένης,
 Καὶ μετ' ἐκείνου πάντα τὰς φλόγας του θὰ χύνῃ.
 Εἰς τὰς βασιάνους ἴσως τοῦ ἔθνους μου ἐκπνεύσω
 Ἀλλὰ ἐκδικητῶν μου γέμ' ἡ Ἑλλάς μου, γέμει!

ΒΑΣ. Τιμόθεε! τί κάμνεις; Λησμονήσες; Τί λέγεις;

TIM. Ὅ,τι με ὑποβάλλει ἀδούλωτος καρδιά.

ΒΑΣ. Καὶ ἀμφιβάλλεις πόσοι ὠτακουσται ἀχρεῖοι;
 Ὅα μᾶς περικυκλοῦσι;

TIM. Μὲ τοῦτο;

ΒΑΣ. Οὐδὲ λέξεις

Τὰ ὧτά των θὰ φύγῃ.

TIM. Δι' ἄλλο μὴ τὰ λέγω;

(1) Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποστηρίζει τοῦτο.

ΒΑΣ. Πλὴν τότε...

TIM. Δὲν τὴν θέλω! ἀπὸ αὐτοὺς σταλμένην
Καὶ τὴν ἐλευθερίαν μισῶ, ἀηδιάζω.

ΒΑΣ. Ἀλλὰ τὰ σχέδιά μας;..

TIM. Ἀλλ' ἡ καρδιά, ἥτις

Ἑλληνικὰ φωνάζει, ἥτις πηδῶσα στέλλει

Ἐς τὴν κεφαλὴν τὸ αἷμα θερμὸν καὶ μυρμηδίζον,

Ἦτις ὀλίγον λείπει τὰ στήθη νὰ τρουπήσῃ,

(Ὡς ὁ αἰμὸς ὁ βράζων ἔς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς μας,

Ἀμπώθει τὸν φλοιὸν τῆς καὶ τὸν ἐκσφενδονίζει

Μετὰ φρικτοῦ πατάγου,) καὶ πεταχθῇ καὶ σκούβῃ

Πυρατμοφόρος ὅλη «Ἐλευθερίαν θέλω»;..

ΒΑΣ. Μικρότερον, νομίζεις, ἢ ἐδική μου πάλλει;

TIM. Καὶ ὑποθέτεις, ὅτι σὲ ἀγαπᾷ γνησίως,

Καὶ κλίνει ἐναρέτως νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ;

Μὴ πρὸς θεοῦ! κινουῖσα ἐκ τῆς ἐπιθυμίας

Ἐλεύθερον νὰ μ' ἴδῃς, πιστεύης ὅτι Ἄγγλος

Εἶν' ἄνθρωπος συνάμα, καλὸν αὐτὸς ἂν πράξῃ

Καταστροφὴν λαμβάνει· ἡ τίγρις ἂν δὲν σχίσῃ

Καὶ καταφάγῃ σάρκας, εἰπέ μου, πῶς θὰ ζήτῃ;

ΒΑΣ. Μὲ τ' ἄνθ' τῆς τιμῆς μου ἐλπίζει νὰ χορτάσῃ!

TIM. Καὶ ὅταν ἐννοήσῃ τὸν ἐμπαιγμὸν του;

ΒΑΣ. Τότε

Ἄς τρίζῃ τοὺς ὀδόντας, ἃς πλῆξῃ τοὺς ἀέρας.

Ἡμεῖς ἀπὸ τὰς κόμας τῶν ὑψηλῶν βουνῶν μας

Γελῶμεν ἔς τὸν βρυγμὸν του.

TIM. Ὁ αἴλουρος πολλάκις

Διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ ἀστοῦς σκοτίζει·
Καὶ ῥίπτει καὶ ξεσχίζει· ν' ἀρπάξῃ ἡ πονηρία
Τὴν ἀρετὴν γινώσκει· ἡ ἀρετὴ δὲν βλέπει
Τοῦ δόλου τὰς παγίδας. Ὅσον τὸ γένος ὅλον
Τὸ ξίφος δὲν γυμνώνει, καθόλου μὴ ἐλπίσης·
Ἀλλὰ καὶ ἂν σωθῶμεν σώζονται καὶ οἱ ἄλλοι;

ΒΑΣ. Τιμόθεε·

TIM. (1) Ψυχὴ μου! ἀγάπη μου, τί θέλεις;

ΒΑΣ. Κρύψου ὀλίγον, χάριν τῆς ἀτυχοῦς Σου φίλης!

TIM. Καὶ δύναμαι;

ΒΑΣ. Ἄν θέλῃς...

TIM. Λοιπὸν νομίζεις, ὅτι
Δύναμαι καὶ δὲν θέλω νὰ σὲ εὐχαριστήσω.

ΒΑΣ. Ὁ ἐνθουσιασμός Σου...

TIM. Ἡ σκέψις σου, δὲν λέγεις;
Κ' οἱ λίθοι μας γινώριζον τοῦ Ἀγγλοῦ τὰς πλεχτάνας.

ΒΑΣ. Ἀλλά...

TIM. Ἄφες τα, ἄφες· οὐδὲ ν' ἀκούω θέλω
Τῶν Βρεττανῶν τοὺς λόγους...

ΒΑΣ. Ἐγώ!...

TIM. Περιστερά μου
Ἀθώα, σ' ἀπατάει τοῦ πονηροῦ αἰλούρι
Τὸ λαμποδόλον ὄμμα· ἂν μ' ἀγαπᾷς νὰ παύσης,
Καὶ τοῦτον τους τὸν οἶνον δὲν ἤθελον ἐγγίσει

(1) Τὴν ἐναγκαλίζεται.

Ἐὰν δὲν ἐξαγνεῖτο 'ς τὰς καθαρὰς σου χεῖρας. (1)

ΒΑΣ. Μήπως οἱ λόγοι. . .

ΤΙΜ. Ὅχι· οἱ λόγοι τῆς κακίας

Ἰδιοὶ πάντα εἶναι, μολύνοντες τὸ στόμα

Τῆς ἀρετῆς, μ' ἀπάτην ὅταν 'ς αὐτὸ εἰσέλθουν·

Παῦσε, καὶ τὴν γλυκεῖν φωνὴν τῆς ἀρετῆς σου

Ἔνωσον εἰς τὸν τόνον τῆς φλογερᾶς ψυχῆς μου.

Τῆς λύσεως τῶν τυράννων θύματα πρῶτα πίπτουν

Αἱ καθαρὰὶ παρθένοι κ' οἱ τίμιοι πολῖται,

Λοιπὸν ὀργὴν καὶ μῖσος τονίσωμεν ἀκάμπτως. (2)

Σιωπὴ! παῦσε πλέον, Ἀγγλία!

Παῦσ' ἀλώπηξ! Οὐδεὶς σὲ πιστεύει· (3)

Εἰς τὸ γέλιο σου παίζ' ἡ κακία,

Ὁ Ἰούδας πρὸς σὲ μόνον νέυει.

ὦ! εἰς τοῦτο ἰδὲ πῶς χλωμίζει

Ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Προδότης καὶ φοίττει! (4)

Ἡ κακία, ἰδὲ κοκκινίζει,

Ὡς παρθένος ποῦ ὕβρις τὴν πλήττει.

Ὅπως ζῆς, τοὺς ἰχθῦς νὰ δολώνης

Συνηθίσαν ἀπαίσιον πνεῦμα,

Εἰς τὰ ἔθνη τὸ δίκτυ ἀπλώνεις...

Πλὴν θὰ πέσης 'ς τοῦ κόσμου τὸ βεῦμα.—

(1) Τῆς κατασπάζεται τὰς χεῖρας. (2) Ψάλλουσι. (3) Ὁ Πολύβιος παραχθεις τείνει τὸ οὖς. (4) Ὁ Πολύβιος ἐγείρεται.

ΠΟΛ. (1) Παῦσε, παῦσε! οὐδεὶς σὲ πιστεύει;
 Τὴν σημαίαν σου καίει τὸ δάκρυ,
 Νὰ σιγήσης ὁ ἄδης σοῦ νεύει
 Μὴ φανῇ τῶν σκοπῶν σου ἡ ἄκρη.

TIM. }
 ΒΑΣ. } Πολύβιε...

ΠΟΛ. Πλὴν ὁ κόσμος τοὺς ἔμαθεν ἤδη·
 Πάργα μίλησε σὺ πωλημένη...
 Τί σοῦ κάμνει τ' ἀπάνθρωπο φεῖδι,
 Σὺ ἔπτάνησος, σκοῦζε θλιμμένη.

TIM. }
 ΒΑΣ. } Θεέ μου! ..

ΠΟΛ. Ἀλλὰ τί; νὰ μετρήσω ἀρχίζω! ..
 Κάθε γῆς τελευταῖο λιθάρι
 Στέλλει ἄχ! 'ς τὰς χορδὰς ποῦ τονίζω,
 'Σάν δεμένο Γραικὸ λεοντάρι.

TIM. }
 ΒΑΣ. } Ἀδημονία...

ΠΟΛ. Δολοφόνε! πατρὶς τῆς δειλίας!
 Σὲ ὑστέρησε δώρων ἡ φύσις,
 Ἐκ τῆς ὄψεως σοῦ τῆς δολίας
 ἵνα βλέπη καὶ σώζετ' ἡ κτίσις.

TIM. }
 ΒΑΣ. } Ὅταν

Προφθάζη νὰ τὸ πράξῃ...

(1) Ἐνθους ἔδει.

ΠΟΛ. Ὅς τὸν πλανήτην αὐτὸν καὶ ἂν ἤλθες
 Νὰ διδάξης τί εἶν' ἡ κακία,
 Εἰς τὰ τάρταρα ὄθεν ἀνῆλθες
 Ὅα ταφῆς μεθυσμένα, ἀχρεία.

(Μόλις τὴν στροφὴν ταύτην τελειώνει, ἀρπάζει τὴν σφαῖραν τῆς
 ἁλίστου του, καὶ διὰ μανιώδους κυτπήματος ρίψας τὸ χωρίζον αὐ-
 τοὺς μεσότειχον, εἰσορμᾷ εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Τιμοθέου.)

ΤΙΜ.) Ἀγαπητέ μου! (1)
 ΒΑΣ.)

ΠΟΛ. Δύω

Καὶ μόνα καὶ ἡδέα ὕμματα τῆς ψυχῆς μου!
 Ζωὴν, χαρὰν, ἐλπίδας ἀπολεσθείσας, ἤδη
 Ἐπανευρίσκω ὅλα εἰς τὴν ἐντάμωσίν σας.—
 Ἀλλὰ φυλακισμένοι!.. Δὲν ἔπιπτον ἔς τὴν μάχην!..

ΤΙΜ. Ἄν ἔπιπτες σὺ, ποῖος θὰ ἔδιδεν ἐλπίδα
 Τοῦ θλιβεροῦ μας γένους; Ζῆσε διὰ νὰ ζήσῃ
 Καὶ θάρρει! Τοῦ σκοποῦ μας ὁ σπόρος ἐποτίσθη
 Μ' αἶματ' ἀγνῶν παρθένων, μ' αἶμα Τιμολεόντων,
 Μὲ θρακυβοῦλων αἶμα. .. Θέλει ἐκδοῇ, βλαστήσει
 Καὶ ἀπλωθῇ μέγαν. Ἀλλὰ πῶς συνελήφθη;

ΠΟΛ. Τὰ χεῖλη μου διψῶσι νὰ σᾶς φιλήσουν πάλιν.

ΤΙΜ. Ὡ ἀγαθὴ ἀνδρεία!

ΒΑΣ. Ἐνάρετέ μου φίλε! (2)

ΠΟΛ. Ὁ θάνατος ἐκαῖνον ὅστις δὲν τὸν φοβέται.

(1) Συνασπάζονται. (2) Συνασπάζονται.

Διὰ κακὴν μας τύχην, ποτὲ δὲν τὸν ἐγγίξει.
 Ὃς ἐκείνον δ' ὅστις φεύγει μὲ τρέμουσαν καρδίαν,
 Μανιωδῶς ὀρμάει, τὸν πλήττει, τὸν νεκρώνει.
 Ἰδὼν ὅτι σὺ λείπεις, κ' ὕστερον ἢ καλὴ μας,
 Ἀνδρεία Βασιλάνθη, σ' ὀρκίζομαι, τὰ ἔχνη
 Ἐπῆρα τοῦ θανάτου· ἀλλ' ὁ σκληρός! τὰ νῶτα
 Στρέφει εὐθὺς καὶ φεύγει, τρυπώσας εἰς τὸ αἶμα
 Καὶ τοὺς καπνοὺς τῆς μάχης· ἀπέκαμα θερίζων
 Τὰς κεφαλὰς τῶν Τούρκων, τὰς λογχοφόρους χεῖρας
 Τῶν λαγωαῖρων Ἀγγλων.—Αἶφνης ἰδοὺ ἐν μέσῳ,
 Νεκρῶν καὶ ζώντων μείνας, ἀκίνητος ὡς φάσμα
 Θανάτου κορεσθέντος, μετὰ στιγμᾶς, ἡσθάνθη
 Κτύπους ἐπάνωθέν μου, καὶ βάρος εἰς τὰς χεῖρας·
 Ρίπτω θολὸν τὸ βλέμμα, βλέπω νὰ συμβαδίζω
 Ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν μου· ποθῶ νὰ τοὺς κτυπήσω...
 Φεῦ! εἶμαι δεσμευμένος· τὴν δύναμίν μου κράζω·
 Φεῦ! εἶν' ἐξηντλημένη... Σοῦ ἔτυχε νὰ ἴδῃς
 Λέοντα δεσμευμένον ἐν μέσῳ δειλοῦ πλήθους
 Αὐτὸν παρνοχλοῦντος;

ΒΑΣ.

Θεέ μου!

ΤΙΜ.

Νὰ ἡμπόρουν!

ΠΟΛ. Ἐ μὴν ἀδημονεῖτε!

ΤΙΜ.

Καὶ ὁ σκοπὸς μας φίλε;

ΠΟΛ. Ἔχουν Θεὸν τὰ ἔθνη!

ΤΙΜ.

Πολύβιε! ὁ λέων

Συνθλά τὴν κεφαλὴν του, κτυπῶν εἰς τὰ δεσμά του,

Καὶ πίπτει ἀφρισμένος...

ΠΟΛ. Ἀλλ' ἔτχιν χορτασμένος

Ἄλυσσωθῇ ὁ Λέων, ὑπνώττ' ἀναπαυμένος.

TIM. Καὶ ν' ἀποθάνω δοῦλος;

ΠΟΛ. Δοῦλος δὲν εἶνε ὅστις

Κατέσφαξε τυράννους, ἀλλὰ ὕψιστος μάρτυς,

Ἄτυχος πατριώτης.

TIM. Ἡ φήμη τί θὰ εἶπῃ;

ὦ! θὰ μᾶς κατακρίνῃ... Ἡ ἐπομένη γέννα

Πῶς θὰ μᾶς ὀνομάσῃ;

ΠΟΛ. Ἄτυχα παλληκάρια,

Πρωταθλητὰς ὑψίστης, Ἡρωϊκῆς ιδέας.

TIM. Ἀλλὰ ἡ ἑταιρία;

ΠΟΛ. Ἡσύχασον· προβάλλει

᾿Σ τοὺς ἱεροὺς σκοποὺς της. Ὀλίγον· πρὶν τῆς μύρης

Καὶ πολυκρότου μάχης, ἔλαβον μ' ἐπὶ τούτῳ

Ἀπεσταλμένον γράμμα.

TIM. Γράμμα;

ΒΑΣ. Καὶ τί σὲ γράφουν;

ΠΟΛ. Ὁ Ἥρως Ὑψηλάντης ἐμποδισθεὶς ἐκείθεν

Τὸ πῦρ νὰ διαδώσῃ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα,

Παρὰ τῶν Τουρκοδούλων Ἡγεμονίσκων, φθάνει

Μετ' οὐ πολὺ ἐνταῦθα...

ΒΑΣ. Προωρισμένοι δοῦλοι!

TIM. Λοιπόν;

ΠΟΛ. Εἰς δύο λέξεις μάθε, τὰ σχέδιά μας

Προβαίνουν κατ' εὐχὴν μας· ἡ ἐκραγεῖσα τῶρα
Πυρκαϊά, δεικνύει ὅτι δὲν θέλει σβύσει
Ἄνευ ἐλευθερίας· οἱ δυνατοὶ ἀρχίζουν
Εἰς τὰ κινήματά μας τὸ βλέμμα νὰ στηλώνουν,
Συμβούλια κροτοῦσι...

TIM.

Ἐλπίζεις ἀπ' ἀπλήστους,
Ἀπ' ἀναλγήτους ταύρους; Τὴν μόνην προστασίην
Ἦν ἐξ αὐτῶν ζητοῦμεν, νὰ μὴ παρεπεμβαίνουν
Εἰς τὰ συμφέροντά μας, νὰ μᾶς ἀφήσουν μόνους·
Τὸ ξίφος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλλήνος ἀρκοῦσιν.
Ἦ ἔρριψαν εἰς λήθην τοῦ Ἑλλήνος τὰ δώρα,
Δι' ἀκαυχῶνται τῶρα, καὶ σμίγουν τὰς ὀφρὺς των;
Ἦ μὴ εἰς Καστελρίγους καὶ Μετερνίχους, ἴσω;
Βασίζουν μεγαλεῖα, ἀξίαν, κί' εὐφυΐαν;
Ἀλλ' ὁ κακὸς τὸν νοῦν του 'ς τὸ ἐγκλημα λαμπρύνει.—
Τί ὑψηλὸν, ὠραῖον ἔχουσα ἡ Εὐρώπη
Πρὸς στολισμὸν καὶ δόξαν, τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι,
Δὲν εἶναι ἰδικόν μας;—Ὡς καὶ τὰ μάρμαρά μας
Ἐκλεψαν οἱ κακοῦργοι. Τί ὅμως μ' αὐτὰ πράττουν
Παρά ἐκ τοῦ πλησίον τὴν δόξαν μας νὰ βλέπουν;
Καυχᾶτ' εἰς ἐπιστήμας; Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ὅποια
Δὲν ἔλαβεν ὡς βάσιν τοῦ Ἑλλήνος τὰ φῶτα;
Ἦ μὴ νομίζουν ὅτι εἰς τὰ συγγράμματά των
Δὲν φαίνοντ' αἱ κλοπαὶ των; Ἀντιγραφεῖς πανοῦργοι
Ἔντεχνοι σοφοκλέπται, ἀχαριστίας τέκνα!
Ἀπὸ τοῦ διαβόλου Πάππα τὴν θυγατέρα,

Τὴν Δύσιν μὴν ἐλπίζης· μόν' οἱ λαοὶ ἀξίζουσιν
(Ἐκτὸς τῆς Κολομβίας) Γαλλίας καὶ Ἰταλίας·
Ἀλλὰ τί νὰ μᾶς κάμουν, εἰς βάτους ἐξοιμένοι
Τοῦ μαχρασμοῦ, τῆς λύπης, παρὰ κτηνῶν σκηπτρούχων;
Φίλε, εἰς τὸ σπαθί του, καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν του,
Πρέπει νὰ ἀποθέσῃ ὁ Ἕλλην τὰς ἐλπίδας·
Τὸ αἶσθημά του τοῦτο μ' ἐμπνέει ὅτι θέλουν
Οἱ θεοὶ Μιλτιάδαι καὶ Λεωνίδαὶ πάλιν,
Σηκώσαντες τὰς πλάκας ἐπισκευθοῦν τοὺς κόσμους,
Δι' ὧν οἱ Ὀμηροὶ μας, Αἰσχύλαι, καὶ Σωκράται
Ἐπαναφέρουν ὅ,τι μᾶς ἤρπαξ' ἡ Εὐρώπη.
Ἐν ἀκαρεῖ σοὶ τάσσω ἑλσεινὴ θὰ μείνῃ·
Θὰ στέλ' εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ τέκνα τῆς νὰ μάθουν.

ΒΑΣ. Τῶν θείων σου ῥημάτων ἡ ζωοδόχος αὖρα
Διώκει τὰς κυκλούσας νεφέλας τὴν ψυχὴν μου,
Ὡς ἡ πνοὴ ζεφύρου διώκουσα τὰ νέφη,
Ἀφίνει τὴν Σελήνην ἡδέως νὰ γελάσῃ.

TIM. ὦ! τὼρ' ἂν ἀποθάνω, εἴμ' εὐχαριστημένος.

ΒΑΣ. Κι' ἐγὼ, κι' ἐγὼ μαζὶ ἡ σας.

ΠΟΛ. Βεβαίως, σὺ μαζὶ ἡ μας.

ΒΑΣ. Ἀλλὰ δὲν σ' εἶπον ὅτι μ' ἔταξε τὴν ζωὴν του! (1)

ΠΟΛ. Τί λέγεις; τὴν ζωὴν του!

TIM. Καὶ τὸ πιστεύεις φίλε;

Ὅταν ὁ Ἄγγλος τάσσῃ κρύπτει σκοπὸν· γνωρίζει

(4) Δεικνύουσα τὸν Τιμόθεον.

Νὰ σφάξ' ἐν ἀναπαύσει.

ΠΟΛ.

Ἐξελθε σὺ ἐδῶθε,

Κι' ἅς τρέφῃ ὅ,τι θέλει· διὰ νὰ σφάξῃ τότε

Θὰ πορευθῇ ἔς τοὺς βράχους. Μὴ στέκης Βασιλάνθῃ.

TIM. (1) Ἄκουσον! δὲν σαλεύω τὸν πόδα ἄνευ τούτου. (2)

ΠΟΛ. Τιμόθεε! τί λέγεις;

TIM.

Ὅτι οὐδέν μου βῆμα

Μακρὰν τοῦ βήματός σου.

ΠΟΛ.

Πλὴν σκέψου διὰ ποῖον

Τὴν ὑπαρξίν σου θέλεις· διὰ τὴν ὑπαρξίν μας,

Ἢ διὰ τὴν πατρίδα;

TIM.

Καὶ ἀμφιβάλλεις, φίλε;

ΠΟΛ. Πρὸς χάριν τῆς πατρίδος θυσίᾳς' ἐν σου μέλος· (3)

TIM. Ἀλλὰ, Πολύβιε μου! . .

ΠΟΛ.

Μετὰ καὶ ὀλίγον...

Εἰς οὐρανὸν μὲ βλέπεις· σήμερον ἡ φιλία

Ἐλευθερίαν θέλει, πνίγεται, δὲν ἀντέχει

Ἐς τὸν Λύβαν τῆς δουλείας· μὴ στέκεις Βασιλάνθῃ.

ΒΑΣ. Πρωτότυπον φιλίας! σίγησον καὶ ἐλπίζω

Μαζῇ νὰ πετχθῶμεν τρεῖς ἀετοὶ ἔς τοὺς βράχους. (4)

TIM. Ἄν ἐλευθερωθῶμεν, ἔς τοῦ Γερμανοῦ ἀμέσως

Τὴν ἱερὰν σημαίαν· ἂν δὲ τὸν δῆμιόν μας

(1) Πρὸς τὴν κινηθεῖσαν Βασιλάνθῃ. (2) Δεικνύων τὸν Πολύβιον. (3) Δεικνύων ἑαυτόν. (4) Ἐξέρχεται.

ἴδωμεν αἰφνηδίως, ἅς δώσωμεν τὸ τέλος

Ὅμοιον τῆς ζωῆς μας!

10Λ.

Καὶ τοῦ λαμπροῦ μας γένους!(1)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

(Πίπτει παραπέτασμα κρύπτον τὸ δεσμοτήριον.)

Δωμάτιον τοῦ Ὁσμιλῶνος.

Ὁσμιλῶν καὶ Ὀτμάνος εἰσερχόμενοι.

ΟΣΜ. Οἱ ὄχλοι αὐτὰ ἔχουν· ἂν τὸ πρῶτ' κροτήσουν
Στενάζουν τὸ ἐσπέρας. Ως μετὰ τρικυμίας
Ἐπεται νηνεμία, οὕτω μετὰ τοὺς κρότους
Καὶ τῶν λαῶν τὸ «θέλω» ἔπεται τῆς δουλείας
Σιγὴ πεφοβισμένη, ταραττομένη μόνον
Ἀπὸ τὰς μαστιγώσεις αὐθέντου ὠργισμένου
Καὶ ἀπὸ πικρακλήσεις μετανοούντων δούλων.

ΟΤΜ. Καὶ ὅμως αἱ σημαῖαι τῶν ἀνταρτῶν αὐξάνουν,
Καὶ εἰς τὰ Θούριά των σαλπίσματα δὲν παύουν
Νὰ τρέχωσιν οἱ δοῦλοι συνθλῶντες τὰ σπαθία
Τὰ δίκροπα τῶν Τούρκων μ' ἀξίνας καὶ δικέλλας.
Στιγμὴν, στιγμὴν δὲν μένω. Διπλωματεῖ ὁ Τούρκος
Μὲ τροχισμένον ξίφος. Αὐτὸ λύει καὶ δένει
Ὅποτε τὰ ἡνία τινάζουσιν οἱ ὄχλοι.

(1) Ἀσπάζονται ἐνθηγκαλισμένοι,

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

(Τὸ Μαρτύριον στέφει τὴν ἀρετὴν.)

Ὁ Ἥλιος πρὸς τὴν δύσιν του. Ὁδὸς Νεκροταφείου.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Εἰσέρχονται λαὸς καὶ ἱερεῖς συνοδεύοντες μεθ' ὑψίστης κατανύξεως νεκρὸν, καὶ ἐν σιγῇ βαδίζοντες ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους. Οἱ ἱερεῖς εὖχονται καὶ ὕμνοῦσι πενθίμως.

ΙΕΡΕΙΣ. Ὡπὲρ τοῦ Τιμοθέου... Ὡπὲρ τοῦ Τιμοθέου!..

Τοῦ νέου μας Ἀράτου, τοῦ Ἀχαιοῦ Φεβρῆχίου
(Λαὸς ᾄδων.) Κατέπεσεν ἡ δάρνη μας, τὸ ῥόδον μας ἐκόπει...

Πενθηפור' ἡ Ἀνατολή, χορεύει ἡ Εὐρώπη.

Ἀλλὰ ἡ ἐνδοξὸς μας γῆ παράγει δάφνας μόνον
Αἵτινες θὰ κοσμίσωσι τοῦ Βύζαντος τὸν Θρόνον.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἡ Βασιλάρθη εἰσέρχεται μὲ τὴν κόμην ἐρριμμένην,
καὶ κρατοῦσα ἐγχειρίδιον.

ΒΑΣ. Ἀνάθεμα νὰ ἔχῃ ὅστις πιστεύει Ἄγγλον!

Ἦλιε, φύγε, κρύψον τὸ ζωογόνον φῶς σου!

Μὴ τὸ μολύνῃς πλέον' ἡ ἀγαθοεργία,

Δὲν πρέπει εἰς κακούργους. . . Μία ἀσεβοῦς εἶμαι,
Μία καρδιοκτόνος, προδότρια Ἀγγέλων! . .
Τιμόθεε!.. ψυχὴ μου, Τιμόθεε, Ἀγγέλων
Καὶ οὐρανῶν ἡδύτης!.. Ἀπάτης θῦμα εἶμαι! (1)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἡ Τριανταφυλλιδίῳ, εἰσέρχεται ἀποσπῶσα τὴν κόμην της.

ΤΡΙΑ. Εἰς τὰς τεθολωμένας τῶν ποταμῶν πλημμύρας,
Αἵτινες συνεπῆραν τὰ κάλλη καὶ τὰ ῥόδα
Τοῦ δυστυχοῦς μου γένους, δὲν ἦτο νὰ συμπέσω,
Κορμὸς σεσαθρωμένος τῆς παλαιᾶς ἐλάτης!..
Εἶδον τὰ ὄμματά μου νὰ πέσωσιν ἐμπρὸς μου,
Διὰ πυρὸς καὶ ξίφους σκληρῶν δορυκτητῶρων,
Κυπάρισσοι ὠραῖαι, γιγαντιαῖα δένδρα,
Πλάτανοι χορηγοῦντες τὴν σκιοφόρον δρόσον
Εἰς τοὺς ἀποσταμένους, πάσχοντας διαβάτας.
Δὲν ἦτο νὰ συμπέσω κ' ἐγὼ μαζὶ μ' ἐκείνους,
Νυμφῶν, κορῶν καὶ τέκνων ὠραίων καὶ ἀνδρείων,
Συζύγου κ' ἀδελφῶν μου τὸν θάνατον πρὶν ἴδω;
Καὶ τέλος τὴν φρικώδη ἐρήμωσιν τοῦ οἴκου
Ἔνθα συνεσχετίσθην μετὰ τῆς εὐτυχίας; . .
..... (2)
Νὰ μὴ γεννᾶται ὅστις ἡμέρας δουλωμένας

(1) Ἐξέρχεται. (2) Μετὰ δύο βήματα ἐξακολουθεῖ ὀργίλως.

Νά διανύσῃ μέλει!.. Ὅστις δὲ ἀγγογύστως
Πνέει καὶ ὑποφέρει τὴν ἐξουδένωσίν του
Ζῇ διὰ τὴν αἰσχύνην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους!

.

Ἐπὶ τῆς βράχεώς μου φέρω σχεδὸν αἰῶνα,
Ἐξρόφησα πικρίας στερήσεων καὶ πόνων·
Στιγμὴ ἐλευθερίας ὅλα εἰς λήθην ρίπτει.
Οὐδὲν ᾿ς αὐτὸν τὸν κόσμον πικρότερον δουλείας! (1)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Εἰς μαρδυνοφόρος (Πίπτει λεπτὸς ὄμβρος).

Εἰς λάθῃ ὦ! ποσάκις ἡ εὐφυΐα πίπτει!..
Ποσάκις καὶ ἡ κρίσις θαμβώνεται καὶ σφάλλει!
Δὲν ἔπρεπεν ἐκείνη καθόλου νὰ ἐξέλθῃ,
Ἀλλὰ νὰ τὴν πλαυνῶμεν ἡμέραν μεθ' ἡμέραν
Μὲ ὑποσχέσεις, ὥστε ἡ λαυρὰ τῆς νὰ σβύσῃ.
Ἐσφαλὰ πλὴν τὸ βλέπω ἀργὰ ὅταν δὲν φθάνει
Ἡθεραπεία πλέον· διάβολοι νὰ πάρουν
Τὴν ἄνουν κεφαλήν μου (2)

Ἵστερον τόσων κόπων,
Ἵστερον τόσων μέσων τὰ σχέδιά μας ὅλα
Λυόμενα ἐκβάλλουν ὥσπερ ἄσκοι ἀέρα.

(1) Ἐξέρχεται. (2) Γρονθοκοπεῖ τὴν κεφαλὴν του.

Ὅχι· δὲν εἶμαι Ἄγγλος! γόνος τῶν Βελιγκτόνων,
Ἄν δὲν τὴν ἀναγκάσω νὰ ἐπανέλθῃ μόνη·
Ἄλλ' ἀντικείμενόν της κρατῶ κανὲν εἰς χεῖρας;
Δὲν βλάπτει. Φέρ' ἡ βία ὅ,τι ὠθεῖ ἡ τύχη.
Ὁ νοῦς ἥνοιξε δρόμον... Ἄρχοντας, βέην, ὄχλον,
Κρατῶ χαλινωμένους. Ἐλειψαν τὰ δημῳδα
Ζιζάνια ἐκεῖνα· τὸ ἐν εἰς ἀγωνίαν,
Τὸ ἄλλο εἰς τὸν τάφον.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

**Ετερος μανδυοφόρος καὶ ὁ ἀνωτέρω.*

- Ο Α'. Τί γίνεται; εἰπέ μοι.
Ο Β'. Σιγὰ, σιγὰ, δούλει· βλέμματα ὑποψίας
Νὰ μὲ ἀκολουθῶσι δὲν ἔπαυσαν ὀργίλα.
Ο Α'. Πῶς ἤργισας;
Ο Β'. Ἐστάθην εἰς τὸν πνιγμὸν τοῦ ἄλλου.
Ο Α'. Ἀπέπνευσε;
Ο Β'. Πρὸ ὥρας.
Ο Α'. Ἀνέπνευσα! τί ἄλλο;
Ο Β'. Εἰς τὸν ἐρημωθέντα οἶκον τῆς Βασιλάνθης
Δὲν ἔλειψα πρὶν φθάσω κρυφὰ τὸ οὔς νὰ θέτω
'Σ τὰ πνευματοπωλεῖα, κί' ὅπου συχνάζει ὄχλος,
Ἰστάμενος ὀλίγον ὥς εἰς πτωχὸς πολίτης.
Ο Α'. Τί ἤκουσες; Τί εἶδες;
Ο Β'. Θάμβος καὶ ἀπορίαν

Καὶ μάλιστα, ἂν θέλῃς, σέβας εὐγνωμοσύνης
Ἵς τὸ ὑποκείμενόν σας διὰ τὸ μέγα δῶρον.

Ο Α΄. Λοιπὸν δὲν ἐνοήθη ἡ πράξις μας καθόλου;

Ο Β΄. Νομίζουν ὅτι λύπη τοῦ ἔφθειρε τὰ σπλάγχνα
Καὶ ἐκ τοῦ μαρasmus του τὸν θάνατον ἡσπάσθη·

Ο Α΄. Ωραῖα!

Ο Β΄. Τέλος φθάνω εἰς τοῦ Ἐπαναστάτου
Λαοῦ τὰς συνελεύσεις· ἡ ὑποψία ῥίπτει
Τὰ μέλη μου εἰς τρόμον. Τέλος ἰδοὺ λαθραίως
Εἰς τὰς κίγκλιδας φθάνω... Ἀλλ' αἶφνης τὴν καρδίαν
Ὀλῃν μου κυριεύει χαρὰ καὶ εὐφροσύνη.
Ἐκ τῶν ψιθυρισμάτων μανθάνω ὅτι εἶνε
Ἀκόλουθος ὁ ὄχλος ἀρχόντων εὐγνωμόνων.

Ο Α΄. Εὐγε! ὦραῖα! θεῖα!

Ο Β΄. Ὡς περιττὸν νομίσας
Νὰ περιμείνω πλέον ἀκούσας «Ζήτη! Ζήτη
Ἡ φίλη Βρεττανία!» στρέφω κ' ἀμέσως σπεύδω
Τὸ βῆμα, μὴ προφθάσω τὴν δολερὰν ἐκείνην,
Ἢτίς γλυκὺ φαρμάκι ποτίζει τὴν ψυχὴν σου.
Ἀλλὰ πεφυλαγμένα καὶ λάθρα εἰς τὰ χεῖλη
Τῶν ὁμιλούντων βλέπω... Δὲν ἀγνοεῖς, μυλόρδε,
Ὅτι ὁ πράξας ὅ,τι κακὸν φρονεῖ ὁ κόσμος,
Καὶ νικητὴς ἂν ᾔνε, οὐδεὶς ἄς μὴ τὸν βλέπῃ,
Συστέλλεται, φοβεῖται, νομίζων ὅτι ὅλοι
Τὴν πράξιν του ὀρώντες μ' ὀργὴν κρυφομιλοῦσι·

Ο Α΄. Λοιπὸν τὴν εὐρεῖς λέγε... »

Ο Β'.

Ὅχι, ἀλλ' ἐπιστρέφων

Πρὸς σέ, τρέχουσιν βλέπω τὴν γηραιάν τροφόν της,
Κλαίουσιν, ἀποσπῶσιν τὴν πολιάν της κόμην.

Ταχύνω· τὴν προφθάνω. Ὡς Λύκκινα πρεσβύτις

Νὰ πλήξῃ ἀδυνατοῦσα βογγᾶ καὶ σιελώδει·

Ἰῥρεις ἐκσφενδονίζει. Πλὴν τῆς ἀνοησίας

Αἱ ὕβρεις ὠφελοῦσι. Τὴν ἐρωτῶ, μανθάνω,

᾽Σ τὸν τάφον τοῦ ἀντάρτου ὅτ' ἔτρεξεν ἐκείνη.

Ο Α'.

Τώρα τὸ λέγεις;

Ο Β'.

Μόλις κατῶρθωσα νὰ σ' εὔρω.

Ἄλλ' ἔχ' ἐλπίδας· ἥδη τὸ πλῆθος ἐπιστρέφει

Ἐκ τῆς ταφῆς ἐκείνου.

Ο Α'.

Κατόπιν της ἀμέσως. (1)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

Νεκροταφεῖον. Ἡ Βασιλάνθη πλησιάζει εἰς ἕνα τάφον.

Πνεῦμα τοῦ Τιμοθέου, ἀγνότερον Ἀγγέλων! (2)

Μὴ θυμωθῆς, ἂν μίαν στιγμὴν διαταράττῃ

Τῆς δροσερᾶς γαλήνης τ' ἀγγελικοῦ σου ὕπνου,

Ἐκείνη ἥτις τόσον σ' ἐλάτρευσε ᾽ τὸν κόσμον! (3)

Ἄστηρ! ὅστις τὸ πρῶτον μ' ἐφώτισας τὸ βῆμα,

Καὶ ὅστις μ' ἁρμονίαν κατόπιν καὶ γλυκεῖαν

Ἐλάμπρυνες λαμπάδα τὰ σκότῃ τῆς ψυχῆς μου,

Σ' ἐδίωξαν τοῦ κόσμου αἱ ἰδιαίμου χεῖρες,

(1) Ἀπέρχονται. (2) Γονυπετεῖ. (3) Σιγὴ ἐνδομύχου προσευχῆς.

Αἵτινες εὐτυχίαν παρὰ τῆς ἀρετῆς σου
Ἀντλήσας' ἐπροσδύκουν νὰ σοὶ ἀνταποδώσουν
Στὸν κάτω κόσμον ὅ,τι σ' ἤρπαξεν ἡ κακία.
Ἐζῶν σ' αὐτὸν τὸν ἄδην ἐπαναπαυομένη
'Σ τὴν ἰδικήν σου τύχην... Γνωρίζεις τὴν ψυχὴν μου...
Συγχώρει με νὰ ρίψω τὸ ἄθλιόν μου σῶμα
Ὅπου τ' ἀγγελικόν σου· πρὸς σὲ ν' ἀναπτερώσῃ
Τὸ προδομένον πνεῦμα τῆς φίλης σου συγχώρει! (1)
ὦ! μισητοὶ προδόται, εἰς ὅλην τὴν Ἀγγλίαν
Σᾶς ἔτυχε ποτέ σας νὰ ἴδῃτε φυγοῦσαν
Τὴν ἀσθενῆ τριγὸνα τοὺς ὄνυχας ὀρνέων;
Ἰδέτε 'ς τὴν Ἑλλάδα γέμουσαν ἐκ τοιούτων.

.
Ἐὰν δικαιοσύνη καὶ ἀρετὴ ὑπάρχουν,
Θέλει σᾶς καταπνίξει, ἔχιδναι ἰοβόλοι,
Μιᾶς παρθένου αἵμα. Τὸ αἷμά μου ἄς πέσῃ
Εἰς τὴν ζωὴν ἐκείνων οἵτινες τυραννοῦσι
Τὸ ἀσθενὲς καὶ ἄθῳον. (2)

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Μαρδυοφόροι καὶ ἡ ἀρωγέρω.

Ο Α΄.

Ἀχάριστος!

Ο Β΄.

Πανοῦργος!

ΒΑΣ. Κ' ἐδῶ, κ' ἐδῶ κακοῦργοι;... Φύγετε μὴ ὁ ποῦς σας

(1) Ἐγείρεται. (2) Κτυπᾶται διὰ τοῦ ἐγγχειριδίου.

Μολύνῃ τῆς ἀνδρείας, τῆς ἀρετῆς τοὺς τάφους. (1)

Φύγετε λυμεῶνες! Μὴ ἔτι πικροτέρας

Ποιῇτε τὰς ὀλίγας στιγμὰς ἀποψυχούσης..

Φύγετε... Ἴνα σφάζω δύω δειλὰ θηρία... (2)

Ο Α. ὦ! ὕβρεις! πείσμα! λύσσα!

Ο Β'. Ἄγισ Παῦλε! τόλμη! (3)

Ο Α. Ἐμμέσως, ἢ ἀμέσως, ἐκδίκησις φρικώδης!

Τοῦ Βρεττανοῦ τὸ πείσμα δύναται νὰ νικήσῃ

Τὰς στρατιὰς τοῦ ἄδου... Δὲν μένω νικημένος. (4)

Δύναμιν ἡ Ἀγγλία ἔχει νὰ καταστρέψῃ

Τὸ μοχθηρόν σου γένος, φαινόμενον μεγάλον

Ἐκ τῆς ἀπελπισίας. Αἱ οἰμωγαὶ τῶν πόνων

Μέχρι τοῦ μνήματός σου θὰ σὲ παιδεύσουν δούλη! (5)

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ.

Ἡ Βασιλάνθη μύνη.

Ἐκδικηθεῖτε!.. φρίκην χύσατε ὕσιν ἔχει

Τοῦ ἔθνους σας ὁ ἄδης... ὥστε τ' ἀμέτρητά σας

Ἐγκλήματα νὰ κράξουν μύνα των εἰς τὸν κόσμον

«Ὁ Ἀγγλος ἐγεννήθη διὰ νὰ σφαγιάζῃ

(1) Ἀγωνιώσα. (2) Ἀποσπῶσα ἐκ τοῦ στίχους της τὸ ἐγγειρίδιον ζητεῖ νὰ ἐγερθῇ. (3) ἀπομακρύνεται ὀλίγον. (4) Πρὸς τὴν ἐκπνέουσαν. (5) Φεύγουσα.

«Τὴν ἀρετὴν παρθένων, καὶ τοὺς λαοὺς νὰ πνίγῃ! (1)
Τὸν φόνον μου... Θεέ μου!.. ρίψον... ἱστάς κεφαλὰς των...
Διὰ χειλέων... κόρης... ἀγνῆς... ἀποψυχούσης.
Σέ... ἱκετεύουν... ἔθνη... λαοί... ἀλυσσω..μέ..νοι! (2).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ.

‘Ο ὄρκος τῶν Ἑλλήνων. 1821.

Πάραυτα ἀνοίγεται ἐν παραπέτασμα εἰς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου καὶ παρουσιάζονται ἐπὶ τινος ὁροπεδίου τῆς Ἀγίας Λαύρας Ὁπλαρχηγοί, Παλληκάρια ἐν οἷς καὶ γυναῖκες, πέραξ τοῦ Σημαιοφόρου Γερμανοῦ ἐυλογοῦντος καὶ λέγοντος μεταξὺ τοῦ Ἀνδ. Λόντου καὶ Ἀνδ. Ζαΐμη.

ΓΕΡ. Ὡ σεῖς Παῖδες τῆς εὐκλείας! Δοῦλοι τέσσαρας αἰῶνας
Πῶς τῶν τάφων δὲν ζητεῖτε τὴν σεμνὴν ἀνυπαρξίαν!
Ἀφοῦ κἂν δὲν μαρτυρεῖτε, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν
Ἀπωλέσαμ’ ἀπὸ Φράγγους, Φαρισαίους καὶ Τελῶνας;
Ἐὰν δοῦλοι νὰ ταφῶμεν ἐκεῖ ᾧπάνω (3) δὲν ἐγράφη
Ἄς τὸ εἴπωσιν αἱ μάχαι, ἅς τὸ δεῖξωσιν οἱ τάφοι.

ΛΟΝ. Νὰ τὸ εἶπουν αἱ μάχαι δεσπότη!
Καὶ οἱ τάφοι εὐθὺς νὰ τὸ δεῖξουν!
Νὰ γελάσουν οἱ Μάρτυρες πρῶτοι
Κ’ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ μας νὰ φρίζουν!
ΛΑΟΣ Κ’ οἱ θεοὶ τῶν ἐχθρῶν μας νὰ φρίζουν!

(1) Διακοπτομένη. (2) Ἐκπνέει ἐπὶ τοῦ τάφου. (3) Δεικνύων τὸν οὐρανόν.

ΓΕΡ. Πῶς λοιπὸν ἀπὸ τῆς γῆς μας παραιτοῦμεν τόσους χρόνους

Νὰ πετῶσιν ὅπου μένει ἡ Σεπτῇ Αἰωνιότης,

Καὶ τῶν Πάππων μας νὰ λέγουν ὅτι δοῦλος καὶ προδότης

Βεβηλοῦσι τὴν Ἑλλάδα εἰς αἰσχύναν καὶ εἰς πόνους,

Ὡ! ἅς δεῖξωμεν καὶ τώρα ψεῦδος αἰσχιστον τὸν ψόγον,

Ὅτι ἔπεσεν ὁ Ἕλλην μετὰ τῶν Παλαιολόγων.

ΖΑΗΜ. Νὰ τὸ δείξῃ Δεσπότη τὸ πῦρ μας!

Καὶ ἂν ἐπάνω ἐγράφηκε, (1) μόνη

Τὸ ξεγράφει ἀμέσως ἡ χεὶρ μας.

Κ' ἐπανερχοντ' οἱ ἐνδοξοὶ χρόνοι.

ΛΑΟΣ. Τὴν εὐχὴ σου, δεσπότη, καὶ σώνει!

ΓΕΡ. Ἀλλὰ πῶς νὰ σθύσουν ὕβρεις ἐγκληματικῆς αἰσχύνης,

Ἦν ἐσφράγησαν αἰῶνες, ὡς τῆς φύσεώς μας Νόμον;

Εἴλωτες πῶς νὰ τὰς σθύσουν ἔρποντες ὑπὸ τὸν τρόμον,

Τὸν Σταυρόν των λησμονοῦντες εἰς τὸ φέγγος τῆς Σελήνης;

Προκοιμῆνος Φράγγος λέγει «Πολυχρόνιος δουλεία

«Καθιστᾷ τοὺς δούλους κτήνη, τοὺς αὐθέντας δὲ θηρία.»

Ὅλοι ὁμοῦ. Διὰ Φράγγου; ὁ Φράγγος τὰ λέγει

Ἢ μὲ Φράγγικη γλῶσσα μᾶς ψέγει! ..

ΛΟΝΤ. Τ' οὐρανοῦ πρὶν ἢ σάλπιγγ' ἠχήσῃ

Πίπτει! Πίπτει ἡ ἀντίχριστος; Τίγρις!

(1) Δεικνύων τὸν οὐρανόν.

ΖΑΗΜ. Τὸ σπαθί του ὁ Ἕλλην νὰ γδύσῃ
Καὶ τὸ αἶμα του σβένει τὰς ὕβρεις.

ΛΑΟΣ. Τὸ σπαθί του ὁ Ἑλληὴν νὰ γδύσῃ!—

ΓΕΡ. Ἀλλὰ πρῶτον εἰς τοὺς τάφους τῶν Πατέρων ὀρκισθεῖτε,
Ὅτι μὲ πληγὴν ᾗ τὰ νῶτα δὲν θὲ νὰ στιγματισθῇτε.

ΛΟΝΤ. Ἄν, Δεσπότη, τὸν λόγον σου τοῦτον,
Εἰς ἡμᾶς τὸν ἐκφώνει τις ἄλλος,
Θὰ τοῦ ἔκαμνε δεῖπνον ὁ Πλόутων.

ΛΑΟΣ. Καὶ ἅς ἦτον τῆς γῆς ὁ Μεγάλος!

ΓΕΡ. Εὖγε! τῶρα ὀρκισθεῖτε.
᾿Σ τὸν Χριστὸν καὶ ᾗ τὴν Πατρίδα
Ὅτι ποῖν καὶ τὴν ἐσχάτην
Ἀπολέσητε ἐλπίδα
Εἰς τὸν Κόσμον θὲ νὰ ζῆτε
Τοὺς ἐχθροὺς νὰ πωλεμῆτε!

ΛΟΝΤ. } (1) Εἰς ξένην ἔρημον νὰ ταφῶμεν
ΖΑΗΜ. } Χωρὶς λιθάνι, χωρὶς Σταυρὸν,
Καὶ ἀπὸ τοὺς πόδας νὰ πατηθῶμεν
Βοῶν, τυράννων, Ἀγγλων ψυχρῶν
Ἄν εἰς τὸν Εἴλωτα κόσμον ζῶμεν

(1) Ἑλληγκαροῦντες σταυροῦσι τὰς λεπίδας καὶ μὲ τὰς ἀριστεράς
ὑψωμένās γονυπετοῦσι καὶ ἀνακράζουσι.

Χωρίς τὸν Τοῦρκον νὰ πολεμῶμεν!

ΛΑΟΣ.

Χωρίς τὸν Τοῦρκον νὰ πολεμῶμεν!

ΓΕΡ.

Ἐν ἀκόμῃ ὀρκισθεῖτε,

᾿Σ τῶν Καيسάρων σας τὴν κόνιν.

Ὅτ' οἱ πόθοι καὶ ὁ νοῦς σας

Θ' ἀφισρωθοῦν εἰς μόνην

Τοῦ Φερδραίου τὴν ιδέαν·

ΛΟΝ.

Μὲ τὴν Ἐθνικὴν Σημαίαν

Ὀπλίτης Πίστειος θὲ νὰ πῆσῃ

Καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁ τελευταῖος

Ἄν ἡ πατρίδα μας δὲν φορέσῃ

Τὴν πρώτην δάφνην! τὸ πρῶτον Κλέος!

ΖΑΗΜ. Κι' ὅστις τὸν ὅρκον παραβιάσῃ

Κ' εἰς τοὺς ἀγῶνας του κουρασθῇ

Εἰς τὰς ἀλύσσεις του νὰ γηράσῃ

Καὶ ἀπὸ τὸν Ἄδην νὰ ξερασθῇ·

ΛΑΟΣ. Καὶ ἀπὸ τὸν Τοῦρκον νὰ ξεσχισθῇ.

ΓΕΡ. (1) Θεὲ τῶν Ἐλευθεριῶν! Προστάτα τῶν δικαίων!

Θεὲ, ὅστις σταυρούμενος περὰ τῶν Ἰουδαίων

(1) Ἀπλόνων τὴν σημαίαν ἐπὶ τῶν ἐσταυρωμένων ὀπλῶν, γονυπετεῖ καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ὑψωμένους λέγει, καὶ οἱ λοιποὶ ποιοῦσι τὸ αὐτό.

Ἵπέφερες κολαφισμούς πρὶν τοῦ σεπτοῦ θανάτου
Παραδοθεῖς, Ἀθάνατε, ἐνὸς θνητοῦ Πιλάτου.—

Διὰ τοῦ αἵματός σου
ιδέ! Ἡ Ἑλλάς σου ἔπλυνε τὰς Ἐθνικὰς αἰσχύνας (1)
Διὰ δακρύων κ' αἵματος ὡς δεύτερος Υἱός σου.

Εἶδες πῶς τὴν ἐπρόδωσαν Ἰουδαὶ Εὐρωπαῖοι!
Εἶδες πῶς τὴν ἐσταύρωσαν Ὀθωμανοὶ Ἑβραῖοι!
Οἱ ἐνδυθέντες ἀπ' αὐτὴν ἰδὲ πῶς τὴν γυμνώνουν,
ἰδὲ πῶς τὴν ἐμπνέουσιν καὶ πῶς τὴν ταπεινώνουν
Οἱ ἐξ αὐτῆς μεγάλοι.

Ἀλλὰ ἰδοὺ ἀνοίγεται Ἐλευθερίας πάλιν.
Ἐν τὸν κόσμον τὸν μισόθεον δεύτερον δεῖξε θαῦμα!
Θεράπευσέ της τὰς πληγὰς καὶ τοῦ Σταυροῦ τὸ τραῦμα!

Ἀρκοῦσι τὰ μαρτύρια τετρακοσίων χρόνων.
Ἵψωσον πάλιν ὕψωσον τὸν κρημνισμένον Θρόνον!
Νὰ λάμπουν πάλιν, εἰς αὐτὸν τὰ θεῖα δογματὰ σου.
Κι' ἐλευθερίας Σύμβολον νὰ δεῖξη τ' ὄνομά Σου.
Τὴν κραταιὰν παλάμην σου θέσε, θεέ, καὶ πάλιν
Ἀποκαλῶν τὴν πάλην μας, τῶν ἐκλεκτῶν σου πάλιν.

(1) Ἐννοοῦμεν τὰς τελευταίας τοῦ Βυζαντίου ἡμέρας· μὴ ἐπιδε-
δεχομένου τοῦ ἀντικειμένου μας ἱστορικὰς πολυλογίας παραπέμπομεν
τὴν ἀναγνώσῃν μας εἰς τὴν Βυζαντιδα ἵνα συνομολογήσῃ καὶ ἐκεῖνος
μὲ λύπην τοῦ ὅτι πᾶσα ἡμέρα τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ἀτυχοῦς
ταύτης Χριστιανουπόλεως εἶναι μία αἰσχὺνὴ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα.

Τοῦ Ἑλλήνος τὰ δάκρυα ἰδὲ, καὶ τὴν καρδίαν·

Ἢ θάνατον, αἰτοῦμέν σοι, ἢ τὴν Ἐλευθερίαν!

Ὅλοι ὁμοῦ. Ἢ θάνατον Ἑλληνικόν! ἢ τὴν Ἐλευθερίαν!

ΓΕΡ. (1) Καὶ ἂν, Θεέ μου, ἐξ αὐτῶν ποῦ σοι δοκῶσιν τώρα

«Ἢ θάνατον Ἡρωϊκόν ἢ τὴν Ἐλευθερίαν»!

Ἀφήσῃ τὴν Σημαίαν του κανεῖς, ὅταν ἡ ὥρα

᾿Σ τὸν Οὐρανὸν σημαίνουσα, ζητεῖ ᾿ς τὴν γῆν θυσίαν,

Γῆ, Οὐρανὸς, καὶ Τάρταρα εἰς τὴν ἐργὴν νὰ σμίξουν

Καὶ δι' αὐτὸν νέα, φρικτὰ μαρτύρια νὰ δείξουν.

Νὰ τὸν φλογίῃ ὁ Οὐρανὸς, ἡ γῆ νὰ τὸν παγῶνῃ.

Εἰς πᾶν του βῆμα βάσανα, εἰς πᾶν του βῆμα πόνοι.

Ὁ σκλάβος καὶ ὁ Τύραννος νὰ κυνηγοῦν ἐκείνον,

Μὲ τοὺς δημίους του ὁ εἷς, ὁ ἄλλος μὲ τὸν θρῆνον·

Τὸν θάνατόν του νὰ ζητῇ, τὸν θάνατον νὰ τρέμῃ

Καὶ ὀνοῦς του ἐξ ὀπτασιῶν σπαρακτικῶν νὰ γέμῃ.

Νὰ στερηθῇ τὰ δάκρυα καὶ ἂν ποτέ του κλάψῃ

Νὰ γίνῃ φλόξ τὸ δάκρυ του τὰ σπλάγχνα του νὰ κάψῃ.

Νὰ λιώσῃ νύκτα, ἔρημος, ᾿ς τοῦ Κᾶν τοὺς δαρμούς

Καὶ εἰς τὰ τελευταῖά του

Μὲ δάφνας στολισμένην,

Νὰ ἴδῃ τὴν σημαία του

Στὸ στήθος του ἐμπηγμένη!

Ν'ἀκούσῃ τοὺς πρόδοτικούς ᾿ς τὰ σπλάγχνα του παλμούς,

(1) Ἐν τῇ αὐτῇ στάσει καὶ κατανύζει.

Νὰ ἰστράψουν γύρω ὕστατον ἀπὸ ἀπελπισίαν
Καὶ νὰ σβυσοῦν τὰ ῥιμάτιά του μὲ λύσαν καὶ μανίαν.
Καὶ νὰ ἐκπνεύσῃ ἄτιμος ζητῶντας τὴν τιμὴν.
Στοὺς κόλπους τῶν Ἐφιαλτῶν.

Ὅλοι ὁμοῦ.

Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν!

ΓΕΡ. (1) Τῆς Ἐλευθερίας φίλοι,
Ἐμπροσθέν της πάντες ἴσοι,
Μὲ εἰλικρινείας χεῖλη
Πάθῃ σβύσατε καὶ μίση!

Ὅλοι ὁμοῦ. Ὀλόκαρδ' εἴμεθ' ἀδελφοὶ
Μιὰ ἡ ζωὴ μας, μιὰ ἡ ταφή. (1)
Πλοῦτος, Δόξα, Τιμὴ, Ἐλπίς μας
Εἶναι τὸ Ξίφος καὶ ἡ Πατρίς μας.

ΓΕΡ. Ὁ Θεὸς θὰ εὐδοκήσῃ
Κ' ἡ Ἑλλάς θ' ἀναστηθῇ!
Ἢ νὰ πέσ', ἢ νὰ νικήσῃ
Ὁ καθείς σας ἅς χυθῇ!

Ἐ τὴν Ἀγίαν μας Σοφίαν
Ἢ Σελήνην ὠχρίᾳ
Καὶ μὲ τὴν Ἐλευθερίαν
Ὁ Φερῆραϊος μειδιᾷ.

(1) Ἐγειρόμενος καὶ μετ' αὐτοῦ ἅπαντες. (2) Συνασπάζονται.

Μὴ βραδύνωμεν! ὀρμῶμεν!
Σᾶς προσφέρομαι ὁπαδός·
᾿Σ τοὺς πολέμους ποῦ πετῶμεν
Βοηθός μας ὁ Θεός.

ΛΟΝΤ. } Νὰ ἐμπνεύσῃ ὁ Θεός μας
ΖΑΗΜ. } Τῶν Μεγάλων τὰς ψυχάς.
Ο ΛΑΟΣ. (1) Ζήτω! Ζήτω! ὁ Σταυρός μας!
Ζήτω! Ζήτω! ἡ Ἑλλάς!

Ἡ σάλπιγξ ἤχεῖ, ἐκπυρσοκροτοῦσι θριαμβευτικῶς, εὐλογεῖ ὁ Ἱε-
ράρχης, καὶ ἡ σκηνὴ πίπτει καταδαινόντων τὰ ὄρη.

(1) Ὑψόνων τὰς χεῖρας φωνάζει ἐνθουσιῶν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

“Η

Ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΛΥΡΙΚΟ-ΕΠΙΚΟΝ

ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΕΠΤΑ

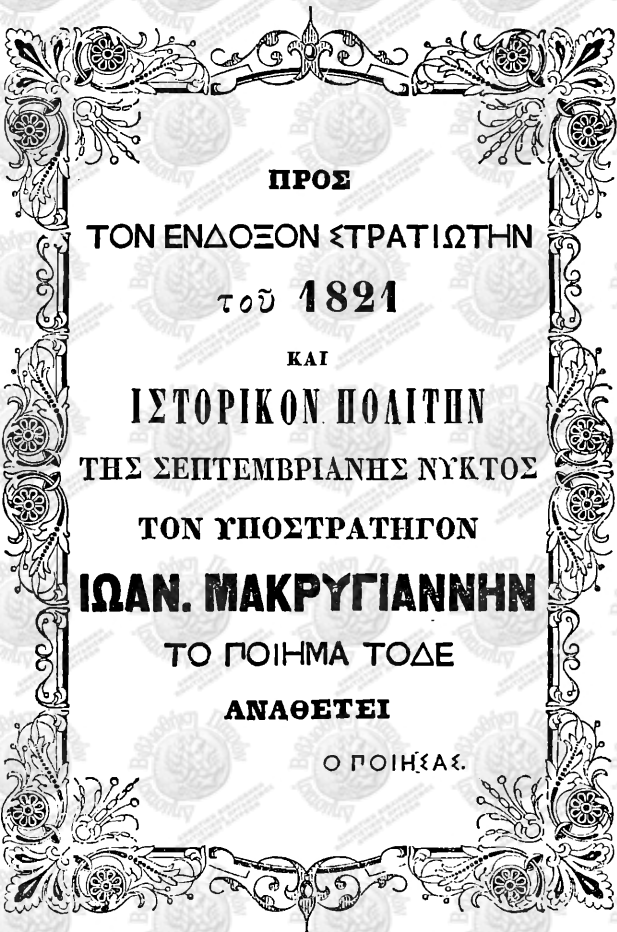
Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ.

«Όσοι πλείοτερο ἀγαπᾶτε
Τὴν ζωὴν ἀφ’ τὴν Τιμὴ Σας,
Παραδώστε τὸ σπαθί Σας
Καὶ τῶν Πάππων Σας τὴν γῆ.

«Τρέχτε ὅσοι προτιμᾶτε
Τὴν σκλαβιὰ ἀφ’ τὴν Πατρίδα,
Τρέχτε ναῦρετε ἐλπίδα
Εἰς τὴν ἄτιμη φυγῇ.» (Μέρ. Ε’.)

ΚΗΜΟΤΗΤΗ ΒΛΑΔΙΜΗΡ
ΠΑΤΡΩΝ

**ПІЛЬНИ
ІНЖЕНЕРІ**

ΠΡΟΣ
ΤΟΝ ΕΝΔΟΞΟΝ ΕΣΤΡΑΤΙΩΤΗΝ
τοῦ **1821**

ΚΑΙ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΗΝ
ΤΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΑΝΗΣ ΝΥΚΤΟΣ
ΤΟΝ ΥΠΟΣΤΡΑΤΗΓΟΝ
ΙΩΑΝ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΝ

ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΔΕ
ΑΝΑΘΕΤΕΙ

Ο ΠΟΙΗΞΑΣ.

ΒΑΡΥΣ χειμώνας πλάκωσε και χιονισμένη νύχτα
Τὴν λεβεντιὰ τοῦ Παρνασσοῦ, τοῦ Ἑλυμποῦ τὰ στήθη·
Καὶ γέρνει τῆς Πατρίδος μας τ' ἀστόλιστο κεφάλι.—
Ἐκεῖ ποῦ ἡ δάφνες ἀνθίζουν ἀπλώνεται σκοτιδι
Βαθὺ, βαθὺ καὶ ἄγριο σὰν τῆς σκλαβιάς τὸν ἴσκιον
Ἄου! κ' ἔνα ἀστραπόβρονον δείχνει τὴν ἔρμην στράτα
Σ' ὅποιον τοῦ ἔρχεται ἵτροπὴ νὰ σκύβῃ τὸ κεφάλι,
Καὶ νὰ φιλῇ σκιαχτὰ, σκιαχτὰ τὸ χέρι τοῦ φονιά του·
Τέτοιος καιρὸς κρυφοφονιάς τὰ παλληκάρια διώχνει·
Πέρνει τὰ ὄρ' ἡ λεβεντιὰ σὰν ἄγρια περιστέρα
Καὶ φεύγει νὰ μὴ ματαιῇ τὴν κίσσα προδοσία
Ὅπου κλωσσάζει τὸ ἄδικο, τὸ φονικὸ, τὸν δόλο.

Ἀλήθεια! Τῆς Παλληκαριᾶς ἐγὼ παιδί δὲν εἶμαι·
Ἀληθινὰ ἡ λεβεντιὰ δὲν μ' ἔχει βυζασμένο,
Γιατὶ Σὲ μέραις ἄσχημες ἐβγῆκα εἰς τὸν κόσμον·
Μὰ Σ' εἶδα κ' ἐκπτάλαθα καρδιὰ 'ς τὰ σωθικά μου.
Θυμοῦμαι δύο Σου δάκρυα 'ς τὰ στήθη μου ἐκυλίσαν,
Ὅταν γλυκοπερήφανα μοῦ ἐπαρκαπονεόσουν

Καὶ μῶλεγες πῶς ἔριζεςαι μαζῇ με τὴν Ἑλλάδα.
ὦ! Τότε μὰ τὰ στήθη Σου τὰ καταλαβωμένα·
Μὰ τὸ πλατύ Σου μέτωπο με τὴν βολιχὰ τοῦ Τούρκου,
ὦ! Ἀπὸ τότε, πίστεψε, εἶμαι κ' ἐγὼ λεβέντης.

Πέρνω κ' ἐγὼ τῆς λεβεντιᾶς τὰ φτερωτὰ ἀχνάρια·
Ἐκεῖ ποῦ ἐξεψύχῃσε ὁ Λιγκατὰς πηγαίνω·
Σκύβω, φιλιῶ τὰ χόματα καὶ κλαίω νὰ ξεθυμάνω·
Πηγαίνω στὴν Ἀράχοβα, πετάω στὸ Λεβίδι·
Ποῦ ἐπέθανε ὁ Στριφτόμπολας (1) στὸ γόνα τοῦ Σολιώτη·
Καὶ πάντα εἰς τὰ κλέφτικα λιμέρηι ξενυχτῶ·
Ἀφ' τὰ λειβάδια ἐψές, προψές, τῆς Λειβαδιᾶς περνοῦσα·
Ἦτον μεσάνυχτο ἄσχημο σὰν ἡ καρδιὰ τοῦ ἔχθρου Σου.
Μὰ μέσα στὴν ἀόρατη τοῦ λειβαδιοῦ ἐρημία,
Ἀνάμεσα εἰς χαλάσματα, ἀγνάντισα μιὰ λάμψι·
Σὰν ἄστρο μέσ' στὸ σύγνερο ποῦ τρέμει, σθένει, ἀνάφτει·
Τὸ ὕστερνὸ ἐφκντάσθηκα τοῦ Διάκου χαμογέλιο·
Καὶ πάω, πάω, ὡς πῶφτασα στὴν ἔρμη Ἀλαμάνα.
Μυρολογοῦσε ξάστερα τοῦ ποταμιοῦ τὸ ρέμα
Σὰν ἡ ψυχὴ τῆς ἄκακῃς τοῦ Διάκου ἀγαπημένης·
Σὲ μιὰ μυρτούλα, ποῦ ἔγερνε κ' ἐφίληγε τὸ κύμα,
Φτωχὴ τριγὼνα ἔλεγε τοῦ χωρισμοῦ τραγοῦδι,
Κι' ὁ γκιόνης ἀπὸ μακρυνὴ ἔρμιὰ τῆς ἀπλογιότουν,
Σὰ νᾶστελνε παρηγοριὰ ὁ Διάκος τῆς Ἀνθούλας,

(1) "Ὅχι πατήρ ἢ πάππος τῶν προδοτῶν Στριφτομπολέων.

Σὰ ν᾿κραζε κ' ἐσένανε νὰ τὸν καλησπερήσης.

Σκίζω λαγκάδια κ' ἐρμημαῖς σὰν ἴσκιος πεθαμένου
Ποῦ ὁ δόλλος ἐπεθύμησε στὸ μνήμα τῇ γεννιά του.
Νὰ μὴ πνιγῶ μοῦ ἐφώναζε τοῦ ποταμοῦ ἡ ἀντάρα·
Λίγο, πολὺ δὲν ἔπεραςε ποῦ ἄγριο ἀστροπελέκι
Τὰ σκίλαχτερὰ χαλάσματα τοῦ Ζητουνιῶ μοῦ δείχνει
Καὶ μὲ δαφνοῦλα ἐκεῖ σιμὰ κυτρίνοφυλλισμένη·
Μὰ εἶχε δύω, τρεῖς σταζὲς τὸ κάθε φύλλο αἶμα
Σὰ ν᾿πεφτε τέτοια δροσιὰ στοῦ Διάκου μας τὸ χῶμα,
Σὰ ν᾿χυνε ὁ Θεὸς ἐκεῖ δάκρυα ἑματωμένα·
Μὰ ἡ δάφνη ἐκείνη ἐβλάστησε ἀπ' τὴν καρδίᾳ τοῦ Διάκου
Ποῦ καὶ στὸ μνήμα καίγεται γιὰ τούτῃ τὴν Πατρίδα·

Δυὼ κλώνους, Λιονταρόψυχε, ἀπὸ τῇ Δάφνῃ ἐκείνῃ,
Δυὼ κλώνους, Μακρυγιάννη μου, ἐθέρισα ὁ καϋμένος·
Τὴν ἔπλεξα, τὴν ἔκαμα Ἑλληνικὸ στεφάνι
Μ' ἐσένανε στὰ οὐράνια τοῦ Διάκου νὰ τὴν στείλω.
Φόρεσ' τὴν, φίλε τοῦ λαοῦ, ἴλιον καιρὸν ἀκόμα
Καὶ ὅταν φύγῃς ἀπ' ἐδῶ καὶ πᾶς στὸν ἄλλο Κόσμο,
Στὸ Δοξασμένο καὶ Ὅμορφο τοῦ Φίλου Σου κεφάλι
Φόρεσ' τὴν μ' ἓνα Σου φιλὶ καὶ μ' ἓνα τῆς Ἑλλάδος·
Μὰ πρὶν τὸ λαβωμένο Σου μέτωπο ξεστολίσῃς
Θὰ τὸ στολίσουν οἱ Ἄγγελοι στὸ πλάγι τοῦ Χριστοῦ μας,
Κ' ἐδώθενες θὰ φθάσουνε στεφάνια μὲ τὸν Ἥλιο.
Δέξου τὴν! ἄλλος δὲν ἔμπορεῖ στὸ Διάκο νὰ τὴν πάρῃ,

Παρά τῆς Ἀκροπόλεως τὸ φτερωτὸ λεοντάρι!
Παρά ἐκεῖς ποῦ ἐδόξασε στοὺς Μύλους (1) τὴν Πατρίδα!
Παρά ἐκεῖς ποῦ ἐξύπνησε τὸν ἥρωα Μαραθῶνα!
Κ' ἐτίμησε κ' ἐστόλισε τὸν δροσερὸ Σεπτέμβρη!
Μὲ τὴν Σημαία τοῦ Γερμανοῦ καὶ τῆς Τιμῆς τοὺς Νόμους,
Ποῦ τᾶσχιζαν οἱ Μπαθραοὶ εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ πείσμα.

.

Μὲ τὴν εὐχὴ Σου, ἀθάνατε, τὸ χέρι μου Σοῦ δίνω...

Ἀθῆναι Νοέμβριος τοῦ 1860.

Ὁ Παλίτης
Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ.

Τὴν ὥραίαν καὶ θαυματουργὸν εἰκόνα τοῦ ἥρωος Διάκου ἀποτολμήσας νὰ προσφέρω εἰς Σὲ, ἀγαπητόν μου Πανελλήνιον, μόνον ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος ὀρμηθεὶς, συνεβουλεύθην, πρὶν τὸν κάλαμον ἐκ τῶν πετερύγων τοῦ ἀετοῦ ἀνασπᾶσω, συνεβουλεύθην μετὰ μελέτης τὴν ὁμῶνυμον τοῦ ἥρώδ μου τραγωδίαν, τοῦ Αἰσχύλου τῆς νέας Ἑλλάδος, τοῦ Μακαρίτου Ἰωάννου Ζαμπελίου τὴν ἐξεικόνισιν τοῦ ἰδίου ἥρωος παρὰ τοῦ χαριτωμένου καὶ πατριωτικοῦ καλῶμου τοῦ Συνταγματάρχου Ῥοδίου, ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ συγγράμματι «Ὁ Στρατιωτικὸς Ἐφορος,» καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου γραφέντα παρὰ τοῦ συγχρόνου καὶ εἰς πολλὰς μάχας αὐτόππου ἱστοριογράφου καὶ στρατηγοῦ Περεβοῦ. Ταῦτα πάντα μεταξὺ των συγκρίνας καὶ μεθ' ὧν αὐτῶν τὰς παραδόσεις τοῦ συγχρόνου λαοῦ καὶ συστρατιώτου τοῦ ἥρώδ μας παραλληλίσας, εἶδον εὐχαρίστως τὸν Διάκον μου, τὸν εὐγενέστερον ἥρωα, τὸν Μυθικότερον μαχητὴν, τὸν ὠραιότερον ἱππότην, ἐν ἐνὶ τὸ ἀγαπητότερον τέκνον τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ὅστις τὴν μητέρα του ἐποχὴν, κατέστησε παράδειγμα τῶν εὐγενῶν ἀλλ' ἀτυχῶν, ὡς ἡμεῖς, λαῶν.

Ὅθεν ποριορίζομενος ἐπὶ ἀκμαίων τινῶν λεπτομερειῶν, ἰδοὺ τί εἰς τὰς σχηματισθησομένας διαφορὰς ἐντυπώσεις καὶ γνώμας προλέγω ὡς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ ἀνὰ χεῖρας Σου φίλε ἀναγνώστα, ἔθνικοῦ ἔργου μου, ὡς πρὸς τὴν ὑφὴν καὶ τὸ ὕφος τοῦ ὅλου ποιήματος καὶ τέλος ὡς πρὸς τὴν προσωδίαν καὶ γλῶσσαν αὐτοῦ.

Καὶ πρῶτον ὡς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν.

Ὁ Λαμαρτίνος μεταξὺ τῶν προφητικῶν αὐτοῦ συλλογισμῶν λέγει περὶ τῆς καταπιπτούσης φίλης αὐτοῦ Τουρκίας «Ἡ Τουρκία ἀποθνήσκει δι' Ἑλλειψιν Τούρκων.» Ἡ φαρμακερὰ αὕτη ἀλήθεια (δι' ἐν ἔθνος τοιοῦτον,) καὶ ποῖον εἰλικρινῇ πατριώτην ἐξ ἡμῶν δὲν ἀναγκάζει ν' ἀναγνώριση, καὶ εἴπη κατὰ μίμησιν τοῦ ῥητοῦ τούτου «Ἡ Ἑλλὰς ἀποθνήσκει δι' Ἑλλειψιν Ἑλλήνων;» Ἡ λειψανδρία δὲν συνέτρεξεν ὀλίγον ἄς μισελληνικὰς φορὰς τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων. Ἡ Ἑλλὰς

μας σήμερον ὡς οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἀμοιρεῖ ἀνδρῶν· ἀφ' ἧς ἐποχῆς
πηδῆσασα ἐπὶ τῶν ἑρειπίων τοῦ μάρτυρος κόσμου της ἔδωσε τὸ ἔ-
σχατον φίλημα εἰς τοὺς ἐξαπλωμένους ἐκεῖ νεκροὺς ἡμιθούς της,
τοὺς ὁποίους, σαβανώσασα μὲ τὰ ῥάκη της μεγαλομάρτυρος Σημαίας
τῆς 29ης Μαΐου 1453, ἀνέβη ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν νεωτέρων
προμάχων τῆς Πίστεως καὶ Πατρίδος μὲ τὴν Σημαίαν τῶν Καλα-
βρύτων, μὲ τοῦ Φεῤῥαίου τὴν Σάλπιγγα, ὅπως συναθροίσῃ τοὺς κλη-
ρονόμους τῆς ταφείσης ἐνδοξότητος διὰ τὰ νὰ τρέξωσιν εἰς νέους ἀγῶ-
νας, ὅπου πολλὰ ἀκόμη ἀρχαιοπρεπεῖς δάφναι περιέμενον νέων ἡ-
ρώων τὰ νικητήρια ξίφη. Ματαίως αἱ προσπάθειαι της ὄλαι! Εἰς τὰ
ἐγερτήρια Σαλπίσματά της ἀνταπεκρίθησαν σπηλαίων καταχθονίων
ἀντηχήματα κρύα καὶ ἡ τροπαιοῦχος Σημαία πρώτην τότε φορὰν ἀ-
πηύδησε κυματίζουσα καὶ ὡς τῆς ἐλευθερίας ἡ κόμη συνεσταλμένη
κατέπεσεν.

Ἐπέπρωτο εἰς τὰ ἄγια αἵματά Σας, ὦ ὑπέρμαχοι τῶν θειοτέρων
δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπέπρωτο, Φεῦ! ν' ἀναβλαστήσῃ
ὄχι ἡ φίλη Σας δάφνη, ἀλλὰ κυπάρισος θλιβερά διὰ τὰ φιλοξενῇ τὸν
ἀπαρηγόρητον Ἀετὸν ὅστις θαυμάζων ἠκολούθει τοὺς ἀγῶνας Σας
καὶ ὅλος χαρὰ ἐκάθητο ἐπὶ τῶν τροπαίων Ὑμῶν.

Ἐννοεῖται, λοιπὸν ταλαίπωροι Συμπατριῶται, τί τὸ ὠθῆσαν με εἰς
τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην· ἀλλὰ δὲν μ' ἠνάγκασε μόνη καὶ ἀπλῶς ἡ
ἔλλειψις ἀνδρῶν κατὰ τὴν ἐξαχρειωμένην ταύτην ἐποχὴν νὰ ἐνθυ-
μηθῶ τὸν Διάκον μας· δὲν ἐστιχοῦργησα τὴν ἐθνικοτάτην αὐτὴν ὑ-
πόθεσιν μόνον καὶ μόνον διότι ἐπιθυμήσας, ὡς Ἕλληνας ἀνδρας ἐν τῇ
καθόλου ἔλλειψει αὐτῶν, ἀνέτρεξα πρὸς τὰς μεγάλας ἀναμνήσεις
διὰ τὰ προσφέρω παράδειγμα καὶ παρηγορίαν, εἰς Σὲ ὦ παρούσα, ὦ
νωθρὰ γεννεά! Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐκ τῶν ἀν-
δρῶν ἐκείνων τοὺς ὁποίους οἱ ψυχροὶ πολιτικοὶ μας ὀνομάζουσι καλὰ
παλληκάρια, καὶ τοὺς ὁποίους ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔχωσιν οἱ λαοὶ εὐρισκό-
μενοι ἀπροστατευτοὶ μέσῳ πολλῶν ἐπιβούλων φίλων, πλειοτέρων
ἐχθρῶν καὶ ἀναγκῶν ἀπείρων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἡρώων ἐκείνων τοὺς ὁ-

ποίους καὶ ὁ ἐπιφοβώτερος λαὸς ἐπιθυμεῖ καὶ τὸ ἀρβενωπότερον ἔθνος ἀναπολεῖ ὅχι ἄνευ τῆς καταनुκτικωτέρας συγκινήσεως καὶ τοῦ ἐν-θερμοτέρου πόθου· ὁ Ἀθανάσιος Διάκος εἶναι... ἀλλὰ... ποῦ ὑπὸ τοῦ αἰσθημάτων παραφέρομαι; εἰς μάτην ἀποπειρῶμαι ἐν τυπικῇ προ-λόγῳ νὰ ὁμιλήσω ὑπὲρ ἥρωος ὅστις, ἐὰν ἡ συνήθεια τοῦ κόσμου εἰς τὸ χειροτονεῖν Ἀγίους δὲν εἶναι ἐπισφαλῆς φανατικότης, ὅστις λέγω δικαίως καθεῖξε τὴν πρωτοκαθεδρίαν μεταξὺ τῶν Ἀγίων εἰς τὰς σκηνάς τοῦ Κοσμοπολίτου Ναζωραίου ἐνώπιον τοῦ φιλελευθερόφρονος Θεοῦ! Ναί, ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἀχάριστος καὶ σχολαστικὸς κόσμος εἶναι ἀνίκανος νὰ δοξάζῃ μάρτυρας καὶ ἀγίους, ἐὰν τὸν ἐξαιρετικῶς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ Θεοῦ σφαγιασθέντα Ἑλληνα τοῦτον δὲν ἀποκαλεῖ Ἅγιον, ἐπάξιον παρὰ πάντα ἄλλον τοῦ ἐπουρανίου αὐτοῦ Τίτου.

Ἰδού, Ἑλληνες, τί τὸ μέγα ἐκεῖνο ὑφ' οὗ ἐτόλμησα νὰ ἀναλάβω τὴν σπουδαίαν τῷ ὄντι ἐπιχείρησιν ταύτην διὰ τὴν ὁποίαν παρηγο-ροῦμαι τοῦλάχιστον χύνων δύο πατριωτικὰ δάκρυα ἐπὶ τοῦ μαρμαί-νου ἀλλὰ μυροβολοῦντος ἐκείνου δαφνῶνος ὅστις φρουρεῖ εὐλαβῶς τὸν ἄγνωστον σχεδὸν τάφον τὸν ἐγκλείοντα τὰ κειμήλια τῆς Ἑλλη-νικῆς δόξης καὶ Ἀνδρείας!

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τινὰς ἐξηγήσεις περὶ τῆς ὑφῆς καὶ τῶν πληροφοριῶν τῆς ὑποθέσεως.

Παραλείπων τὰ τῆς οἰκογενείας καὶ γεννήτορος χώρας καθ' ἑκά-στα τοῦ ἥρωος ἡμῶν, ἀναφερομένων καὶ εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ πα-ρόντος ἔργου καὶ πολλαχοῦ τοῦ ποιήματος (ἂν καὶ γνωστῶν εἰς τὸ Πανελλήνιον ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν σωζομένων λειψάνων) περιο-ρίζομαι νὰ εἶπω ὅτι διαιρέσας εἰς 7 μέρη τὸ ποιητικόν μου τοῦτο ἔργον συνεβουλεύθην τὴν λογικὴν ἥτις καὶ τοὺς περὶ τούτου ἱστορικούς, ἐὰν τὴν οὐσίαν μόνον ἐπεχείρουν νὰ γράψωσιν, ἤθελεν ἀναγκάσει εἰς τόσα μέρη νὰ διαιρέσωσιν αὐτό· διότι τὰ ἐπτά ἄσματα τοῦ ἔπους τούτου εἰσὶν ἐπτά τρόπων τινα τροπαιοῦχοι φάσεις τῆς μεγάλης ζωῆς τοῦ ἥρωος, τοῦ ὁποίου πολλὰς πράξεις παραλείπων, ἐμπνέομαι ὑπὸ τῆς

ἐλαθείας μὲν διὰ τῆς ἀποφυγῆς συμβεβηκότων τινων εἰς πάντα ἀ-
γωνιστὴν κοινῶν, κατορθώσω νὰ παρουσιάσω ἀμυδρόν τι φωτογρά-
φημα τῶν μυθικῶν τοῦ Διάρχου ἄθλων, τῶν ὁποίων ἀνοίγων τὸ προ-
σκηνίον παρουσιάζω τὸν ἥρωα ἡμῶν ἀγένειον ἔτι ὄντα ἐν τῇ μονῇ
Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἀναγκαζόμενον νὰ πνίξῃ τὴν Ὀσμανικὴν
πονηρίαν εἰς τὸ λαγῶον αἷμα τοῦ ἱστορικοῦ, διὰ τοῦτο καὶ μόνον,
Φεράτ-Ἐφένδου, ἡ Φεράτμπεη, ἡ κακία τοῦ ὁποίου ἔδωσεν, ὡς ἐκ
πεπρωμένου, τὴν πρώτην ἀφορμὴν τῆς εὐεργετικῆς διὰ τὴν Ἑλληνι-
κὴν δόξαν ἐμφανίσεως μεγάλης πατριωτικῆς ἀρετῆς κρυπτομένης ἕως
τότε ὑπὸ τὰ βάσα ἀσημάντου ὑποτακτικοῦ. Εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς
σκηνῆς ταύτης ἐταλαντεύθη, τὸ ὁμολογῶ, οὐχὶ ὀλίγον μεταξὺ εὐ-
σχημοσύνης καὶ ἱστορικῆς ἀληθείας κοσμοῦσθαι μὲ τὴν δροσεροτέραν
δάφνην τοῦ Παρνασοῦ τὸ μέτωπον τοῦ ἐφῆβου Ἡρώος μας. Ἀμφό-
τερα τὰ συναισθήματα ταῦτα, ὡσαύτως κολακευτικὰ εἰς πάντα χα-
ρακτῆρα εἰλικρινῇ, πρόσεπάθησα νὰ καταστήσω ἥττον ἀντικείμενα
κατ' ἀλήλων· εἰς Σὲ, καλὲ ἀναγνώστα μου, ἐναπόκειται, σκεφθεῖς
τὴν θέσιν μου, νὰ κρίνης καὶ συγχωρήσῃς τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιτυχί-
ας. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον μέρος ἔκρινα ἐθνικὸν καθήκον νὰ διέλθω ἀ-
κροβιγῶς τὴν ἱπποτικὴν τφόντι ἐποχὴν τῆς Πατρίδος μας, καθ' ἣν
οἱ Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέφταις προητοίμαζον τὸ κοσμοδόητον τῆς ἡ-
ρωϊκῆς ἐποχῆς μας Δράμα, καὶ καταλήγων, εἴτε συμπλέκων ἐν τῷ
τέλει τοῦ μέρους τούτου τὴν ἀρματωλικὴν τοῦ ἡρώος μας ζωὴν εἰς-
έρχομαι μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὸ τρίτον μέρος, ἀνοίγων τὸ κυ-
νήλευκον παραπέτασμα τῆς ἱερᾶς τῶν Ἑλλήνων τραγωδίας, ἥτις ἀπὸ
τῶν Καλαθρύτων καὶ τῆς Ἀγίας Λαύρας, τῶν πρώτων τούτων Ἡ-
φαιστίων τῆς Ἑλλάδος ἀρχομένη, καταλήγει πάλιν εἰς τὸ παρὸν ἔρ-
γον μέχρι τῆς ἐν Λεβανδείᾳ ἐμφανίσεως τοῦ Ἡρώος μας, τὸν ὁποῖ-
ον ἀκολουθῶν ἐγκαταλείπω ἐκεῖ (χάριν τοῦ μυστηρίου τῆς ποιητικῆς
τέχνης) μέσῳ πολλῶν καὶ μεγάλων θριάμβων τοὺς θαυμαστοτέρους
τῶν ὁποίων ἐνθουσιωδῶς συγκεφαλαίων, κλείω καὶ τὸ μέρος τοῦτο
εἰσερχόμενος εἰς τέταρτον, ὅπου ἐκ τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῶν αἱμάτων

μεταβαίνομεν εἰς τρυφερότητος καὶ δακρύων μαραχόμενον λειμῶνα
ἐνθα ἀπαντῶντες τὴν ἱστορικὴν ἀγαπημένην τοῦ Διάκου μανθάνομεν
τὸν Ἀγγελικὸν ἔρωτά του καὶ τὴν εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Σπερχεϊὸς
μετάβασιν τοῦ θριαμβόπαιδος αὐτοῦ Ἡρώδους μου ἀκολουθομένου παρ'
ὀλιγίστων παλληκαρίων ἀλλ' ἐπαξίῳ φίλων του, ἐν οἷς διεκρίνοντο ὁ
ἐπίσκοπος Σαλῶνων Ἰσαΐας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Παππᾶ-Γιάν-
νη, οἱ ὅντων ἀδελφοὶ τοῦ Διάκου, καὶ κατὰ τινας ἱστορικοὺς εἰς μόνον,
ὁ ἐξάδελφός του Ἀντώνιος Κοντοσόπουλος καὶ οἱ βραχιοῦράκις
Βακχογιανναῖοι. Ἦνευγμένην τὴν Σεβαστὴν αὐτῶν ἱστορίαν κρα-
τῶν, τοὺς ἀκολουθῶ μέχρι τῆς πτώσεως των πρὶν τῆς ὁποίας, συγ-
γνώμην ἔαν προσθέτω προειρηνοῦς τινας, ἐπὶ τοῦ αἵματηροῦ λυκαυ-
γοῦς καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῆς φύσεως παρατηρουμένους, συμφωνῶν οὕτω
μὲ τῆς πολέμικῃς καὶ ἀρεσπετάτης ἐκείνης γεννεᾶς τὰς παραδόξ-
ους τῷ ὄντι ἀλλ' ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ ἀδύνατοι δοξασίας, αἵτινες καὶ
ἂν φυσιολογικῶς δὲν ἔχουσιν οὐδεμίαν σπουδαιότητα, οὐχ' ἤττον
κοσμοῦσιν διὰ τῶν ποικιλοχρόων αὐτῶν μύθων πᾶν ποιητικὸν ἐθνι-
κὸν θέμα, ἐν ᾧ οὐδὲ τὴν ἱστορίαν χαλαροῦσιν οὐδὲ τὴν οὐσίαν τοῦ
προτιθεμένου σκοποῦ ἀλλοιόνοῦσι. Πρὶν τῆς ἐπισφραγίσεως τῆς ἱστο-
ρίας τοῦ Διάκου παρὰ τοῦ πρωτοτύπου μαρτυρίου Αὐτοῦ, περιγρά-
φω τὴν φοβερὰν παραμονὴν τῆς θαυμαστοτέρας αὐταπαρνήσεως τοῦ
γενεσίου τούτου γόνου τοῦ σταυρωθέντος Δημοκράτου καὶ τῆς μαρτυ-
ρούσης Ἑλλάδος, ὑπὲρ ᾧ οὐ μόνον δὲν ἔκλινεν εἰς τὰς παρακλητικὰς
προτάσεις, τὰς ὁποίας οἱ ἀλαζονικώτεροι Πατσάδες ἔρριπτον εἰς τὴν
ἀίχμαλωσίαν του, ἀλλ' οὐδ' ἐκάρθη καὶ εἰς τὰς ὥμοτέρας κατ' αὐτοῦ
προετοιμασίας, γελῶν καὶ ᾄδων Τυρταϊκῶς ὕμνους Ἐρωτος καὶ
Πατρίδος (2). Ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ παραμονῇ παρενθέτω, μὲ τὴν ἁ-
δεῖαν τῆς μειδιώσης Θεᾶς, καὶ τῆς σοβαρᾶς ἱστορίας, ἔνευ καινοτομίας
ἢ ἐπιβλαβούς παραβάσεως, παρενθέτω, λέγω, χάριν ποικιλίας, καὶ
βαθυτέρας συγκινήσεως τῶν φίλων ἀναγνωστῶν, δύο συναντήσεις τοῦ
Ἡρώδους μου ἀπαγωγόμενου εἰς τὸν ἀνασκολοπισμὸν, ἦτοι, τὴν μετὰ τῆς
μητρὸς του ἔμπροσθεν τοῦ Γολγοθᾶ τῆς Ἑλλάδος Ζητουνίου καὶ τὴν

μετὰ τῆς Ἀνθοῦλας κυλιομένης παρὰ τῶν κυμάτων τοῦ Σπερχειοῦ, τῆς Ἀνθοῦλας τῆς ὥραίας καὶ ἀγαθῆς αὐτῆς ἀγαπημένης τοῦ Διάκουμας, τῆς ὁποίας τὸν μισκὸν πνιγμὸν ἐφαντάσθην νὰ γράψω μετὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἀγνοῶν μάλιστα, τί κατὰ τὴν ἱστορίαν ἡ εὐγενὴς αὕτη καρδίᾳ ἀπέγεινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πολυτίμου τῆς ἀγαπητικοῦ. Ἦδη μεταβαίνω εἰς τὸ ἑβδομον, καὶ τελευταῖον μέρος, ἥτοι εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὅλου ποιήματος. Δὲν εἶχον ἢ νὰ ἐξεικονίσω ἓν μαρτύριον. Εὐκολώτερον μοὶ ἦτο ν' ἀνοίξω τὸ παραπέτασμα μιᾶς τραγωδίας ἢ ἀπλῶς νὰ διηγηθῶ αὐτήν. Ἀλλ' ἠλαβήθην τὴν εὐαισθησίαν Σου ἀναγνώστα μου· ἐφοβήθην μὴ ἐκ τῆς ἀναποφεύκτου συμπαθείας Σου ἤθελες πάθει, βλέπων ὅσον ἔνδοξον τοσοῦτον καὶ σπάρξικάρδιον θέαμα· ἤθελες ἀναμφιβόλως πέσει πρὶν τῆς περιγραφημένης πτώσεως τοῦ Διάρχου Σὺ ὁ ὀλιγώτερον ἐκείνου ἡρωϊκὸς, σπαίρων μετὰ τῆς ὁμοτέρας ἀπανθρωπείας τοῦ Τούρκου καὶ τῆς ἡρωϊκτέρας τοῦ Ἑλλήνος αὐταπαρνήσεως ἐνώπιον τῶν μᾶλλον ἀνυποφόρων παθήσεων. Δι' ὅλα ταῦτα θέλεις ἀκούσει φίλε μου, διηγούμενον τὰ μαρτύρια καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδους μας, γέροντα ἀγωνιστὴν τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἡμερῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπιτυχάνω ἐν τῇ καταλλήλῳ ταύτῃ περιστάσει νὰ ἐκπληρώσω καὶ ἄλλο πατριωτικὸν καθήκον, ἐν ἐπεισοδίῳ ἐπερχόμενος κατὰ τοῦ μισ-ελληνικοῦ συστήματος, τοῦ ὁποίου αἱ κεφαλαὶ ἐὰν Ἑρακλείδης δὲν κτυπηθῶσι μέλλουσι νὰ κατασπαράξωσιν ὅτι ἀκόμη ἡ δουλεία καὶ ὁ χρόνος ἠυλαβήθησαν εἰς τὰς καρδίας μας.

Οὐδὲν ἄλλο ἔχω.

Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ προσωδίαν ἐν τῷ παρόντι ποιήματι;— Μὰ τὴν Μελοπομένην καὶ τὴν Ἑρατώ! σχεδὸν τίποτε δὲν βλέπω ἀναπόφευκτον νὰ εἴπω· ἡ ἐνδύουσα γλῶσσα τὸ παρὸν ποίημα καθὼς καὶ ἡ μορφοποιούσα αὐτὸ προσωδία, ἐννοεῖται, ὅτι εἶναι τοῦ λαοῦ μας, οὐ μόνον διότι ἡμεῖς τιμώμενοι διὰ τῆς πατρότητός του, δι' αὐτὸν γράφομεν ὅσα αἱ πολῦτιμοι πράξεις καὶ ἡ ποιητικὴ του φύσις μᾶς παρουσιάζουσι καθ' ἐκάστην, οὐ μόνον διότι ὁ σκοπὸς τῆς δια-

πλάσεως, τὸ μυστήριον τῆς τέχνης, ὁ φιλοσοφισμὸς τῶν σημερινῶν περὶ γλώσσης ἰδεῶν συνηγοροῦσι πάντοτε ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ τῆς κλεπτικῆς προσωδίας ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ παρουσιάσω τὸν Ἱερωα Διάκον Ἀρλεκίνον. Τί γελοιοδέστερον ἢ μὲ τοῦ λογίου τὰ ἴα! ἰοῦ, ἱαττατταῖαξ, καρυκομέεσσα κ.τ.λ. νὰ παρουσιάσω, ἐνῷ ὁμιλῶ περὶ Διάκου, παλληκαρᾶ μὲ γιγατᾶνη καὶ χαῖμαλιχά, τὸν Φίλιππον Ἰωάννου ἀρματωμένον μὲ τὴν χειμωνιάτικην ὀμβρέλλα του καὶ μὲ τὸ λεξικὸ τοῦ Γαζῆ; ἢ τὸν Κουμανούδη μὲ τὸν περικλεῆ του Καλλοπίχειρον, ἢ τὸν Ρουσόπουλον μὲ τὴν ἀρχαιολογίαν του, ἢ τὸν Ῥαγκαθάκο μας τέλος πάντων μὲ τὴν ὑπόμνημά του· καὶ τὸ γελοιωδέστερον ὅτι διὰ τῆς τακτικῆς καὶ κανονικωτάτης τῶν διδασκάλων προσωδίας ἐνδύοντες τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ πολεμώπεδος Διάκου ἠθέλομεν παρουσιάσει τὸν Ἀγγελον αὐτὸν τῶν μαχῶν μὲ ὅλα τὰ ὑψηλὰ καπέλλα καὶ τὰ λουρεῖνια ὑποδήματα τοῦ Γαλάντε τῶν πεπολιτισμένων πρωτευουσῶν, ὅστις βαδίζει μετρημένα, κινεῖται κατὰ προετοιμασίαν καὶ ἐν ἐνὶ εἶναι, ὁ ἐρωτύλος μας, μὴ μοῦᾶπτου. Ὡ! Γῆ! τὸν Θεόν! προτιμῶ νὰ γείνω ἀναφορογράφος ἢ δασκαλάκος κανενὸς χωριοῦ.

Ἀλλὰ τέλος πάντων τί τὰ θέλετε; ἐγὼ θὰ τρέχω τὴν ἀτραπὸν τῆς φύσεως, μακρὰν τῶν πολυδαπάνων λεωφόρων τῶν λεξικογράφων καὶ τῶν σχολιαστῶν τοῦ Ὀμηρικοῦ «Κ ἐ» διότι ἡ ἀληθὴς φιλολογία, ἔχουσα ἀρμονίαν ἀναπόσπαστον μὲ τὰς καρδίας τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως κάποιον δίκαιον ὅσον καὶ σπουδαῖον ἐγωῖσμόν ἀντὶ νὰ ἐνταφιάζηται ὑπὸ τὰ περίφημα «Κ ἐ Δ ἐ, Τ ἐ,» σας, ἀπώθει αὐτὰ πέραν, δι' ἑνός της σειμνοπρεποῦς βηματισμοῦ, διερχομένη τοὺς ποιητικὰς λειμῶνας καὶ τῶν ἱστοριῶν τὰ θελκτικὰ καὶ ζωοποιὰ Μουσεῖα. Τί; Μὲ φοβερίζετε πάλιν; Μὴ ἐγὼ ἔστησα πόλεμον ἐναντίον σας φρόνιμοί μου λογιώτατοι. Ἐ! νὰ Σᾶς εἶπω! Δὲν ἔχω δυνάμεις ν' ἀκούσω πλέον τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῶν ὕδρων τοῦ Κ. Σκυλίτζη ὁπότεν δὲν εἶμαι εἰς θέσιν ὁ κακοῤῥίζικος νὰ αἰσθανθῶ τὰς φρονίμους συμβουλάς τῶν λογίων ἐφημεριδογράφων, οἵτινες κατὰ καιροὺς μ' ἐθυμιάτησαν

ὄχι μὲ τὸν σκοπὸν βέβαια νὰ στραβώσουν τὴν Μοῦσάν μου, ἀλλὰ διὰ νὰ μοῦ κρύψωσι τὴν ἐπικίνδυνον ἀτραπὸν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεπλανήθησαν ἄνθρωποι κουτοὶ ὅποιοι ὑπῆρξαν ὁ Σολομῶς, ὁ Χριστόπουλος, ὁ Βαλκωρίτης, ὁ Κάλδος, ὁ Γηραιὸς Ζαλοκώστας, ὁ Τερτζέτης, ὁ Τρικούπης, ὁ Βιλαρᾶς καὶ . . . καὶ . . . καὶ τόσοι ἄλλοι μικρόνοες. Ἐγὼ, δασκαλάκιδές μου, ἀπλὴν ὁμιλίαν Σᾶς κάμνω! λυποῦμαι τῶντι νὰ θυμῶνετε ἐνῷ τῇ ἀληθείᾳ κερδίζω ἐξ ἄλλου, διότι δὲν ὁλᾷ Σᾶς βάλω εἰς τὸν εὐχάριστον κόπον νὰ μὲ παντρεύετε μετὰ τῆς ἐπιτροποκηδευομένης Σας Λογιότητος, διὰ τοῦ στιγμοεργικοῦ στεφάνου. Δὲν Σᾶς λέγω τὸ ἐναντίον, ἡ λογιότης Σας εἶναι φρόνιμη κόρη! δὲν εἶναι τόσον τρελλὴ νὰ παίζῃ μὲ τὰ ῥόδα καὶ νὰ λούζεται μετ᾽ ἧς νυκτὸς τὴν δροσοῦλάν! φυλάγεται πολὺ καὶ κατὰ συνέπειαν πᾶς ὁ μνηστὴρ αὐτῆς δὲν ἔχει τὴν ὑποψίαν μὴ, ἐρωτευθεῖσα τὴν χαριτωμένον Μάϊον, δραπετεύσῃ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Παρνασσόν! ἐπομένως αἱ χίλιαι δραχμαὶ κατ' ἔτος εἶναι σὺν καλῇ προίξῃ εἶναι κάπου δέκα χιλιάδων δραχμῶν τόκος, (ἢ σφάλω περίφημε οἰκονομολόγε Κουμουνοῦρε; . . .) ὦ! ἄς κούρεύονται! ὅταν ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος τῆς τύχης αὐτῆς, Σεῖς τόσον μεγάλοι καὶ δυνατοὶ, μὲ κεφάλια μεγαλήτερα ἀπὸ Βόμβαις, δὲν δύνασθε, ὡς βλέπετε, νὰ μὲ πείσητε! χιλιάκις ἀπεφάσις νὰ Σᾶς μιμηθῶ! χιλιάκις ἐμάλωσα τὴν ἀσυλλόγιστον Μοῦσάν μου, ἀλλ' ἀνοίγων τὰ λεξικά Σας, τὰ συντακτικά Σας, τὰς περιφίμους Σας ἐκείνας σχολιάσεις, ὦ, τῆς σμικρότητός μου! ἀπεκοιμούμην, ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν, τοῦ ὕψους Σας φαίνεται! μὴ δυνάμενος νὰ μεταφράσω ἔστω καὶ μὲ ἀσύγκριτον ἀλλοίωσιν τὸν Ὅμηρον τὸν Βιργίλιον καὶ ὁμορφα ὁμορφα νὰ τοὺς ὀνομάσω ἐδικόν μου ποιήμα. Καλὰ λοιπὸν κ' ἐγὼ νὰ τὰ παθαίνω! νὰ μένω πάντοτε μὲ μόνον τὸ σάβανον τῆς λίρας (τὴν τρύπια σακκοῦλα, μὲ καταλαμβάνετε) καὶ μὲ κατὰ τραγουδάκια τρελλὰ 'σάν τὸν Ἑρωτα, καὶ μὲ κατὰ παιδαριώδεις ὕμνους τῆς ὀχλοκρατίας Ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐνοχλητικῆς ὀικαιοσύνης, αἵτινες οὔτε συντροφιά δὲν μοῦ κάνουν εἰς τὴν φυλακὴν ὅπου Σεῖς διὰ σωρρονισμόν μου μὲ βίπτετε, ἐνῷ ἄλλος ποῦ εἶχε γυνῶσι

καὶ Σᾶς ἄκουσε, εἶδε γιγνᾶτα τὰ θυλάκιά του ἀπὸ δραχμαῖς καὶ ἐκέρδισε κᾷτ' ἄλλο, τὸ ὅποιον ἐγὼ ἐπεθύμουν πολὺ. Ναί! μὰ τὰ μαρμαριμένα λουλούδια μὲ τὰ ὅποια στολίζεται ἡ ἀστούχαστος καὶ κλαψοῦ Μούσα μου, ἐπεθύμουν νὰ ῥιμνῇ ἐγὼ ὁ στερωθεὶς ἐφέτως ποιητὴς τοῦ Κῦρ «Κοσμᾶ», διὰ νὰ εὐτυχίσω νὰ γίνω ἐγὼ τὸ ὄργανον τῆς, παρὰ τοῦ ὄντος φιλολογικοῦ κόσμου, ἐντελοῦς ζημίας τοῦ εἰσηγητοῦ ἐκείνου, ὅστις ἀποκληρώθεις πέρυσι δι' ἐνὸς ὑπομνήματος τῆς πατριωτικῆς κοινωνίας, ἔπρεπεν ἐφέτως, εἰσηγητὴς γενόμενος, ν' ἀπωλέσῃ πᾶσαν τὴν ὑποτιθεμένην αὐτοῦ ποιητικὴν, εἴτε ἀπολύτως συγγραφικὴν ἀξίαν, καὶ ἐπομένως νὰ συναπωλέσῃ καὶ τὴν φαναριωτικὴν του ὄνειροπόλησιν ὅτι ἤθελε ποτὲ κατορθώσει νὰ πνίξῃ διὰ τῶν τοιούτων προσόντων καὶ προνομίων, τὸ ἀνυπόπτως ριπτόμενον εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν του ἀγκάλην Ἑλληνικὸν φρόνημα.

”ὦ! παρὰ πολλὰ εἶπον.—Συγγνώμην ὦ ἀνεκτικέ μου ἀναγνώστα, ἐὰν ἀλυσσοειδῶς ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον κρίκον μεταβαίνων σχεδὸν ἀπεμακρύνθην τοῦ σκοποῦ μου, παρεμβάλλων, ἀκουσίως μου, βεβαίως ἀπαίσια ὄντα ἢ γελοῖα ὀνόματα ἐνῶπιον τῆς μακαρίας μνήμης τοῦ ἀγαπητοῦ μου Διάκου, τὸν ἡρωϊσμὸν καὶ τὸν θάνατον τοῦ ὁποῦ ἐν ἀτέχνῳ φωτογραφίᾳ προσφέρων εἰς τὴν εὐγενῇ συγκατάθεσιν καὶ τὸν ἀνεκτίμητον πύθον Σου, ἐλπίζω, ὅτι παραλληλίζων ἀναγνώστα μου, τὸ μέγα τῆς ἐξιστορήσεως (ὅσον ὁ ἐξιστορούμενος) καὶ τὸ ἄπειρον τοῦ νεανικοῦ μου καλᾶμου, κρατουμένου μάλιστα παρὰ χειρὸς δεσμευμένης ἀπὸ ξένης πολιτικῆς, ἐλπίζω λέγω ὅτι δὲν θὰ μὲ ἐξελέγξης ὅσον ἢ μὴ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεώς μου Σὲ ἀναγκάζει.

Ὑγείαινε ἀναγνώστα! Καὶ Σὺ ἀγαπητόν μου Πανελλήνιον, ἀξιώσόν με διὰ τῆς εὐγενοῦς καὶ πατριωτικῆς Σου συνδρομῆς ν' ἀναπετάσω πρὸς μίαν τῶν δαυνοφόρων βάχων τοῦ Παρνασσοῦ, ἕπως ὑπὲρ τῆς εὐκλείας μας ἐργαζόμενης, κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὸ τὴν ἐπιβρόχην τῆς γλυκείας πεποιθήσεως ὅτι οὐδέποτε, δυνηθεὶς, ἀπέφυγα νὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου.

Χαίρετε·

Πάτριαι, Ὁκτώμβριος 1889

Φίλος Σας ὁ

Π. Σ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ο ΦΕΡΑΤ—ΕΦΕΝΔΗΣ.

ΚΡΥΦΟΜΙΛΟΥΝ ἡ ἐρημιαὶς μὲ τῆς νυχτιᾶς τὰ σκότῃ
Ποῦ λὲς καὶ ὁ κόσμος σέρνεται ἔς τὴν ὥρα του τὴν πρώτην·
Κλαῖνε οἱ πετροκότσιοι σὰν ὀρφανὰ παιδάκια
Ποῦ ὁ χάρος τοὺς ἐβούτησε τὰ λαμπρινὰ σκουτάκια
Ἰς τὸ χρῶμα τὸ κατὰμαυρο, ἔς τὸ χρῶμα τῶν δακρύων·
Κ' ἡ ἐρημιὰ μὲ ἀντίλαλο τοὺς ἀπλογέται κρύον·
Ἐκείθενες θρηνηλογεῖ σὰν κόρη ἀλυσσομένη
Φτωχὴ τρυγόνα, πλουμιστὴ, σὲ χλόη μαραμμένη·
Περνᾷ ἡ ζωὴ καὶ σκιαζεται τῆς Ρούμελης τὰ ἔρη,
Σὰν πλανηθεῖσα εἰς μνήματα μικρὰ, ὀρφανοῦλα κόρη·
Δέρνει τὰ δέντρα ὁ Βοργιᾶς ἔς τὴν ἄβυσσο τοῦ σκότους
Κι' ἀγκαλιάζονται ἡ κλάρες τους, καὶ κάνουν κάτι κρότους,
Ποῦ λὲς ὅτι ἔς τὴν κόλασι χτυπιοῦνται οἱ κολασμένοι,
Ἕνας εἰς ἄλλον χύνεται καὶ ἡ λύσσα του δὲν σβένει·
Καὶ ἂν ἐκείθε ζωντανὸς περάσῃ κολασμένος
Ἀνθρωπ-ἀλποῦ ἢ δῆμιος κοσμοστεφανωμένος,
Λέγει ὅτι ἓνα θῦμα του εἰς ἄλλου ἀφτὶ σκύβει
Καὶ οὔλο τοῦ κρυφομιλεῖ, καὶ οὔλο κᾶτι κρύβει·

Νά, τὸ ἔστειλε νὰ ἔβριση
Καὶ Χριστὸ καὶ Παναγία!

Ἀσκηταὶ καὶ καλογέροι
Εἰς τὸν Ὁρθρο μурμουρίζουν·
Δὲν σταυρόνει ἓνα χέρι,
Δύω μάτια δὲν δακρύζουν.

Γιὰτὶ ἐκεῖδ' τὸ χέρι πρέπει
Τὸν Φεράτη νὰ ποτίση,
Γιὰτὶ ἐκεῖδ' τὸ μάτι βλέπει
Τώρα αἵματα καὶ μίση.

Σὰν τὸ πεινασμένο βῶδι
Ποῦ τειράζει τὸ λουλοῦδι,
Ὁ Φεράτης σταυροπόδι
Βλέπει τ' ὄμορφο ἀγγελοῦδι.

Καὶ ἀναγλύφεται, καὶ τρίζει
Κιτρινόμυρες, ὄδοντάραις,
Καὶ τὰ μάτια ναναρίζει
Ἐν τοῦ ἀγγελοῦδιου τῆς χάρις.

Δεκοχτὼ χρονῶν παιδάκι
Ἄκκα ρακὶ τοῦ δίνει!
Ὡ καλλήτερα φαρμάκι
Νὰ τοῦ ἔδινες νὰ πίνη.

ΦΕΡΑΤ—ΜΠΕΗΣ.

Κέρνα παιδί μου, γιόμιζε ρακάκι τὸ ποτῆρι·
Πολύ, πολὺ ἀπόστασα, ἔλα καὶ Σὺ κοντά μου·
Ρούφα καὶ Σὺ κάνα γιαλί· μὴ ντρέπεσαι παιδί μου.

Πόσο παιδί μου θλίβομαι νὰ βλέπω τυλιγμένη
Μέσα 'ς τὰ ράσα τ' ἄσχημα τὴν ὁμορφὴν Σου νιότη·
Μοῦ φαίνεται παιδάκι μου πῶς βλέπω τὸ φεγγάρι
Μέσα σὲ μαῦρο σύγγεφο βαθειᾶ, βαθειᾶ θαμμένο.
Σχίσε τὰ ράσα Διάκο μου ν' ἀστράψῃ ἡ ὁμορφιά σου,
Σχίσε τὰ μαῦρα σάβανα κ' ἔλα μαζί μ' ἐμένα·
Ἢ πλάτη Σου νὰ χρυσωθῇ, ἡ μέση σου νὰ λάμψῃ,
Χειμῶνας νὰ μὴ σὲ χτυπᾷ, ἥλιος νὰ μὴ σὲ καίῃ.
Γιατὶ γλυκὸς παράδεισος γελάει μὲς' τὰ χαρέμια.

ΔΙΑΚΟΣ.

Πίνε ἀγά μου τὸ ρακὶ καὶ γέλα 'ς τὴ χαρὰ Σου.
'Βρίσκεις ἀγά μου τὴ χαρὰ 'ς τὰ ὁμορφα χαρέμια,
'Βρίσκω κ' ἐγὼ 'ς τὰ ράσα μου τὰ καταφρονεμένα
Κρουμένο τὸν Παράδεισο μ' ὅλα τοῦ τὰ λουλούδια.

ΦΕΡΑΤ—ΜΠΕΗΣ.

Κ' ἡ νιότη Σου παιδάκι μου; κ' ἡ τόση ὁμορφιά σου;

ΔΙΑΚΟΣ.

Ἢ νιότη μου ἐτάχθηκε τῆς Παναγίας δοῦλη
Κ' ἡ ὁμορφιά μου τοῦ Χριστοῦ ἔγεινε ἀγγελουδί·
Ἕνα λουλούδι τ' οὐρανοῦ πρὶν τὸ μαράνη ὁ κόσμος;
Γλυκὰ, γλυκὰ τὸ ἔσυρε ἡ αὔρα τῆς θρησκείας,

Ὡς τὴν ἐρημιὰ ποῦ ἀπλώνεται σὰν κόρη κοιμισμένη,
 Ποῦ μὲ τὸ νοῦ προσεύχεται, ποῦ πάντα ἔς τὰ ὄνειρά της
 Βλέπει ἀνοιχτοὺς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἀκούει τ' ἀγγελουδία
 Νὰ ψέλνουνε ἀρμονικὰ τὴν ἀρετὴ ποῦ ὁ κόσμος,
 Ἐμάλωσεν, ἐχτύπησεν, ἄφησε πεινασμένη.
 Ἐδῶ, ἀγᾶ μου, ἄγγελοι τὴν νύχτα κατεβαίνουν
 Ὅταν ὁ κόσμος κείτεται ληστής ἀποσταμένος,
 Ἀστρίτης πῶχει στὸ λαίμῳ ἀκόμα τὸ πουλάκι.—
 Γίνονται μοσχολίβανο οἱ ἀνθισμένοι λόφοι·
 Κ' ἐν' ἀστεράκι σιγαλὰ ἔς ἐκείνους καταιδαίνει·
 Τοὺς ραίνει μὲ τὴν φωτεινὴ δροσιὰ τοῦ Παραδείσου·
 Καὶ θυμιατίζουν τὰ βουνά, κ' ἡ γῆ μοσχοβολάει .
 Καὶ ξεμυρίζ' ἡ ἐρημιὰ ποῦ λέρωσεν τὸ πόδι
 Τῆς ἀμαρτίας πῶτυχεν διαβάτης νὰ περάσῃ.
 Χαῖρε ἀγᾶ μου τὰ χρυσᾶ, χαῖρε καὶ τὰ στολίδια,
 Χρυσᾶ στολίδια ὁ Χριστὸς μοῦ ἔχει φυλαμένα
 Ἐκεῖ ποῦ δὲν θὰ φτάσουνε ὅσοι ἐδῶ τὰ ἔχουν.

ΦΕΡΑΤ—ΜΠΕΗΣ.

Τί λές παιδί μου ἄκακος; τί ὄνειρα; τί μύθους;
 Σὰν Χριστιανὸς σοῦ ἔμοιαζε καλῆτερα νὰ ξέρῃς
 Πῶς ὁ Χριστὸς τὸν ἄνθρωπο δὲν θέλει παιδευμένον,
 Γιατὶ δὲν εἶναι τύραννος, Ἀλῆ-Πασσᾶς (4) δὲν εἶναι.—
 Τὴν εὐτυχίαν πάντα τοῦ ἔς τὸν ἄνθρωπο φιλεῖ
 Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀστόχαστος τὴν εὐτυχίαν διώχνει·
 Ἄν ἤθελε νὰ κρύβεται ἡ ὁμορφιὰ κ' ἡ νιότη,
 Δὲν ἔκανε τὴ Χαρχαγὴ μὲ τὸν Αὐγερινό της.

Ἐπρόσταζε τὰ σύγνεφα νὰ θάψουνε γιὰ πάντα
Τὸν Ἥλιο, (ὅπου μοιάζετε) τὴν Πούλια μὲ τ' ἀστέρι·
Κ' ἔλεγε τοῦ Ἀρχάγγελου νὰ κλείσῃ τὸ Φεγγάρι
᾿ς τοῦ Παραδείσου τοὺς καπνοὺς νὰ μὴ τὸ βλέπῃ ὁ κόσμος·
Ἐλ' παιδί μου ἀστόχαστο. . . Τὰ χείδιδι μου μὴ διώχνεις.
Πολὺ παιδί μου θλίβομαι ᾿ς τὴν ἐρημιὰ νὰ λιώσῃς,
Ἀκόμῃ δὲν ἐγνώρισες τοῦ κόσμου τὰ παιγνίδια·
Ἐλὰ μάζῃ ν' ἀνοίξουμε τὴν ἄγνωστή Σου θύρα
Νὰ ἰδῇς πόσο θὰ μαγευτῇς καὶ πόσο θὰ μεθύσῃς.
Ἀπὸ πουλὶ τῆς ἐρημιᾶς, ἀπ' ἄγριο τρυγῶνι
Ποῦ κλαίει καὶ ὀδύρεται σὲ πέτραις καὶ σ' ἀγκάθια
Γίνου πουλὶ χαρούμενο καὶ πέτα ᾿ς τὰ λουλούδια
Νὰ τραγουδῇς ᾿ς τὴ δροσερὴ τοῦ κόσμου πρασινάδα
Καὶ ἂν ὁ κόσμος ἄσκημος εἶν' ὥς τὸν παρασταίνῃς
Τότε εἶν' ἀσχημότερος ὅποιος τὸν ἔχει πλάσει.
Πᾶμε ᾿ς τὸν κόσμο Διάκο μου νὰ ἰδῇς πόσο τοῦ μοιάζεις,
Στολίσου τὰ ὀλόχρυσά ποῦ σῶφερα τζαπράζια·
Καὶ ρίξου ᾿ς τὸ χρυσόσελο ψαγὶ ποῦ σὲ προσμένει.
Λὲς κ' ἐγεννήθῃ νὰ δεχτῇ τὴ λεβεντιὰ ᾿ς τὴ ῥάχη,
Τὴν λεβεντιὰ ποῦ τάφλασες ᾿ς τὰ σάβανα τῆς νύχτας.—
Ὡς ᾿ς τὴ βρύση, Γκιουλναρχὶ μᾶς καρτερεῖ ὁ Χασάνης.

ΔΙΑΚΟΣ.

Ἀγᾶ μὴν ἐφαντάστηκες πῶς τ' ἄρματα μὲ σκιάζουν;
Κοιλάει αἷμα Ἑλληνικὸ ᾿ς τῆς παιδικαῖς μου φλέβαις!
Ἑλληνικὴ καρδιά βροντᾷ ᾿ς τὸ ταπεινὸ μου στῆθος!

Πιὲ τὸ ῥακί σου Μπέη μου καὶ μὴ μὲ βασανίζεις
Καὶ στέλνεις τοὺς σκλάβους σου μὲ τὰ χρυσᾶ τζαπράζια.

ΦΕΡΑΤ—ΜΠΕΗΣ.

Θέλω νὰ γίνης μέλισσα χρυσῇ τοῦ περβολιοῦ μου·
Ὡς τῆς ἀνθισμέναις κιτριαῖς πράσινη πεταλοῦδα·
Ἡ λεῖμοναῖς σὲ καρτεροῦν· τὰ ῥόδα σου μιᾶνε...
Γιατὶ, γιατὶ παιδάκι μου ἀφόνεις σὺν μπαρουτι;

ΔΙΑΚΟΣ.

Γιχτ' εἶναι τόσα κάρβουνα τὰ λόγια σου Φεράτη!
Τοῦρκε νὰ μὲ χιιδέψης σύ...

ΦΕΡΑΤ—ΜΠΕΗΣ.

Σὺν τὸ παιδί ὁ πατέρας·
Γιατὶ μέσα σὲ σκέλεθρα, σ' ἐρείπια δὲ σὲ θέλω
Κρυφά, κρυφά καὶ ἄπρεπα νὰ κλαῖς σὺ νυχτερίδα.

ΔΙΑΚΟΣ.

Ἐγὼ δοξάζω τὸ Χριστὸ, καὶ σὺ τὸ Μουχαμέτη·
Δὲν εἶν' ἐδῶ χαρὲμ' ἀγᾶ, ἐδῶναι Μοναστήρι.
Ἐδῶ δὲ φτάνει ἡ σκλαβιά, δὲν μπαίνουν ἀλυσσίδες·
Ἐδῶναι φρούριο ἄσειστο μ' ἀγγέλους στρατιώτας...

Καὶ λέγοντας τὸ αἶμα τοῦ στοῦ πρόσωπο ἀνεβαίνει,
Καὶ ὅταν ὡς ἀπὸ σύγνεφο βαρὺ καὶ ἀγριεμένο
Ἡ ἀστραπή μὲ βρόντημα καὶ μὲ σεισμὸ προβαίνει,
Βγάνει τοὺς λόγους φοβεροὺς τὸ ῥασοφορεμένο.

Καὶ διὸ κομμάτια ἀστραπῆς τὰ δυὸ γλυκὰ του μάτια,
Λὲς τῶρα θὲ νὰ κάμουνε τὸν ἀσεβῆ κομμάτια.

Ἀλλὰ σὰν τὸ περίφανο στρέφεται λεοντάρι,
Ὅπου δὲν καταδέχεται τὸν τράγο νὰ ξεσχίση,
Καὶ θέλει μ' ἓνα δάκρυο τὴν φλόγα του νὰ σβύσῃ.
Τ' ἀθῶο παλληκάρι.

Μὰ ὅτι πάει τὸ χέρι του στὴ θύρα νὰ ἐγγίξῃ
Τὸν ἔκαμε νὰ φρίξῃ
Μὴ κόλασι ποῦ ᾗχθηκε, μὴ νύχτ' ἀγριωμένη
᾿Σάν Τίγρις πεινασμένη.
Τοῦ ἐφάνη ὅτ' ἐγλύστρησεν ὁ κόσμος, εἰς τοῦ ἄδῃ
Τὸ ἀνήμερο σκοτάδι.
Τοῦ ἐφάνη ὅτ' ἐχύθηκε κρυφὰ ἡ ἀμαρτία
Νὰ πνίξῃ τὴν θρησκεία.
Καὶ στρέφει, καὶ στηλόνει εὐθύς σὰν λέοντας τὴν ῥάχη
Ποῦ καρτερáει τὴν μάχη.
Καὶ ἄξαφνα ᾿ς τὸ χέρι του ἀκούει ἓνα χέρι
Σὰν Δῆμιου μαχαῖρι,
Καὶ ἀκούει μέσ' τὰ στήθη του καὶ ὁ Πίνδος νὰ χλονίξῃ
Κ' ἡ Αἴτνα νὰ μανίξῃ.
Καὶ ἀρπάζεται καὶ σέρνεται καὶ σέρνει καὶ ἀρπάζει
Καὶ σκιάζεται καὶ σκιάζει.
Καὶ δίνουνε καὶ πέρνουνε ἀγκαλιαστοὶ μὲ λύσσα
᾿Σ τῆς κόλασσης τὴν πίσσα.

Καὶ λές εἰς τὰ μυστήρια τοῦ σκότους τῇ θρησκείᾳ

Χτυπᾷ ἡ ἁμαρτία.

Καὶ λές, ὅτι ὁ διάβολος μὲ τὸ Χριστὸ παλεύει

Ποῦ εἰς τ' ἄβυσσα κατέβη.

Καὶ τρίζουν τὰ πατώματα καὶ τὸ κελεῖ κουνιέται

Σὺν χώρᾳ ποῦ χαλιέται.

Κ' ἡ γῆ ἀναταράσσεται, σειέται τὸ Μοναστήρι

Μὲ δίχως πανυγῆρι.

Πέφτουνε καὶ σηκώνουνται, ιδρώνουν καὶ ἀνάβουν

Κ' οἱ δυὼ ἓνα μνημα σκάβουν.

Καὶ τ' ἅγια εἰκονίσματα δὲν παύουνε νὰ τρίζουν

Ὡσὰν νὰ φοβερίζουν.

Κουφὰ 'ς τὸ τέλος βρόντησε μὲ καταχθόνιο στόμα

Ὡς νὰ σωριάσθῃ σῶμα.

Καὶ μὲν σκιὰ πετάχτηκε ἀφ' τοῦ κελεῖοῦ τὴν θύρα

Σὺν μάγισσα, σὺν μοῖρα.

.

Ὅλαις ἡ θύραις τῆς Μονῆς ἀνοίγουν τρομασμέναις

Καὶ μὲ κερὶ 'ς τὰ χέρια τους πετιοῦνται οἱ καλογέροι,

Ὅ,τι ἐκλειστήκαν 'ς τὰ κελλιά νὰ ξανασάνουν 'λίγο.

Ἢ μαῦραις ἔλαμψαν ἐρμιαῖς σὺν τῆς λαμπρῆς τὴν νύχτα

Καὶ φεύγουν οἱ βρυκόλακες, τὰ ξωτικά σκορπᾶνε,

Γιὰτὶ τῆς Ἀναστάσεως φαντάσθηκαν τὸ γέλοιο.

Καὶ ἀλήθεια νεκρανάστασιν τὴν νύχτα τούτῃ ἐγένη,

Γιὰτὶ ἀπόψ' ἐνίκησε τὴν φοβερὴν ἁμαρτίαν

Ἢ τρυφερόμορρη τιμὴ ποῦ εἶναι βαφτισμένη

Ἐς τὸ ἅγιο Δισκοπότηρο ἀφ' τοῦ Χριστοῦ τὰ χεῖρά.

.

Εἰς τὸ σκοτάδι ἐκείτετο ὁ Τοῦρκος ταφιασμένος,
Σὰν λύκος εἰς τὸ αἶμα του τὸ μαῦρο κυλισμένος.
Καὶ μπαίνουν οἱ καλόγεροι καὶ ὅτι μπαίνουν βγαίνουν
Καὶ εἰς τὸ Ἄ! ποῦ ἔσκουζαν κερί καὶ λύχνοι σβένουν.

.

Τώρα σὺν μαῦρα σύγνερα τὰ ράσα δὲν παριάζουν

Τὸ ἄστρο τῆς Ἀνατολῆς·

Ἀρματωμένος ἄγγελος, ἀητὸς καμαρωμένος

Διάκο σπιθοβολεῖ!

Ἐχεις τ' ἀστέριλα χαίμαλιὰ, τὰ χιόνια φουστανέλλα·
Ἐχεις λουρίδ' ἀπ' ἀστραπὴ τῆς σπάθας σου κορδέλλα.
Τὸ τόξο τὸ Οὐράνιο ἔχεις χρυσὸ ζωνάρι,
Ἐχεις τὸν ἥλιο στῆθος Σου καὶ βλέμμα τὸ φεγγάρι·
Οἱ Ἀρβανίταις σκώληκες, λιθάρια τὰ βουνά,
Πητάει, πετάει τὸ πόδι Σου, καὶ ἀνέμπουδα περνᾷ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΕΦΤΑΙΣ.

ΦΙΛΟΥΝ τῆς ἀκροπελαγιάς τὰ κύματα μὲ θρήνους
Ποῦ λές ὅτι τὰ δάκρυα τῶν ἄτυχων Ἑλλήνων
Τῆς σκλαβωμένης Μάννας τους τῆς ἀλυσίδες βρέχουν,
Ποῦ λές πῶς πικροσέρνουνται, καθὼς βογκάει τὸ κῦμα,
Καὶ σέρνουν μὲ τριζοβολή τῆς ἄκρης τὰ χαλίλια,
Ἢ κάλλιο σὺ νὰ στάζουμε τὰ δάκρυα μέσ' ἔς τὸ μνήμα,
Ποῦ ζωντανὴ ἐταφιάστηκε ἡ ζηλεμένη Ἑλλάς μας.
Μεσάνυχτα δὲν καρτερεῖ νὰ σκούξῃ τὸ ἐρμιοπούλι,
Ἀδίαχοπα θρηνηλογεῖ φιλέλλην ἐρμηίτης.
Σὲ κάθε σκλάβου κατοικίᾳ μὲλὰ κουκουβάγια κλαίει,
Σὲν εἰς τοῦ τάφου τὴν ἐτιὰ 'δικιὰ μοιρολογίστρα'
Καὶ ὁ γκλόνης, κατὰχθόνια φωνή, τῆς ἀπλογιέται,
Ὡσάν παιδί μονάκριβο χρόνια πολλὰ θαμμένο,
Ποῦ ἀκρύει τὸ παράπονο τῆς ἔρημῆς του μάννας
Καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ σάβανα χαιρέτισμα τῆς στέλνει.
Σκεπάζουν μ' ἄγριαις φωναῖς φιλότουρκα λελέκια
Ποῦ μέσ' ἔς τὰ χαλάσματα μερόνυχτα γκρινιάζουν,
'Σὰ νὰ ζητοῦν τὸν Φοῖνικα νὰ σκιάζουν τῆς Ἑλλάδος.

τὸν Φοῖνικα νὰ σκιάξετε λελέκια μὴ ζητᾶτε·
 Γιατὶ τὸν τρέφει ὁ Ἀρματωλὸς καὶ τὸν ποτίζει· ὁ Κλέφτης,
 ὅλο μὲ αἶμα Τούρκικο, μὲ χαρεμίων λουλούδι.
 Ἰώρα τὸν ἐξετρίψωσαν ἀπὸ τὴν μάγρη τρύπα
 Ποῦ ἐσώθ' ὅταν τὸν κούρευε ἡ Φράγκα προδοσίᾳ
 Καὶ ὁ Μωχαμέτ τοῦ ἔκρυψε τὴν μίαν του φτερούγᾳ. (5)

ἔχει γιὰ σύντροφους ἀητούς καὶ φύλακες λεοντάρια.
 Ζοῦν τὰ γεράκια τοῦ Σουλτοῦ, τῆς Μάνης, ζοῦν οἱ λύκοι
 Κ' οἱ δράκοντες τοῦ Εὐξείνου μέσ' τοὺς ἀφρούς πλαγιάζουν.
 Σὺν πάρῃ πάλι δύναμι ὁ Φοῖνικας καὶ ἀπλώση
 Τῆς γαλαναῖς φτερούγαις του ἔς τὸν σκοτεινὸν αἰθέρα
 Καὶ ἄφ' τὰ μάτια του σκορπᾷ τῆς ἀστραπαῖς τῆς μάχης,
 Λύκοι, ἀητοὶ καὶ δράκοντες ὅλο μὲ μιᾷς ξυπνᾶνε
 Καὶ ἀγριεύει ὁ Εὐξείνος καὶ πνίγει τοὺς Τυράννους.
 Καὶ ῥοβολᾷ ἡ Κλεφτουριά καὶ σπάει τῆς φυλακῆς μᾶς
 Κ' εἰς σύγνεφα κατὰμαυρα τρυπώνει τὸ Φεγγάρι.
 Τῆς Βαλκανῆς τὸ ἀθάνατο, τὸ ἀνίκητο Γεράκι
 Μέσ' τὰ πλατύμαυρα φτερὰ χαῖδεύει καὶ ζεσταίνει
 Τὸν ἐθνικὸ μᾶς Φοῖνικα καὶ συναλλάζει φλόγα
 Ὅση ποτὲ δὲν ἔδειξε ὁ βρόντος τῶν συγνέφων.
 Γιατὶ περσότερο βροντᾷ τοῦ Σάμη τὸ τουφέκι (6)
 Γιατὶ ἀπὸ τὴν ἀστραπὴ πλὴλ στράφτει τὸ σπαθί του.
 Παρ' ὁ Γενάρης πλειότερο τὰ γένεια του παγώνουν·
 Παρ' ὁ θυμὸς τοῦ Οὐρανοῦ τὸ ῥάσο τοῦ τρομάζει
 Σὺν τὰ παιδιᾷ, τὰ ζωτικᾷ, τὸν σκιάζονται οἱ Τοῦρκοι.—

Φυσῆ ὁ Βορίας τὰ γένειά του τ' ἄσπρα, τὰ μυρωμένα,
Καὶ φαίνεται ὁ Ἀρχάγγελος ἓνα δεμάτι κρίνου
Στὸ ἅγιον Μύρον πῶς βουτᾷ καὶ πῶς συχνοῖραντίζει
Τοὺς σκληρωμένους τόπους μας, τοὺς κοιμισμένους δούλους.

Καὶ Νά! θυμώνει ὁ Ὀλυμπος καὶ ἀγριεῖ ἡ Ὅσσα
Καὶ σὰν παλληκαρόπουλο ὁ Πίνδος ξεσπαθώνει
Καὶ τὰ κονδύλια ὁ Παρνασσὸς μεσ' τῆς μυρτούλῃς κρύβει
Καὶ ἀρπάζει τὸ τουφέκι του καὶ τὰ πιστόλια ζώνει
Καὶ σὰν Τυρταῖος ἀρχινᾷ μὲ τὴν βροντὴν νὰ ψέλνῃ·
Καὶ τὸ περίφανο παιδί τοῦ πεθαμμένου Κόσμου
Ὁ Ἀχαιοὺς! τὴν σάλπιγγα νὰ καθαρὶζ' ἀρχίζει.
Κι' ὁ Γέρο Ἀγριόλυκος, ὁ Ταῦγέτης, ρίχτει
Μία χαρούμενη ματιὰ ψηλά κατὰ τὸ Σοῦλι,
Κ' ἐκείθεν ἄλλη ἔρχετ' αὖ οἱ δύο συναπαντιοῦνται
Σὰν δύο σύγνεφα βαρεῖα ποῦ ἀφ' τὸ φίλημά τους
Βγαίνει φονὶς ὁ κεραυνὸς, βγαίνει τοῦ Τούρκου ὁ χάρος
Καὶ ἀνανογιέται ὁ Ὀλονὸς καὶ ὁ Τούρναχος μουγαρίζει.

Ἔχουν γιὰ φέσις σύγνεφα, τὸ τόξο καλαμάτα' (7)
Μπαλάσκι καὶ παπάζι τους οἱ φλογεροὶ πλανῆτες·
Μόν' ὁ λεβέντης Παρνασσὸς τὰ κόκκιν' ἀγαπάει
Καὶ πλέκει μὲ τριαντάφυλλα καὶ δάφνες τὰ μαλλιά του.

Ὁ φλογερὸς Ὀλύμπιος πετιέτ' ἀπὸ τοὺς βράχους
Καὶ μ' ἀστράπαῖς καὶ μὲ βρονταῖς μόνος του ἓνα κόσμον,

Μιά οἰκουμένη λέξινα ζητάει νὰ πολεμήτῃ·
 Καὶ τ' ἀπλογιέται ὡς χεῖμαρρος ὁ φίλός του Χειμάρρος (8)
 Καὶ τὰ βουνὰ τῆς Ρόυμελης τοῦ ἀπλογιῶνται ὅλα,
 Μὲ τοῦ Ὀδυσσέως τῇ φωνῇ καὶ μὲ τοῦ Σκαλτσοδήμου,
 Καὶ τὸ λεοντάρι τοῦ Σουλίου, ἐκεῖ ἐξωρισμένο,
 Τὸν χαιρετάει μ' ἀστραπαῖς καὶ μὲ βρονταῖς τοῦ κραίνει.
 Ἀστροπελέκιχ τοῦ πετᾷ, φιλιὰ γλυκᾷ τοῦ κλέφτη,
 Καὶ ἀφ' τῷ Βωδὶλ τὰ ἔλατα καὶ τ' Ὀλονοῦ (9) τοὺς πάγους
 Τὸν χαιρετάει ὁ Ζαχαριᾶς καὶ ἀνταρᾶζει ὁ κόσμος·
 Καὶ ὁ Σολιώτης τοῦ μιλεῖ καὶ οἱ Πετιμεζαῖοι·
 Καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἀπὸ κάθε ῥάχη
 Τοῦ Κατσαντώνη ἀκούεται τὸ στῆθος νὰ βογκάη,
 Καὶ ὁ Ῥαγιᾶς σκεπάζεται καλὰ, καλὰ τὴ νύχτα,
 Γιατὶ ὁ σκλάβος λογισμὸς καὶ ἀπὸ τοὺς ἴσκιους τρέμει.
 Ἡ φαντασίχ του γρηᾷ αἰρετικὴ ἀκούει
 Κουφὰ, βραχνὰ τὰ μνήματα τριγύρω νὰ σαλεύουν
 Καὶ βλέπει ὀλοφάνερα νεκροὺς μισολιωμένους
 Ποῦ βόσκουνε 'ς τὰ μέλη τους κατὰμυρα σκουλίκιχ,
 Καὶ ἄλλους ὅλο κόκκχλα νὰ τρέχουν καὶ νὰ τρίζουν,
 Ὡς ν' ἄκουσαν τὴν σάλπιγγα τῆς φοβερῆς *Ἡμέρας*
 Κι' ἔτρεξαν νὰ γκρεμίσουνε τὸν ἀσπρομάλη κόσμο
 Ποῦ τὸν χτυπᾷ ὁ Τύραννος καὶ τὸν μισεῖ ὁ σκλάβος·
 Καὶ ἡ φωτιαῖς τ' Ἀρματωλοῦ καὶ ἡ φωναῖς τοῦ Κλέφτη
 Καὶ τοῦ Βοριλὸ τὸ μούγγρισμα καὶ τοῦ πελάου ἡ ἀντάρα
 Θυμίζουν τὸν Κατακλυσμὸ ποῦ γράφουν τὰ χαρτιά μας.
 Πῶς τὸ πιστεύει ὁ Ῥαγιᾶς! γιὰτὶ καιροὺς καὶ χρόνους

Στὸν Οὐρανὸ τοῦ ἔχει νὰ ἰδῇ τὴ ζώνη τῆς Διοθήκης·
Πιστεύει καὶ μ' ἀπελπησιὰ σταυρακοπιέτ' ὁ μαῦρος.

Μέσα 'ς αὐτὸν τὸν χαλασμὸ δὲν ἔξερεις ὅτι πέφτουν
Ἡ ἄλυσσες ποῦ Σοῦ κρατοῦν γυρμένο τὸ κεφάλι.
Ῥαγιά δὲν βυάξ' ἡ θάλασσα καὶ δὲν μουγκρίζ' ὁ ἀγέρας
Καὶ δὲν βροιοῦν τὰ σύγνερα, τὰ νέφη δὲν ἀστράφτουν·
Δέρνεται ἡ Πατρίδα Σοῦ 'ς τὰ πόδια τοῦ Σουλτάνου.
Κι' ὁ Κλέφτης τὴν παρηγορεῖ 'ς τοὺς ἀνχμμένους κόρφους,
Καὶ σὰν ἀητὸς ὁ Ἀρματωλὸς ἀπὸ τὰ κορφοβούλια
Σᾶς βλέπει 'ς τῆς καλύβης Σας, σκουλίκι μὲς' τῆς τρύπαις,
Καὶ βάνει μὲ τὸ λογισμὸ τὴν κάθε μιὰ καλύβα
Νὰ κάμῃ μνημὲν ἑνὸς Πασσᾶ· τὰ σχαμερὰ σκουλίκι
Νὰ κάμῃ τόσους Δράκοντες νὰ φᾶνε τοὺς τυράννους.

.
.

Μέσα σὲ ἄσπρα σύγνερα προβαίν' ἡ χαραυγοῦλα
'Σ τὰ παστρικά σεντόνια τῆς σὰν θερμασμένη κόρη,
Σὰν σκλαβοπούλα ὁμορφῆ ποῦ σκιάχτηκ' ἡ καϋμένη
Τὸ μάτι τοῦ Βεζύρη τῆς, τὸ γέλοιο τοῦ Πασσᾶ τῆς.
Καὶ περπατεῖ καὶ περπατεῖ καὶ βγαίνει ἀπὸ μιὰ τάχνη
Γλυκεῖα γλυκεῖα καὶ νόστιμη ὥσάν τὴν Μελοπομένη,
Ὅταν ἀρ' τὰ μυστήρια τὸν νοῦν μας χαίρετάει·
Σὲ μιὰ ραχοῦλα πράσινη ὅλο δροσιὰς γλυμάτη
Ὅπου τὸ πόδι τῆς σκλαβίλς ἀκόμῃ δὲν ἐδιάβη,
Σὰν δάκρυα ζηλιάρικα, ρίχτει θαμπὲς ἀχτίνες·

Ποῦ λές, ὅτι τὴν ἄφησε τὸ ἐρωτικό της Ἄστρο
Ὁ Αὐγερινὸς καὶ ἀγάπησε τὰ κάλλη τῆς Ἑλλάδος.

Μαζῇ φιλιὰ καὶ δάκρυα σταλάζουν 'ς ἓνα δέντρο·
Ἐκεῖ ἔν' Ἑλληνόπουλο λαμπρὸ σὰν τὸ ἀστέρι,
Σὺν ντροπαλὸς ὁ ἔρωτας ντιμένος φουστανέλλες,
Συλοῖσμένα κάθεται κρατῶντας τὸ τουφέκι.
Δὲν σιέται, δὲν σαλεύεται σὰν μαρμαροφιασμένο,
Μόνον τὰ φύλλα τοῦ δεντροῦ χαϊδεύουν τὰ μαλλιά του
Ποῦ πέφτουν καστανόχρυσα 'ς τὸ Δάμασκι σπαθί του.
Τὰ φρίδια του δῶα σπαθιὰ τὸν Τοῦρκο φοθερίζουν!
Τὰ μάτια του δυὸ χερουδίμ τὴν τυρχνίη σκιάζουν!
Στὰ μαρμαμένα χεῖλη του κάθεται ἡ καρδίη του
Σὺν νυχτοποῦλι θλιθερὸ σὲ μαραμένο ρόδο.
Ἡ φουστανέλλα του λερὴ, ἐδῶ, ἐκεῖ σκισμένη
Δείχνει τὸν κρίνο ποῦ ὁ Βορρειαῖς ἐλέρωσε μὲ σκόνη
Καὶ ποῦ τὸν ἔσκισαν μικροῦ ἀστρίτη τὰ γλωσσίδια·
Ὁ Ἥλιος 'ς τὸ σελάχι του θαρρείς ὅτι πλαγιάζει·
Φορεῖ τὰ ροῦχα ποῦ φορεῖ 'ς τὰ κύματα ἡ δύσις·
ἔχει τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ κουμπιὰ τῆς φέρμελῆς του· (10)
Τὴν Πούλλα τὴν ἐξάστερη γιὰ γκόλπι του κρεμάει.

Μὰ καὶ σελάχι καὶ ἄρματα καὶ φέρμελαις καὶ γκόλπια
Δὲν λάμπουν, δὲν ἀστράφτουνε σὰν τὴν γλυκεῖα ματιὰ του,
Καὶ λάμψι καὶ ὁμορφιὰ θαρρεῖς ἐκείνη τοὺς χαρίζει·
Πολλοὶ μὲ τέτοια ἄρματα δείχνουνε μακελάρη·

Πολλοὶ μὲ τέτοια φορεσιὰ δείχνουν τυράννου δοῦλους
Καὶ αὐτὸς δείχνει ἀρχάγγελο ποῦ εἰς τὴν γῆ κατέβη
Νὰ δώσῃ φίλημα γλυκὸ 'ς τὰ χεῖλη τῆς Ἑλλάδος.

Σὲ 'λίγο πάτημα βαρὺ τῆς λυγαριᾶς σαλεύει
Κ' ἡ φτέρη γένει μοναχῇ στοῦ φίλου της τὸ βῆμα·
'Λίγο πολὺ δὲν πέρασε ποῦ μέσ' ἀφ' τὴν πυκνάδα
Στῆθος ἐφάνηκε πλατὺ καὶ ἀσπροτριχωμένο
Σὰν κάμπος ἀσπρολούλουδος, σὰν λόγκος χιονισμένος·
Καὶ τὰ μεγάλα γένεα του σὰν ἀνθισμένα μῆρτα.—
Ἀφ' τὴν πυκνάδα ἔγένοντα· ἔβλεπες μία πᾶχνη
Σιγὰ νὰ ξετυλίγεται καὶ μιὰ ψυχὴ νὰ ἔγαίνῃ
Ψυχὴ ποῦ πάει 'ς τὰ ὄνειρα φίλο της νὰ φιλήσῃ.—
Κινεῖ τὸ βῆμα τοῦ Θεοῦ τῶν ἐρημιῶν ὁ Γέρος,
Καὶ πάει, πάει 'ς τὸ ἔλατο ὅπου τὸ Παλληκάρι·
Καὶ παιγνιδοῦν ἀρμονικὰ 'ς τὴ λιγερὴ του μέση
Μπαλάσκες ποῦ περιγελοῦν τῆς ἀστραπῆς τὴν λάμψι.
Τὰ δυὼ του μάτια δυὼ ἀητοὶ ποῦ κυνηγοῦν τὸν Ἥλιο,
Σοῦ δείχνουν ἢ τὸν Ζαχαριὰ ἢ τὸν Σουλιώτη Λάμπρο,
Γιατὶ δὲν μοιάζει ἄλλος κανεὶς τοῦ Ἄρη τῆς Ἑλλάδος.

ΓΕΡΟΣ.

Ἦρα καλὴ λεβέντη μου,

ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

Καλῶς τὸν Καπετάνο. (14)

Εἶπε κ' ἀνασησώθηκε σὰν τὸ παιδί τῆς μάχης
Καὶ σείστηκε τὸ ἔλατο γιὰ νὰ τοὺς χαιρετήσῃ·

καὶ τὸ σεμνὸν κουδούνισμα τῶν λιμπιστῶν ἀρμάτων,
ἀντήχησαν ἢ πράσινες τῆς ἐρημιᾶς ῥαχοῦλες,
ὥσαν νὰ στέλνουν φίλημα γλυκὸ ἔς τὸ παλληκάρι.

ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

Καπετὰν Λάμπρο μου κανεὶς σήμερα δὲν ἐδιάβη. . .
Τὸ «Λάμπρο,» δὲν ἤξέρω πῶς, τὸ ἀντήχησαν οἱ βράχοι,
ἔλεγε πῶς τόσοι ἀντοὶ τὸ ἐπῆραν ἔς τὰ φτερά τους,
καὶ τῷτρεχαν ἔς τοὺς οὐρανοὺς νὰ τὸ φιλοῦν τ' ἀστερία.

ΛΕΒΕΝΤΗΣ.

Μόνον τῇ νύχτα πέρασαν δυὼ, τρεῖς φτωχοὶ ῥαγιάδες,
κυνηγημένοι ἀφ' τοῦ Ἀλῆ τῇ ματωμένη λύσσα·
ψωμί, μπαροῦτι ἐζήτησαν, ψωμί, μπαροῦτι ἐπῆραν. . .

ΓΕΡΟΣ.

Γιὰ 'κεῖνο τὸ βρωμόσκυλο κ' ἐγὼ θὰ σὲ πικράνω.
Μία γραφὴ μοῦ ἔστηλε κ' ἦρθα νὰ σ' τὴ διαβάσω·
ἀεὶ καὶ ἔς τὸ αἶμα ἐβούταγε τὸ ἄσπλαγχνὸν τοῦ 'νύχι,
καὶ ὁ Διάβολος τοῦ ἔλεγε κ' ἔγραφε τὴ γραφὴ του.
ἄκου πιστέ μου σύντροφε, παλληκαρᾷ μου Διάκο. . .
Τὸ «Διάκο» πῶς τ' ἀντήχησαν πέρα, γιὰ πέρα οἱ κάμποι!
Οἱ κάμποι, τὰ χαμόκλαδα; ἢ λαγκαδιαῖς, οἱ βράχοι!
ἀεὶ κ' ἔγειναν στρατόπεδα Ἑλληνικὰ οἱ λόγγοι,
καὶ κάθε δέντρο ἔγεινε Ἑλληνικὴ Σημαία·
ἀεὶ πῶς φουᾶ ὁ Ἀρχάγγελος τὴν σάλπιγγα τῆς μάχης,
πῶς ὁ Χριστὸς ἐρχοῦτουνε Ἑλληνικὰ ντυμένος,
γιὰ νὰ μαζώξῃ ἀρματωλοὺς, τὸ Διάκο νὰ φιλήσῃ.

ΓΕΡΟΣ.

Διάκο μου θέλει ὁ Ἀλῆς τὴ πρώτη Σου γιὰ σκλάβο. . .
ἢ τῷμορφο κεφάλι Σου κανίσκη νὰ τοῦ στείλω. . .

ΔΙΑΚΟΣ.

Ἄν ὦφελεῖ, παλληκαρεῖ, τοῦ Γένους, χάρισμά Σου!
 Ἀλλιῶς, τὸ κουβεντιάζουμε μὲ τὰ σπαθιά μας Λάμπρε.
 Καὶ ὁ Λάμπρος βγάνει τὸ σπαθί! ὁ Αὐγερινὸς θαμπώνει
 Καὶ τ' ἄγρια τριαντάφυλλα τὸν κόρφο τους σφαλοῦνε,
 Καὶ τρέμουνε ἡ ἐρημιαῖς, καὶ τὰ βουνὰ μαυρίζουν,
 Γιατὶ λὲς τῶρα θὰ πιαστοῦν τὰ δυὸ τῆς γῆς λεοντάρια.
 Μὰ ὁ Λάμπρος πέρα πέταξε τὸ φοβερὸ σπαθί του·
 Τῷχει νὰ σφάζῃ τὴν Τουρκιὰ καὶ ὅχι τοὺς λεβέντες.
 Δυὸ λεοντάρια ἄγρια 'ς τὴν ὥρα νὰ πιαστοῦνε,
 Ἐγένιναν Γέρο-Δέλφινας φιλῶντας τὸ παιδί του.
 Κ' ἡ ἐρημιὰ ποῦ θάλασσα ἔδειξε θυμωμένη
 Γελάει πάλι σιγαλὰ σὰν γαλανὸ περιγίλι·
 'Σ τοῦ γεροντοπαλληκάρη τὴν ἀγκαλιά ὁ λεβέντης,
 'Μοιάζει μὲ τὸν Αὐγερινὸ 'ς τὸ χιόνι τοῦ χειμῶνα·
 Φιλεῖ ὁ γέρος τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὸ γέρο
 Καὶ ἀχόρταστα ἡ ἐρημιαῖς τοὺς δυὸ ἀντιφιλοῦνε.

ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ὁ Σάμης ἂν δὲν ἔχυσε τὸ αἷμά του γιὰ Σένα,
 Ἄν τὴν καρδιά Σου ἐφθόνησε ὁ Σκαλτσοδῆμος (12) Διάκος,
 Γένουμαι παλληκάρι Σου ἐγὼ καὶ πρόσταζέ με·
 'Σ τὸν οὐρανὸ θὰ χαίρουμαι, ἂν πέσω 'ς τὸ πλευρὸ Σου.
 Τὴν ὠμορφιά τῆς λεβεντιάς κανέναν δὲν γνωρίζει,
 Μὰ ὁ Λάμπρος, ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ λεβέντης, τὴν γνωρίζει!
 Πολλοὶ ἔχουν τὸ κάρβουνο ποῦ καίει τὰ σωθικά τους,
 Ἄλλοι σκουλίκια λαίμαργα, ἄλλοι μαλλιά καὶ ἀγκάθια·

Μὰ ὁ Δάμπρος ἔχει μέσα τοῦ καρδιὰ παλληκαρίσ᾿·
Τὸ ξέρει ὁ Γέρο-Ὀλυμπος καὶ τοῦ Σουλιοῦ οἱ βράχοι,
Τὸ ξέρουν ὅλα τὰ βουνὰ τοῦ μᾶς τηράνε γύρω·
Μὲ τὴν εὐκὴ μου σύντροφο, φεύγα παιδί μου ἀπόψε,
Σύρ᾿ ἐς τοὺς Κλέφτες τοῦ Μωριά, ἐς τὸν Ὀδυσσεά σύρ᾿ (13)
Τὸ παλληκάρι ὅπου κί' ἂν πᾶ' θὰ τὸ γλυκοφιλήσουν.

Καὶ μέσ' ἀπὸ τῆς λαγκαδιαῖς καὶ ἀφ' τοὺς βράχους βγαίνει
Πλῶ τοῦ λὲς ἀφ' τ' οὐρανοῦ τοὺς θόλους καταβαίνει,
Σὺν κόρη, ποῦ δὲν φαίνεται ἀφ' τὸν Θεὸ σταλμένη.

Καὶ μ' ἓνα στόμα μυστικὸ, ὅπου δὲν ξεχωρίζει,
Ὡς νὰ τοῦ λέει «ὁ Θεὸς ποτὸς εἶσαι σὲ γνωρίζει!»
Τοῦ γερο-κλέφτη τὴν καρδιὰ μὲ ἀγιασμὸ ραντίζει.

Κ' ἡ ἀντιλαλὴ γλυκὰ γλυκὰ κατὰ τὸν Διάκο γέρνει,
Σὺν ἀδερφῇ μικρότερῃ τῆς ὠμορφιάς του κρένει
Καὶ εἰς τὸ μονοπάτι του ἄφαντους κρίνους ραίνει.

Διὸ ἄστρα τὰ ματάκια τοῦ στοὺς Οὐρανοὺς ὑψώνει,
Ἐκεῖ ποῦ μόνον τ' ἀγαθοῦ ἡ φαντασία σώνει,
Καὶ μ' ἓνα δάκρυ ἄκακο τὴν τύχη του μαλώνει.

Ὅσ᾿ ἐλπίδα δολερὴ ἔφυγ' ἐκεῖν' ἡ μέρα.
Πλανᾶται ὁ μαῦρος Διάκος μας σὺν ἔρμῃ περιστέρᾳ—
Τὸν Δάμπρο βλέπουν τὰ βουνὰ σὺν ἄτυχῳ πατέρα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β'. ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

ΣΚΟΤΑΔΙ ἐδῶ, σκοτάδι ἐκεῖ,
Ἵ δ' ἅ τὰ μέρη πῖσσα!
Μὴ καταχθόνια φυλακὴ
Ποῦ Βασιλεὺς ἡ κίσσα
Εἶναι ἡ γῆ τῆς Δόξης.

Τριγύρω τῆς κουφοπετοῦν
Σκλασμέναις νυχτερίδες.
Τὸ ἄθαφτο σῶμα δὲν φιλοῦν
Τοῦ Φεγγαριοῦ ἡ ἀχτίδες
Γιὰ νὰ διαβῆς νὰ σπρώξης.

Χρόνοι ἀντίχριστοι πετοῦν
Μὲ λύσσα ἔς τὸ σκοτάδι·
Καὶ πέφτουν καὶ ἀναθεματοῦν,
Σὰν δαίμονες ἔς τὸν Ἄδη
Τὰ οὐράνι' ἔν' ὀυμηθοῦνε.

Τὰ τριαντάφυλλα, ἡ μοσχλαῖς
Ποτίζονται μὲ αἷμα·
Δάκρυα ἔχουν γιὰ δροσιαῖς
Καὶ πλέκονται 'ς τὸ στέμμα
Ἐκείνου ποῦ μισοῦνε.

Καὶ πλὴλ... 'ς τὴ σκλαβωμένη γῆ
Ἡ δάφνη δὲν ἀνθίζει·
Καὶ μία, μία καθ' αὐγὴ
Ἐλπίδα φτερακίζει
Ἀφ' τὸ γυρτὸ κεφάλι.

Τῆς ἀλυσίδας ὁ τρυγμὸς
Τὸν σκλάβο συντροφεύει,
Ὅταν τὴ νύχτα μοναχὸς
Τὰ χεῖλη ἀναδεύει
Χωρὶς φωνὴ νὰ 'βγάλλῃ.

Κοιλάει 'ς τὰ σκότῃ ὁ τρυγμὸς
Σὰν βογγητὸ θανάτου
Ποῦ ἔρχεται μουγγὸς, μουγγὸς
Σὰν ἀφ' τὰ χθόνια κάτου
Θυμὸς θαμμένου Γίγα·

Καὶ ἀνατινάζεται ὁ Ῥαγιᾶς,
Τὰ μάτια ὅτι σφαλίζει,
Καὶ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς νυχτιᾶς
Θαῤῥεῖ πῶς ξαγναντίζει
Τὸ φάντασμα τοῦ Ῥήγα.

Καὶ ἀνάθει, καὶ παγώνει,
Καὶ τὰ σίδερα δαγκώνει,
Καὶ τὰ δόντια του τσακίζει,
Καὶ τοὺς κρίκους του λιγίζει,
Καὶ τὸ φάντασμα γελά.

Λὲς καὶ μέσα 'ς τὰ σκοτάδια
Τοῦ πετᾷ φιλά καὶ χάιδια.

Καὶ ὁ σκλάβος ἀνδριεύει
Καὶ τοῦ φεύγουνε οἱ φόβοι
Καὶ ἰδρώνει, καὶ παλεύει,
Καὶ τὰ σίδερά του κόβει
Καὶ τοῦ τύραννου μιλά.

.

Τί χτυπίεσαι Ἀουστρία;
Τί τραβᾷς τὰ μάγουλά σου;
ἔχει δρόμους ἡ κακία
Γιὰ νὰ τρέξουν τὰ παιδιὰ σου.

Τοῦ Ἀνδρούτσου καὶ τοῦ Ρήγα (14
Οἱ πνιγμοὶ ἂν δὲ Σὲ σώνουν,
Μὴ τὰ δύχτιά σου ᾔναι ἴλγια;
Μὴ παρέκει δὲν ἀπλώνουν;
Τοῦ Φεῤῥαίου μας ὁ ἦχος
Ἄν ἀκόμ' ἀντιλαλεῖ,

Νὰ σοῦ ζήσῃ ὁ Μετερινῆχος
Καὶ τὰ πάντα διαλίσῃ.

Τὰ βουνά μας ἂν καπνίζουν,
Ἄν τὰ πέλαγα βογκοῦν,
Καὶ τὰ νέφη μπουμπουνίζουν
Μὰ χτυπιῶνται καὶ σκορποῦν.

Μὴν ἀψώνεις Ἀουστρία,
Μὴ χαλᾷς τὰ σωθηκά Σου,
Ἔχεις τὴν Διπλωματίαν
Ποῦ σπουδάζει τὰ παιδιὰ Σου.

Ἄν ᾽ς τοὺς θράχους κυματίζει
Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία,
Ξέρει αὐτὴ καὶ τὴν ξεσκιίζει
Μὲ δυὼ λόγια τῆς ὥραϊς.

Μὴν χτυπιέσχι Ἀουστρία
Μὴ τραβᾷς τὰ μάγουλά Σου·
Ἔχει δρόμους ἢ κακίαν
Γιὰ νὰ τρέξουν τὰ παιδιὰ Σου.

.

Ἐφυγ' ἡ νύχτα τῆς σκλαβιᾶς ποῦ ἐτρόμαζε τὸν κόσμον
Ὅσ' ἂν Ἀράπισσα γρηᾶ, σ' ἂν φοβερὴ πκνοῦκλα·
Ἦρθαν τὰ ξημερώματα χχροῦμεν' Ἀγγελούδια

Καὶ φέρανε τὴν ἄνοιξιν τοῦ Παραδείσου κόρη.
Χαϊδεύει τ' ἄγρια βουνὰ καὶ ὕλα πρασινίζουν,
Χώνεται μέσ' τῆς λαγκαδιᾶς καὶ ὕλαις ἡμερώνουν
Καὶ μ' ἓνα φίλημα γλυκὸ τοὺς λόγκους λουλουδίξει.
Γελάει 'ς τῆς παραποταμιαῖς ἡ δάφνη λουλουδάτη,
Καὶ 'μοιάζουν τὰ λουλούδια τῆς Σουλιωτοπούλας γέλοιον·
Ποῦ λὲς πῶς τῆς ἀθάναταις Σουλιώτισαίς τηράξεις,
Μὲ τὰ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ νὰ γκρεμιζῶνται τώρκα.
Σπιθογελᾷ ὁ Οὐρανὸς 'ς τὰ κόκκινα ντυμένους
Καὶ μὲ χρυσᾷ τριαντάφυλλα ὁ ἥλιος ἐστολίσθη,
Ποῦ λὲς φιλέλληνας Θεὸς χαρίζει τῆς Ἑλλάδος
Τὸ Στέμμα τῶν Καισάρων τῆς καὶ τὴν πλατεία Χλαμύδα,
Ποῦ ἐσκέπασε Νικήτρια τὸν γίγαντα τῆς Ρώμης,
Ποῦ ἐνίκησε κ' ἡμέρωσε τοῦ Βρένου τὰ θηρία
Καὶ τῆς Ἀγγλίας τοὺς λαοὺς ποῦ ἐτρώγοντο σὺν λύκοι. (15)
Σὺν γαλναῖς Σπαρτιάτισαίς ἡ θάλασσαις γελᾷνε,
Καὶ ὅπως κυματίζουνε τὰ δροσερὰ νερά τους
Καὶ βγάζουν τὸ μурμουρίσμα ποῦ τὴν καρδιὰ λιγόνει,
Ἡ Μοῦσε, λὲς πῶς λούζονται, Θεὲς Ἑλληνοπούλαις,
Νὰ καθαρίσουν τοὺς ἀνθοὺς ἀφ' τῆς σκλαβιάς τὴ σκόνην.
Καὶ ὅταν γλυκεῖα ἡ θάλασσα στολίζεται γαλήνη,
Σοῦ φαίνεται ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία πῶς σκεπάζει
Μ' εὐλάβειαν ἐκκλησιαστικὴ 'ς τοῦ Φεγγαριοῦ τὴν λάμψιν
Τὰ μνήματά τοῦ Ἀνδρούτζου μας, τοῦ Ρήγα, τοῦ Ὑψηλάντη!
Καὶ πάλε ὅταν ὁ Βορρειαῖς ἀρπάζει τὴ γαλήνη
Τηράξεις ὀλοφάνερα κάποιος ἀνδρειωμένος

Ν' ἀρπάξῃ τὴ Σημαίαν μας ἀπὸ τὸ Ἅγιον μνῆμα
Καὶ εἰς τὸν ἰδῶ της Σταυροῦ, σὰν χάρος τῶν τυράννων,
Νὰ τὴν ἀπλώνῃ, νὰ πετᾷ! νὰ πελεκᾷ τοὺς Τούρκους!

.

Δὲν ἀγροικᾷ παρὰ βροντοῖς, δὲν βλέπεις παρὰ φλόγαις,
ὡς νᾶχουν στόμα τὰ βουνά, καὶ ν' ἀνοιζαν κουβέντα,
Ποῦ σταυροπόδι κάθονται σὰν γέροντες τριγύρω.
Εἶναι οἱ θρόντοι λόγοι τους καὶ γέλοιο τους ἡ λάμψι,
Καὶ ὅλο πᾶνε κι' ἔρχονται ἡ φλόγαις σὰν κομῆτες·
Συναπτιδῶντ' ἐδῶ, ἐκεῖ καὶ κᾷτι μουρμουρίζουν,
Σὰν κᾷτι λόγους μυστικούς ποῦ ἓνα κόσμος κλειοῦνε·
Καὶ νά, σὲ ἄλλο ἀκούεται ἡ σάλπιγξα τοῦ Ρῆγα,
Καὶ ὁ Ρῆγας μας ἄς κείτεται 'ς τὸ 'ματωμένο μνῆμα·
Καὶ ἀνασηκόνοντ' οἱ λαοὶ κ' οἱ τύραννοι τὰ χάνουν.
Καὶ ἀπὸ βράχο σὲ γκρημνὸ, κι' ἀπὸ γκρημνὸ σὲ βράχο,
Καὶ ἀπὸ λόγγο εἰς λαγκαδιὰ ὁ ἀντίλαλος κοιλάει
Καθὼς κοιλάει 'ς τὴν ἐρμιὰ τοῦ τούφεκιου ὁ βρόντος.
Καὶ ροβολάει ἀφ' τῆς κορφαῖς ἡ Κλεφτουριά βροντῶντας,
Λαμπροκοπῶντας, καίοντας σὰν ἀναμμένο ῥέμα·
Θαῖρρεῖς πῶς ἐξεχείλισε τῆς Αἵτνας τὸ καμῆνι,
Θαῖρρεῖς μὲ μιᾷς ἡ λαύραις τῆς τὸν κόσμον θὰ χαλάσουν
Καὶ ἄς ἦν τῆς Ἀναστάσεως τόσα κεριά οἱ Κλέφταις!
Κι' ἄς πῆραν' ἀφ' τὸ Ἅγιον Φῶς! τῆς σπῖθαις τῶν σπαθιῶν του
Καὶ φτερακίζ' ὁ Φοῖνικας 'ς τὸν ἀναμμένο αἰθέρα,
Καὶ κολουμπάει 'ς τῆς φωτιαῖς καὶ καταπίνει φλόγες·

Πετάει ἐδῶ, πετάει ἐκεῖ, πετάει σὰν τ' Ἅγιο Πνεῦμα
Ποῦ ἐγένηκε Περιστερὰ κί' ἐγλύτωσε τὴν Πλάσι·
Ἐς τῆς Ἁγίας Λαύρας τοὺς Γκορημνοὺς κάθε στιγμή πηγαίνει
ὡς ἀπ' ἐκεῖ νὰ χύνεται ἡ φλόγα τοῦ πολέμου,
ὡς εἰς ἐκεῖνα τὰ βουνά, συρμένη ἀπ' ἀγέρες,
Τοῦ Ἑλληνικοῦ Κατακλυσμοῦ ἡ κιβωτὸς νὰ πλέη.

.

Σε 'κειὰ τὰ μαῦρα ῥεῖπια ὁ Γερμανὸς τῆς Πάτρας,
Σὺ Νῶε τῆς πατρίδος μας, σὰν ὁ Χριστὸς εἰς νέφη
Με τοῦ Φερῆραίου τὴν σάλπιγχα καὶ τὴν σημαία τ' Ἀνδρούτσου
Κουνεῖ, σαλεύει τὰ βουνὰ ποῦ τώρα λὲς θὰ πέσουν
Τὸν κόσμὸ νὰ σκοτώσουνε ποῦ δέχετ' ἄλυσίδες,
Γιατὶ ὁ δοῦλος τὸν Θεὸ ἔς τὰ πλάσματά του ἔβριζει·
Κάλλιο ἔς τὸν Ἄδη ἀμαρτωλὸς παρὰ ἔς τὸν κόσμον σκλάβος·
Καὶ ὅποιος σκλάβου δὲν μπορεῖ ἐλευθεριά νὰ δίνη,
Καὶ μὲ τὸν Χάρο μάρτυρα ἅς τὸν ἐλευθερώνη.
Μὰ ὡς τόσο σελόνται τὰ βουνὰ καὶ σιέται, σιέτ' ὁ κόσμος·
Κὺν ἡ συντέλεια ἔφτασε, κἄνε ἡ σωτηρία,
Καὶ κυματίζει ὁ Σταυρὸς κ' ἡ σάλπιγχα φωνάζει
Καὶ καταβαίνουν οἱ Ἄητοὶ καὶ τὰ λελέκια φεύγουν.
Πρῶτος Ἄητὸς ἀκούετε ἔς τὴ Λιβαδιὰ ὁ Διάκος.

.

Με τὸν λεοντοβύζαχτο Λεβέντη τοῦ Ἀνδρούτσου
Ἰῆκαμ' ὁ Διάκος συντροφιά ἔς τοῦ φονικοῦ τὸν δρόμο·
Ποῦ ὁ κόσμος ἐφαντάσθηκε πῶς βλέπει τὸ διπλὰρι

Ποῦ ἐγέννησεν ὁ πόλεμος μὲ τὴν ἐλευθερίαν.
Κι' ὁ Λάμπρος μὲ τὸν πόνο τοῦ στοῦ χωρισμοῦ τὸν λόγον,
Πατέρας ποῦ στερέφθηκε μοναχογιὸ διὰμάντι,
Ποῦ ἡ τύχη τοῦ τὸ ζήλεψε καὶ τῶκλεψε μιὰ νύχτα,
Βογκάει σὰν βράχος ἄγριος ποῦ ἀντιλαλεῖ τὸν φόνον·
Καὶ μοναχὰ ὁ κακόμοιρος παρηγοριέται 'λίγο
Ὅταν ἀκούει 'ς τοὺς γκρηρνουὺς νὰ λέρῃ τὸ μεσονύχτι
Κανένα ἀντραγάθημα ἄφ' τὰ πολλὰ τοῦ Διάκου.
Λέει πῶς τὸν θυμήθηκε καὶ τοῦ φιλεῖ τὸ χέρι,
Κι' ἓνα χαμόγελο χλωμὸ τὰ χεῖλη του ἀναδύει,
Τὰ χεῖλη του ποῦ τὰ πατεῖ καὶ τὰ μαραίν' ἡ λύπη
Σὰν βράχου ἀσπρολούλουδα μισοκιτρινισμένα,
Ποῦ ἀπάνω τους τὴ λύπη του τὸ νυχτοπούλι χύνει.
Δείχνει μὲ τὸ χαμόγελο τὸ ἄγριο πρόσωπό του
Βράχου ποῦ ἡ δύση τοῦ πετᾷ ἀχτίδες χλωμιασμέναις.
Μὰ τώρα κάμποσο καιρὸν ὅλο χαμογελάει
Γιατὶ ἄλλη δὲν ἔχουνε ἡ ἐρημιαὶς κουβέντα
Παρὰ τοῦ Διάκου τ' ἄρματα, τοῦ Διάκου τὰ στολίδι,
Τοῦ Διάκου τὴν παλληκρίά, τὴ λεβεντιά τοῦ Διάκου.
Μονάχος σφάζει, πελεκᾷ ἐδῶ, ἐκεῖ τοὺς Τούρκους,
Μονάχος Κλέφτης περπατεῖ, μονάχος Καπετάνος.

.

Ἐς τὴν Ἅγια Μαύρ' ἔχει καιρὸ ποῦ λείπ' ὁ Ὀδυσσεύς·
Ἐκεῖ! ποῦ 'μαζωχτήκανε ἄρματοῦλοι καὶ Κλέφτες·
Νὰ κρυοκουβεντιάσουνε σὰν ἄστρα 'ς τὸ σκοτάδι·

Καὶ ξαγναντοῦν ἀπὸ μακρὰ τοῦ Διάκου τῇ Σημαίᾳ
Εἰς τὰ βουνα τῆς Ῥούμελης ὡς νὰ τοὺς χαιρετάῃ,
Νὰ κρένῃ μὲ τὰ σύγνεφα, μὲ τὸ Βορρειαὶ νὰ παίζῃ,
Μὲ ἑατωμένη ὠμορφιὰ σὰν τὰ μαλλιά τοῦ Διάκου.
Καὶ ἀπὸ ἑκεῖ μὲ τὰ φιλιὰ τοῦ πόθου Τοῦ ῥιμᾶνε·
Ὁ πόθος πλεῖστον ῥιμᾶ ἀπὸ τὸ κρῦο στόμα.
Κι' ὁ Διάκος πλὴν πέρνει φωτιά, καὶ πλὴν χτυπάει τοὺς Τούρκους·
Τὸν ἐφηβὴν ὁ Βελτασῆς, ὁ Πεχλεβὰν τὸν φεύγει·
Τὸν τρέμει ὁ Ἀλήπασσας, τὸν σκιάζετε ὁ Σουλτάνος.

.

Ἰρραῖος σὰν τὸν ἔρωτα, ἀνδρείος σὰν τὸν Ἄρη,
Ζηλεύουνε ἡ λαγκαδιαῖς πᾶ νὰ τὸν πρωτοπάρῃ,
Σὰν Ζέφυρο τὸν δέχεται τὸ τρυφερὸ χορτάρι.

Γελοῦν τὰ τριαντάφυλλα σὰν ντροπαλαῖς παρθέναις,
Σὰν τῆς μικραῖς καλόγρηραις, μυρσίνες ἀνθισμένες,
Σὰν ἄγγελο τοῦ ὕπνου τοὺς τὸν βλέπουν ἢ καυμέναις.

Παραβαλλόνται τὰ πουλιὰ ποιοὶ κάλλιο νὰ λαλήσῃ·
Παραβαλλόντ' οἱ Ζέφυροι ποῶς κάλλιο νὰ φυσήσῃ
Καὶ ποῶς ἀπ' ὅλους πλεῖστον τὸ Διάκο νὰ φιλήσῃ.

Μὰ ὁ Διάκος πλεῖα ἔτῃς λαγκαδιαῖς, σοὺς ὁράχους δὲν πετάει·
Ἡ Λιβαδιά του ἡ γλυκειὰ μὲ πόνον τὸν ζητάει· (16)
Καὶ πάει, πάει καὶ πίσω του γυρίζει καὶ κυτάει.

Κυτάει καὶ τὰ λημέρια του μὲ δάκρυα χαϊδεύει,
κὶ ἓνα πικρὸ παράπονο τὰ χεῖλη του ἀναδύει. . . .
Ἐνύχτωσε . . . τὴν ἄλλ' αὐγὴ δὲν βλέπει ὅ,τι γυρεύει.

Σφιχτὰ, σφιχτὰ ἡ μάννα του τὸν σφίγγει στὴν ἀγκάλη,
δὲν θέλει ἀπὸ τὰ χεῖλη του τὰ χεῖλη της νὰ βγάλῃ
Κ' ἡ ἀδερφή του ἐλύγωσεν ἀπὸ χαρὰ μεγάλη.

.

Δὲν τὸν χόρτασαν ἡ μαύραις,
Δὲν τὸν χάρηκαν καιρό·
Ἀφ' τοὺς κόρφους τοὺς πετάει
Σὰν ἀέρι δροσερό.

Συγνεφιάζ', ἀστράφτει! βρέχει!
Σειέτ' ὁ κόσμος! τρέμ' ἡ γῆ!
Ἄγρια κόρη τοῦ Ζαλόγγου.
Τ' Ἀπριλιοῦ βγαίν' ἡ αὐγή.

Ἄρματόνει ὁ Διάκος ὅλους,
Καὶ ἡ ἄγριας ἐλιαῖς
Εὐελαστώνουν ἀφ' τοὺς τάφους
Σὰν ὠθηβαίησαι παλαιῖς.

Καὶ ἡ Λιβαδιὰ ξεσχίζει
Τὴν ἐρωτικὴ στολὴ
Καὶ πετιέται στῆς χιλιάδαις
Σὰν τῇ Χαίδω (17) ἄρματωλή.

Ἀφ' τοῦ Διάκου κάθε μάτι
Λὲς πῶς λάμπει τ' Ἅγιο φῶς!
Καὶ 'ς τὸ βρόντο, καὶ 'ς τὴ βία
Δὲν τὸν φτάνει δ' κεραυνός.

Καὶ ὁ Τεμέρμπτης μαθαίνει (18)
Τί θὰ 'πῇ Χριστιανός!
Καὶ ὁ Διάκος κεραυνώνει!
Κι' εὐλογεῖ ὁ Γερμανός!

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ι΄ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Η ΑΝΘΟΥΛΑ. / 141

ΕΙΝΑΙ βαθειὰ μεσάνυχτα κι' ἓνα γλυκὸ σκοτάδι
Σὰν πάχνη ἀνοιξιάτικη, σὰν ὕπνος ζαχαρένιος,
Σὰν ὄνειρο παρθενικὸ κυλιέται 'ς τὰ λειβάδια·
Ναναραφλοίσβηστο νερὸ τὴν φύσι ἀποκοιμάει
Ποῦ λὲς πῶς ἀνασένουνε μικρὰ παιδιὰ 'ς τὸν ὕπνο,
Καλῶς κυλιέτ' ὁ Ζέφυρος 'ς τὰ δροσερὰ τριφύλλια.
Θαμποβολάει ἐδῶ, ἐκεῖ κανένα ἀστεράκι
Σὰν βλέμμα ἐρωτοφλόγιστο, σὰν λογισμὸς ὠραῖος
Μέσα 'ς τὰ πάθη τῆς ζωῆς, 'ς τῆς ὀρφανιάς τὴ νύχτα.
Μεσάνυχτα γλυκύτερα δὲν ἔδειξεν ὁ γάμος·
Μεσάνυχτα ἡμερώτερα δὲν ἔχουν τὰ μυστήρια·
Σὰν τῆς Λαμπρῆς τὰ ζωντανὰ μεσάνυχτα γελᾶνε·
Τηράξεις τὸ θυμιάμα ποῦ σμίγει τοὺς δυὼ Κόσμους,
Σιγὰ, σιγὰ, ὡς χύνεται ἡ πάχνη ἀφ' τὰ λουλούδια.
Τ' ἀρνάκι' ἀθῶοι μάρτυρες πλαγιάζουνε 'ς τὴ χλόη,
Καὶ ἀφ' τὰ στολίδι τῆς Λαμπρῆς δὲ θάλειπε κανένα,
Ὁ γκρίνης ἂν δὲν ἔχυνε τοῦ Γολγοθᾶ τὸν θρῆνο

Κι' ἂν δὲν τ' ἀποκρινότανε τρεμουλιαστά τ' ὀρνίθι,
Σὰν καταχθόνια μιὰ βοή ποῦ σέρνεται 'ς τοὺς τάφους·
Καὶ τὰ λουλούδια γέρνουνε καὶ τὰ πουλιὰ σιωπαίνουν.

.

Ὡς ἐκείνη τὴν κατάνυξι, 'ς ἐκεῖ τὸ ἔρμολήσι
Προσκυνητὴς ποῖς ἔρχεται δυὼ δάκρυα νὰ χύσῃ;
Φωνὴ πικρὴ ἀκούεται... δὲν φαίνεται ψυχή...
Καὶ ἡ νυχτιά κρυφοφιλεῖ τὸ «Ἄχ!» τοῦ δυστυχῆ.

Λὲς καὶ στενάζουν ἡ μυρτιάς, λὲς καὶ θρηνοῦν οἱ κρίνοι·
Κάθε λουλοῦδι 'ς τὴ δροσιὰ, λὲς ὅτι δάκρυα πίνει
Κι' ἀρχίζει ἕνα παράπονο τ' ἀέρι 'ς τὴν ἐτίλ,
Ἐρμολοῦ παιδί ποῦ σκιάζεται 'ς τοὺς δρόμους τὴν νυχτιά.

Καὶ κλαίγει ὁ ἀντίλαλος! καὶ φαίνεται 'ς τὴ φτέρι
Πῶς λαβωμένο ξεψυχεῖ κανένα περιστέρι.
Τὸ Φεγγαράκι ἄκουσε τὸ κλάμα 'κεῖ 'ψυλὰ
Καὶ γιὰ νὰ ἴδῃ δυὼ σύγγενα ἀνοίγει σιγαλά.

Ἢ 'πόνεσε ἡ ζήλεψε μιὰς λυγερῆς τὴ χάρι
Ποῦ ἐπότιζε μὲ δάκρυα τὸ τρυφερὸ χορτάρι,
Ἢ δυὼ πλατάνια ἐσκιάχτηκες 'ποῦ ἐδείχναν δυὼ σινιὰ;
Καὶ πρὶν φανῇ ἐτρέπωσε 'ς τῆς ἄσπραις συγγενιάς.

Τὴ λυγρὴ κρῦβει βαθεῖα ζηλιάρικο σκοτάδι
Μόνον τὸ 'μάτι τῆς καρδιάς τὴν βλέπει 'ς τὸ λιβάδι.

Κἂν τὸ Φεγγάρι ἐτρέπωσε 'ς τὴν ἄσπρη συγγενιά
Κἂν τρύπωσε τῆς λιγερῆς 'ς τὴ φτέρ' ἡ ὠμορφιά. }

Κί' ἔτσι γλυκὰ ἀκούστηκε τὸ στόμα της ν' ἀνοίγῃ
Ποῦ κόσμος καὶ παράδεισος σοῦ φαίνεται νὰ σμίγῃ.

Μέσ' τὰ σκοτάδια ἔλεγε ἀγγελουδιῶν χορὸς

Πῶς ψέλνει 'ς τὰ μυστήρια ποῦ κλεῖ ὁ οὐρανός.

Μ' ἀνάθεμά το ἀκούγεται τὸ μοιρολόι τοῦ γκλόνη
Ποῦ εἰς κάτι 'ψηλὰ μυστήρια τὸν κόσμ' ἀποδιπλώνει.

Καὶ τὸ Φεγγάρι σὰν σκλαχτὸ ἀνοίγει γιὰ νὰ ἰδῇ. . .

Κ' ἡ λυγερὴ σὰν μάγισσα τῆς νύχτας τραγουδεῖ.

«Δὲν τῶλπιζες λιβάδι μου

Νὰ γένῃ κουκουβάγια

Τ' ἀηδόνι ποῦ 'τραγουδάγε

'Σ τὰ μυρωμένα βέργια.

«Δὲν τῶλπιζα ἡ ἄμοιρη,

Δὲν τῶλπιζες καὶ σὺ

Νὰ γείρῃ 'ς τὸ βασίλειμα

Ἡ Πούλια Σου ἡ χρυσή.

«Ἀγαπημένη φτέρι μου

Εἰς τῆς δροσιαῖς σου μόνη

Πῶς θὰ καθήσω τῶλπιζες

Σὰν τ' ὠρφανὸ τρυγόνι

«Ὅταν 'ς τῆς πρασινάδας σου
Τῇ δροσερῇ ἀγκαλίᾳ
Ἔδιν' ὁ Διάκος κί' ἔπερνε
Σὰν Ζέφυρος φιλιᾷ;

«Καὶ σὺ πολυαγάπητη
Τοῦ Διάκου μου Δαφνοῦλα
Μοιρολόιστρα, πίστευες
Ν' ἀκούσῃς τὴν Ἀνθοῦλα!

«Διάκο μ', ἐδῶ καθόμαστε
Ποῦ μοῦπες μὲν φορὰ
— «Ἡ λεβεντιά 'ς τὰ χρώματα,
'Σ τὰ δάκρυα ἢ χαρά.»

«Ἕνα ξανθό Σου δάκρυο
Σὰν τὸ μαργαριτάρι,
Σὰν κάτι προφητεύοντας
Ἐκύλησε 'ς τὸ στάρι.

«Κί' ἐγώ... κί' ἐγώ σ' ἐτήραζα
Μὲ πρόσωπο ἄχνό
Καὶ ἀθέλητα ἀντίκρουσα
Σκιαχτὰ τὸν οὐρανό.

«Θυμοῦμαι σὰ νὰ 'σοῦριξαν
Μοῦ 'φάνη τὰ καλάμια,
Καὶ σὰ νὰ μὲ φοβέριξε
Μὲν μαυροφόρα λάμια.

«Μὰ ὁ Διάκος τότε μῶδοσε
Γλυκὸ, γλυκὸ φιλὶ
Καὶ εἶπα—«μαῦρο ἦτανε
Περαστικὸ πουλί.»

«Καὶ πάντα ὅταν κοιμῶτανε
Τὸν ἔψαχνα ἡ μαύρη,
Ὡς νᾶθελε τριγύρω του
Ὁ νοῦς μου κάτι ναῦρη.

«Καὶ πάντα τὸν ἐξύπναγα
Μ' ἀνήσυχο φιλὶ
Σὰ ναῦρισκα 'ς τὸν ὕπνο του
Τῇ λάμλι τῇ θολῇ.

«Ἄνοιγε τὰ ματάκια του
Γλυκὰ σὰν ἀγγελοῦδι,
Κι' ἓνα φιλάκι μῶδινε
Σὰν ἀνοιξὶς λουλοῦδι.

«Καὶ 'ς τὰ καλάμια ἔτρεχα
Γιὰ δροσερὸ νερὸ,
Μὰ κάτι, κάτι μῶλεγε
Πολὺ νὰ μὴ χαρῶ.

«Μέσ' τὴν καρδιά μ' ἀγοροίκαγα.
Κρυμμένον ἔνα τρόμο
Καὶ τρομασμέν' ἐγύριζα
Ἀφ' τὸν μισό μου δρόμο...

«Τὸν Διάκο μ' ὅταν ἔβλεπα
Νὰ ζῇ 'ς τὸ γυρισμὸ
Ἀφ' τῇ χαρᾷ δὲ μπόρηγα
Νὰ πάρω ἀνασασμό.

«Μὰ τώρα ἐδῶ τυράζοντας
Βλέπω χλωμό χορτάρι
Καὶ λέω πῶς εἶν' τοῦ Διαίκου μου
Ἡ πεθαμένη χάρι.

«'Εδῶ, ἐκεῖ μοῦ φαίνεται
Πῶς κείτεται νεκρὸς,
Καὶ ὁ Κιόσσης Τουρκοκόρακας
Τὸν σκίζει ὁ σκληρὸς.

«Πότε τὸν βλέπω ἄκαχο
Ἡ μαύρη περιστέρει
Νὰ σπαρταρῇ, νὰ δέρνεται
'Σ τὰ νύχλα τοῦ Ὁμέρη.

«Κάμε τὸ περιστέρι μοῦ
Θεὲ νὰ γίνη ἀητός...»

... Ἡ καλαμιὰ ἐσούριξε
Ὡσὰν μουρμουρισμός... .

Καὶ πετιέται ἀφ' τῇ φτέρει σὰν ζαρκάδα λαφιασμένη
Ἀπὸ κυνηγοὺς ζωσμένη!

Και τῆς φαίνεται! τὴν μαύρη! ὅτι βλέπει πάλι λάμια
 Νὰ πετιέτ' ἀφ' τὰ καλάμια
Και 'ς τοῦ Διάκου τῆς τὰ στήθια τώρα ἡ ἄμοιρη δὲ γέρνει
 Και *φιλλ* τώρα δὲν πέρνει.
Και 'ς τὰ στήθια τῆς χτυπάει γληγορώτερ' ἡ καρδιά τῆς
 Παρὰ τὸ περπάτημά τῆς.
Γιὰ ἔμπρὸς, πηγένει 'πίσω, 'δῶθε, 'κεῖθε, πέρα πάει
 Και κανεῖς δὲν τὴν βοηθεῖ. . .
Και τοῦ λειβαδιοῦ τὰ δένδρα γίνονται ὅλα διαβόλοι
 Και τὴν κυνηγᾶνε ὅλοι!
Ἄλλοι ἐδῶθε, ἄλλοι ἐκεῖθε 'ς τὰ σκοτάδια τὴν σιμόνουν
 Και 'ς τὰ στήθια τῆς ἀπλόνουν!
Και χτυπιέται καὶ φωνάζει! μὰ καρμυιὰ φωνὴ δὲ βγάνει
 Και τὰ λογικά τῆς χάνει.
Και προβαίνει τὸ Φεγγάρι ἓνα δάκρυο νὰ χύσῃ
 Και τὴν ἔρμη νὰ βοηθήσῃ. . .
Και τηράζουन τὰ λουλούδια τὴν Ἀνθοῦλα σὰν καλάμι
 Νὰ τηράζῃ τὸ ποτάμι.
Και σὰν τὸ κλάμι πάλαι φυσημένο ἀπ' ἀγέρα
 Γέρν' ἡ ἔρμη 'κεῖθε πέρα. . .

.

Τρέχουν... τρέχουν!.. τὴν ἐφτάσαν δυὸ διαβόλοι λυσσασμένοι
 Εἰς τὰ Τούρκικα ντυμένοι.
Τὴν ἐφτάσαν... ποῦεσαι Διάκο, ν' ἀντικρύσῃς τὴν Ἀνθή Σου;
 Ποῦναι τώρα τὸ σπαθί σου!

Τὸ σπαυρό της κάν' ἡ Κόρη καὶ λυγίζεται καὶ πέφτει
Ἐς τῆς τιμῆς της τὸν καθρέφτη. . .
Τώρα πλειὰ καὶ τὰ λουλούδια οὔτε κλαίν', οὔτε τρομάζουν
Καὶ τὰ οὐράνια γιορτάζουν!
Καὶ γιὰ τῆς τιμῆς τῇ νίκη ὁ Χριστὸς χαμογελάει
Καὶ ὁ Ἀρχιδαίμονας βογκάει!
Καὶ τῶν δυὼ Τουρκῶν ἡ λύσσα γίνετ' ἄγριό σκοτάδι
Καὶ πλακώνει τὸ λιβάδι.

Τὴν Ἀνθοῦλα
Τὴν καὖμένη,
Σὰν μυρτοῦλα
Θερισμένη
Τὸ ποτάμι τὴν κοιλάει·

Τὴν κοιλάει
Σιγαλούλια
Καὶ γελάει
Σὰν τὴν Πούλια
Ποῦ 'ς τὴν αὔρα κολυμπάει.

Ἀφ' τὴν ἄκρη
Τὰ κλαδάκια,
Μ' ἓνα δάκρυ
Δυὼ φιλάκια
Ἀπιθώνουν 'ς τὴν Ἀνθοῦλα.

Ὡς νὰ ᾔναι
Κοιμισμένη
«Κρίνε, κρίνε
Ἀγαπημένη»
Λὲς πῶς κράζ' ἡ τρυγονοῦλα.

Μὰ σιωπαίνει
Καὶ περνάει...
Πικραμένη
Λὲς πετάει
'Σ τὰ οὐράνια ἡ ψυχὴ της.

Ἀγγελοῦδια
Λὲς τριγύρω,
Μὲ λουλοῦδια
Καὶ Ἅγιο Μύρο
Ραίνουν τὸ σεμνὸ κορμί της.

Παχαστέκουν
Ρόδα, γιούλια,
Ὡς νὰ πλέκουν
Εἰς τὴν Ποίλια
Τὸ νυφιάτικο στεφάνι .
Ποῦ ὁ Ἑσπερος τῆς βάνει!

Τὰ νεράκια
Καθρεφτίζουν,
Τ' ἄστεράκια
Ποῦ λαμπρίζουν
Σὰν νὰ τρέχουν συντροφιά της
Σχορπισμένα 'ς τὰ μαλλιά της.

Γλυκοσέρνει
Τὸ νεράκι
Καὶ τοῦ πέρνει
Τὸ ἀεράκι
Τὴν ἡχὴ καὶ τὴν σκορπάει..

Τὸ καῦμένο
Τὸ λειβάδι
Ταφιασμένο,
’Σ τὸ σκοτάδι,
Τὴν Ἀνθὴ του χαιρετάει.

Τ’ ἀντιλέγει
Εἰς τὰ δάση,
Ὡς νὰ κλαίγη
Ὅλ’ ἡ πλάση
Καὶ εἰς τὴν Ἀνθὴ νὰ στέλνη

Δακρυσμένο
Τὸ φιλάκι
Καὶ κλαῦμένο
Τ’ ἀηδονάκι
Τὸ μνημόσυνό της ψέλνει.

.

Πολλὰς φορὰς ὁ οὐρανὸς ’ς τὴ γῆμας κατεβαίνει!
Μὰ πλειότεραις ἢ κόλασις τὴ γῆμας ἀνεβαίνει!

Ἀκούσατε ἔς τὸν κόσμον σας τῆς κόλασης τῇ γλῶσσᾳ!
Ἐ! κραίνει περισσύτερα ὁ Ἄδης ἀπὸ τόσα;—

ΜΙΑ ΦΩΝΗ.

Γκρεμίσου μέσα Τσελεπῇ, μὴ σκιάζεσαι τὸ κύμα!
Νὰ τῆς μαδίσῃς τὴν τιμὴν κι' ἄς ἦναι πεθαμμένη,
Δεῖρέ της τὴν περηφανίαν ἔς τὸ ἄπιστο κορμὶ της...

ΤΣΕΛΕΠΗΣ.

Χασάνη ἔταν ἔσφαζε ὁ Διάκος τὸν Φεράτη
Ἄς ἔτρεχε, σὰν Ὀσμανλὴς νὰ τὸν μακελοκόψῃς.
Ἵς τοῦ πεθαμμένου τὸ κορμὶ παλληκαριὰ δὲν μοιάζει·
Ἄν ἦσαι Τοῦρκος ξάστερος τρέξε νὰ βρῇς τὸ Διάκο
Ἐκεῖ π' ὁ Κλόσσης πολεμᾷ καὶ σφάζει ὁ Βρυώνης.
Ἡ Ρωμοποῦλα τῶλεγεν εἰς τὰ παράπονά της,
Πῶς πάει ἐκεῖ ὁ Ἄπιστος, τοῦς Τούρκους νὰ χτυπήσῃ·
Ὅ,τι δὲν ἔκαμες Χασάν τρέξε νὰ κάμῃς τώρα,
Τρέξε ἔς τὸ αἷμα τοῦ Γκιχοῦρ νὰ πλύνῃς τὸ σπαθί σου!

ΧΑΣΑΝΗΣ.

Ἦθ' ἔλα πρῶτα Τσελεπῇ ἔς τὴ Χριστιανὴ Πανοῦκλα
Νὰ κάμω ὅ,τι ὁ Μπέης μου δὲν ἔκαμε ἔς τὸ Σκύλλο...
Θέλω νὰ βρῶ τὴν τιμὴν τοῦ Διάκου ἔς τὴν οὐρὴν του.

ΤΣΕΛΕΠΗΣ.

Αἷματα θέλει ὁ Μπέης Σου· Χασάν θέλει τὸ Διάκο!
Καὶ ὅ,τι ἔς τὴν γῆ δὲν ἔκαμε ἔς τὸν οὐρανὸ τὸ κάνει.

ΧΑΣΑΝΗΣ.

Καὶ τὴν ἄριστάν τὴν ὕστερη πῶς Τσελεπῇ τὴν ἔχεις!
Νὰ προτιμήσῃ γι' ἄνδρα της τὸν Χάρο καὶ ὄχι Τοῦρκο!

Νὰ δώση τὰ λουλούδια της εἰς ἓνα παγωμένο
Καὶ οὐδ' ἓνα τριαντάφυλλο σὲ δυὸ παλληκαράδες!

ΤΣΕΛΕΠΗΣ.

Χασάνη ἦτον ὡμορφή καθὼς τὸ λὲς καὶ ὁ ἴδιος·
Κ' ἡ ὡμορφαις τὸν Μωχαμέτ 'ς τὰ ῥόδα 'ναναρίζουν·
Τὸν χάρο δὲν προτίμησε, δὲν ἔβρισε τὸν Τοῦρκο·
Ὁ Μωχαμέτ ἐπρόσταξε τὸν χάρο νὰ τὴν πάρῃ.
Ποῦ τώρα ἐκείνη 'βρίσκεται δὲν τὸ καταλαβαίνεις...
Τρέξε Χασάνη καρτερεῖ καὶ ὁ Μπέης σου τὸ Διάκο·
Ἐκεῖ μαθαίνουνε κ' οἱ δυὸ τί πρᾶμμα εἶν' ὁ Τοῦρκος·
Ἐκεῖ ποῦ εἰς τὰ δάκρυα πλένει ὁ Ῥαγιάς τὸ Μῦρο,
Ποῦναι δεμένος ὁ Χριστὸς εἰς τοῦ Σταυροῦ τὰ ξύλα·
Καὶ εἰς τὸ πλάι τοῦ Γιαραμπῆ ὁ Μωχαμέτ καπνίζει.

Τὸ ρέμα ὡς τόσο ἐκύλαε τοῦ Μάϊ τὰ λουλούδια...

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Δ'. ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΛΑΜΑΝΑΣ.

ΔΕΝ ἔχει ὁ Παράδεισος γλυκύτερη ἁρμονία!

Μαγιάπριλο γλυκὰ, γλυκὰ κυλιέται 'ς τὰ λουλούδια,
Μὰ σὰν χλωμὸ σὰν ἄρρωστο τοὺς κρίνους του χαϊδεύει·
Ἀκόμα δὲν ἐχάραξε, ἡ ἐξοχὴ σιωπαίνει,
Καὶ σὰν τὴ νιοῦλα μοναχὴ τὴν προσευχὴ της κάνει.
'Η εὐωδιαῖς καὶ ἡ δροσαῖς τὰ δάση θυμιατίζουν·
Γλυκοτσιμποῦν ἡ πέρδικες καὶ τραγουδοῦν 'ς τὰ πλάγια,
Καὶ λούζονται καὶ παίζουνε σὰν τῆς χωριατοπούλες·
'Σ τὰ βράχια ὁ πετροκότσιφος καὶ ὁ γρύλλος 'ς τὰ καλάμια,
Ὁ βάτραχος 'ς τὴ λίμνη του κ' ἡ πεταλοῦδα 'ς τάνθη,
Τ' ὀρνύκι συντροφεύουε ποῦ τὴν καρδιὰ χαϊδεύει.
Ὁ Ζέφυρος κρυφὰ, κρυφὰ μὲ τῆς ἑτιαῖς μαλόνει,
Ποῦ λὲς πῶς κάπια ἐξύπνησε νύμφη τοῦ πρώτου Κόσμου,
Καὶ τῆς Πυθίας τὰ κρυφὰ τοῦ σκλάβου φανερώνει.
Μὰ 'ξύπνησαν κ' ἡ ὄχεντρες, 'ξύπνησαν κ' οἱ ἀστρίτες
Καὶ ὁ σκροπιὸς τὰ κέντρα του 'ς τὰ χόρτα δοκιμάζει·
Πάντα ξυπνάει τὸ καλὸ μὲ τὸ κακὸ ἀντάμω·
Σὲ μὴ βυζαίνουν ἀγκαλιὰ καθῶς; πουλιὰ καὶ φίδι,

Εἰς ἓν' αὐλάκι πίνουνε, σὲ μία χλόη βόσκουν.

Ὁ Ἑσπερος τρελλογελαῖ 'ς τὴν Πούλλα του ἀπὸ 'πίσω
Κι' ἐκεῖνη σάμπως 'ντρέπεται καὶ σάμπως καμαρώνει,
Σὰν κορασίδα πᾶρχισε νὰ θέλῃ τὸ φιλάκι
Μὰ εἰς τὰ πρῶτα σκιάζεται, ἀχνίζει, κοκκινίζει
Κι' ἓν' ἀντρίχισμα ὥμορφο ἀκούει μέσ' τὴν καρδιά της·
Μὰ καὶ οἱ δυὼ γλυκογελοῦν 'ς τὴ μαραμμένη πάχνη
Σὰν λογισμοὶ νυφιάτικοι 'ς τοῦ γάμου τὰ λιβάνια.—
Δὲν ρίχτει οὔτε μιὰ ματιὰ σὲ τοῦτα τὸ φεγγάρι·
Κόκκινα, κατὰκόκκινα τριαντάφυλλα ζωσμένο
Σὰν Βαγιαζίτης φαίνεται εἰς τοὺς καπνοὺς τῆς μάχης.
'Σ τοῦ Σπερχιοῦ τὰ ρέματα τὴν φλόγα του γιαλίζει
Καὶ πάλι ἀνατινάζεται σὰν κάτι νὰ θυμᾶται...
Καὶ σὰν σπλαχτὸ στηλώνεται 'ς τὸ μνημεῖον τοῦ Λεωνίδα,
Καὶ κῆποτε 'ς τοῦ Παρνασσοῦ ρίχτει ματιαῖς κλαυμέναις·
Μὰ ὁ Παρνασσὸς 'ς τὴν καταχνιὰ θαμμένος δὲν μιλάει·
Τὰ μάτια του, τὰ χεῖλη του θαρρεῖα εἶναι κλεισμένα,
Ἡ Ἥλιος θέλ' ἡ Δάφνη του ἡ ἄγρ' οὐ μεσονύχτι,
'Σ τοῦ Σπερχιοῦ τὰ κύματα γυαλίζοντ' ἡ κορφαῖς του·
Κορφαῖς καὶ κύματα μαζῇ σοῦ φαίνεται κυλᾶνε
Καὶ λὲς πῶς κλαίοντας κυλοῦν τῆς Μούσαις πεθαρμέναις.

Σκοτίδιχα, φέγγη ἀνάκατα παλεύουν 'ς τὸν αἰθέρα,
Σὰν δαίμονες καὶ Ἄγγελοι, σὰν Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι·
Ἐδῶ σοῦ δείχνουν ξωτικά, ἐκεῖ σοῦ φιλιάνουν λάμναις·

Ἄλλα 'ς τὰ πλάγια γνέθουνε, 'ς τὰ δάση ἄλλα χορεύουν,
 Σ' τοῦ Σπερχιοῦ τὰ κύματα καθρεφτίζονται ἄλλα,
 Καὶ εἰς τὸ στόμα τῶν Θερμιῶν ἀκίνητο ἓνα στέκει·
 Κάτι κρατεῖ 'ς τὰ χέρια του... κἂν λαμπρὸ κοντάρι,
 Λαμπάδα κἂν μισόσβυστη, κἂν τσακισμένη σπάθα·
 Τὸ πρῶτο γέλοιο τῆς αὐγῆς, φιλεῖ τὸ θώρακά του,
 Ποῦ μέσα καθρεφτίζεται ἡ Δάφνη Ἀρχαιοῦτης.
 Ἀρματωμένη, ὀλόλαμπρη σὰν ὤμορφη Ἀμαζόνα.—
 Μιὰ θεῖν ἀποκάλυψη διαβάζει ὅλ' ἡ φύσις·
 Ἡ φύσις ποῦ ἀκρτερεῖ σὰν κάτι ν' ἀγροικίη,
 Ἡ δάφνη αἵματοδορόσιστη ἀνθίζει 'ς τὰ μαλλιά του·
 Ποῦ μαῦρα σὰν μυστήρια ἀγάλια κυματίζουν,
 Ποῦ λές πῶς κἄποιοι; χαιρετοῦν καὶ κἄποιους φοβερίζουν·
 Καὶ σάμπως ὁ Αὐγερινὸς τοῦ 'ξωτικοῦ ζητάει,
 Σ' τῆς περικεφαλαίας του τὸν λόφο νὰ λοφάση.
 Χαμογελάει καὶ χτυπᾷ τὸ γέλοιο του ἐν δάκρυ,
 Τὸ δάκρυ πέρνει ὁ Ζέφυρος σὰν Σεραφίμ. καὶ πάει,
 Καὶ χώνεται χαρούμενο 'ς τὰ φύλλα ἐνὸς πλατάνου.
 Τὸ 'ξωτικὸ πάλε γελᾷ, καὶ πάλε... πάλε κλαίει,
 Καὶ φεύγει, λυέται, χάνεται καθὼς ἡ πρῶταις πρῶταις
 Τοῦ Ἥλιου ἀντανάκλασες σὲ δροσερὸν αἰθέρα.
 Σ' τὸν Πλάτανο ποῦ ἐτρύπωσε τὸ Σεραφίμ, κινοῦνται
 Ἰσκιοὶ σὰν ἄγρια ὄνειρα ποῦ ξεδιαλεῖ ἡ 'μέρα.—
 Κἂν ἄρματα ὀλόλαμπρα κρέμονται εἰς τοὺς κλώνους,
 Κἂν ῥίχτει ἀχτίνες ἡ αὐγὴ 'ς ἐκεῖνο τὸ πλατάνι·
 Ἐκεῖ ἀπὸ κάτου ἀκούεται θλιπτὸ θλιπτὸ τραγοῦδι

Σὺν ἡ φλογέρα 'ς τῆς ἐρηνιαῖς νὰ χαιρετᾷ τοὺς Κλέσταις.
Μὰ ὅτι ἐκαλλημέρησε τὸ Θύμιο τὸ Βλαχάβα
Καθὼς τὴν δάφνη χαιρετᾷ χαράματα τὸ ἀηδόνι,
Πυρρὴ φωνὴ σὺν ἡ φωνὴ τοῦ τουφεκιοῦ ἀγροικιέται
Καὶ ὅπως τ' ὀρτύκι σκιάζεται ἔπαψε ἡ φλογέρα.

Η ΦΩΝΗ . . .

Μιὰ Ἑλληνικὴ Σημαία
Εἶναι ὁλος ὁ Οὐρανός
Καὶ τὴν ἄρπαξε 'ς τὴ φοῦχτα
Ὁ φιλέλληνας Θεός.

Τὰ μυστήρια ντυμένος
Δὲν θωριέται μὰ θωρεῖ
Ποῦ ἀφ' τῆς πλάταις τοῦ ἀγέρας
Τ' ἄρματά μας εὐλογεῖ.

Ἡσαΐα. Παπαγιάννη,
Κοντοσόπουλε, Παιδιά!
Γιὰ τὴν μάχη ἀποκριθῆτε
Μὲ τὸ χέρι 'ς τὴν καρδιά.

ΗΣΑΪΑΣ. (20)

Τὴ ρώτησε ἡ σάλπιγξ τοῦ Γερμανοῦ παιδί μου
Καὶ τῷδωκεν ἀπόκριση καὶ ὄρκο τὸ σπαθί μου
Καὶ ὅσοι τ' ἀστοχοῦν
Ἐδῶ σιμὰ εἶν' τὰ Σάλωνα καὶ ἂν θέλουν τὰ ῥωτοῦν.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ. (21)

Ὅταν τὰ ράσσα μου ἔσχιζα 'ς τῆς ἐκκλησιᾶς τὴν πύλην
Ἐσκουῖζαν μουσικὰ
Καὶ σάμπως ἐμισά,οιζαν τοῦ Ἀρχάγγελου τὰ χεῖλη
Χαμόγελα γλυκά.
Ἐβεῖνα τὰ χαμόγελα χαϊδεύουν τὴν καρδιά μου
Ὅταν οἱ Τουρκοδιόχθιοι μαυρολογοῦν 'μπροστά μου.

ΚΟΝΤΟΣΟΠΟΥΛΟΣ. (22)

Γιατ' ἐμένει τώρα ἡ μάχη
Σοῦ ἀποκρίνεται μονάχη.

Κὶ ἀθέλητα ἡ παλάμη του εὗρεθ' ἑς τάρματά του
Κ' ἔχολογῆσαν ὡς ἐκεῖ νὰ ἐβόγγισ' ἡ καρδιά του.

Ο ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ. (23)

*Πόσους ποθεῖς
Μὲ μιᾶς νὰ γκρεμίσω;
Πές μου, εὐθὺς
Αὐτὴν γ' ἀερίσω!*

ΕΝΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙ.

Καπετάνιε ἄφρησέ με
Νὰ χυμῆσω μοναχός...

ΑΛΛΟ.

Πόσους Μωχαμέτες θέλει
Μοναχός του ὁ Χριστός;

ΑΛΛΟ.

Ἐγὼ χω τιμιόζυλο καὶ δὲν φοβοῦμαι χίλιοι
Κι' ἂν μὲ πλακώσουν σκύλοι.

ΑΛΛΟ.

Ἄς ἔρθουν ὀχτακόσοι
Μὲ τὸ Μεχμέτη Κλόσση
Σὲ τοῦτο τὸ σπαθί!

ΑΛΛΟ.

Ὅχι ὁμέρη, ὅχι Μεχμέτη
Μεγάρι ἄς φέρουν τὸν Μωχαμέτη
'Σ τὸ καρσοφύλλι μου νὰ σταθῇ.

ΟΛΟΙ ΜΑΖΗ.

Πάμε, πάμε γιὰ Ὀρησκεία!
Γιὰ Πατρίδα, γιὰ Τιμὴ!
Νὰ πετάξουμε σὲ δάφναις
Ὁ καθένας τὸ κορμί!

Πάμε, πάμε γιὰ νὰ 'ποῦμε
'Σ τοὺς Ἀγγέλους μὲ χαρὰ,
Πῶς σταθήκαμε τοῦ Διάκου
Παλληκάρια μιὰ φορά.

Δὲν εἶν' ἄνδρας, εἶναι Τοῦρκος
Ὅποιος ρίχνει εἰς τὴν γῆ
ἢ 'ς τον κόσμον δείχνει στήθια
Δίχως νάχουν μιὰ πληγὴ.

Πάμε, πάμε, ζήτω! ζήτω!
Ἡ Πατρίδα! ὁ Ἀρχηγός!
Ποῦ εἶν' ἡ φλόγα! ποῦ εἶν' ἡ μάχη!
Ποῦ εἶναι ὁ θάνατος; ἐμπρός! !

ΔΙΑΚΟΣ.

Τέτοιους Λεβέντες δὸς μου
Θεέ κί' ἐγὼ τοῦ Κόσμου
Τοὺς Σκλάβους ἑυτερώνω.
Τοῦ Κόσμου, αἶ! σεῖς διαβόλοι
Συμαζωχθῆτε ὅλοι
Κί' ἐγὼ Σᾶς διορθώνω.

Ἀφῆστε τὴ χαρὰ μου
Μὲ δύω δάκρυά μου
Νὰ λούσω, νὰ ποτίσω.
Τὰ στήθια Σας ἀφῆστε,
Ἀφῆστε με, νὰ ζῆστε!
Μ' εὐλάβεια νὰ φιλήσω.—

ΟΛΟΙ.

Σὺ μᾶς κάνεις παλληκάρια
Μ' ἓνα λόγο, μὲ φωνή Σου·
Σὺ μᾶς κάνεις λεοντάρια
Ἄν λιγάκι τὸ σπαθί Σου
Δεχοτῶκαρδε χαιδέψεις·
Ζήτα τώρα νὰ παλαίψης
- Ἐνα κόσμον, μὲ Οἰκουμένη.

Γιὰ ν' ἀκούσης μὲ χαρὰ
Εἰς τὸ μνήμα, μὲ φορὰ
Πῶς Πενήντ' ἀνδρειωμένοι
Μὲ τοῦ Διάκου τὰ φτερά
Ἐξεψύχουν μὲ μίαις
Τὰ Στοιχιά τῆς τυραννίας.

ΗΣΑΪΑΣ.

Φιληθεῖτε παλληκάρια
Τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Πατρίδας.
Γονατίστε 'ς τὰ χορτάρια
Καὶ σταυρῶστε τὰς λεπίδας.

Πῶς δισκορπίζεται ἡ φωνὴ 'ς τὰ μαρμμένα δάση
Σὰν τὴν ἡγῶ ποῦ χύνεται ἀφ' τοῦ Δαβὶδ τὴν Ἄρπα
'Σ τὰ γλυῦλα τοῦ Παράδεισου, εἰς τ' οὐρανοῦ τῆς δάφνης.

Καὶ γέρνουν σὰν μ' ἐβλάβεια τὰ δροσερά χορτάρια
Γιὰ νὰ δεχτοῦν τὰ γόνατα τοῦ Διάκου καὶ Ἡσαΐα,
Καὶ γονατίζουν μὲ μῖαις καὶ τ' ἄλλα παλληκάρια
Νὰ δώσουν ὄρκο 'ς τὸ Θεὸ γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Σὰν μ' ἓνα χέρι ὅλοι τοὺς τῆς σπάθαις τοὺς τραβίζουν
Ποῦ λές ὅτι ὁ ἥλιος 'ς τῆς θήκαις τοὺς πλαγιάζει,
Γιατὶ ὡς τῆς ἐσταύρωσαν τὸν ἥλιον ἐδείξαν
Εἰς τὰ φτερά του τὸν Σταυρὸν 'ς τὴ γῆ νὰ καταιβάζη.

Ὅλα 'ς τὴ γῆ τὰ τρόπαια θαρρέεις πῶς καταβαίνουν
Ἡ τοῦ Δεσπότη νὰ δεχτοῦν τὴ φλογερὴ εὐλογία,
Ἡ ὅτι ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁλόχαρὰ πηγαίνουν
Τὸν Διάκο νὰ παντρέψουν μὲ τὴν Ἐλευθερίαν.

Ἀκολουθοῦς' ἡ οὐράνια κατάνυξι ἐκείνη!

Ὅταν ἐσκουζανε «Ἀλλάχ» τὰ δάση πέρα, πέρα. . . .

Ἡ Μέκκα Τουρκο-Ρουσαλήμ τέτοιο ἀλλάχ δὲν χύνει!

Καὶ τρέμ' ἡ φύσις, σκιάζεται σὰν ἔρμη περιστέρα.

Τοῦτο τὸ Τούρκικο «Ἀμήν» λὲς ἔρχεται νὰ ἔβρῃ

Τὴ Χριστιανὴ κατάνυξι ἀφ' τ' Ἀμουράτ τὸ στόμα,

Ποῦ κάθεται 'ς τὴν κόλαση καὶ καρτεράει τὴν Κρίση

Νὰ σφάξῃ τὸν Σκεντέρμπεη (23) καὶ τὸν Χριστὸν ἀκόμα.

Δὲν ἄργησεν ὁ Διάκος

Νὰ γδύσῃ τὸ σπαθί του,

Δὲν ἄργησ' ἡ ψυχὴ του

Νὰ γίνῃ ἕνας ἀητός.

Ἀητοὶ γινόνται ὅλοι

Καὶ ἀκράτητοι πετιῶνται

Σ τὰ στήθια τοὺς φιλιῶνται,

Χαρὰ καὶ κερκυνός.

Πλημμύρησαν οἱ κάμποι

Σὰν ἀπὸ ἄγριου κύμα,

Σὰν ἀπὸ ξένο κρῖμα

Καρδιὰ παρθενική.

Σολοπατοῦν τὰ κρῖνα,

Σολοπατοῦν τὰ γιούλια

Καὶ βγάνουν τὰ ταβούλια (24)

Τοῦ χαλασμοῦ βοή.

Οἱ Τοῦρκοι μυρμηγκιάζουν
Σὰν τόσοι κολασμένοι
Ποῦ ἕνας ἕνας βγαίνει
Νὰ κάψῃ τὸ Σταυρό.

Ἀλλὰ οἱ σύντροφοί του
(Πρὶν τ' ἄνομο κεφάλι
Ἀπὸ τὴν πίσσα βγάλει)
Τὸν δέχονται νεκρό.

Ἵς τοὺς σταυροφόρους μέσα
Σεμν' ἡ Ἄνδρεία στέκει
Κ' ἡ Νίκη δαφνοπλέκει
Τοῦ Διάκου τὰ μαλλιά.

Κ' οἱ Τοῦρκοι τῆς μωρσίνας,
Τῆς δάφνης ξεριζώνουν
Καὶ τὰ τριφύλλια λιώνουν
Ἀφ' τὴν ἀπελπισιά.

«Παιδιά τοῦ Μωχαμέτη
Μὲ χόρτα πολεμάτε;
Ἐδῶ! ἕ ἐμᾶς ἐλάτε
Νὰ δείξετε κορμί!»

Ἐφώναξεν ὁ Διάκος!
Τὸ φώναξαν οἱ λόφοι!
Καὶ ὅλοι του οἱ συντρόφοι,
Χυμοῦν μὲ μὴ ψυχή!..

Τόσοι σεισμοὶ δὲν ἔμπόρεσαν τὸν Παρνασσὸ νὰ σείσουν,
Δὲν ἔμπόρεσ' ὁ Κατακλυσμὸς νὰ τὸν ξεθεμελιώσῃ
Καὶ τῶρ' ἀκοῦς κατάρρ'ζα καὶ τρίζει, τρίζει, τρέμει
Σὰν Κλέφτης ποῦ μὲ τὰ σφυριᾶ τὰ κόκκαλά του σπᾶνε·
Καὶ σελόνται, σελόνται τὰ βουνὰ κ' ἡ γῆ ἀναταράζει
Σὰν νὰ μαλώσαν δαίμονες καὶ πολεμοῦν 'ς τὸν Ἄδην
κ' ἀνασηκώνουνε τὴ γῆ 'ς τῆς πλάταις θυμωμένοι,
Πῶρα τὴν ὥρα καρτερᾷς ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ.

Μὴν σκιαῖςτε δὲν ἔφτασε κατακλυσμὸς ἀκόμα
Τῆς ἄλυσσαίς του ἕνας λαὸς 'ς τὴν Ἀλαμᾶνα σπάει. (26).
Γύρω 'ς τοὺς λόφους μετρητὰ φαίνονται παλληκάρια
Καὶ ὁ Διάκος σὰν Ἀρχάγγελος λαμποκοπάει κ' ἀστράφτει·
Βγαίνει ὁ ἥλιος καὶ φιλεῖ ἐξήντα γίαταγάνια
Καὶ λάμπει ἀφ' τῆς λάμπαις τοὺς κ' ἀνάθει ἀφ' τῆς φωτιαῖς τοὺς
Καὶ φαίνεται λαμπρότερος ἀπὸ τ' ἀστροπελέκλια
Ποῦ κρύβουν τῆς λαβωματιαῖς 'ς τῆς πλάταις τῶν Ἀπίστων,
Καὶ δείχνουν τὸν Ὁμὲρ-Πησσεῖ καὶ τὸν Μεχμέτη-Κιόσση
Σὰν δυὸ καρδιαῖς ποῦ καίγονται 'ς τοῦ ἄδην τὸ καμίνι.
Μὴ θγάνεις Κιόση, μὴ τραβᾷς τὰ ματωμένα γένεα·
Καὶ σὺ καὶ σὺ Ὁμέρπασσα μὴ δέρνεις τὸ κεφάλι.
Δὲν εἶν' ἐδῶ ἡ Βενετιά, Φραγκόπουλα δὲν εἶναι
Ἐδῶναι τοῦ Χριστοῦ παιδιὰ, τοῦ Διακὸς Παλληκάρια.
Μὰ ὁ Κιόσσης ποῦ ἐδιάβασε τῆς νίκαις τοῦ Σελίμη,
Τοῦ Ἀμουράτ, τοῦ Μωχαμέτ, τοῦ Βαγιαζίτ, τοῦ Ἀχμέτη, (27)

Ποθεῖ κάλλιο τὸ θάνατο παρὰ νὰ τὸν νικήσουν
Ἐξήντα ποῦ ᾔγενήθησαν νὰ κάνουνε μετάνοιαις.
Καὶ ὁ Βρυώνης ξακουστός μοναχογιὸς τῆς Νίκης
Σάμπως δὲ σκιάζεται πολὺ τῆς κλεφτουριάς τὰ βόλια·
Δυὼ συναλλάζουνε ματιαῖς, δυὼ σπίθες, δυὼ σαίτες,
Δυὼ κάρβουνα ποῦ ἐξέσταναν κί' ἀναψαν τῆς καρδιᾶς τους·
Καὶ σταματοῦν ἀφ' τὴν φυγή· καὶ σταματοῦν τὰ πλήθια
Ποῦ ὁ φόβος τὰ ἐγκρέμιζε πρὶν ἢ βολιὰ τὰ φάγει.
Κί' ἀντὶ τῆς πλάταις, δείχνουνε τὰ στήθια τους ἔς τὸ Διάκο
Χιλιάδες ἔξη Ἀρβανιτιὰ καὶ πέντε Μακεδόνες,
Καὶ ἀνάβουν τὸ φιλότιμο οἱ δύο Στρατηγοὶ τους
Κ' οἱ Ἀρβανίτες τρέχουνε, πετοῦν οἱ Μακεδόνες
Κ' οἱ πρῶτοι ἀφ' τοὺς δεύτερους ζητοῦν νὰ προσπεράσουν
Καὶ σημαδεύουν ὅλοι τους τοῦ Διάκου τὸ κεφάλι
Γιατὶ ἔς ἐκεῖνο κρέμονται χιλιάδες μαχμουντιέδαις. (28)
Διάκο μου δὲν εἶς ἄνθρωπος σὺ κάτι ἄλλο εἶσαι!
Μπροστά σου ἴσχωθῆκανε τριάντα σου συντρόφοι
Καὶ μὲ τριάντα μοναχὰ σὰν μὲ χιλιάδες τόσαις
Ἀδλάνοις τοὺς πολεμᾷς, καὶ ἀτάραχα σκοτώνεις.

Οὐτ' ἡ φωτιαῖς, οὐτ' οἱ καπνοὶ τὸν ἀσχημίσαν διόλου·
Ἄνδρεῖος πάντα ὅς' ὠμορφος, ὠμορφος ὅσο ἄνδρεῖος
Γλυκογελάει καὶ χαίρεται σὰν νὰ πανηγυρίζει·
Πολέμα, σφάζε, Διάκο μου, γιὰτ' ἡ Λαμπρὴ σημῶνει
Καὶ θέλουν νὰ ρουφίσουνε καὶ τὰ χορτάρια αἷμα·
Τὸ αἷμα πάντα γίνεται φαρμάκι τῶν τυράννων.

Τὸ αἷμα σβένει τὴ φωτιά τοῦ σκλαβωμένου Κόσμου
Καὶ ὅσαις πληγαῖς μᾶς ἄφησαν τὰ σίδερα καὶ πόνοις
Μόνον τὸ αἷμα Διάκου μου γλατρεύει τῶν τυράννων.

Ἀφ' τὰ ὀλόγυρα βουνὰ οἱ Ἄρχοντες σκορπᾶνε (29)
Ποῦ τάχα ἐμαζωχτήκανε γιὰ πόλεμο κ' ἐκεῖνοι
Καὶ πέρνει θάβρος ἡ Τουρκιὰ καὶ παύει τὸ τουφέκι
Καὶ μὲ τὴν πάλλα ὀλόγυμνη τοῦ ἐπιάσε τῆς πλάταις.
«Εἶναι, τοῦ λένε, Διάκου μου, εἶναι καιρὸς νὰ φύγης
»Νὰ χρησιμέψης ἄλλη μιὰ φορὰ εἰς τὴν Πατρίδα
Κι' ἐμεῖς ἐδῶ μὲ τὰ σπαθιά 'ς τὰ χέρια ξεψυχαῖμε.»
Ὁ Διάκος εἰς ἀπάντησι γυμνώνει τὸ σπαθί του
Καὶ πέφτωντας εἰς τὴν Τουρκιὰ φωνάζει αὐτὰ τὰ λόγια

«Ὅσοι πλεότερο ἀγαπᾶτε
Τὴν ζωὴν ἀφ' τὴν Τιμὴ Σας,
Παραδῶστε τὸ σπαθί Σας
Καὶ τῶν Ἀπάπων Σας τὴ γῆ.

«Τρέχτε ὅσοι προτιμᾶτε
Τὴν σκλαβιὰ ἀφ' τὴν Πατρίδα,
Τρέχτε ναῦρετε ἐλπίδα
Εἰς τὴν ἄτιμη φυγὴ.»

.

Ὁ Ἡσαίης ἔτρεξε κοντὰ τοῦ πρῶτος, πρῶτος,
Κοντὰ τοῦ ὁ Κοντοσόπουλος, κοντὰ καὶ ὁ Παπαγιάνης
Κοντὰ κ' οἱ Βακογιάννιδες, κοντὰ κ' ὁ Ἀδερφός του
Καὶ ὅσοι ἀκόμ' ἀπόμειναν μὲ τὰ σπαθιά 'ς τὰ χέρια.

.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε΄ ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ.

ΤΑ ΣΥΝΑΓΜΑΤΗΜΑΤΑ.

Στὰ κρουσταλλένια της νερά ἡ Ἀλαμάνα σέρνει
Κόρη ξανθή ποῦ ἡ παρθενιά 'μιλεῖ 'ς τὸ πρόσωπό της·
Ἄκρη τὴν ἄκρη τὸ κυλᾷ τὸ λείψανο ἀγάλια
Γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ ἓνα φιλὶ κανένας διαβάτης·
Καὶ νά! πολλοὶ διαβαίνουνε, πολλοὶ μαζῇ περνᾶνε
Ἄλλ' οὔτε νὰ τὸ καλοῖδῃ κανένας δὲν γυρίζει.
Ποτάμι μὴ πικραίνεσαι, αὐτοὶ δὲν ἔχουν δάκρυ·
Μόνον νὰ σὲ θολώσουνε χολὴ κι' αἵματα ἔχουν.—

.

Τοῦ πολέμου ἀστροπελέκι
Δὲν ἀκούεται πλὴν τῶρα,
Γιὰτὶ τὸ Ἄχ καὶ τὸ τουφέκι
Ἔχουν πῶπαψαν μιὰ ὥρα.

Τώρα μόνον ἀγροικιέται
Μιά ἀντάρα, μιὰ φωνή,
Μὰ νὰ ἰδῆς κ' ἡ γῆ ἂν χαλιέται
Δὲν σ' ἀφήνουν οἱ καπνοί.

Οἱ καπνοὶ ποῦ ἐπαραστῆσαν

Τὴν φριχτὴ ἐκείνη ὄρα
Ὅπου γῆ καὶ οὐράνια ἦσαν
Μία ἔρμη, μαύρη χώρα.

Ἀλλὰ μέσα 'ς τὴν ἀντάρρα,
Ἀλλὰ μέσα 'ς τοὺς καπνοὺς
Τῆς ἀγάπης ἡ λαχτάρρα
Σκουῶζει λόγους φλογερούς.

«Πήγαινε Ἀνθή μου 'ς τὸ καλὸ,
Εἰς τὸ καλὸ Ἀνθή μου!
Ποτάμι σὲ παρακαλῶ
Μὴ σέρνεις τὴν ψυχὴ μου
Μὲ κῦμα ἄγριο καὶ θολό.

«Ἄν 'πέθανες Ἑλληνικὰ
Γλυκελιά μου ἀγαπημένη,
Τὰ κάλλη Σου τ' ἀγγελικὰ
Ὁ Πλάστης περιμένει
Νὰ τὰ φιλήσῃ πατρικὰ.

«Πήγαινε ἀθώα μου Ἀνθὺ,
Πέτα χρυσὸ πουλί μου!
Ὅπου εἶν' ἄγγελ' οἱ ἄνθοι
Καρτέρει τὴν ψυχὴ μου
Μὲ σὲ γιὰ πάντα νὰ εὐφρανθῇ.»

Ποιὸς ἄκουσε τὴν σάλπιγγα τοῦ Φοίνικα Ἰψηλάντη
 Σ' ταῖς μουσικαῖς ἀνάμεσχα τυράννων καὶ πλουσιῶν
 Κι' εὐχάριστα δὲν ἄκουσε τὴν θέρμη τοῦ πολέμου;
 Τοῦ Διάκου τὸ Οὐρανόφωνο πολὺς ἀγροικαεὶ στόμα
 Εἰς τ' ἄλλ-αλλάχ ἀνάμεσχα καὶ δὲν τὸ διακρίνει;
 Ὅποιος ἔγεννήθη Διάκο μου ἐλεύτερος νὰ ζήσῃ
 Καὶ γιὰ νὰ πέσῃ μιὰ φορὰ μὲ λαβωμένο στῆθος,
 Μὲ ἀληθινὰ παράσημα τῆς μάχης στολισμένος,
 Ἐκεῖνος πῶς ἀφ' τῇ φωνῇ νὰ μὴ σὲ καταλάβῃ;
 Πήγαινε, Διάκο μ' πήγαινε μὲ τ' Οὐρανοῦ τῆς αὖραις·
 Στείλε φιλὶ ἀδάκρυτο εἰς τὸ πνιγμένο σῶμα
 Ἐκείνης ποῦ ἔγεννήθηκε ν' ἀγαπηθῇ ἀφ' τοῦ Διάκο·
 Καὶ γιὰ τοῦ Διάκου τὴν τιμὴ ἐμάδισε 'ς τὸ κῦμα,
 Ὅσα μπουμπούκλια ἔλαβε ἀφ' τοῦ Θεοῦ τὰ χέρια
 Γιὰ νὰ στολίσῃ μοναχὴ τὰ Ἑλληνικά σου στήθη·
 Πήγαινε κι' ἀνυπόμονα σὲ καρτερεῖ ἡ Ἄνθῃ Σου
 'Σ τὴν θύρα τοῦ Παράδεισου μαζὶ μὲ τ' ἀγγελοῦδι.

.

Σὰν χελιδόνες θλιβεραῖς πετοῦν, πετοῦν ἡ ὥραις
 Καὶ ὁ ἥλιος μὲ ὀλόμαυρα στεφάνια βασιλεύει·
 Τρέχουν νὰ δώσουν εἶδῃσι 'ς τοὺς Μάρτυρας ἡ ὥραις·
 Τρέχει νὰ δώσῃ εἶδῃσιν εἰς τὸν Θεὸν ὁ ἥλιος.
 Στεναίνει τὸ Μαγιάπριλλο κι' ἀέρι λυπημένο·
 Παρηγοράει τὰ λούλουδα τῆς ἄκαχης ἐλαίας
 Κι' ἀφ' τὸν θυμὸ του τοὺς κχπνοὺς χτυπάει καὶ ξεθυμαίνει·

Καὶ φεύγουν, φεύγουν οἱ καπνοὶ σὰ νὰ ξεπικλιέτ' ἡ σκέπη
Ποῦ ἐσκέπαζε τὰ φονικά μαζῇ μὲ τοῖς φινιάδες.

. . .

Πολεμόπαιδε Ὁμέρη

Τόσο σῶσκιλαξε τὸ μάτι
Ἕνα Χριστιανὸ παιδί,
Ποῦ εἰς τὸ σκλαβωμένο χέρι
Τοῦ σπαθιοῦ του ἓνα κομμάτι
Σχιλίζεσαι γιὰτὶ κρατεῖ...

Φτάνουν, φτάνουν δυὼ Πασσάδες
Ποῦ τὸν σφίγγουν κί' ἄλλοι τόσοι.
Μὴ ὁ Μωχαμέτ ἰδῇ
Ὅτι Τούρκικαις χιλιάδες
Σκιαζόνται μὴ τῆς σκοτώσῃ
Τοῦ Χριστοῦ ἓνα παιδί.

Τὰ μαλλιάκια του ἀφῆστε,
Μὴ τὴν μέση του τραβᾶτε,
Μὴ λουρίδιχα! μὴ σχοινιά...
Ἐντροπή! ἀν δὲν φοβῆστε
Τὸν Θεὸ, ποῦ τυραννᾶτε
Μὴ ἐλεύτερη καρδιά.

Τὰ περήφανά σου λόγια
Μὴ τοῦ κάκου χάνης Κιόσση,
Μὴ Ὁμέρη προσπαθῆς·
Δὲν φοβᾶτε ἓνα μπόγια
Ὅποιος μὴ φορὰ ἀρματώσει
Μέση ἐλεύτερης ψυχῆς!

Μ' ἓνα γέλοιο δὲν τηρᾶτε
Τί σᾶς λέει, πῶς σᾶς βρίζει;
Μ' ἓνα βλέμμα τί ἐξηγεῖ;
Σιωπᾶτε, σιωπᾶτε...
Τὴν Ἑλλάδα ἀντικρύζει!
Ὁ Γερμανὸς τὸν εὐλογεῖ.

Σιωπᾶτε γιατί ἀνοίγουν
Τὰ οὐράνια μὲ γαλήνη
Καὶ ὁ Παράδεισος λαμπρὸς!
Νὰ οἱ Μάρτυρες πῶς σμίγουν
Ὡσὰν δάφναις μ' εὐφροσύνη·
Φθάνει, φθάνει τ' Ἄγιο Φῶς!

Τώρα Τοῦρκοι! Τοῦρκοι τώρα!
Καὶ ὁ Ἄδης νὰ Σᾶς θέλῃ
Δὲν ἀφίνουν στεναγμοί...
Νὰ τῆς κρίσεως ἡ Ἥρα!
Νὰ τοῦ τάφου ἡ νεφέλη!
Νὰ τοῦ ὀλέθρου ἡ στιγμή!

«'Σ τὸ Ζητοῦνι, 'ς τὸ Ζητοῦνι!»
«Εἰς τὸ μακελιὸν» φωνάζει
Ὁ Μεχμέτης μὲ θυμὸν,
Καὶ τοῦ Ἄδῃ τὸ φυσοῦνι
Διψασμένο ἀλαλάζει
Πῶς θὰ πιῇ αἷμα γλυκό.

Μόν' ὁ Διάκος, Διάκος πάντα!
Μέσ' τῇ μέσῃ σκλαβωμένος
Περπατάει σὰν ἀρχηγός!
Μὲ λεοντάρια του σαράντα
Λὲς πῶς πάει ὅπου κρυμμένος
Τὸ σπαθί του φεύγει ἔχθρός.

Λὲς κ' εἰς ὅλα εἶναι ξένος...
Δὲν μιλεῖ, ἀλλ' ἂν ἀνοίξῃ
Χεῖλῃ ἀνοίγει προσταγῆς.

Καὶ ὁ Τοῦρκος τρομασμένος
Δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ δείξῃ
Τὸ παιδί δειλῆς ὀργῆς.

Φύσα, φύσα, Ζεφυράκι
Εἰς τοῦ Διάκου μας τὰ στήθη,
Εἰς τοῦ Διάκου τὰ μαλλιά!
Καὶ σὰν θεῖο περιστεράκι
Πέτα, πέτα εἰς τὰ πλήθη
Ποῦ μαραίνει ἡ σκλαβιά.

Δὲν Σᾶς ἔτυχε νὰ ἰδῇτε
Νυχτοκόρακας τὸ βράδυ
Νὰ γουργιάζουν μὲ κοπή,
Καὶ μὲ λύπη νὰ σταθῇτε
Ποῦ τῆς λύσσης τοὺς σιμαδι
Πᾶνε τόσοι ξένα πουλί;

Ἡ Γεράκια νὰ γυρίζουν
Νέρη νέφη 'ς τὴ φωλιά τους
Μὲ τοῦ Χάρου τὴν χαρά,
Γιὰτὶ ἔχουν καὶ ξεσκίζουν
Ἕνα Ἀητὸ ἀνάμεσά τους
Μὲ κοιμμένα τὰ φτερά;

Σὰν κοράκι, σὰν γεράκι
Τοῦρκοι ἀμέτρητοι προβαίνουν
Μὲ ὄψη δήμιου θολῇ,
Καὶ 'ς τοῦ Διάκου τὰ ματάκι,
Ποῦ γαλήνη παρασταίνουν,
Ἡ Ἐλευθερίᾳ μιλεῖ!

Ἄστρα σεῖς ποῦ πικροκλαῖτε
'Σ τὰ Ἑλληνικὰ οὐράνιχ,
Ποῦ μὲ τὴν γλυκεῖά σιωπῇ
Τόσους ὕμνους θεῖους λέτε,
Συμπλεχθεῖτε εἰς στεγάνιχ
Καὶ στροθεῖτ' ὅπου πατεῖ.

Πῶς! οἱ Τοῦρκοι μέσ' τὰ μάτια
Σὰν προφήτη τὸν τηράζουν...
Ἀλλ' ὁ Διόκος δὲν θωρεῖ,
Παρὰ τ' ἄγια κορμάτια
Τοῦ Ἡσαΐα ποῦ σπαράζουν
Μὲ τοῦ φόνου τὴν ἐργή.

.

Άλλοι ἀφ' τὰ πόδια σέρνουν
Ἕνα σῶμ' ἀνδρειωμένο,
Νεκρὸν ἄλλον, ἄλλοι φέρνουν
Σὲ καμήλα φορτωμένο.

Άλλοι φέρνουν τὸ κεφάλι
Καρφωμένο τοῦ Ἡσαΐα,
Τὸν Παπᾶ φέρνουν τρεῖς ἄλλοι
Χωρισμένονε εἰς τρία.

Άλλος φέρνει χέρι ἓνα,
Άλλος μὲ σκιασμένα μάτια
Φέρνει σπλάγχνα ξεσχισμένα
Καὶ ἄλλος δυὼ σπαθιοῦ κομμάτια.

Άλλος φέρνει ἄλλο κεφάλι
Καὶ ὄλο, ὅλο τὸ τηράζει . . .
Τρέμει μὴ ἀναζήση πάλι
Καὶ ὄλο τὸ σπαθί του ἀρπάζει.

Άλλοι τρεῖς ἐκεῖ παρέχει . . .
Παναγία μου! τί φέρνουν!
Σὺν σθυσμένο ἀστροπελέκι
Ἕνα παλληκάρι σέρνουν.

Τοῦρκοι μὴ τὸ ἀνδρεῖο σῶμα
Βασανίζεται τοῦ κάκου.

Ἀλλὰ σὲ σκιαζόντ' ἀκόμα
Ἄξιε ἀδερφε τοῦ Διάκου.

Τρεῖς ὀμπρὸς καὶ πίσω δύω
Ἀπὸ δῶθε φέρουν ἓνα,
Ἄν καὶ σὰν λιθάρι κρύο
Χέρια, πόδια του δεμένα.

Καὶ τὸ ἄψυχο κορμὶ Σου
Κοντοσόπουλε τοὺς σκιάζει
Κ' ἡ μορφή Σου ὡς τὸ σπαθί σου
Τὴν Τουρκιὰ ἀνατριχιάζει.

Καὶ τὸ 'μάτι ὅπου γυρίσης
Ἄλλοῦ δύω, ἄλλοῦ τρία,
Παλληκάρια θ' ἀγναντίσης
Νὰ ξεσκλιῶντ' ἀφ' τὰ θηρία.

Ἐνὸς Τούρκου χέρια μένει
Μία Ἑλληνικὴ πλεξίδα,
Ἄλλος μὲ χαρὰ πηγαίνει
Μία Κλέφτικη λεπίδα.

Κι' ἓνας Μπίμπασης 'ς τὴ μέση
Μὲ χαρὰ καὶ μὲ τιμὴ
Πάει κρατῶντας ἓνα φέσι
Καὶ μισὸ λαμπρὸ σπαθί.

Φέσι φλογοτροπημένο
Τίνος είσαι σὲ γνωρίζω!
Σπαθι τέτοιο δοξασμένο
Δὲν εἴμ' ἄξιος ν' ἀντικρύζω!

Τὸ σπαθι ὅπου τσακίζει
Σ' τὴ σκλαβιὰ τὰ κόκκαλά του •
Δὲν εἶν' ἄξιος ν' ἀντικρύζη
Ὅποιος μ' ἤσυχη ματιά του
Ἵποφέρει τοὺς τυράννους
Σ' τὴν αἱματωμένη γῆ.

Γιατ' ἐκεῖνος κρύα ἔχει
Τὴν καρδιά του σὰν λιθάρι
Καὶ ποτὲ, ποτὲ δὲν τρέχει
Μιά σκληρὴ ζωὴ νὰ πάρη
Ἡ νὰ δώσῃ τὴ δική του
Γιὰ τοῦ ἔθνους τὴν τιμή.

Φιλελεύθερε Θεέ μου
Ὁργισμένο στρίψε μάτι
Ἄν καταδεχθῶ ποτέ μου
Νὰ παιθάνω 'ς τὸ κρεββάτι
Σὰν πολιτισμένος φράγγος
Κι' ὅχι ἀπάνω 'ς τὸν ἐχθρόν.

Ῥίξε φλόγαις, ρίξε φρίκη
Εἰς τὸν Ἕλληνα ἐκεῖνο
Ποῦ δὲν τρέχει ὅπου οἱ Λύκοι . . . ?

Κρυφοτρῶνε, κάνουν θρῆνο
Εἰς τὸ ἔθνος ποῦ ἐφάνη
Πρῶτος ἥλιος τῶν ἐθνῶν.

.

Ἄνοιξ' ἡ δύσις κί' ἔκλεις τὸ λυπημένο ἥλιο
Καὶ τὸ φεγγάρι 'ς τὸ βουνὸ ἐφάνη καθισμένο
Σὲν τῆς Ἀνθούλας ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον·
Χωρὶς τὸ Διάκο σφίχτηκε 'ς τὸν Οὐρανὸ κλεισμένη.

.

Ἀπὸ ἐκεῖλὰ τ' ἀγνώριστα 'ς αὐτὸ τὸν κόσμον λόγια
Γλυκὰ ὁ Διάκος ἄκουσε νὰ τοῦ φιλοῦν τὰ στήθη,
Καὶ χαμογέλειτο ἐρωτικὸ κ' ἡρωικὸ ἀντάμα
Σὲν δυὼ φιλιὰ χαιρέτησαν τὰ ῥοδιὰ του χεῖλη·
Πολὺς λογισμὸς τοῦ σήκωσε τὸ ὠραῖόν του κεφάλι
Ὡς τ' Ἄχραντα μυστήρια ὁ ἱερεὺς σηκώνει!
Καὶ τάχα ποῖο μυστήριον δὲν κλεῖει τὸ μέτωπό του;
Ἢ δὲν εἶν' Εὐαγγέλιον τοῦ Μάρτυρα τὸ στήθος;—
Τρέχει σὲν Στρίγγλας ἡ Τουρκιὰ, σὲν κίσσα πενιασμένη
Εἰς τὰ σφαγτὰ τοῦ Γένους μας νὰ φάη, νὰ μεθύσῃ.
Κί' ὁ Διάκος ὅλο βλέποντας τὸν πύθο τῆς ψυχῆς του
Σ' τῆς Δάφναις ποῦ τοῦ στρώνουσιν οἱ οὐρανοὶ πετάει.
Εἰς τὴν ψυχὴν ποῦ φόρεσε τὴ λυπημένη λάμψι
Ἕνας τοῦ φεύγει στεναγμὸς ἀπὸ τὰ στήθη μέσα,
Σὲν μέσ' ἀπὸ τοῦ θυμικτοῦ τὰ κάρδουνα μὲν σπύθῃ
Ποῦ πάει τὸ θυμιάμα 'ς τῆς Ἄγιας Εἰκόνας

Πετοῦν, πετοῦν οἱ λογισμοὶ σὰν μυρουδιᾶς τοῦ Μάϊ,
Δροσολουσμένοι Ζέφυροι ἀφ' τὰ μαλλιά τ' Ἀπρίλι
Καὶ πέρνουνε καὶ δίνουνε καὶ φέρνουν καὶ πηγαινουν,
Ἀπὸ τὸ Διάκο 'ς τὴν Ἀνθὴ κί' ἀφ' τὴν Ἀνθὴ 'ς τὸ Διάκο
Τὰ μῦρα ποῦ τοῦ Μάρτυρα σκορπᾶει τὸ στεφάνι.
Μὲ δάκρυα χαρούμενα ποτίζεται τ' ἄερι
Καὶ τὴν κατὰμαυρη φιλεῖ τοῦ Διακού φουστανέλλα·
Σεμνά, σεμνά στολίζεται τὰ μῦρα τοῦ πολέμου
Γιὰ νὰ τὰ πάη νὰ εὐφρανθοῦν ὁ Σαμουήλ κί' ὁ Λάμπρος,
Ποῦ τὴν μπαροῦτι ἔχουν καιρὸ νὰ μυρισθοῦν οἱ δέλοι,
Ποῦ τοῦ βολλοῦ 'πεθόμηνσαν τὸ σουριτὶ ν' ἀκούσουν.
'Σ τῶν ῥόδων τὸν ἀνασασμὸ κυλίσεται τὸ Φεγγάρι
Σὰν λογισμὸς παρθενικὸς ποῦ 'ς τὰ μυστήρια 'μπαίνει
Καὶ τόσ' ὁ Διάκος βλέποντας γλυκὰ χαμογελάει,
Καὶ τόσο οἱ Τοῦρκοὶ ἀφόνουνε κί' ἀπὸ θυμὸ μεθᾶνε.
«Γελάει μὲ τὸ Φεγγάρι μας, ὁ ἄπιστος Γκιούρης!»
Οἱ ἄπιστοι φωνάζουνε μὲ τὴν κουτὴ τους πίσι
Καὶ σφίγγουνε τὰ χεῖρα του, καὶ σφίγγουν τὸ λαιμὸ του.
Μὰ ὁ Διάκος δὲ σαλεύεται· ἐκεῖς ποῦ δίνει ὄρκο
Γιὰ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴ, γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστι
Εἶναι ψυχὴ δλόγυμνη καὶ τ' Οὐρανοῦ δημότης.
Οἱ Τοῦρκοὶ ἀπὸ τὸ πείσμα τους τὰ λείψανα σπαθίζουν,
Ξεσκλᾶνε μὲ τὰ χεῖρα τους τὰ ῥάσσα τοῦ Ἡσαΐα
Καὶ φασκελώνουν τὸ Σταυρὸ καὶ σχίζουν τὴ Σημαία
Καὶ τὰ κομμάτια της πετοῦν 'ς τὸ μέτωπο τοῦ Διακού.

.

Γιατί, γιατί θερμαίνεσαι, χαριτωμένε Μάϊ,
 Γιατί λουλούδια κόβετε και πέφτετε 'ς τὸ χῶμα;
 Γιατί σκορπάτε τ' ἄνθη Σας ὠραίαις μυγδαλίταις;
 Μήπως δὲν εἰσθ' Ἑλληνικῶν δακῶν και σεῖς πολῖται;
 Μήπως δὲν ἐβλαστήσατε 'ς ἀνδρειωμένο αἷμα;
 Ἀφῆστε τ' Ἀρβανίτικο τσεκοῦρι νὰ σᾶς κόψῃ
 Νὰ μαρτυρήσετε και σεῖς καθὼς οἱ κηπουροὶ σας.
 Τώρα γελάτ' ὀλόσεμνα γιὰτὶ ὁ Θεὸς γελάει,
 Τὰ Χερουβίμ χορεύουνε, τὰ Σεραφίμ λαλοῦνε
 Καὶ οἱ Ἄγγελοι 'ς τὸν Παράδεισο γιὰ μᾶς πανηγυρίζουν.
 Χαριτωμένη Λειβαδιά μὴ βγάνῃς τὰ μαλλιά σου,
 Πάρε γιογγάρι κλέφτικο και παῖξε 'ς τὰ χορτάρια,
 Που ἔπλιν αἷμα ἐλεύτερο κι' ἔγειναν ὅλα γιούλια
 Ἀπὸ ἐκεῖα ποῦ ὁ Θεὸς μυρίζεται 'ς τὸ Θρόνο,
 Ἀπὸ ἐκεῖα ποῦ οἱ Οὐρανοὶ σοῦ πλέκουν τὸ στεφάνι,
 Γιατὶ 'ς τὸ γάλα Σου ἔγεινεν ὁ Διάκος παλληκάρι.
 Καὶ σὺ ἐλὴν φιλήσυχη μὴ σκιάζεσαι καυμένη
 Ἡ δάφνη τρυφερώτερη ἀπὸ ἐσένα εἶναι
 Καὶ τήραξε περήφανα πῶς παιγνιδολογάει!
 Πῶς ἀγναντίζει τὴν Τουρκιὰ σὰν ἡ ψυχὴ τῆς Χαίδως,
 Ὡσὰν τὴν ὀλοῦστερη βασίλισσα τῆς Πόλις (30).
 Τήραξε πῶς τοὺς κλώνους τῆς χαρίζει 'ς τοὺς Ἀγγέλους
 Ποῦ πλέκουνε ἀδιάκοπα μαρτυρικὰ στεφάνια.

.
 Νὰ τὸ Ζητοῦν! ἐφάνηκε σὰν χαλασμένο μνημῆμα
 Ποῦ δείχνει μαῦρα κόκκαλα, κορμὶ μισολιωμένα.

Ἡ κουκουβάγια ἀκούγεται 'ς τὰ χαλασμένα σπήτια
Καὶ τοῦ σκυλιοῦ τὸ γουριτὸ ποῦ κλαίει τὴν ἐρημιὰ του.
Πῶ! πῶ! κ' ἡ ὄψι τοῦ ληστή σὲ βροχερὰ σκοτάδι
Δὲν εἶναι τόσο ἀνήμερη, τόσο βαρειά δὲ σκιάζει.
Ζητοῦνι δείχνεις σήμερα ἀνάμεσα 'ς τὸν κόσμον
Ἔρμον παιδί με βροχερὰ μεσάνυχτα 'ς τοὺς δρόμους,
Ἀλλὰ Ζητοῦνι ἱερὸ θὲ γένης ἐκκλησίας
Καὶ τόπος ὅπου ἀφήνουνε οἱ ἄγγελοι τὸ σῶμα.
Θὰ γένης χωνευτήριο καὶ μυστικὸ Ἅγιο βῆμα.
Θὰ βλέπεις τὰ μεσάνυχτα ὁ οὐρανὸς ν' ἀνοίγῃ,
Νὰ σὲ ποτίζῃ ἀγιασμὸ, νὰ σὲ ξαντίζῃ μῦθον.
Κοντοζυγώνει ἡ Τουρκιὰ νὰ πέσῃ 'ς τὸ Ζητοῦνι
Σὰ νύχτα Γενναριάτικη σὲ παλαιὸ ἐρμολῆσι,
Καὶ φεύγουν σὰν τὰ σύγγεφα χιλιάδες νυχτερίδες
Κ' ἡ καρακάξες φεύγουνε καὶ τὰ σκυλιὰ σκιάζονται
Καὶ μέσ' ἀφ' τὰ χαλάσματα μία γρηῃ προβάλει
Σὰν λείψανο, σὰν φάντασμα τῆς χαλασμένης χώρας.
«Ρίχτε 'ς ἐκεῖνο τὸ στοιχειὸ» φωνάζει ὁ Μεχμέτ Κιόσσης·
Μᾶνας Λεβέντης ἄξαφνα ἔμπροστά της παρὰστέκει
Καὶ δέχεται τὸ χτύπημα καὶ τῆς Τουρκιᾶς τὰ βόλια·
Ὁ Χάρος ὁ Φιλότουρκος τὰ στήθη δὲν τοῦ ᾔγγιζε
Καὶ λαβωμένος ὁ ἄφοβος σκλαβώνεται Λεβέντης.
Ἐν' ἄλλο βόλι τῇ γρηῃ σὲ δαύτονε σωριάζει. . .
«Παιδί μου!» σκούζει ἡ γρηῃ, «μάννα μου» σκούζει ὁ Διάκος!
Κι' ὁ σκλάβος ἀναδεύεται κ' οἱ δῆμιοι σπαρταροῦνε.

Καὶ μὲ τὸ μισὸ σπαθί του
Ρίχτει εὐτὺς ἓνα νεκρὸ,
Κάνει δεύτερο κομματά,
Τρίτο, τέταρτον ἐχθρὸ,
Καὶ σωβιάζει ἓνα σωρό.

Καὶ χυμάει ὅλος μανία,
Ὅλος φλόγα, ὅλος ψυχή,
Γιὰ νὰ δώση, γιὰ νὰ πάρη
Ἰστερνὸ, ἱερὸ φιλὶ
Καὶ τῆς μάννας τὴν εὐχή.

Ἄλλ' ὦμέ! ἀνατριχίλα
Μοῦ παγώνει τὴ ζωή!
Πρὶν φιλήσ' ἢ μαύρη μάννα
Τῆς ἀρπάζει ἓνα σπαθί
Καὶ τὴν ἔσχατη πνοή.

Σπαθὶ δῆμιου λερωμένο
Ἀπὸ αἷμα Ἑλληνικὸ
Ἀνασπάστηκεν ὁ Διάκος
Ἀντὶ στόμα μητρικὸ,
Ἀντὶ χεῖλι φιλικό.

Πέντε, δέκα γιγαγάνια
Τοῦ καρφώνουν τῆς πλευραῖς
Καὶ τῆς μάννας ἡ ἀγκάλαις
Παγωμέναις καὶ νεκραῖς
Τὸν προσμένουν ἀνοιχταῖς.

Ἔτσι, ἔτσι μᾶς προσμένουν
Αἱ ψυχαὶ 'ς τὸν Οὐρανὸν
Ἄν ἐδῶ 'ς τὸν κάτω κόσμον
Δὲν ἐπράξαμε κακὸ
Γιὰ πατρίδα καὶ ὄρφανό.

Ἔτσι, ἔτσι μᾶς προσμένει
Μὲ ἀγκάλαις ἀνοιχταῖς
Καὶ ὁ Διάβολος 'ς τὸν Ἕλδην
Ἄν δουλέψαμε ποτέ·
Τοὺς τυράννους, τῆς σκληραϊχί·

Ἄν κακούργους βασιλιάδες
Δὲν ἐσφάξαμεν εὐθύς
Ὅταν ἴδαμε ἀπὸ δαῦτους
Νὰ χαλλέται ἡ Πατρίς
Εἰς τὸ μνημεῖον τῆς Τιμῆς.

Ἀπὸ βασιλιάδες ἔθνη
Ἐσταυρώθη ὁ Χριστός!
Ὁ Χριστὸς παπᾶς δὲν εἶναι
Εἶν' ἐλευθεριᾶς Θεός.

Καὶ γιὰ τοῦτο 'ς τῆς Σημαίαις
Ζωγραφίζεται ὁ Σταυρὸς
Λοιπὸν ἔθνη, ἐμπρός! ἐμπρός!

Ἄνομοι Τοῦρκοι!
Τοῦρκοι σταθεῖτε...
Γιὰτὶ πατεῖτε
Γυναίκα πτώμα;

Αιλοὶ κακοῦργοι
Γιατὶ χτυπᾶτε
Καὶ τυραννᾶτε
Δεμένο σῶμα;

Τὴ μισὴ σπάθα
Ἀφήσατέ του
Καὶ λύσατέ του
Τὸ ἓνα χέρι!
Ποῶς εἶναι ἄξιος
Τότε θὰ δείξῃ
Μάχῃ ν' ἀνοίξῃ,
Σπαθὶ νὰ φέρῃ.

Τί εἶν' ὁ Διάκος
Τότε θὰ ἰδῇτε!
Ἀλλὰ φοβεῖτε
Ἡ Τουρκιὰ ὅλη
Γιατὶ μονάχος
Θὰ Σᾶς χτυπήσῃ
Ὡς νὰ σᾶς κλείσῃ
Ἐν τῇ μάτρῃ Πόλῃ.

ὦ! δὲν ἀκοῦνε. . .
Τὰ δόντια τρίζουν,
Τῆς πληγαῖς σκίζουν
Τοῦ Ἡρώα μας!
Ζητοῦν μὲ μίαν
Ν' ἀποτρανώσουν
Καὶ νὰ χρυσώσουν
Τὸ ὄνομά μας.

Μ' ἄγρια γέλια
Καθῶς περνοῦνε,
Ποδοπατοῦνε
Γρηὰ νεκρή.
Γιὰτὶ τῆς μάννας
Τοῦ Διάκου ἀκόμα
Τρέμουν τὸ πτώμα
Μὴ σηκωθῇ.

.

Δύω ματιαῖς συνάλλαξαν κρυφαῖς οἱ δυὼ Πασσάδες
Καὶ σηκωθῆκαν ἄγρια τὰ φρύδια τοῦ Μεχμέτη
Καὶ ὁ Βρυώνης ἄρχισε τὰ πονηρά του λόγια
Σὰν ζαχαράτα νὰ σκορπᾷ, σὰν ἀνθισμέν' ἀγκάθια.

ΟΜΕΡ. ΒΡΥΩΝΗΣ.

Σ τὰ παλληκάρια Διάκο μου ποῦ ἔχουν τὴν ψυχὴ σου
Ζωή, σπαθί, ἐλευτεριά, χαρίζω μ' ἓνα λόγο. . .
Ἔνας Σου λόγος, Διάκου μου διώχνει ἀπὸ 'δῶ τὸ χάρο.

ΔΙΑΚΟΣ.

Τί τὴ θέλω τὴ ζωή μου
Καὶ νὰ ζῶ 'ς τὴν ἀτιμία;
Τί τὸ θέλω τὸ σπαθί μου
Δίχως Ἕλληνος καρδιά;

ΟΜΕΡ—ΒΡΥΩΝΗΣ.

Καὶ ποῖς χωρὶς ὑπόληψι σὲ θέλει 'ς τὸ πλευρό του;
Ποῖς; σ' ἐμποδίζει Ἑλληνικὰ νὰ γδένης τὸ σπαθί σου;
Ἐν' ἄλλο λόγο, Διάκο μου, ἐν' ἄλλο λόγο θέλω. . .

ΔΙΑΚΟΣ.

Τέτοιο λόγ' Ὀμέρ—Βρυώνη
Ἄφ' τὸν Διάκο δὲν ἀκοῦς.
Πότ' ὁ λόγος μου παγώνει
Πότε ρίχτει κεραυνούς!

ΟΜΕΡ—ΒΡΥΩΝΗΣ.

Διάκο μου κύτταξε καλά... τὴ νύκτῃ σου λυπᾶμαι.
Τὴ λεβεντιά σου ἤθελα φτερό τῶν γηρατειῶν μου.

ΔΙΑΚΟΣ.

Ὅταν ἰδῇτ' ὁ Οὐρανὸς τὴ γῆ νὰ προσκυνήσῃ
Τότε κί' ὁ Διάκος ἄπιστοι τὴν πίστη του θ' ἀφήσῃ.
Ὅταν ἰδῇτ' ὁ ἥλιος 'ς τὸν Ἄδῃ νὰ καταβῇ
Κί' ὁ Ἄδης ὁ ἀσχημάρακτος 'ς τὸν Οὐρανὸ ν' ἀναβῇ.
Τότε θὰ ἰδῇς Ὀμέρ—Πασσᾶ νὰ πάψω τὴν Πατρίδα
Νὰ ἔχω καὶ γιὰ πρώτη μου, καὶ γιὰ ὑστερήν μου ἐλπίδα...

ΟΜΕΡ—ΒΡΥΩΝΗΣ.

Ἔτσι πληρώνης, Διάκο μου...

ΜΕΧΜΕΤ—ΚΙΟΣΣΗΣ.

Γιὰ τὸν Προφήτῃ Ὀμέρῃ!

Ἄν ᾔται γιὸς τοῦ Μωχαμέτ καὶ Τοῦρκος παλληκάρι,
Πάψε νὰ καταδέχῃσαι μ' ἓνα Γκιζοῦρ νὰ κρένης.
Σιμώσαμε 'ς τὸ Μακελλὶδ καὶ τώρα, τώρα βλέπει...
Ἀμπτοῦλ, Τζίτζικο, Χουσεῖν, φωτιστὲς χλωραῖς καὶ σοῦδλαις.
Πιστοὶ μου θὲ νὰ ψήσουμε ἐν ἄπιστο κριάρι.
Εἰς τὰ χαρέμια τ' Οὐρανοῦ νίκης καπνὸς ν' ἀνέβῃ,

Γιὰ νὰ γελάσῃ ὁ Μωχαμέτ καὶ ὁ Χριστὸς νὰ σκάσῃ·
Καὶ σὰν γελάδια ὁ πιστὸς δέκ' ἄπιστους νὰ σφάζῃ...

ΔΙΑΚΟΣ.

Καὶ ἂν μοῦ κάμετε κομμάτια
Τὸ ἄχρηστό μου τὸ κορμί,
Καὶ τὸ ὑστερνὸ κοφίδι
Θὰ σᾶς βροῖζει τὸ Τζαμί.

Μὴ μ' ἀφήσης Μεχμέτ-Κιόσση.
Μὴ μ' ἀφίνης μὲν στιγμή,
Γιατὶ ἀμέσως θ' ἀκουστοῦνε
Ἀφ' τὴν Μέκκα στεναγμοί!

Λοιπὸν Τοῦρκοι μὴν ἀργῇτε!
Ἔχω πόθον καρδιακὸ
Γιὰ Πατρίδα καὶ γιὰ Πίστη
Ν' ἀνιβῶ 'ς τὸν Οὐρανόν.

.

Πανηγυρίζει ὁ Οὐρανὸς καὶ ὀχλαγωγεῖ ὁ Ἄδης.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΣΤ'. ΜΕΡΟΥΣ.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

(Υστερόγραφον.)

ΤΟ Διάκο μου, τὸ Διάκο μας μὲ σέβας ἄς ἀφήσω
᾿Σ τὸ δρόμο τῆς ἀνδρείας του, ᾿ς τῆς δόξης του τὸ δρόμο
Κι' ἐγὼ πολίτης ἄτυχος μὲ τῆς σκληραβιάς τὸν τρόπο,
Εἰς ἔρμος δάσος ἄς συρθῶ δυὼ δάκρυα νὰ χύσω.

Δυὼ δάκρυα ποῦ μ' ἀπόμειναν ᾿ς τὸ στῆθος μου ἀκόμα,
Κι' ἄς ἔγεινε ὅλη δάκρυα ἡ ἀνθηρὴ δροσὰ μου·
Μ' αὐτὰ τὰ δάκρυα ᾿πότισα τὰ ἐθνικὰ δεινὰ μου
Ἀφ' οὗ ἐκλειδώθηκε σφιχτὰ τοῦ ἔθνους μου τὸ στόμα.

Ἐχτὲς ᾿ς τοῦ Τουρκοφάγου μας ἐπῆγα τὸ Ἅγιο χῶμα·
Εἰς τοῦ Καραϊσκάκη μας πᾶω νὰ κλάψω τώρα.—
Σὰν τῇ πολιτικῇ νυχτὶ ἀμαῦρ' εἶν' ἀκόμ' ἡ ὥρα,
Καὶ δὲν μὲ βλέπουν μοίραρχοι ποῦ ἀγρυπνοῦν ἀκόμα.

Θλιπτὰ βογκάει ὁ βοριάς ᾿ς τὸν ἥρωα Μαραθῶνα
Ὡσὰν λαὸς ποῦ δέρνεται σὲ τεχνικὴ ἀλυσίδα...
Σὰν ὅσοι ἐθυσιάστηκαν γιὰ τούτῃ τὴν Πατρίδα
᾿Σ τοὺς Περσικοὺς κατακλεισμούς, ᾿ς τοῦ Τούρκου τὸν χειμῶνα.

Σὰ σκλάβος νοῦς ποῦ δέρνηται σὲ μαύρη φαντασία
Τρέχω τῇ νύχτᾳ ἔρημος χωρὶς καμμιὰ ἐλπίδα.
Τρίζει κουφὰ 'ς τὰ χέρια μου ἡ φράγγικη ἀλυσσίδα
Καὶ σκιάζομαι 'ς ἀνέλπιστη μὴ πέσω προδοσία.

Θέλω κρυφὰ νὰ περπατῶ μὰ ἡ καρδιά μου βράζει
Καὶ χύνει σπιθαῖς καὶ φωτιαῖς καὶ γογγυτὰ καὶ θρήνους
Καὶ πάντα βλέπω γύρω μου τοὺς ἄτιμους ἐκείνους
Ποῦ πνίγουν κόσμ' ὁλόκληρο ὅταν μισθὸς φωνάζει.

Παρχμονεύουνε παντοῦ ἀνθρωπινὰ θήρια,
Σκόρπια ἐδῶ, σκόρπια ἐκεῖ, μαζ' ἡ Σου περπατᾶνε
Καὶ ἄξχφνα 'ς τὰ σίδερα σὰ σκύλλο σὲ πετᾶνε,
Γιὰτὶ μ' ἐλεύτερα σκουτιὰ ἐντὺθ' ἡ τυραννία.

Ὁ ἀδερφὸς τοῦ ἀδερφοῦ σήμερα δὲν πιστώνει·
Ὁ ἄνδρας τῆς γυναίκης του καὶ τοῦ παιδιοῦ ἡ μάνα·
Πῶ! Πῶ! μὴν ἀγροικήσουμε Βαρθολομαίου καμπάνᾳ (31),
Καὶ μὴν ἰδοῦμεν Ἕλληνας ὁ Ἕλληνα νὰ σκοτώνῃ.

Σὲ συγνεφάνι κάθεται λυπητερὸ φεγγάρι
Σὰ νεκρικὸ λυχνάρι.
Λυχνάρι ποῦ ἀνάφτηκε ἀπὸ ἐπουράνιο χέρι
Εὐλάβεια νὰ φέρῃ,
Νὰ φέρῃ εὐλάβεια στὴ γῆ ποῦ μὲ μυστήριου στόμα
Φλογομιλεῖ τὸ χῶμα.

Τὸ χῶμα ποῦ ἐζυμώθηκε μὲ σπλάγχχν' ἀνδρειωμένα
 Καὶ κόκκαλ' ἀγιασμένα.
 Ἀγιασμένα μ' ἄδοξα σὰν πέτραις σκορπισμένα·
 Πατιοῦντ' ἀπὸ καθένα.
 Ἀπὸ καθένα . . . τὰ φιλοῦν καὶ δύο πατριώταις
 Σ' τοὺς ἑκατὸ προδόταις.
 Προδόταις! σὰν βρυκόλακες τῆς νύχταις περπατᾶνε
 Τοὺς ἀδερφοὺς νὰ φάνε.

Τὸ φεγγαράκι ὁλόχλωμο φιλεῖ τῆς γῆς τὸ αἶμα
 Μὲ δύο δάκρυα φωτεινὰ σὰν τοῦ Θεοῦ τὸ βλέμμα!
 Καὶ δείχνει ἀπὸ τῆς δόξης μας τὸ ἄγαλμα ἓνα τρίμμα
 Λησμονισμένη ἀνδρεία εἰς ἓνα ἔρμο μνηῆμα·
 Σὲ συγνεφάκια ἔτρεξε καὶ πάλι νὰ τρυπώση
 Μήπως κί' αὐτὸ ἀθέλητα σὰν δοῦλος μὲ προδῶση·
 Ἀλλὰ ἐγὼ τὸ μνηῆμα σου Καρχίσκῃ μ' εἶδα
 ὧς βλέπω 'ς τὸ σκοτάδι τῆς θαμμένη τὴν Πατρίδα.

Σ' τὴν πέτρα δὲν ἐπρόφτασα νὰ δώσω ἓνα φιλὶ
 Ποῦ ἀκούστη μ' ἓνα γόγγυσμα τὸ μνηῆμα νὰ 'μιλῇ·
 Σὰν νὰ 'μιλοῦν τὰ κόκκαλα ποῦ ζῇ κί' ἀνάθ' ἡ ὀργή . .
 Ὁ κρῖν πῶς ὅλη καίγεται τοῦ Νοταρᾶ ἡ γῆ (32).

Σὰν μέσα εἰς μαῦρο ὄνειρο, σὲ θέρμης ταραχὴ
 Μοῦ ἐφάνη πῶς ἀγροίκησα νὰ κράζῃ μὲ ψυχὴ . . .
 Μὲ μὲ φωνὴ σὰν τουφεκιοῦ εἰς ἔρμο μακρυνὴ
 Μνηῆμα! ('ς τὰ κόκκαλα ποῦ κλειεῖς!) ποῦθ' ἔρχετ' ἡ φωνή.

ΑΠΟ ΤΟ ΜΝΗΜΑ.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι ζωτικὸ, μὴ σκιάζεσαι διαβάτη·

Περπάτει, ἄει! περπάτει! . . .

Χωρὶς νὰ θέλω ἐλύγισαν εὐθὺς τὰ γόνατά μου,
Καὶ ὅλα μ' ἐκυκλώσανε τὰ ἐθνικὰ ὄνειρά μου.

Φωνή! ὅθεν κ' ἂν ἔρχεσαι, δὲν εἶμαι διαβάτης
Ἀλλὰ θαμμένης λευτεριάς κ' ἐγὼ προσκυνητής . . .

Η ΦΩΝΗ.

Κ' ἐγὼ, ἂν ἦμαι φάντασμα, εἴμ' ἓνα φάντασμα Της,
Φτωχὸς ἀγωνιστής.

.

Σὰν παιδάκι 'ς ἔρμο δρόμο
Ἄγριο βράδῳ μοναχὸ,
Ποῦ πηγαίνει μὲ τὸν τρόμο
Συντροφιά καὶ ὁδηγό.

Ποῦ ὅλο 'πίσω του τηράζει
Μὲ τρεμούλαις καὶ βουβὸ
Καὶ ὅ,τ' ἰδεῖ ἀνατριχιάζει
Καὶ τὸ φιλάνει ζωτικὸ.

Ἔτσι, ἔτσι ἀνατριχιάζει
Κάθε τίμιος εἰς τὴν γῆ
Ὅπου σίδερα βαστάζει,
Ποῦ ὁ προδότης μόνον ζῇ.

Ἔτσι, ἔτσι ὁ νοῦς του βλέπει

Ὅπου πάει τὸ φονικὸ.

Γιὰτὶ ἀκούει ὅτι δὲν πρέπει

Νὰ τηράῃ τὸν Οὐρανό. . .

Γιὰτὶ ἀκούει νὰ τὸν προστάζουν

Νὰ μισάῃ τὴν τιμὴ,

Εἶδεμὴ εὐθύς τοῦ βάζουν

Σ' ἄλυσσιδες τὸ κορμί.

Ἀλλὰ κί' ὅταν ἀγροικήσω

Τὸ μαχαίρι 'ς τὸ λαίμῳ

Πάλι, πάλι θὰ φιλήσω

Τὴν τιμὴ, τὸν ἐθνισμό!

Λοιπὸν ὁποῖος ἔσὺ εἶσαι.

Ἐβγα, ἔβγα νὰ σὲ ἰδῶ

Ἢ φτωχὲ καὶ σὺ ἂν φοβῇσαι.

Εἰς τὸ μνήμα μπαίνω ἐγώ.

.

Σ' τὴν ἀγκυλιά μου εὐρέθηκε ξερὸ κορμὶ καὶ κρύο

Καὶ τὸ φεγγάρι ἔδειξε 'ς τὴ φλογερὴ μου ἀγκάλη,

Σὰν χιονισμένο σύγνεφο, γεροντικὸ κεφάλι

Ποῦ τὴν κορφή του ἐστόλιζαν σὰν ἄστρα πληγαῖς δύω.

Ἄσπρα μαλλιά, κορμὶ ξερὸ ἀλλὰ ψυχὴ ἀναμμένη!

Χιόνια κρατοῦν τὰ σύγνεφα μὰ ὅταν χτυπηθοῦνε

Ἀνάβουν, καίνε καὶ βροντοῦν καὶ ἀστραπαῖς πετοῦνε!

Κί' ὁ γέρος συναπάντησεν ἐλσύτερὰ δεμένη.

Ἀνάμεσα 'ς τὰ στήθια μας μυστήριο γελάει

Μυστήριο! ποῦ φκιάνουνε μόνον αὐταῖς ἡ ὥραις

Μυστήριο! ποῦ πλέκεται εἰς τ' Οὐρανοῦ τῆς χώραις
Ὅταν κανεῖς σκλάβος λαὸς τὰ σίδερά του σπάει.

Τὸ παγωμένο χέρι του μ' ἀρπάζει ἀπὸ τὸ χέρι,

Σὲ πέτρα ἐκεῖ τοῦ μνήματος σιμά του μὲ καθίζει,

Μ' Ἑλληνικὸ παράπονο νὰ διηγέται ἀρχίζει

Καὶ μὲ κρυφὴ παρηγοριὰ μᾶς χαιρετᾷ τὸ ἀστέρι.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Παιδί μου! Ἑλληνοπούλο! αὐτὸ τὸ ἅγιο μῆμα

Πρέπει ν' ἀκούσῃ μοναχὰ τοῦ ἔθνους μας τὸ κρῖμα!

Τὸ κρῖμα τῶν Ἑλλήνων,

Ποῦ διώχουν μὲ ἀσέβεια τὸν δυστυχεῖ ἐκείνον

Πῶγινε πρῶτο θυμὰ (33).

Λειβάδια σεῖς τῆς Λειβαδιᾶς, τῆς Ρούμελης μου λόγγοι

Καὶ σὺ κεραυνοχόρταστο, ἀνδρεῖο Μησολόγγι

Μοῦ φτάνετε νὰ εἰπῇτε

Ἐὰν καὶ πῶς σᾶς ἔτυχε, ε' τῆς φλόγαις νὰ μὲ ἰδῇτε!

Καὶ σεῖς δὲ θὰ μαλώσετε παλαῖκοί μου φίλοι,

Ἑλληνικά βουνά!

Ἄν μὲ τὸ Τουρκοφάγο του ἰδῇτε καρποφύλλι

Καλοὺς κηكيους 'ς τὸ θάνατο, ἄγριος ληστής νὰ στείλῃ,

Ἀγωνιστῆς ποῦ ἔμεινε 'ς τοὺς δρόμους νὰ πεινά.

ὦ τὸ φτωχό! λησμονήσῃς πῶς μ' ἔχει 'ς τὸ πλευρό του . . .
Ὁ νοῦς του θὰ ἐπέταξε εἰς τὸν καλὸ *Καιρὸ* του . . .

Πατέρα μου, τί σῶκαμν. . . ἡσύχασε λιγάκι. . .

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Παιδί μου ἂν ᾔσαι Χριστιανὸς, δώσ μου νὰ πιῶ φαρμάκι.
Τί μῶκαμαν! τί μῶκαμαν! παιδί μου δὲν βαστιέται!
Ἀπὸ τὸν Ἑλληνα ἢ Ἑλλὰς 'ς τὴν ὕβρι νὰ κυλιέται!
Νὰ 'βρίζουν τοὺς ἀγωνιστὰς Φράγκοι καὶ Φαναριῶτες
Καὶ νὰ πεινᾶνε τῆς τιμῆς καὶ τοῦ Χριστοῦ οἱ Στρατιῶτες.

ἔθνος ποῦ τοῦ πειράζουνε τὴν ἀνεξαρτησία
Καὶ δὲν χυμάει 'ς τὴ στιγμὴ ν' ἀνοίξῃ ἓνα μνημα,
Νὰ θάψῃ ὀλοζώντανη τὴν κρύα τυραννία
Καὶ νὰ θαφτῇ κί' αὐτὸς μαζ' ἡ, εἰν' ἡ ζωὴ του κρῖμα!

Αὐτὸ τὸ ἔθνος γλήγορα θὰ χαλαστῇ παιδί μου,
Γιατὶ δὲ θέλει ὁ Θεὸς νὰ 'βρίζονται ἐκεῖνοι
Ποῦ ἔγειναν τόσα δαυλιὰ 'ς τ' ἀγῶνος τὸ καμίνι.—
Αὐτὰ τὰ λόγια γράψετα νὰ ἔχῃς τὴν εὐκὴ μου.

Ἐγὼ ποτὲ δὲν ᾔθελα ἀπὸ τὰ χρόνια ἐκεῖνα
Νὰ τρέξω γιὰ παράσημα 'ς τὸ Ἀνάπλ' ἢ 'ς τὴν Ἀθῆνα,
Γιατὶ ἔλεγα « ἡ πληγαὶς
Εἶναι ἡ ἀκριβώτεραις τοῦ ἀγωνιστοῦ τιμαῖς. »

Καὶ πάλι ἂν ἔρθῃ ἔλεγα καμμιὰ κακίὰ ἡμέρα,
Παιδιά μου εἰν' οἱ Ἕλληνες, καὶ σὲ φτωχὸ πατέρα

Θὰ δώσουνε ψωμί,
θὰ ρίξουνε 'ς τὴν πλάτη του κᾶνα παληὸ σκουτί.

Ἀλλὰ ἐχτὲς ὅτ' ἔφτασα, ὦρμἐ! τὶ πρωτοεῖδα;
Ἕνα παληὸ μου σύντροφο ποῦ εἰς τῆς φωτιαῖς ἐπῆδα!
Γιὰ τούτῃ τὴν Πατρίδα.

Ποῦ ὅλοι τὸν ἐλέγαμε τῆς μάχης λεοντάρη,
Σ' τοὺς δρόμους χέρι 'ντροπαλὸ ν' ἀπλώνῃ διακονιάρη.

Ἄχ! ἡ καρδιὰ δὲν μ' ἄφησε νὰ δώσω γνωριμία·
Νὰ σὲ χαρῶ παιδάκι μου, μὲ σφαλισμένα μάτια,
Δ' ὡ πεντάραις μῶμεναν, τοῦ ἔδωσα τὴ μία.
Σὲν ἀναμμένο κάρβουνο ποῦ γίνεται κομμάτια,
Ἄκουσα νὰ σκορπίζεται 'ς τὰ σπλάγχχνα μου ἡ καρδιὰ
Καὶ φεύγω καὶ μοῦ φαίνονται οἱ ἄνθρωποι θηρία
Καὶ ὁ κόσμος ἐρημιά.

Ἄλλοῦ κινῶ τὰ πόδια μου κι' ἄλλοῦ αὐτὰ πηγαίνουν
Γιὰ νὰ ἰδῶ μπροστά μου,
Κλητῆρες, χοροφύλακες σὲν ψεύτῃ νὰ πηγαίνουν
Ἕνα ποῦ τὰ τραγούδια του ἀνάβαν τ' ἄρματα μου.

Τὰ μάτια φέρνω γύρω μου... μὰ ἐτήραξα μὲ πόνον
Ὁ κόσμος σὲν ἀδιάφορος νὰ τρέχῃ 'ς τὴ δουλειά του,
Καὶ τοῦ Μεγάλου Σα; Σκολειοῦ κᾶτι λεβέντες μόνον
Ὀλόχλωμοι σὲν λείψανα ἐπήγαιναν κοντά του.

Τί εἶναι τοῦτο τὸ κακό; Ἕνα φτωχὸ ῥωτάω,
Κι' ἐκεῖνος μ' ἀποκρίθηκε «φτωχέ μου σιωπή!»

Μὰ ἐγὼ ἀητὸς ἐλεύτερος αὐτὰ δὲν τ' ἀγροικῶ
Κι' ἄλλον εὐτὺς ἐρώτησα, τί τρέχει νὰ μοῦ εἰπῇ,
Ἀλλὰ κί' ἐκεῖνος μὲ φωνὴ μοῦ λέγει μυστικῇ,
«Σώπα φτωχέ μου γέροντα μὴ πᾶς 'ς τὴ φυλακὴ.»

ὦ! τότε! ὦ παιδάκι μου, μόνον ἡ Πανηγρία
Μοῦ ἐθάσταξε τὸ λογισμὸ ἀπ' ἄγρια μανία·
Ἢ τῶχεις 'λίγο μάτιζα μου οὔτε νὰ μὴ κοιτᾷς
Τὸν κόσμον νὰ ῥωτᾷς,
Γιὰτὶ τοὺς Προκομμένους μας χτυπᾶνε 'ς τὴν Ἀθήνα
Καὶ ὅλ' οἱ Τουρκοράγοι μας ψοφοῦν' ἀπὸ τὴν πείνα.

Νὰ τὸ πιστέψῃ δὲν ἔμπορεῖ τὸ Ἑλληνικὸ κεφάλι . . .
Καὶ σκύβω 'ς τὸ αὐτὶ ἐνὸς γιὰ νὰ ῥωτήσω πάλι,
'Αλλὰ πρὶν τὸν ῥωτήσω
«Σώπα μοῦ λέει παληόγερε, γιὰτὶ θὰ 'ς ἐξορίσω.»

ὦ! τότε! τὸ παράπονο ἐπῆρε τὴν ψυχὴ μου·
Νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἄφησα ἡ ἀνοιχτὴ πληγὴ μου.
Ἀλλά. . . πῶς χαμογέλασε θὰ τὸ πιστέψῃς τάχως;
Δὲν εἶναι πιστευτό!

Τὸ ἔρμο γιὰτσαγάνι μου τὴν ὥρα ἐκείνη νᾶχα
Τὸν ἔπνιγα 'ς τὸ αἷμα του σὰν Τούρκικο σφαχτό!

.

Ἐδῶ, βαρὺ του βογγυτὸ, τοῦ κόβει τὴ σειρά του·
Ἐκύλισαν 'ς τὸ στῆθος μου δυὼ κρύα δάκρυά του·
Μυστηριώδη δάκρυα! σὰν δάκρυα τοῦ θανάτου.

Μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι μου κί' αἰσθάνθηκα, 'ς τὸ βάθος·
Τοῦ μαχαμμένου στήθους μου, τοῦ γέροντα τὸ πάθος!
... Ἐλλάς! σὺν τὸν ἀγῶνα Σου, θά σέ ταφιάς' ἐν λάθεσ!

Εἶν' ἄγιο μυστήριον ἀγωνιστῆς νὰ κλαίῃ·
'Σ τὴ νύχτα τῆς καταδρομῆς αὐτὸ τὸ δάκρυ ῥέει

Ἀπὸ τὸν Οὐρανό·

Τὰ ἴδια του παράπονα ἀρχίνησε νὰ λέη
Ὁ γέρος με καῦμό.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Τί ἔκαμα κί' ἂν ἔτρεξα 'ς τὸν ὑπουργὸ νὰ κλάψω;
Μαύρη χολή μοῦ ἔδωσε τὰ σπλάγχνα μου νὰ βάψω·
Ἕνα μου δάκρυ ἔπεσε ἀπάνω 'ς τὰ χαρτιά του
Καί σὺν ἑρिसαῖς μοῦ φάνηκαν τὰ λόγια τὰ μισά του.

Μ' ἐρώτα ὁ Φραγκόμυαλος πόλὸς εἶμαι καὶ τί κάνω,
Κί' ἄς εἶχες εἰς τὰ χέρια του τὰ ἐθνικὰ χαρτιά μου·
«Πῶς ἔχεις φίλον ἔμαθα, μοῦ λείπει, τὸ Βαλλάνο (34),
Γι' αὐτὸ τὴν προστασία μου δὲν ἔχεις γέροντά μου.

Κί' ἂν γέρο σ' ἐφοβέριζαν, καὶ σὺ δὲν συλλογᾷσαι
Ποιοὺς εἶπες πῶς λυπᾷσαι;
Ἐδῶ δὲ 'μπαινουν ἢ πληγαῖς, αὐτὸς εἶν' ἀστυνόμος
Καὶ τὸν προστάζει ὁ νόμος!»

Πῶς! τέτοιους νόμους ἵπουργοὶ ἐκάματε γιὰ 'κείνους,
Ποῦ ἐσφάζανε κί' ἐσφάγηκαν, ποῦ ἐθάψαν τὴν Τουρκιά!

Κι' ἐκάμαν νὰ βλαστήσετε 'ς τὸ αἶμα σ' ἂν τοὺς κρίνους,
Καὶ χαίρεστε τὸν ἥλιο ποῦ χύν' ἡ ἐλευτεριά;
Ὁ Ὑπουργὸς μουρμούρισεν ἐκεῖ 'ς ἓνα κλητῆρα
Κι' ὁ ἀγωνιστὴς εὐρέθηκεν ἀποῶζ ἀπὸ τὴν οὐρα.

Τί ἄκουσα! τί ἄκουσα! μονάχος δὲν πιστεύω.
Τὰ ἔχασα... ἐσκοτίστηκα κι' ἐπῆγα νὰ καταβῶ

Ἀπὸ τὸ παρχοῦρι,
Ἀλλὰ πέντ'-ἑξή μ' ἄρπαξαν φτωχοὶ τὸ κκομοίρη.
Θὰ μάδαγα κατάρριζα τὰ ἄσπρα μου μαλλιά
Ἄν φιλικὰ δὲν μ' ἔσφιγγε μιά χριστινὴ ἀγκυλιά!

«Γέροντα ἔτσι κάνουνε τοῦ Διάκου οἱ στρατιῶταις;
Μοῦ λέγει ἄλλος γέροντας ποῦ ἔστεκε ἄντικρύ μου,
Ἔτσι Ἐμεῖς δὲν 'κάναμε, παλληκαρᾶ μου τότες . . .
Ποῦ ἐσφάζανε τὴ μάννα σου, ποῦ ἐσχίζαν τὸ παιδί μου'
Ποῦ ἐβλέπαμε 'ς τὰ σπῆτλα μας τὴ λαίμαργη λαμπάδα
Καὶ ὅλο 'μπροστὰ ἐτρέχαμε γιὰ τὴ θλιμμένη Ἑλλάδα!

Πῶς μᾶς ἐκαταμάραναν ἡ Φράγκικες ἡμέραις
Καὶ διώχουνται ἀπὸ παιδιὰ σκληρόκαρδα οἱ πατέρες;
Οὔτε μὲ μέλει ἀδέρφι μου! τηράζω τὴν πληγὴ μου
Καὶ τρώγω μ' εὐχαρίστησι βρεμμένο τὸ ψωμί μου'
Καὶ θάρρη, θάρρη εἶρας καιρὸς ποῦ θὰ μᾶς θυμηθοῦνε
Καὶ γιὰ Καθένα 'ς τὰ χαρτιά δυὼ λόγια θὰ γραφτοῦνε.»

.

Γέροντα στάσου μιλὰ στιγμὴ, στάσου νὰ σὲ ρωτήσω,

Γιχτί κυλάει τὸ αἷμά μου 'ς τῆς φλέβαις σὰν θερμός.
Ἀλήθεια σὺ ἐστάθηνες τοῦ Διάκου ὁπαδός;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

ὦ! κάλλιο νὰ μὴν ᾔθελε παιδί μου τὸν γνωρίσω.—

Ἄν ἄκουσες καμμιά φορὰ κάνα Φεράτη-Μπέη,
Ἄν ἄκουσες τοῦ Πρόδρομου τὸ Ἅγιο Μοναστήρι,
Αἱ! εἰς αὐτὸ τὸν γνώρισα τὸ πρῶτο πανηγύρι.
Ὅσο ποῦ εἶδα 'ς τὸ σουβλί τὸ αἷμά του νὰ ρέῃ.

.

Πῶς εἶπες! εἶδες 'ς τὸ σουβλί τὸ αἷμά του νὰ ρέῃ;
Καὶ Πῶς ἐσὺ ἐγλύτωσες ἐκσίνη τὴν στιγμὴ;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Μ' ἐζήλεψεν ἡ Μοῖρα μου, ἡ Μοῖρα μου ἡ κακὴ
Καὶ τὸν λεβέντη 'θέλησε Γέρο νὰ ἰδῇ νὰ κλαίῃ.

Ἄκουσε μάτια μου, ἄκουσε τὴ μαύρη μου ἱστορίαν,
Καὶ μάθε πόσα ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν περνᾷ.—
Πάντα σιμά της μ' ἤθελε τοῦ Διάκου ἡ ἀνδρία,
Μὰ ὦϊμέ! μ' ἀποχωρίστηκε 'ς τὰ ὠραῖα ὑστερνά.

Ὁ Κλόσσης κί' ὁ Ὁμέρ-Πασσᾶς πλκκώνουν τὴν Πατρίδα
Καὶ ἀρχινάω νὰ τροχῶ τὴν κλέφτικη λεπίδα·
Ὅταν ἀκούω τὸ Διάκο μου νὰ μὲ παρκαχλῇ
Νὰ πάω νὰ εὐρῶ τὴ μάννα του ποῦ ἔρμη περπατεῖ.

Τρέχω ἐδῶ, τρέχω ἐκεῖ, τὴν ὄρισκω ἔς τὸ Ζητοῦνι·
Μὰ ἡ ὥρα κείνη ἦτανε τοῦ χαλασμοῦ ἡ ὥρα!
«Ἄς χαλαστοῦμε εἴπαμε μαζὶ κ' οἱ δυὼ μας τῶρα.»
Καὶ νά! νεκροὺς μᾶς ξάπλωσε τὸ Τούρκικο φυσοῦνι.

Μὰ ἔς τὸ γυαλί ποῦ ἡ μοῖρα μας κερνάει τὸ φαρμάκι
Ἔμμενε ἀκόμα λιγοστὸ τριγύρω κολλημένο·
Καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα πολὺ ἔγινε τὸ λιγάκι
Καὶ πίνω καὶ ἀδιάκοπα τὸ βλέπω αὐγατισμένο.

Πατάει μὲ λύσσα ἡ Τουρκιὰ τοῦ Ἡρώα τὴ μάννα,
Καὶ τῆς ζωῆς μου βογγητὸ (κάθως κ' ἐμὲ πατῆσαν).
Μὲ πρόδωσε καὶ μ' ἄρπαξαν καὶ τὴ ζωὴ μ' ἀφήσαν
Τοῦ Διάκου γιὰ νὰ γίνω ἐγὼ ἡ νεκρικὴ καμπάνα.

.

Ὡ! τῶν τυράννων νᾶβλεπες τὴν ὄψη τὴ θολή,
Ὡσάν τὸ Τουρκοφάγο τοὺς κ' ἀλύπητο σουβλί.
Ὡ! ν' ἄκουες παιδάκι μου τῆς σάρκες του ὡς τῆς σκίζαν,
Τὰ κόκκαλά του ν' ἄκουες ἔς τὸ σούβλισμα πῶς τρίζαν!
Τὰ κόκκαλα ποῦ ἐπέταξαν σκλίθραις κρεατωμέναις,
Καὶ πῶς τὰ Τουρκοπρόσωπα χτυποῦσαν ἀναμμέναις!
Ἐγούριζαν τὰ σπλάχνα του, τρι-τρίζαν τὰ νεφρά του,
Ὡς νὰ ἐσουντρόφεβαν κ' αὐτὰ τὴν ἄφοβη μιλιὰ του.—
Ὅλο τοῦ τάξει ὁ Μέρ-πασσᾶς καὶ ὁ Κιόσσης φοβερίζει,
Καὶ ὁ Διάκος μὲ τὸ γέλιο του δὲν πκύνει νὰ τοὺς θρίζῃ·
Ἐσκληάει, λειώνει, τὰ σπλάχνα του τὸ ἄγριο σουβλί
Μὰ ὁ Διάκος, Διάκος πάντα τοῦ τὴν Λευτεριά φιλεῖ.

Τριζοβολοῦν τὰ στήθια του, φουσκώνει ὁ λαίμῳδς . . .

Σὲ ῥίγο ἀκόμα χαίρεται γιορτάζει ὁ Οὐρανός!

Ὶ τὸ αἶμα του ποῦ χύνεται σὰν θρύσι ἀπὸ τὸ στόμα

Μισοπνιγμένα κολυμβοῦν τὰ λόγια του ἀκόμα.

Γυαλίζουν, πρίσκουν, χύνονται τ' ἀθάνατά του μάτια·

Ἄχ... ἡ κορφή του σκίζεται καὶ γίνεται κομμάτια.

Ἄερί ἀνοιξιάντικο, γλυκὰ, γλυκὰ φυσάει,

Πέρνει τοῦ Διάκου τὴν ψυχὴ καὶ πάει, πάει, πάει!

Μὰ οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὰ φόβο τους τὸ λένε ἀκόμα ψέμμα

Καὶ ἄς βλέπουν τὴν ἀνδρεία του κρύο κομμάτι αἶμα.

Καὶ τρομασμένη ῥίχτουνε ῥ τὸν ἄψυχο ματῖά,

Καὶ τὸν γυρίζουν σὰν ἀρνὶ σὲ ἀχόρταστη φωτιά!

Τὸν Διάκο μας μίχ φορὰ γυρίζουν καὶ γελοῦν

Καὶ ἄλλη μίχ τὰ κάρβουνα ῥ τῆς φτέρναις μου κολοῦν·

Καὶ ῥίχτουν ἕνα κάρβουνο εἰς τ' ἀνοιχτό του στόμα

Ποῦ τὸ στολίζει Οὐράνιο χαμῳέλο ἀκόμα,

Καὶ ἄλλο εἰς τὸ στόμα μου ὀλόφλογο πετοῦν

Καὶ μὲ δυῶ, τρία δόντια μου οἱ πόνοι μου τὸ φτιοῦν.

Καὶ πάλι, καὶ ἀδιάκοπα τὸ Διάκο μας γυρίζουν,

Καὶ πάλι τὴν Ἑλλάδα μας καὶ τὸ Χριστό μας βρίζουν,

Καὶ ῥίχτουν τὰ μαρτυρικὰ κεφάλια ῥ τὴ φωτιά·

Τοῦ Παπαγιάννη ῥίχτουνε καὶ ἄλλα δυῶ κορμιά.

Ἀνάδουνε, βογγοβολοῦν! τινάζονται καὶ σκᾶνε!

Καὶ πεθαμμένοι ἀκόμα λὲς τοὺς Τοῦρκους κυνηγᾶνε.

Καὶ λελώνουνε τὰ κρέατα, καὶ σβύνουν τὴ φωτιά τους
ὥς νὰ ἐσεβάστηκε κί' αὐτὴ τὰ ἥρωϊκὰ κορμιά τους.
«Γκικούρη τρέξε νὰ τὰ εἰπῆς, μοῦ λένε μοναχός·
Γκικούρη ὅπου ὁ Μωχαμέτ κοιτάει ὁ Χριστός;
Μὰ πρῶτα γύρισε καὶ σὺ τὸν φοβερό ἀρχηγό σου
Καὶ πὰρ' ἓνα κοψίδι του νὰ τῷ χῆς φυλαχτό σου.»

Οἱ πόνοι δὲν μ' ἐλύγωσαν, δὲν μ' ἔφαγαν οἱ πόνοι,
Μὰ ἐκεῖν' οἱ λόγοι μ' ἐξόριζαν 'ς τοῦ θάνατου τὸ χιόνι.

.
.

Εὐπνῶ!.. Ἄχ βλέπῳ ἔρημα λιβάδια κοιμισμένα,
Καὶ σκέλεθρα ἐδῶ, ἐκεῖ 'ς τὰ δέντρα κρεμασμένα.
Ὡς καὶ τὰ σκέλεθρα ἔβαλλαν οἱ Τοῦρκοι 'ς τὸ σημάδι (3ü).
Παιδί μου. . . ἀλησμόνητο μοῦ εἶν' ἐκεῖ τὸ βράδι.
'Σ τὴ σκόνῃ ἐξενύχτησα, 'ς τὴν ἀγλασμένη σκόνῃ!
'Σ αὐτὴν τοῦ Ἡσαΐα μας κοιμᾶτε τὸ φελόνι!
'Σ αὐτὴ τοῦ Διάκου ἐχύθηκε τὸ ἀνδρειωμένο αἷμα!
'Σ αὐτὴν ὁ Τοῦρκος ἔμαθε τῆς πίστες του τὸ ψέμμα·
'Σ αὐτὴν . . . ὥραϊε Ζέφυρε τῆς ἀνοιξίς κυλίσου
Κί' ὅπου σκλαβιά καὶ σίδερα πέτα καὶ διασκορπίσου.

.

Ἀλλὰ τοῦ κάκου ἐχύνουμε τὸ αἷμα μας; τοῦ κάκου
Κάρβουνα, στάχτη ἔγειναν τὰ κόκκαλα τοῦ Διάκου!
Τοῦ κάκου ἐσφυροτρίφτηκαν τὰ γόνατα τοῦ Δράκου!

Τοῦ κάκου Φλέσσα ἐτσάκιζες 'ς τοὺς Τούρκους τὸ σπαθί Σου;
Τοῦ κάκου οἱ Τουρκοκόρακες ἐφάγαν τὸ κορμί Σου!
Τοῦ κάκου νίκαις ἄρπαζε Νικηταρᾶ ἡ φωνή Σου!

Τοῦ κάκου ὁ Στριφτόμπολας καὶ ὁ Βιλαέτης τότε (36)
Εἶς τοὺς σωροὺς ἐπέθαναν τῆς δόξης στρατιῶται!
Τοῦ κάκου ἐμαρτυρίσαμε χιλιάδες πατριῶται! :

Καὶ σὺ τοῦ κάκου ἔλαβες δέκα πληγαῖς 'ς τὴ μάχη
Βρυσίδα Γονατᾶ; (37)
Γιὰ σὲ τοῦ κάκου ἐχόρευαν τῆς Ρούμελης οἱ βράχοι
Διηνέκη Αἰακατᾶ; (38)

Καὶ σὺ τ' ἀγῶνος παλαιῆ Συνοδινέ μου Στέλιο
Μ' ἀπιθομένο τὸ σπαθί 'ς τὸ Ἱερὸ Βαγγέλιο,
Τοῦ κάκου ἐπαράδερνες γυμνὸς καὶ πληγωμένος
Μὲ σύνθημα «Σντέλεια, ἡ Ἀνάσταση 'ς τὸ Γένος;»
Λεβέντης ἀγωνιόσουνα γιὰ τὴν Ἐλευθερίᾱ
Γιὰ νὰ σαπῆς 'ς τὴ φυλακὴ 'ς τὰ κρύα γηρατεῖα. (39)

Πολὺς τότε νὰ μᾶς ἔλεγε πῶς θάρθουν καὶ καιροὶ
Ποῦ λίγα γερολεῖψανα ἡ Ἑλλάς δὲ θὰ χωρεῖ!

—Τί λές πατέρα! ἡ Ἑλλάς μόνον ἐσᾶς χωράει,
Μόνον ἐσᾶς ποθεῖ
Δὲ βλέπεις εἰς τὰ μνήματα ποῦ κλαῖτε πῶς τροχάει
Ἑλληνικὸ σπαθί;

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Λοιπὸν πῶς καταδέχεται εὐγενικὸς λαὸς
Ποῦ εἰς αἵματα ἐβαφτήστηκε κ' εἰς αἵματα βυζένει,
Μέσα εἰς τὴν Πατρίδα του νὰ θρίζεται ὁ Θεός,
Νὰ 'θρίζεται ἡ ἐλευτερίᾳ καὶ αὐτὸς νὰ μὴ πεθαίνει;
Ἄν δὲν ἀλλάζεται ζωὴ θὰ πέσῃ κεραυνὸς!
Γιὰτὶ τὴν γῆ τοῦ Κίμωνα παρὰπολὺ θαλαίνει
Ἡ φράγγικη ζωή.
Πάψετε ἄλλο τοὺς χοροὺς καὶ ἀκοῦστε χλαλοὴ
Ποῦ 'θγαίνει ἀπὸ τὰ μνήματα σὰν χαλασμοῦ βοή!

— Πατέρρα! Νὰ ἡμπορήγαμε . . . εἶν' ἡ Ἑλλάς καλάρμι
Σὲ φοβερὸ ποτάμι,
Καὶ σκιάζεται νὰ μὴ πνιγῇ πατέρα ὅπως κ' ἂν κάμη.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ.

Πολὸν σκιάζεστε παιδάκι μου! σεῖς εἴχετε πατέρες
Ποῦ ἐγέλαγαν, ποῦ ἐπαίζανε 'ς τῆς σκιαχτεραῖς ἡμέραις.
Ὀλόγυμνοι ἐκοιλίωμάστε σὲ κάρβουνα, σὲ χλόνια
Ξαρμάττωτο ἐπηδούσαμε 'ς τοῦ Τούρκου τὰ κανόνια!

Πόσαις φοραῖς μᾶς ἔζωσαν οἱ Τούρκοι 'ς τὸ χορὸ,
Μὰ ἐμεῖς νὰ τὸν ἀφήσουμε ποῦ νὰ καταδεχτοῦμε!
Μ' ἓνα τοὺς ἀπαντούσαμε τουφέκι βροντερὸ!
« Ἀσήμια, Τούρκοι φέρνετε; ἐδῶ σᾶς καρτεροῦμαι! »

Καὶ σεῖς σὲ χρόνους ἄσκιαχτους, σὲ χρόνους προκομμένους,
Καὶ σεῖς παιδιὰ δικὰ μας,

Νά Σᾶς χτυποῦν ἀφίνετε, νά ῥιζοῦν τὸ νομά μας,

Πέντ-ἑξή πουλημένους.

Παιδί μου νά μὴν εἴμουνα ὅταν προχτὲς θλιμμένη

Ἐρώταγε ἡ καρδοῦλα μου «Τί τοῦτο θὲ νὰ εἰπῇ.»

Κ' οἱ ἄνθρωποι τριγύρησαν τὰ μάτια τους σκιασμένοι

Καὶ ἀγάλλιχ, ἀγάλλια μοῦπανε «σιώπα, σιωπή!»

.

Καὶ «σιωπή» ἀντιλάλησε ἡ μαύρη ἐρημιά

Ὡσὰν θαμμένος νᾶσκουζε κόσμος ἐκεῖ μὲ μιά.

Τί νὰ τοῦ εἰπῶ; τὸν τήραζα μὲ μάτια βουλκομένα

Κί ἐκελὸς μὲ τ' ἄσπρα του μαλλιά 'ς τὸ πρόσωπο ῥιμμένα,

Σὰν 'ς τοὺς νεκροὺς ν' ἀπάντησε, ἐβόγγισε σκληρά.

Καὶ ἀπάνω ἐσωριάστηκε σὲ κόκκαλα ἱερὰ!

.

Σὴν σκλαβοποῦλα ὀλόκλαυτη μ' ἀγνάντισε ἡ αὐγὴ

Γονατιστὸν σὰν ἄγαλμα 'ς τῇ θεῖᾳ ἐκείνῃ γῇ!

Κυλοῦν τὰ δάκρυα τῆς αὐγῆς 'ς τοῦ γέροντα τὰ γένεια

Καὶ γίνονται ἀσημένια.

Καὶ ἀγάλλια εἰς τὰ στήθια του ταφιάζεται ἓνα,

Σὴν λόγια ἀφ' τὰ μυστηκὰ τοῦ Πάνσοφου βγαλμένα.

Καὶ δείχνει ὁ Καραῖσκος μας

Ἐκεῖ προσκυνητήριο!

Καὶ ὁ ξαπλωμένος Γέρωντας

Τοῦ τάφου τὸ μυστήριο!

Ἄχ! Ἕλληνες! τὰ μάτια του ὁ γέρος πρὶν σφαλίσῃ
Μοῦ εἶπε, κί' ὅλο μ' ἔσφιγγε 'ς τὴ φλογερὴ ἀγκαλιά του,
«Ὁ Ἕλληνας, παιδάκι μου, ποῦ θὰ μὲ λησμονήσῃ
Μὴδ' ἄν μὲ θυμῇ θωρῶντας τὰ δεσμά του.»

Κί' ἐσὺ καὶ ὅσοι σὰν ἐσέ, ἐκλάψανε μαζῇ μου,
Νᾶχτετε πρῶτα τοῦ Θεοῦ κ' ὕστερα τὴν εὐκὴ μου».

Καὶ νὰ γεννῆτε νέοι
Ἐσεῖς Κατσαντωνχιοὶ (40)
Καὶ Ὀλύμπιοι καὶ Δράκιοι!
Καὶ νὰ δοξάσουν νέοι
Τὸ ἔθνος μας Φεβριάιοι
Καὶ Γερμανοὶ καὶ Διάκιοι!»

«Μὲ λένε, μάτια μου, ἂν ῥωτᾷς, τοῦ Εἰκοσιέν' Ἀγῶνα
Ὅταν μὲ θέλεις σμίγουμεναι 'ς τὸν ἔρμο Μαραθῶνα!».

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1. Παραπέμπων τούς ὄντως Πατριώτας εἰς τὰς ἱερᾶς σελίδας τῆς θείας Ἱστορίας τοῦ Ἀγῶνος μας, περιορίζομαι νὰ εἶπω περὶ Μια-κρυγάννη ὅτι μεθ' ὧσων μυθικῶν θυσιῶν προσέφερεν εἰς τὸ Ἑλ-ληνικὸν ἔθνος εἶναι καὶ ἡ γνωστὴ εἰς τὸν κόσμον νίκη αὐτοῦ κατὰ Ἰμβραΐμου, εἰς Μύλους συναρρηγούντων, ὑπὸ τὸν Ἀριμάνιον Πρωα-τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἀκροπόλεως τῶν, Δημ. Ὑψηλάντου καὶ Κωνστ. Μαυρομυγάλου.

2. Ὁ ἥρως μας ἀπαγόμενος εἰς τὸν ἀνασκολοπισμὸν, πρὸς τοῖς ἄλλοις διετάχθη νὰ φέρῃ ἐπ' ὤμου ὡς ὄπλον τὸν ὀδελὸν τοῦ θανά-του· οὗτος ὅμως, καταρτίσας αὐτὸν καὶ ξαπείσας τὸν σαρκαστικὸν ὀσμὸν του, ἐστρώθη χαμαὶ, ἠρένισε τὸν οὐρανὸν καὶ στρέψας περὶ τὴν ἀνθοῦσαν φύσιν ἐψάλλε τὸ δίστιχον τοῦτο.

Γιὰ ἴδὲς καιρὸ ποῦ διάλεξεν, ὁ χάρος νὰ μὲ πάρῃ!

Τώρα π' ἀνθίζουν τὰ κλαδὶὰ καὶ θγάν' ἡ γῆς χορτάρι.

Ἔκαμε τὸν σταυρόν του καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν θάνατον.

3. Ἡ Μονὴ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν τῇ παιδίῳ ἀ-φιερῶθαι ὁ Διάκος παρὰ τῆς μητρὸς του ἥτις τὸν εἶχε τάξει, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν μιᾷ του δεινῇ ἀσθένειᾳ, κεί-ται εἰς ὀρεινὴν κοιλάδα τῆς Λεβαδείας. Εἰς αὐτὴν ὑποτακτικὸς ὢν, ἐφόνευσε τὸν ἀσελγῆ Φεράτ-Ἐφέντη ἢ Φεράτμπέτην ἐρασθέντα καὶ ἐπιτεθέντα κατὰ τοῦ ἡρώος μας, ὠραίου καὶ τρυφεροτάτου ὄντος τότε. Εἶναι περιττὸν ν' ἀναφέρωμεν, ὅτι αἱ πρῶται σελίδες τῆς βιο-γραφίας τοῦ Ἡρώος τούτου εἰσὶ θελκτικαὶ καὶ ρωμαντικαὶ ὅσον δύ-ναται νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη ἡ ἱστορία τοῦ ὠραιότερου παλληκαρίου τῆς μυθικῆς ἐκείνης ἐποχῆς τῆς πατρίδος μας.

4. Διόλου μὴ παραξενευόμεθα ἂν Τοῦρκος ὀνομάζῃ τύραννον τὸν Ἀλήπασα· διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πάντες οἱ πιστοὶ ἐν τοῖς ἀξιώματι Μουσουλμάνοι ἤσαν κατὰ τοῦ Ἀλήπασα ἀποστάτου τύπε καὶ σχεδὸν ὕβριστοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ Κοζανίου.

5. Γνωστὸν πλέον κατέστη καὶ εἰς τὸν μὴ ἀναγνώσαντα τὴν ἱστο-

ρίαν τοῦ κοσμοζητήτου Βυζαντίου ὅτι ἄνευ τῆς προδοτικῆς συνεργείας τῶν φράγκων Γενουτησίων καὶ Βενετῶν, ψευδοσυμμάχων τοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ Ἰωάννου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, δὲν ἔθελε κατορθώσει ὁ πορθητὴς Μωάμεθ ὁ Β' (υἱὸς τοῦ δορυκτῆτορος Ἀμουράτ) νὰ φέρῃ τὴν ἄλωση καὶ κατασκαφὴν σκεδόν, τῆς, ὡς ἀπελπισμένη Ἀμαζών, πολεμικήσας Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ 1453. Μ. Χ.

6. Ὁ ἐκ Βελιαντῆς καλόγηρος Σάμης ἦν ὁ φεβερὸς ἐκείνος Κλέπτης τῶν ἀρματωλικῶν χροῶν τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ ὁποίου οἱ φανατικοὶ καὶ φαντασιολόγοι Τοῦρκοι ἐπλαττον τεράστια. — Ἰπὸ τὴν σημαίαν τούτου κατέφυγεν πρῶτον ὁ Διάκος δραπέτευσας τῆς Μονῆς τοῦ ἁματῷ φόνου τοῦ βεθίντος Βέη.

7. Ἦσαν τινὲς ἐκ τῶν φερόντων, τὸν σοβαρὸν τίτλον «λογιώτατος» θὰ μὲ κατακρίνωσι κατὰ τὴν συνήθειάν των, μὴ ἐξελληνίζοντα λέξεις τινάς· ἀλλὰ πῶς νὰ γίνω τῆς λογικῆς ἀποστάτης; πόσοι φράγκοι συγγραφεῖς ἀπαραφράστως δὲν μεταφέρουσιν εἰς τὰς γλώσσας των, τὰς λέξεις ἐκείνας ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν εἴτε ἄλλων γλωσσῶν αἰτινες μεταπλαττόμεναι χάνουσι τὴν οὐτιώδη ἐκφράσιν των, παθαίνουσι τρόπον τινα ἰδεολογικὴν ἐξάτμισιν; Ἐπομένως, κύριοι, τὸ ἔργον μου ὀνομάζεται ποίησις καὶ ὄχι λεξικὸν, ἐνῷ ἐκτὸς ὀλιγίστων λέξεων ἀπαρτιζουσὼν τὴν τῶν Ἀρματωλῶν γλῶσσαν, τὴν γλῶσσαν τοῦ πολέμου καὶ τοῦ ἁσματος πεισθῆτε ὅτι δὲν θὰ εὗρητε καμμίαν ἐκ τῶν τῶν βερβαρικῶν. Καὶ τὴν μικρὰν ταύτην σημείωσιν ὅχι βεβαίως διὰ νὰ κατορθώσω νὰ καταδείξω ὑμῖν τὸ μυστικὸν τῆς τέχνης τῶν αἰσθημάτων, ἀλλ' ἵνα σὰς ὑπενθυμίσω καὶ πάλιν ὅτι τὰ λουλούδια τῆς Μεσημβρίας δὲν θὰ ὀνηθῇ νὰ μαράνῃ ὁ ἀντιπονητικὸς πάγος τῆς Γερμανίας.

8. Ἀθανάσιος Χειμάρης εἶναι ὁ περίφημος Κλέφτης καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἐκατόνταρχος τοῦ γνωστοῦ Προδότη, εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Μολδοβλαχικῆς Ἐπαναστάσεως, τὸν ὁποῖον ἠκολούθη ἐν ἀγνοίᾳ τῶν κακουργιῶν του. Ὅτε δὲ συναπαντήθη μετ' αὐτοῦ, παρὰ τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντος μεγάλου Σατράπου, ὅστις ἀντιπάσης ἀμοιβῆς ἐφόνευσεν ἐκ προμελέτης, προσκαλέσας εἰς τὸ Σεράγιόν του τὸν ὁποῖον δὲν ἐμπιστεύετο πλέον προδότην Σάββαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, ὁ ἐκατόνταρχος Ἀθανάσιος Χειμάρης ἐκφυγὼν τὸν δόλον ἐκλείσθη μετὰ 25 ἀκόμη ὁπαδῶν του εἰς μίαν ἐκκλησίαν τοῦ Βουκουρεστίου, ὅθεν πολεμίσας μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν καὶ φονεύσας 4000 ὡς ἔγγιστα Τούρκους ἔπεσε μετὰ τῶν 25 ἀνδρείων του ἐν τῷ μέσῳ τῆς σφαζομένης πληθούς τῶν ἐχθρῶν, τὴν 6ην Αὐγούστου 1824.

9. Μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Σουλίου ἀντὶ κατὰ τὴν συνθήκην νὰ μετοικήσῃ ὁ Λάμπρος εἰς Ἐπτάνησον ἠκολούθησε τὸν περιφώμον Τουρκοθεριστὴν Κατσαντώνη· εἶτα δὲ μὲ ἰδίαν του σημαίαν ἔτρεψεν τὸν συνήθη τότε εἰς τοὺς ἀπολύτους χαρακτῆρας βίον τοῦ Κλέφτη εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ρούμελης.

10. Τώρα σὰς παρακαλῶ, Κύριοι, καταγινόμενοι εἰς τὰ τῆς γλώσσης· πῶς ἀλλέως νὰ ὀνομάσωμεν τὰ κουμπιὰ, τὴν Φέρμελην κ.λ.π. χωρὶς νὰ καταστρέψωμεν τὴν ἰδέαν καὶ ποιήσιν τῆς ἐκφράσεως; ἢ νομίζεται ὅτι δὲν παθαίνομεν τοῦτο ὅσῳ ἀπομακρυνόμενοι τινῶν, τοῦλάχιστον, τῶν γλωττικῶν ἐκείνων ἰδιοτιμῶν τῶν ἡμνουμένων Ἑρώων μας;—

Οὕτω λέξεις τινὲς ὡς φουσταινέλλα, σελάχι, γιαταγάνι, τουφέκι, φλοκάτα, χαϊμαλιὰ, τσαπράζια, καπότα, καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα, ὀλίγον παραφραζόμεναι γάνουσι τὸν ἀληθῆ των χρωματισμὸν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν βλέπομεν ἀναγινώσκοντες τοὺς ἥρωας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

11. Καπηταναῖοι καὶ Καπητᾶναι· λέξις σεβασθεῖσα καὶ διατηρουμένη δι' οὓς προεξεθέσαμεν λόγους, παρ' ὧν τῶν ἱστοριογράφων καὶ ἐφημεριδογράφων.

12. Ὁ Διάκος μετὰ τὸν Καλόγηρον Σάμην, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἄρδεται ὅτι ἀπεχωρίσθη ὅπως ἐξασφαλισθῇ εἰς μᾶλλον ἀπροσιτότερα λημέρια, κατὰ τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Σάμη, κατέφυγεν ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ περιφώμου Σκαλτσούτμου, μεθ' οὗ λέγεται ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ συνάρξῃ ἐπὶ πολλὸν χρόνον, ἔνεκεν τῆς διεγερθείσης μεταξὺ τῶν τῶνόντι ἐφαμιλλῶν καὶ σπανίων παλληκαριῶν τούτων, ἔριδος πρωτείων.

Ὅθεν ἔσπευσεν ὁ Διάκος πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ περιβοήτου τότε ἀρχικλέφτη· τοῦ γέροντος Ἱεροῦ τοῦ Σουλίου, Λάμπρου ὅστις μετὰ τὴν μαρτυρικὴν ἄλωσιν τῆς γενναίας Πατρίδος τοῦ ἠκούετο ἀστραπηβόλος εἰς τὰς ἀγρίας χώρας τῆς Ρούμελης ὅπου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον βράχον πηδῶν ἔφερε τὸ πῦρ καὶ τὸν ὀλεθρον εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πίστειος καὶ Πατρίδος. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νεαροῦ Διακού, τὸ ἐξακουσμένον πολὺν καρυφίλλι τοῦ Σουλίου πανηγυρικῶς ἐδρόντισε τὸν ἐρχομὸν του, καθότι ὁ γηραλῶς Λάμπρος ἀπέκτα πτέρυγα τὴν ὁρίαν ὁ χρόνος τοῦ ἀπέκοψεν. Ἀλλ' ὁ Λάμπρος, ὡς ὅλοι οἱ Κλέφτες τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἠπειρώται, πρὶν τῆς ἀλώσεως τοῦ Σουλίου, ὑποστηρίζων εἰς τὸ πείσμα τοῦ Σουλτάνου τὸν Τεπελνιόν Ἀλῆν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πολλὰς ἀμοιβὰς καὶ χάρι-

τας ἕως καὶ αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς συζύγου του, προσφερθείσης αὐτῷ παρὰ τοῦ Ἡγεμονικοῦ γυναικωνίτου.—

Τὶ ἔπρεπε νὰ πράξῃ ὁ εὐγενὴς Κλέφτης ὁπότεν μεταξὺ τῶν πολλῶν προσκλητικῶν, καὶ λίαν περιποιητικῶν ἐπιστολῶν τοῦ εὐεργέτου του Βεζύρου, βλέπει ἐν τῇ τελευταίᾳ φιλικῇ αὐτοῦ, νὰ τοῦ ζητεῖται ὡς ἀπλοῦν φιλικὸν δῶρημα ὁ ἀγαπητός του Διάκος;

”ὦ! Πόσον ἡ φύσις καλοανατρέπει τὸν ἡρωϊσμόν! Πόσον εὐγενὴς εἶναι ἡ ἀνδρεία!

«Πήγαινε, παιδί μου, τῷ εἶπε, πήγαινε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά με τὴν εὐχή μου, διότι ὁ ἀγριότραγος τοῦ Γεπελενίου, ὀρέχθηκε νὰ μαδίσῃ τὰ γαρούφαλα τῆς νιότης σου.»

Ὁ Διάκος μας τότε ὁλὸς λύπη διὰ τὸν πικρὸν ἀποχωρισμόν, καὶ ὁλὸς χαρὰ διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ παλληκαρισμοῦ τοῦ Λάμπρου ἔτρεξε πρὸς εὐρεσιν τοῦ ἀξίου υἱοῦ τοῦ Ἀνδρούτσου.

13. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδέχθη τὸν Διάκον ὡς ἡ δάφνη τὸν Ζέφυρον, καὶ ἤκουσε καὶ ἡσπάσθη τὴν πρότασίν του ὡς ὁ ἀνδρεῖος πολεμιστῆς τὴν ἱερὰν σάλπιγγα τοῦ πολέμου. Συναρχηγόν του τὸν ἔκραξε, ὡς ἀδελφόν του τὸν ἡγάπα, καὶ μέχρι σεβασμοῦ ἐφίλει τὸν παλληκαρισμόν, τοῦ τότε ἀκουσμένου Διακῶ, τοῦ ὁποίου ἡ γενναία νεότης ἔλαβε παρὰ τῆς Φήμης βραβεῖα ὅσα ἤθελε καταστήσῃσι θεδαίως κοῦφον τὸν γενναϊότερον καὶ ἐμπειρότερον Φράγγον Στρατάρχην. Ἀλλ’ ἤδη ὁ Ὀδυσσεὺς πρέπει νὰ μεταβῇ μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς φιλικῆς Ἑταιρίας διὰ τὰς ἐθνικὰς τοῦ Ἑλληνος προετοιμασίας εἰς Λευκάδα. Ὁ Διάκος ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐπαρχίας του καὶ δὲν ἤργησε νὰ χαιρετίσῃ πρῶτος μετὰ τὴν Σημαίαν τῆς ἐλευθερίας τὸν Σταυρὸν τοῦ Γερμανοῦ, καὶ ν’ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ Φεββαϊκὰ σαλπίσματα τῆς Ἀγαίας.

14. Ποῖος σήμερον ἀγνοεῖ ὅτι τοὺς ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας ἐγκαταληφθέντας καὶ ἀναιδῶς ἀπατηθέντας ἀγγέλους τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας Ἀνδρούτσον καὶ Ὑψηλάντην, κατέστρεψεν ἡ μισαρὰ δολοφόνος Αὐστρία, ἥτις καὶ τὸν Ῥήγα μας ἐπνίξεν διὰ τῶν ἰδίων Ἑλληνικῶν του σχεδίων, ὡς μετὰ τῆς Κυρίας Βρεττανίας, εἰς τὴν ἐλεεινὴν πύττην κατάστασιν μᾶς ἔρριψαν; Εἰς τὰς παλάμας σου Αὐστρία ἀκόμη ἀχνίζουσιν τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος μας· ἀλλὰ διὰ τῆς σπάθης Τῆς ζητεῖ καὶ θὰ λάβει ἱκανοποίησιν μίαν ἡμέραν ὁ Κόσμος.— «ἔχει ὁ καιρὸς γυρίσματα».

15. Ἀρνεῖται Εὐρώπη ὅτι ὑπὸ τὸν Ἑλληνα χριστιανισμόν Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας διέσωσε καὶ ἀνήγειρε τὴν εἰς ἐρείπια σεσωρευ-

μένην Ῥώμην, ἐν μέσῳ Ἰουδαίων, Σαρακηνῶν, Γαλατῶν καὶ τῶσων ἄλλων φυλῶν βαρβάρων τῆς εἰδωλολατρείας; Τὴν Ῥώμην! τὴν σειομένην ὑπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν ἀπελπησίαν τῆς πτώσεως καὶ διαγραφῆς· ἐξ ἄλλου ἀρνεῖσαι ὅτι ἡ Ἑλληνὶς Βυζαντιούπολις ἦν ὁ ἰσχυρόσφιγκτος κρῖκος τῆς ἑλληνο-ρωμαϊκῆς συγχωνεύσεως; ἐπομένως Ῥωμαῖοι δὲν ἐνίκησαν καὶ ὑπέταξαν εἰς τὸν ἀνθρωπισμὸν, τ' ἀνήμερα τέκνα τοῦ Γαλάτου Βρέννου; Ῥωμαῖοι δὲν ὑπέταξαν καὶ ἐξημέρωσαν τοὺς βαρβάρους Βρεττανούς; Εἰς ποῖον λοιπὸν χρεοστοῦσι τὴν ἐξημέρωσιν καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν, ἐφ' οὗ σήμερον κενοδοξοῦσι, παρὰ εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν, τοῦ ὁποίου ἡ φιλοσοφία καὶ τὰ γράμματα ὡς ἑαρινὴ ἀτμοσφαῖρα ἔξέευσαν εἰς τὴν Ῥώμην; καθ' ὅλας δὲ τὰς ἐποψεῖς καὶ φάσεις ἐξεταζομένη ἡ σημερινὴ πρόοδος τῶν Εὐρωπαίων, ποῦ βασίζεται ἂν ὄχι εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἀρχαιότητος τοῦ Ἑλλήνος; πόθεν πηγάζουσιν αἱ σημεριναὶ σου ιδέαι, ὦ Εὐρώπῃ ἂν ὄχι ἐκ τῶν ναμάτων τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας; Τόσα ἰδικά σου ἀνεκάλυψας ὦ ἡρώς τοῦ πολιτισμοῦ, ὥστε ἐν βῆμα δὲν δύνασαι νὰ ποιήσης θαρβηλέως, χωρὶς νὰ ἀναφέρῃς τοὺς Ἰπποκράτας, τοὺς Ἀσκληπιοὺς, τοὺς Δημοσθένεις τοὺς Ὀμήρους, τοὺς Αἰσχύλους, τοὺς Ἀριστοφάνεις, τοὺς Πινδάρους, τοὺς Πραξιτέλους καὶ Φειδίους τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ἀρκούντως καὶ εὐγενέστατα ἀνταμείδωσι τὰ τέκνα σου.....

16. Ὁ Διάκος εἶναι Λεβαδιεὺς· ἀλλ' ἡ ἰδέα του πατέρις εἶναι ἡ Μουσηνίσσα τῆς ἐπαρχίας Λοιδωρικίου.

17. Ἡ Χαΐδω τὴν ὁποίαν ἀναφέρομεν δὲν εἶναι, ἡ διὰ τὸ αἱμοδόρον καὶ ἀπάνθρωπόν της, ἀξία μήτηρ τοῦ Ἀλῆ, ἀλλὰ τῆς ἱστορικῆς Δέσπως ἡ ἐφάμιλλος ἡρώς, ὁ ἄξιος βλαστὸς τοῦ Σουλίου.

18. Μεταξὺ τῶν πολλῶν παρὰ τοῦ Διακού νικηθέντων, εἶναι καὶ ὁ ἐπίσημος ὀθωμανὸς ἀξιωματικὸς Τεμέρμπεης, τὸν ὁποῖον πολιορκήσας ἠνάγκασε διὰ μιᾶς ἀξιελληνικῆς ἐφόδου, νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν εὐσπλαχνίαν τοῦ γενναίου ἡρώος μας, ὅστις πολεμήσας ἀνεδεῖχθη νικητῆς εἰς τὴν Βαρδούσαν, Παπαδιᾶν, Ἀγιὸν Ἀθανάσιον, Λεβαδείαν, Φοῦρκαν καὶ νέας Πάτρας· ὁ περιβόητος Βελτασῆς καὶ ὁ περιφημότερος Μεχλεβάν-Σατράπης, τὸν ἐφοβήθησαν οὐχ' ἤττον τοῦ Τεπελνίου Βεζύρου καὶ τοῦ τότε Σουλτάνου.— Ὅστις γινώσκει τὴν περὶ τούτων συμφωνίαν παστῶν τῶν ἱστοριῶν καὶ παραδόσεων, ἐλπίζω νὰ μὴ με ἀποκαλέσῃ ὑπερβολικόν.

19. Ὡς ὅλοι οἱ Κλέφταις καὶ Καπητῆναῖοι καὶ ὁ ἑρωτομανὴς Διάκος εἶχεν ἐρωμένην τὴν ὠραιότεραν κόρην τῆς Λεβαδείας, τὴν ἱστορικὴν ἐν καλῶνῃ Βενετσάναν, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα, συγγνώμην ὦ

ἀναγνώστὰ μου ἔαν φανέν μοι κακόηχον ἀντικατέστησα διὰ τοῦ πλη-
ρους τρυφερότητος καὶ δημοτικῆς ἀφελείας ὀνόματος Ἀ ν θ ο ὺ λ α .

20. Ἡσαΐας· ὁ ἄξιος οὗτος συνεπαρχιώτης τοῦ Διάκου, ὕψωσε
πρῶτος κατὰ τὸ ἱερὸν 1824 τὴν σημαίαν του Σταυροῦ εἰς τὰ Σάλω-
να, ἔνθα ἐπισκόπευεν· παρευρέθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς νικητηρίου
μάχας τοῦ Ἡρώδους μας, μεθ' οὗ καὶ ἡρωϊκῶς ἔπεσε τὴν 20 Ἀπριλίου
1821 πλησίον τῆς Ἀλαμάνας καὶ τῶν Θεριοφυλῶν.

21. Παπαγιάννης· ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἐπισκόπου Σαλώνων Ἰσαΐου,
τὸν ὅποιον οὐδὲ στιγμήν εἰς τοὺς πολέμους ἐγκατέλιπεν, ἀφ' ἧς ριγ-
μῆς ἀντεκατέστησε τὴν ἱερατικὴν στολὴν διὰ τῆς μαρτυρικῆς πανο-
πλίας, μέχρις οὗ μετὰ τοῦ ἀνταξίου αὐτοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τοῦ Διά-
κου, ἔπεσε πολεμῶν ἐπὶ σωροῦ ἀντιχρίστων ἐχθρῶν.

22. Ἀντώνιος Κοντοσόπουλος· ὁ ἡρωϊκὸς οὗτος ἐξάδελφος τοῦ Διά-
κου, ἀνεστάτωσε πρῶτος τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀτταλάντης, μόλις τῆς
σάλπιγγος τοῦ Γερμανοῦ ἠχησάσης εἰς τὰ ἐρυθρὰ ἐρείπια τῶν Καλα-
θρύτων, καὶ δὲν ἐπαυσε κατὰ τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἱστορίαν, δι-
καιῶν τὴν ὁποίαν ἔχαιρε μετὰ τοῦ Διάκου συγγένειαν μέχρι τῆς
Ἀγίας στιγμῆς, καθ' ἣν διὰ τῆς πλησίον τοῦ Ἡρώδους ἐξαδέλφου του
ἐνδόξου πτώσεώς του προσέθηκεν ὥραϊαν καὶ μεγαλοπρεπῆ σελίδα εἰς
τὰ χρονικά τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος.—Ὁ μετὰ ταῦτα ἥρως Κοντοσό-
πουλος εἶναι συγγενὴς τοῦ Μάρτυρος τούτου.

23. Ἐνδοξὸς σημαιοφόρος, λέγεται ὅτι ἦτο· εἰς τῶν πέντε Τουρ-
κοκόρων Βακογιανναίων συναγωνισθέντων ἀπ' ἀρχῆς μετὰ τοῦ φί-
λου τῶν Διάκου, μεθ' οὗ καὶ οἱ πέντε ἀδελφοὶ πεσόντες ἐτίμησαν μέ-
χρι μυθικῆς ἐποποιίας τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα.

24. Οἱ Τούρκοι οἱ ὑπὸ τὸν Κιότση καὶ Ὁμέρ, καταπλακώσαντες
τὰ ὑπὸ τοὺς λόφους τῆς Ἀλαμάνας λειβάδια, προσεγγίσθησαν κατὰ
τὴν συνίθειαν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης, ὅτε ἐρώνησαν καὶ τὸ
ἀντίστιχον τοῦτο ἐπιφώνημα τοῦ καθ' ἑμᾶς Ἀ μ ἦ ν .

Ὁ δὲ Ἀμουράτης τὴν ὁ μακνῶδης ἐκείνος Ὀθωμανὸς κατακτητῆς
καὶ πατὴρ τοῦ μεγάλου πορθητοῦ Μωάμεθ β'. Οὗτος βλέπων ἐν τῇ ἀ-
λαζονείᾳ του σαρκαζόμενα τὸν πλοῦτον καὶ τὰς δυνάμεις τῆς ὀχη-
ρωτέρας Αὐτοκρατορίας τοῦ Κόσμου εἰς μάτην ταπεινουμένης ἐμ-
προσθεν τῶν ἀσημάντων τευχῶν τοῦ πυγμαίου ἡγεμόνος τῆς Κρίας,
ἀπέθανε πολιορκῶν αὐτήν, ἀπὸ πείνματος καὶ λύπης.

25. Κατὰ τὴν πολεμικὴν τάξιν τῶν τότε Ὀθωμανῶν, παρηκο-
λούθουν τὰς στρατείας Αἰγύπτιοι ταβουλισταί, οἵτινες διὰ τῶν Ἀφρι-
κανῶν τούτων ὀργάνων, διέχτην συνγχεύσιν καὶ ἀποθάρρυνσιν εἰς πάν-
τας.

τα πολέμιον άσυνίβη τῇ καταχθονίῳ ἡγῶ τῶν παραδόξων αὐτῶν τυμπάνων, ἅτινα οἱ Ὀθωμανοὶ καλοῦσι τα βούλια.

26. Ἀλαμάνα ὀνομάζεται ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ ὁ ποταμὸς Σπερχειός.

27. Οἱ Σουλτάνοι οὗτοι εἰσὶν οἱ περιφημότεροι τροπαιοῦχοι τῶν Ὀθωμανῶν, ὑπὸ τὴν σπάθην τῶν ὀπλοῶν ἡ βασιλεία των ἐξετάθη ἐφ' ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ὅθεν μετ' οὗ πολὺ ὡς χεῖμαρρος λάβας ἡθικισθόρου κατέβρευσεν εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῶν μισοχρίων τούτων Πορθητῶν ἐπλησίασαν αἱ τρεῖς ἡπείροι νὰ ἐνωθῶσιν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ἰσλαμισμοῦ.

28. Μὴ δυνάμενοι οἱ ἐμπειροπολεμότεροι οὗτοι Στρατηγοὶ τῆς Τουρκίας νὰ βλέπωσιν εἰς τὴν δειλίαν καὶ παραχρὴν 12—14000 Ὀθωμανῶν, ἐνώπιον 70 μόλις ἀνδρῶν, ἔταξαν δῶρα, ὑπέσχοντο μαχμουντιέδες· διὰ δὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ Διάκου, τὴν ὑπερβολὴν ἐκείνην τῆς ἀνταμοιβῆς τὴν ὅποιαν μόνον ἡ γλῶσσα τῆς Ἀσίας δύναται νὰ ἐκφράσῃ.

29. Οἱ ἄρχοντες· Ἐὰν εἰς τὰ ἔθνη ἡ τάξις αὕτη τῆς ἀνθρωπότητος προσέφερε καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἄτυλον εἰς τὴν ἀνθρώπινον τυραννίαν, εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν ἱερόν της ἀγῶνα, ἐξαιρέσει τινῶν, ἐδείξαν εἰς ποῖον βαθμὸν φιλοτυραννισμοῦ, δύναται νὰ φθάσῃ ὁ ἀνθρώπος χάριν χαμερπῶς εὐημερίας.

Μάρτυς μου ἡ ἱστορία, ἥτις εἰς μάτην ἐξαντλεῖ τὴν τόσῃ ἀμνησικακίαν της ὑπὲρ τῶν ἐξωκειλάντων αὐτῶν ἀνθρώπων. Ἰδοὺ ζωηρὸν παράδειγμα Ἑλλήνες ἐπὶ τοῦ παρόντος· ὁ ἀτυχὴς ἥρως μας, τίς οἶδε, πόσα ὠφελήματα ἤθελε παράξῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μας, μὴ ἐγκαταλειπόμενος τότε παρὰ τῶν ἀρχόντων τῆς Δεσπιδείας, οἵτινες μὴ δυνάμενοι νὰ μένωσι μόνον ἀκίνητοι αὐτοὶ ἐν μέσῳ τῆς φλογώδους κινήσεως τοῦ ἔθνους, ἐνήργησαν ὑπὲρ τῶν φίλων των ἀγάδων ὁπόταν ἠδυνήθησαν· πόσα ἄλλα παραδείγματα! ποῦ καὶ πότε ἐδείχθησαν διαφορετικότεροι οἱ Κοτζαμπάσιδες; Τὸ δὲ Ἑλληνοφθόρον πῦρ τῆς διχονοίας ποῖοι ἐνέσπειραν;

30. Ἡ τελευταία αὕτη βασίλισσα τοῦ Βυζαντίου εἶναι Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, ἡ μεγάλη γυνὴ καὶ μεγαλειτέρα μάρτυς καὶ ἀγαπητὴ σύζυγος Κωνσταντίνου τοῦ ἐσχάτου τῶν Παλαιολόγων μας, μεθ' οὗ καὶ κατέπεσεν Ἑλληνικότητα μετὰ τὴν φοβερὰν πῦσιν τῆς μεγάλης ἐθνικῆς κληρονομίας μας, εἰς τὴν φοβερὰν δολοφονίαν τῆς ὠραίας Χριστιανῆς καὶ σεμνῆς ἡρώιδος Ἀνατολῆς!

31. Ὁ κατὰ τὸ 1572 τὴν νύκτα τοῦ Ἀγίου Βαρθολομαίου φόνος

τῶν Πρωτεσταντῶν διὰ διατάγματος τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου τοῦ Θ'. διαρκέσας ἡμέρας τρεῖς ἐντός τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὰς πλείοτέρας ἐπαρχίας. Οἱ φονευθέντες τότε ὑπὸ τῶν Καθολικῶν Πρωτεστάνται ἦσαν ὑπὲρ τὰς 30,000· ὁ φόνος οὗτος τόσον ἐχάροποίησε τὸν Πάπαν Γρηγόριον ΙΕ', ὥστε τὸν ἐώρτασε μὲ κανονοβολισμούς καὶ φωτοχυσίας, καὶ νόμισμα ἐτύπωσεν εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῆς αἱματοχυσίας ταύτης. Ἡ ἀπαίσιος αὕτη σκηνὴ καλεῖται παρὰ τῆς ἱστορίας «ὁ κώδων τοῦ Ἀγίου Βαρθολαμαίου» ἴσως διότι οἱ κώδωνες τοῦ Δυτικοῦ Ναοῦ τούτου ἤχησαν πρῶτοι τὴν φονικὴν ταύτην ἔναρξιν. (ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν σπουδαιότερων συμβάντων τοῦ κόσμου).

32. Ὁ Νοταρᾶς οὗτος εἶναι ὁ γνωστὸς εἰς τὸ Πανελλήνιον ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀρχοντόπουλον, ὅστις ὑστερον τόσων ὄντως ἀρχοντικῶν ἀνδραγαθημάτων Του, ἔπεσεν εἰς τὴν παρὰ τὸν ποταμὸν Καλλιρρόην τῆς Ἀττικῆς, πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως συγκροτηθεῖσαν μάχην, ἐνθα οἱ Ἕλληνες ὀλιγότεροι ἀσυγκρίτως τῶν ἐχθρῶν, ἔλαβον τὴν ἐντιμότερον ἦταν· εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔπεσαν καὶ 6 ἀκόμη ἀρχηγοί. 24 Ἀπριλίου 1827.

33. Δὲν ἐνόμισα λογικὸν νὰ ἀκολουθήσω εἰς τὰς διηγήσεις θρηνοῦντος γέροντός ἑνα μέτρον· ὥς διὰ τοῦ ἀτάκτου μουσικοῦ ρυθμοῦ νὰ παραστήσω φυσικῶς τὴν ψυχικὴν ταραχὴν καὶ τὸν πνευματικὸν σάλον ἀνθρώπου ἐν τοῖς ὑστάτοις τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀπελπησίας εὐρισκομένου. Οὐχ' ἤττον ἂν καὶ αἱ διηγήσεις τοῦ ἀδικουμένου ἀγωνιστοῦ δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὴν αὐτὴν προσῳδίαν, μία ἐκάστη τῶν στροφῶν, ἀνήκει εἰς ἴδιον μὲν, ἀλλὰ κανονικώτατον μέτρον.

34. Βαλιάνος. Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο τέκνον τῆς μισοτυράννου Κεφαλλήνιας, ὑπῆρξε μέλος τῆς μυστικῆς ἐταιρίας τοῦ πρωτομάρτυρος Ρήγα. Διὰ διαφόρους ἐθνικὰς ὑποθέσεις ἔτρεξε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου μετὰ τῶν σπουδαιότερων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· εἰς τὰς συνόδους τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου, δὲν ἔλλειψε παρευρισκόμενος. Εἰς πολλὰς μάχας παρευρέθη, δι' ὃ στολίζεται ὑπὸ τῶν ἐνδοξότερων παραστήμων, ἅτινα ἡ ἐλευθερία μόνη κρεμᾷ εἰς τὰ γενναῖα στήθη ἐνώπιον τοῦ πυρός καὶ τοῦ θανάτου.

Διὰ τί λοιπὸν ὁ Ἀνὴρ οὗτος πεινᾷ ἐπιθλεπόμενος; δὲν βλέπομεν ἄλλο εἰμὴ διότι ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν σωζομένων αὐτῶν λειψάνων τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος, ἐνθυμεῖται ὁ ἐξαχρυσθεὶς Ἕλλην καὶ ἡ νοσταλγοῦσα γενναῖα τὴν καταγωγὴν καὶ ἀποστολὴν τῆς, τὰς ὁποίας παρὰλληλίζουσα ἐν τῇ σημερινῇ καταστάσει μας εἶναι φόβος μὴ ἐπι-

σφραγισή τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν μας διὰ τινος ἀπροσδοκίτου ἱερουργίας . . . ὦ! τοῦτο βεβαίως ἀντίκειται. . . .

Πεῖνα Βαλιάνε, διότι καὶ τὸ ἔθνος πεινᾷ· χαίρου ἀγωνιστᾶ, διότι τὸ φᾶσμα τοῦ ἀγῶνος θὰ ἀπαντήσῃ βακτηρίας τοὺς Ἑλληνόπαιδας πάντας.

35. Τοσοῦτον οἱ Τούρκοι ἐφοβήθησαν τὴν ζωὴν τοῦ Διάκου ὥστε καὶ τὰ πτώματα τῶν παλληκαρίων του καὶ τοὺς ἀπηνθορακωμένους σκελετοὺς Αὐτῶν κρεμάσαντες ἐπὶ δένδρων δι' ἄρκετὰς ὥρας ἐσφαιροβόλουν· διότι δὲν ἐπέβησαν ὅτι ὁ Τουρκοσύμμαχος θάνατος ἤθελε ποτὲ νικήσῃ τὸν ἀνίκητον Διάκον. Τὸ γεγινὸς τοῦτο εἶναι ἱστορικόν.

36. Καὶ ἡ φήμη τυφλὴ ὡς ἡ τύχη· πολλῶν αἱ ἀγαθαὶ πράξεις μεγαλυνθεῖσαι ἐκληρονόμησαν τὴν πλουσιωτέραν ἠθικὴν ἐπευφημίαν, ὡς τοῦναντίον, πόσων ἀληθῶς μυθικῶν ἡρώων μετὰ τοῦ μαρτυρικοῦ σώματός των συνετάφη, καὶ τὸ ἄξιον μεγάλου θαύμβους ὄνομά των. Μεταξὺ τῶν ἀτυχῶν τούτων ἀγωνιστῶν μας συμπεριλαμβάνονται δυστυχῶς καὶ ὁ Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας, καὶ ὁ Χαραλάμπης Βιλαέτης, τῶν ὁποίων ἐνῶ ὁ πρῶτος ἔπεσε μετὰ 40 ἀνδρείων του εἰς Αεβίδιον 10 ὥρας μαχόμενος πρὸς 6,000 Τούρκους, καὶ ὁ δεύτερος εἰς Λωντσόι τῆς Ἡλείας μετὰ τῶν 30 ἀτρομήτων του πολεμῶν 1500 ἵππεις ἐχθρῶν εἰς τὴν πεδιάδα, οὐδ' ἀναφέρονται σχεδόν.

37. Βρασίδας. Τὸ εὐγενὲς τοῦτο τέκνον τῆς Σπάρτης, ὑπῆρξε τὸ πρῶτυπον τοῦ ἡρωϊσμοῦ, τῆς ἐντίμου ὑπομονῆς καὶ τοῦ φιλοπολέμου χαρακτήρος· εἶναι λυπηρὸν, δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ἔπεσε πολεμῶν ὄχι κατὰ βαρβάρων, ἀλλ' οὐχ' ἤττον εἶναι ἄξιος τοῦ εὐλαβεστέρου μνημοσύνου, καθ' ὅσον πάντες οἱ Ἡράκλειοι ἀγῶνες τοῦ ἔτεινον ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ δόξης τῆς πατρίδος του Σπάρτης. Ὁ ἥρωες οὗτος ἔπεσεν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ἀποικίαν τῶν Ἀθηναίων, καθ' ὧν ἔφερε τότε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία Πατρίς του.

Ὁ Γονατᾶς, ἀνδρεῖος ὡς ὁ Βρασίδας, θέλει ἀξιομνημονευτότερος διαμένει εἰς τὰς καρδίας τῶν νέων Ἑλλήνων, κατὰ βαρβάρων πολεμίστας καὶ καταπληγωθεῖς.

38. Διηνέκης. Ἐπειδὴ Τραχήνιός τις εἶπεν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας περιμένοντας τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὰς Θερμοπύλας, ὅτι οἱ Μῆδοι (Πέρσαι), τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον ἰδεῖ εἰσέτι, εἶναι τόσκι, ὥστε ὁ Ἥλιος ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν πληθὺν τῶν βελῶν του, « Καλὰ μὰς ἀναγγέλλει ὁ ξένος Τραχήμιος, εἶπεν ὁ ἄφοβος Σπαρτιάτης Διηνέκης, διότι ἐνὰ

οἱ Μῆδοι κρύπτουσι τὸν Ἴλιον, θέλομεν μάχεσθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν μετὰ πλείονος εὐχαριστίας.

Πόσα ἄλλα τοιαῦτα ἀπαντῶνται περὶ Διηνέκους ἐπὶ τῶν συγγρόνων του συγγραφῶν.

Καταλληλοτέραν ἐξομοίωσιν δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ποιήσωσιν αἱ ἱστορίαι μετὰ τῶν σελίδων των μακρὰν πάσης ὑπερβολῆς λέγομεν, ὅτι ἐὰν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεότων ἔχουσι γνῶσιν τῶν πράξεων τῶν ζώντων, ὁ ἥρως τῆς ἀρχαίας Σπάρτης δὲν θὰ παροργισθῇ καθ' ἡμῶν ἐξομολογούντων αὐτὸν μετὰ τοῦ Λιχατᾶ. Ἰσως μάλιστα ἀποκαλεσθῶμεν μετριόφρωνες καὶ ψυχροὶ παρὰ τῶν ἐχόντων γνῶσιν τῆς βιογραφίας τοῦ Διηνέκους τῆς νέας Ἑλλάδος.

39. Περὶ τοῦ Στελιανοῦ Συνοδινοῦ τοῦ, καὶ Παλαίου τοῦ Ἀγῶνος κληθέντος, ἔνεκεν τῶν ἀπὸ 20 περίπου ἔτη πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως προετοιμασιῶν ἀγώνων του, ἵνα μὴ ματαιολογῶμεν, παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ ἐν τῇ οἰκῇ τοῦ Γέροντος τοῦ Μωριᾶ μελανά χρονικά τῆς Ἑλληνοκτόνου Βαβαροκρατείας. — Ἵνα δὲ μὴ ὑποληφθῶμεν ἐκ τῶν κενοδόξων ἐκείνων, οἵτινες ἐπιτιμῶσι τὸ παρελθόν, διότι σύγχρονοὶ του Νάνου δὲν τὸ ἐσεβάσθησαν, δὲν λέγομεν ὅτι ἔχομεν ἓνα λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ἐκ καιρῶ τῷ θεόντι θ' ἀνοίξωμεν μὲ τὸν Ἡρόδοτον Σπηλιάδην καὶ τὸν Θουκυδίδην Τρικούπην, οἵτινες ἀντὶ τοῦ πατρός μου Σπυρίδωνος Συνοδινοῦ τοῦ, οὐ μόνον γενικοῦ φροντιστοῦ 4,000 Πελοποννησιακῶν στρατευμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων του συντηρητοῦ αὐτῶν ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον, ἀναφαίρουσιν ἀμφοτέροι οἱ ἱστοριογράφοι τοὺς γραφεῖς καὶ ὑπαλληλίσκους αὐτοῦ, καὶ οἵτινες δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν θυσιάζουσι μίαν κἄν λέξιν, οὐ μόνον περὶ τοῦ συναθλητοῦ τούτου τοῦ Γεωργίου Σισίνῃ καὶ Ἀνδρέᾳ Μεταξᾷ, ἀλλ' οὔτε περὶ τοῦ εἰρημένου Στελιανοῦ τοῦ ἀρχίσαντος κατὰ τὰ 1809 καὶ κλείσαντος τὸ στάδιον τῶν ἀγώνων του κατὰ τὸ 1833, ἐν ψιᾷθῳ καὶ πενίᾳ ἀποθανόντος ἐσχάτως. —

Τί ὅμως σημαίνει; ἐκεῖνοι ἐξεπλήρωσαν τὸ καθήκον των, ἐκεῖνοι πολεμοῦμενοι καὶ πολεμῶντες, καταστρεφόμενοι καὶ καταστρέφοντες εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν ὅχι βεβαίως ἓνα Σπηλιάδην ἢ ἓνα Τρικούπην ἀλλὰ τὸ καθήκον, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Θεόν. — Καὶ τὰ ὀλίγα ταῦτα * μόνον διότι δυστυχῶς ὑπάρχουσι καὶ ἄνθρωποι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον οἵτινες ἐν τῇ ἀδικίᾳ τοῦ παρελθόντος ψυχρῶνουν τὸν πατριωτισμὸν των, τοσοῦτον ἀναγκαῖον διὰ τὸ Μέλλον.

40. Δράκος. Τίς ἀγνοεῖ τοῦ Σουλῶτος Δράκου τὴν Ἑλληνικοτάτην βιογραφίαν; τίς ἀγνοεῖ σήμερον ὅτι τὸ ἀθάνατον τοῦτο τέκνον τοῦ

Ζαλόγγου δὲν ἔπαυσεν ἀπελπίζον τὸν ὑπερήφανον τύραννον τῆς Ἱπείρου Ἀλῆ, τὸν μεγαλοπρεπῆ αὐτὸν φθορέα τῆς Ἑλληνικῆς παρθενίας, μέχρις οὗ συλληφθεὶς ἐξέπνευσεν ἐνώπιον τοῦ θρασυδείλου ἐκείνου Βεζύρου σφυροτριβομένων τῶν κοκκάλων του;

Πῶς δὲ πατριώτης εἰς τὰς ἐθνοφθόρους σημερινάς μας ἡμέρας δὲν αἰσθάνεται παρηγορίαν τινα διὰ τὰς ἐθνικὰς πλιγὰς του, διαχυνομένην εἰς τὸ σῆθος του ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν ὀνόματα «Κατσαντωνάιοι, Ὀλύμπιοι;» πότους χρόνους οἱ πολεμόπαιδες οὗτοι κατέγειναν διὰ τοῦ αἵματός των συγγράφοντες καὶ διὰ τοῦ ἀναμμένου μολύβδου ἐπισφραγίζοντες τὸ ἐθνικὸν μας συμβόλαιον εἰς τὰ θυνὰ τῆς μάρτυρος Ἱπείρου, εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας τῆς Θεσσαλίας, εἰς τὰς χαράδρας καὶ τὰ σπήλαια τῆς Μακεδονίας εἰς τὸ πείσμα τῶν αἱμοδόρων Βεζυρῶν καὶ Σουλτάνων, εἰς τὸ πείσμα τῆς Διπλωμάτου φίλης μας Δύσεως, μέχρις οὗ διὰ τῶν πτωμάτων αὐτῶν ὕψωσαν τὸ ἄσειστον μεστέιγον μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ τυράννων!!—Τέλος, πάντες γνωρίζωμεν ἤδη ὅτι ὁ Γεώργιος Ὀλύμπιος, θεῖος μυσταγωγὸς τῆς ἐθνηκότητός μας ὑπῆρξεν εἰς τοὺς βράχους τῆς Θεσσαλίας μέχρις οὗ ἠνώθη μετὰ τοῦ καταβάντος Ἀρεῶς τῆς Ἑλλάδος Ὑψηλάντου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπολέμησε πάντοτε ὡς Ὀλύμπιος ἕως τῆς πικρᾶς ἀλλ' ἐνδόξου ἐκείνης στιγμῆς, ὅτε τὴν 27ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1824 κλεισθεὶς εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μολδαυίας «Σέκω» ἐπολέμησε μετὰ 2,000 Τουρκικοῦ στρατοῦ ἕως οὗ στερηθεὶς τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων ἡνοιξε τὰς πύλας καὶ ῥίξας πυρὸν εἰς τὴν ἐτοίμην πυρίτιδα συγκατεστράφη μεθ' ὅλων τῶν ἐχθρῶν του, ἀψήσας ἀξιόμνημονευτότατον παρὰ δειγμα εἰς τὰ τέκνα τῆς νέας Ἑλλάδος.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΠΑΤΡΩΝ.

Κυρίαι.

Μανδάνη Τσερτίδη
 Βασιλική Παπαρρήτορος
 Χρυσάνθη Ι. Ζούκη
 Ἀσπασία Οικονόμου
 Ἀντίπη Ζούκη
 Θεώνη Δρακοπούλου
 Χαρίκλεια Λόντου
 Κορίνα Καλαμογάρτου
 Κατίνα Διαμαντοπούλου
 Κλεονίκη Καραβᾶ
 Αἰκατερίνη Φραγκούλη
 Κυριακή Ἀγγελοπούλου
 Καλλιόπη Δημητροπούλου
 Ἰωάννα Δ. Μαλτέζου
 Αἰκατερίνη Πεταλά
 Εὐρυδίκη Μήχου
 Πηνελόπη Καρόκη
 Πηνελόπη Χοϊδᾶ.
 Χριστίνα Καλιοντζή

Κύριοι.

Ἀθανάσιος Κανακάρης
 Γεώργιος Ρουφός
 Γεώρ. Ἰωάν. καὶ Κωνσ. Κωσάκης
 Γεωργ. Σωτηριάδης
 Σπυρίδων Σκλαβοῦνος
 Παναγ. Χαλικιόπουλος

Ἀνδρέας Ῥοδόπουλος	7
Ἐρρίκος Γκρίν	5
Δημ. Πατρινός	5
Ἀδελφοὶ Πετσᾶλαι	5
Γεώρ. Χατζή-Πανάγος	2
Ἰωάννης Ζαῖμης	1
Γεώργ. Παραμυθιώτης	1
Ἰωάννης Κορίνθιος	1
Κωνσ. Ἀθανασιάδης	1
Χαράλαμπος Παπαντώνης	1
Βασιλ. Ἀνδρικόπουλος Ἰατρός	1
Γεώργιος Γεράκης	1
Στέφανος Μυστίλος	1
Κωνσ. Στροῦμπος	1
Δημ. Πορφυρόπουλος	1
Εὐάγγελος Α. Λάππας	1
Χαρίλαος Παπαδιαμαντόπουλος	1
Γ. Λιάλιος.	1
Γ. Τσολιᾶς	1
Ἰωάν. Ψαρός Ἰατρός	1
Ἀνδρέας Φιλόπουλος	1
Γεώργ. Ρετινιώτης	1
Ἐλευθέριος Χέλμης	1
Πέτρος Νικολάου	1
Ἰωάννης Μανιάκης	1
Σπύρος Μαργαρίτης	1
Λεωνίδας Σύλωμος	1
Κωνσ. Λάμψας	1

Ἀλέξανδρος Ῥαδινός	4	Χρ. Α. Στασινόπουλος	4
Δημ. Ἀνατσίτος ἱατρός	»	Γεώρ. Α. Ξυνόπουλος	»
Δημήτ. Βελιάδης	»	Α. Κ. Λαγογιαννόπουλος	»
Κωνσ. Κωνσταντόπουλος	»	Γ. Παναγούλης	»
Νεοκλῆς Πετμεζᾶς	»	Λίμ. Κ. Γερούσης	»
Δημοσθ. Γονατᾶς	»	Ν. Γ. Γκολφινόπουλος	»
Παναγιώτης Θεοφίλου	»	Α. Ν. Καλύβας	»
Π. Δημητρόπουλος δικηγόρος	»	Α. Καρόκης	»
Θεόδωρος Πάππας	»	Διον. Α. Τρούτας	»
Διονύσιος Σταυρόπουλος	»	Ἰλίας Δ. Φιλίππου Ἀμφισεύς	»
Χρῆστος Μπράτσικος	»	Σπυρίδων Τσίκλητῆρας	»
Ἀντώνιος Θηβαίου	»	Ἀθανάσιος Κουρβισιάνος	»
Νικόλ. Χρυσοχοΐδης	»	Ἀριστείδης Α. Καραβᾶς	»
Ἄνδρ. Οἰκονομόπουλος δικηγόρ.	»	Ἀντώνιος Α. Καρόκης	»
Διονύσιος Χαλαμπῆς	»	Παναγ. Ἰωάννου	»
Νικόλ. Δικίφρων	»	Γεράσιμος Καβαλιεράτος	»
Θεοδόσιος Λιβαθινόπουλος	»	Σ. Ν. Βασιλειάδης	»
Διονύσιος Γερακάρης	»	Δ. Δ. Βαλλώσης	»
Ἰωάν. Γερούσης	»	Εὐθύμιος Σ. Λεονάρδος	»
Λουκᾶς Φωκᾶς	»	Ἄνδρ. Δ. Σπηλιάδης	»
Σπυρ. Γερογιαννόπουλος	»	Γεώργιος Ν. Κολιόπουλος	»
Π. Ἀννίνος	»	Ἡρακλῆς Λουκόπουλος	»
Ξ. Καμπότσαρης	»	Α. Κρεββατᾶς	»
Γ. Ραφτόπουλος	»	Γ. Σπηλιάδης	»
Δ. Δ. Φιλίππου	»	Ἀδελφοὶ Ἀσημακόπουλοι	»
Γ. Φαρσῆς	»	Θεόδωρος Ἀγαπητὸς	»
Κωνσ. Τσάτσος	»	Κρεββατᾶς καὶ Γερακάρης	»
Σ. Δ. Παρθενόπουλος	»	Κ. Ἀναγνωστόπουλος	»
Ἄνδρ. Καραμπίνης	»	Χαράλ. Ι. Κωνσταντινόπουλος	»
Γ. Σ. Πράτσικας	»	Σπύρος Σ. Διγενόπουλος	»
Κ. Παλαδινός	»	Α. Γ. Σκλαβοῦνός	»
Ἰωάννης Μακρυγιάννης	»	Γ. Γκιαούρης	»
Ἄρ. Χρυσάνθης	»	Στυλιανὸς Σαριγιάννης	»
Γεώργ. Δουζίνας	»	Κ. Σ. Παναγιούπουλος	»
Ἀριστείδης Μπουκαούρης	»	Σ. Α. Δούσας	»
Π. Παπανικολαΐδης	»	Α. Δ. Ἀθανασόπουλος	»
Ἄν. Π. Ἀντωνόπουλος	»	Δ. Γ. Παναγούλης	»
Ἰ. Βελισάριος	»	Ἰωάννης Μαλεβίτης	»

Δ. Κωνσταντινίδης (Γρίκαλα)	4	Έπαμ. Γ. Ἀλεξανδρόπουλος	1
Σωτήρ. Σωτηρόπουλος	»	Νικόλ. Ι. Ζουρναδίδης	»
Νικόλαος Αάλας	»	Σωτήριος Μεθωνίδης	»
Ἄνδρ. Σ. Γιάνκος	»	Θεμιστοκλῆς Σταυρόπουλος	»
Μ. Φουστανάκης	»	Διονύσιος Κόκκινος	»
Σ. Μαργαρίτης	»	Ἄλεξ. Κρήτης	»
Φιλ. Ζωιδόπουλος	»	Ἐμμανουήλ Χαϊρέτης	»
Διονύσιος Βαχαζώρης	»	Ἰωάννης Γιαννόπουλος ἱατρὸς	»
Ἀριστείδης Δ. Μοσχόπουλος	»	Σπυρ. Χαράλαμπος	»
Ἀνδρέας Πικραμένος	»	Γεώργ. Βλαγοπαπαδόπουλος	»
Σπύρ. Κρητικός	»	Ἄνδρ. Γιαννόπουλος ἀγθυπασπ.	»
Ἀθανάσιος Σ. Γεωργίου	»	Ἀλέξανδρ. Σπυρίδης καταλωματ.	»
Π. Καραντζῆς	»	Λεωνίδας Ριτινιώτης	»
Έπαμ. Μπαλασόπουλος	»	Περικλῆς Κωνσταντής	»
Σ. Β. Παλαιολόγος	»	Δημ. Χαντζόπουλος	»
Π. Μοράκης	»	Γεράσιμος Ζαβός	»
Ἄνδρ. Π. Κανελόπουλος	»	Φώτιος Κανελλόπουλος δικαστής	»
Κωνσταντῖνος Ντουνιάς	»	Σπυρίδων Χρυσοθακίδης	»
Λεωνίδας Σταματόπουλος	»	Ἰωάννης Σπανόπουλος	»
Ἀναστάτ. Παπαδιαμαντόπουλος	»	Χρῖς. Ἀργυρόπουλος	»
Παναγ. Ἀθ. Οἰκονομόπουλος	»	Γεώργ. Ἀργυρόπουλος	»
Θάνος Ἰω. Ἀνάγνος	»	Ἀλέξιος Θωμόπουλος	»
Ἀριστομ. Γ. Τριανταφύλλου	»	Καίσαρ Νικολαΐδης.	»
Κώστας Παππᾶς	»	Οἱ γενναιόφρονες Κύριοι	
Δημ. Τσοῦκος	»	Ἰταξιωματικοί.	
Ἀναστάσιος Γκολφινόπουλος	»	Κωστῆς Ἀθανασίου ἐπιλοχίας	»
Ἐπαμινώνδας Χ. Σπηλιοστόπουλος	»	Θεμ. Χρύσης	»
Ἀναστάσιος Παῖσης	»	Ἰωάννης Κουσκουρόπουλος	»
Χριστόδ. Γεωργακόπουλος	»	Γεώργ. Κωνσταντινίδης	»
Ἀθ. Π. Πετμεζᾶς	»	Γεώργιος Βοτούρας	»
Νικόλ. Κορίλος	»	Κωστῆς Γ. Κασρίτης δεκανεὺς	»
Παναγ. Χαντζόπουλος	»	Καννόνης ἐπιλοχίας	»
Ἀριστείδης Καραντινός	»	Μιλτιάδης Καζούρης	»
Ἄνδρ. Γ. Ἀθανασόπουλος	»	Νικόλ. Γιαλίστρας	»
Παναγ. Παλαμᾶς	»	Ἄνδρ. Κουστουράς	»
Χαρ. Δ. Λαμπίνης	»	Λεονάρδος Νικολάου	»
Ἰωάννης Μπουρῆς	»	Α. Ζαχαριᾶς	»
Α. Δημητρόπουλος	»	Θεόδωρος Καλοφώνου δεκανεὺς	»

Βουλῆς Σάββας
 Ἐθανάσιος Ἐκλεκτὸς δεκανεὺς
 Λαγουδάκης Ντοανῆς
 Ἀγγελόπουλος
 Γεώργ. Ἀποστολάκος
 Μιλτιάδης Ἰσιγόνης
 Κωνσ. Εὐγενίου
 Ἰωάννης Γέροντας
 Λεωνίδας Βαρασῆς.

ΑΘΗΝΩΝ.

Ἀριστείδης Δόσιος
 Πάνος Κολοκοτρώνης
 Ἀριστείδης Κανάρης
 Δημ. Κλίμακας ὑπολοχαγὸς
 Α. Καλὸς
 Ἀντών. Μίτζας
 Δ. Σέκερης ὑπολοχαγὸς
 Δημ. Κολλιφρονᾶς
 Π. Καλλιγᾶς
 Κωνσ. Ι. Μακρυγιάννης
 Ἐπαμ. Δεληγεωργῆς
 Δημ. Ἀθανασίου
 Α. Πετσάλης
 Ν. Παντολέον
 Γ. Τριανταφύλλης
 Ν. Σαρίπολος
 Χρ. Μαστραπᾶς ἀνθυπολοχαγὸς
 Γ. Παράσχος
 Ἄγις Κλεομένης
 Α. Γενάδιος
 Α. Διαμαντόπουλος
 Ἰωάννης Μεσηνέζης
 Ἰω. Βαλασόπουλος
 Δημητρακάκης βουλευτὴς
 Δ. Μητσάκης
 Ι. Βερέτας
 Γεώρ. Α. Ματζούνης

4	Π. Ζάνος	1
»	Φ. Παλαρινὸς	»
»	Ἀθ. Μαχισόβας	»
»	Ἀθηνόδ. Σοριανόπουλος	»
»	Δ. Σούτσος	»
»	Ν. Νταουλάκος	»
»	Χ. Χριστόπουλος	»
»	Ἀρ. Βαλέτας	»
»	Δημ. Ἀγγελίδης	»
	Λεων. Χατζῆ-Δημητρίου	»
	Θ. Ὀρφανίδης	»
»	Δ. Παπαδιαμαντόπουλος	»
»	Ἰωάννης Καρδινάλης	»
»	Διαμαν. Παπαδιαμαντόπουλος	»
»	Ἀχ. Βάγιας	»
»	Ρ. Πολιτόπουλος	»
»	Δημ. Ῥόδιος φαρμακοποιὸς	»
»	Νικόλ. Λεβίδης	»
»	Κ. Δούκας	»
»	Δ. Καβαλιώτης	»
»	Α. Γλαράκης	»
»	Κ. Πολυμέρης	»
»	Ἰωάννης Ἀποστολόπουλος	»
»	Α. Βαρελίδης	»
»	Κ. Τσαρῖκης	»
»	Δ. Δούμας	»
»	Ι. Ζαΐμης	»
»	Δ. Καρασπύρος	»
»	Π. Σούτσος	»
»	Α. Χαλκοκονδύλης	»
»	Θ. Μαργέλλος	»
»	Ἀρ. Λοιδορίκης	»
»	Π. Νεζερίτης	»
»	Θ. Αλαζούνης	»
»	Δ. Πέρογλους	»
»	Κ. Δουρούτης	»
»	Ι. Παπαρρόηγόπουλος	»
»	Σ. Ἀντρόπουλος.	»

ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

Ἀγγελῆς Κ. Πολυχρονόπουλος
Π. Καλλιέργος
Ἰωάννης Οἰκονόμου
Β. Κορδογιαννόπουλος
Ἀνδ. Κ. Μανιατόπουλος (Κιάτου)
Ἡλίας Πετρόπουλος
Χρῆστος Ι. Ἰατρός
Γρηγόριος Πετροτσόπουλος
Λεωνίδας Β. Λαλακόπουλος
Σ. Σ. Χοϊδᾶς
Γ. Ι. Ἡλίας

Οἱ γενναυόφρονες Κύριοι
Ἰπαξιωματικοί.

Γ. Κορδογιαννόπουλος δεκανεὺς
Σ. Παπαδάκης
Γ. Κόπανος
Κωνσταντῖνος Ματζέλης δεκανεὺς
Π. Λούξης λοχίας
Κωνσταντῖνος Κοντόγιργας
Π. Α. Ἀσημακόπουλος
Ἀγγελῆς Βουτουρᾶς
Γ. Α. Λαγουδάκης
Σταῦρος Κασάκος
Ἀντώνιος Πατρεῖου
Γεώργ. Ἀφεντάκης
Γεώργ. Μενόπουλος
Πανάγος Σπηλιοτόπουλος

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ.

Σ. Γ. Μεγαπάνος
Τηλέμ. Κωνσταντής
Λέων Ναούμ.
Η. Δ. Ἀθανασόπουλος
Δήμοσθ. Στάϊκος
Γεώργ. Στάϊκος
Κ. Α. Τσιμπυράκης
Θ. Μ. Δεληγεώργης
Περικλῆς Βάλλης

Κ. Σ. Στράτος
Σ. Κωνσταντίνου
Α. Βαχώρης
Α. Τριγώνης
Κ. Τσαγκαράκης
Α. Ἰωαννίδης
Σ. Βλάχος
Γεώργ. Δ. Δραΐκης
Ν. Δ. Βαρνακιώτης
Πάνος Α. Πεταλᾶς
Χ. Α. Λιάρης

ΓΑΛΑΞΙΔΕΙΟΥ.

Χαράλαμπος Κίρκας
Γεώργ. Δ. Παπαδάκης
Σταῦρος Σ. Κιαφεξής
Μιχαήλ Λογοθετόπουλος
Ν. Α. Λουκέρης
Γεώργ. Ι. Σάθας
Λουκάς Ι. Καραλίδανος
Γ. Κουκουμερής
Χ. Ν. Χριστοδούλου
Ἀνδρ. Π. Μαρλᾶς
Π. Σ. Ἀγγελῆς

ΑΙΓΙΟΥ.

Κωνσ. Μπόγδανος
Βαρουξής
Ἰω. Χριστοδουλόπουλος
Δ. Ἰγγλέσης
Γεώργ. Ν. Καρβέλας
Δ. Ν. Πολυμερόπουλος
Γεώργ. Ι. Παναγιωτακόπουλος
Κωνσ. Θεοδώρου
Κωνσ. Λόντος
Παναγιώτης Μπῆς
Ἀργ. Διαμαντόπουλος ἱατρός
Χρῦσανθος Παναγιώτου
Θ. Παναγόπουλος
Δ. Δασκαλόπουλος

4

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

Ἄνδρ. Α. Σπυρίπουλος
Εὐστάθιος Σ. Λαμπιάδης
Σ. Α. Χρυσανθακόπουλος (Τεμένης)
Διομ. Πολυχρονιάδης
Ἄνδρ. Μιχαλόπουλος
Θρασ. Ἀνδριόπουλος
Διον. Ἀνδριόπουλος

ΜΕΘΩΝΗΣ.

Δ. Ῥαδοτόπουλος
Διον. Δ. Δημητρακόπουλος
Ν. Γ. Διαμαντόπουλος
Ἐμμ. Καλκανίδης
Ἀντώνιος Ζησιμόπουλος
Σ. Γρίβας
Ἀντώνιος Ζαχαριάδης
Παναγιώτης Μιχαήλ

ΑΙΡΩΝΗΣ.

Λυγερνός Πετραλιάς
Βώης Γερμανίτης
Θόδ. Σεργιόπουλος
Καρ. Ζηνικλόπουλος
Παναγ. Κλοκανάς

ΚΥΠΑΡΙΣΙΑΣ.

Ρ. Α. Ἀντωνόπουλος
Δημ. Δ. Αἰρός
Γρηγ. Γρηγοριάδης
Π. Φωτιάδης
Δημ. Α. Βεργόπουλος
Π. Παπαντωνόπουλος

ΠΥΛΟΥ.

Δ. Σακελαρίου λοχίας
Κ. Δουμπιώτης ἀνθυπασπιστής
Κ. Ντόκος δεκανεύς
Θρ. Ν. Γερόντας δεκανεύς

1 Δ. Κουρμούλης δεκανεύς
» **ΣΠΕΤΣΩΝ.**

» Β. Σ. Βουρίκης
» Γ. Ν. Λιώσης
» Α. Ὀρλάνδος
» Γεώργ. Ὀρλάνδος
» Γεώργ. Δ. Λεωνίδας
Δ. Δ. Κουνενώτης.

2 ΖΑΚΥΝΘΟΥ.

1 Ἡ Ἐκλαμ. προτάτη Πρικιπέσα
» Φωτίνη Μαυρομιχάλη 12
» Ἀναστάσιος Ν. Καραντζᾶς 2
» Στέργιος Χ. Ῥαφτάνης 2
» Γούλιος Τυπάλδος 2
» Δημ. Καλλίνικος 4
» Δημ. Μπαχώμης
» Α. Ν. Μ. Τυπάλδος
» Γεώργ. Κίσαβος
» Πέτρος Βιτάλης.

» ΣΜΥΡΝΗΣ.

» Μ. Καγγελίδης 10
» Σωκράτης Γιαννόπουλος 4
» Ι. Καρυδόπουλος
» Ν. Καραζής
» Α. Κουλμάς
» Ι. Βελλιόβιτς
» Κ. Κουσιμάτης
» Π. Κουμπᾶς
» Γ. Στράγκης
» Ν. Μ. Καράλης
» Ν. Ἀγγελίδης
2 Ν. Βλέσσας
4 Κυριάκος Ζερβόμπεης πρόσφυξ
» δεκανεύς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.
» Ἀνστάσιος Γούδας ἱατρός πρόσφυξ

ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Σελίς.	Στίχ.	ἀντὶ	Ἀνάγνωθι.
11	15	φυτακιστῶν	φίττακιστῶν
12	2	ἀναφιβόλως	ἀναμφιβόλως
14	6	Διοικητῆς	Διοικητῆς
25	4	Ἀποστροφῇ	ἀποστροφῇ
25	24	Τίγρης	Τίγρις
28	10	ἀπωθῇ	ἀπωθεῖ
28	25	ἀδικία	ἀδικία
31	13	πείσμα	πεῖσμα
33	17	δεῖδει	δίδει
35	12	ἐτι	ἔτι
39	3	εὐγένενάν Σας	εὐγενεῖαν Σας
42	10	καταλαμβάνω	καταλαμβάνω
43	16	θανασοτέρα	ἀπειπείσια
67	17	ἀπειλιοῦσι	ἀπειλιοῦσι
72	11	Μ' ὑπάτισαν	Μ' ἠπάτησαν
88	14	ὀρμῶτι	ὀρμῶσι
107	9	πλημυρῆση	πλημυρῆση
108	18	ἐλάας	ἐλαίας
109	24	δὲ	δὲν
126	12	Εἶλος	Εἶλως
163	13	κλόνους	κλώνους
171	20	μισ-λληνικοῦ	μισελληνικοῦ
172	13	πολεμόπεδος	πολεμόπαιδος
179	18	δοῦλη	δούλη
204	11	πλά	ποιά
208	14	ψυλα	ψηλά
209	7	μοιρολόι	μοιρολόι
238	17	στρεθειτ'	στρωθειτ'

